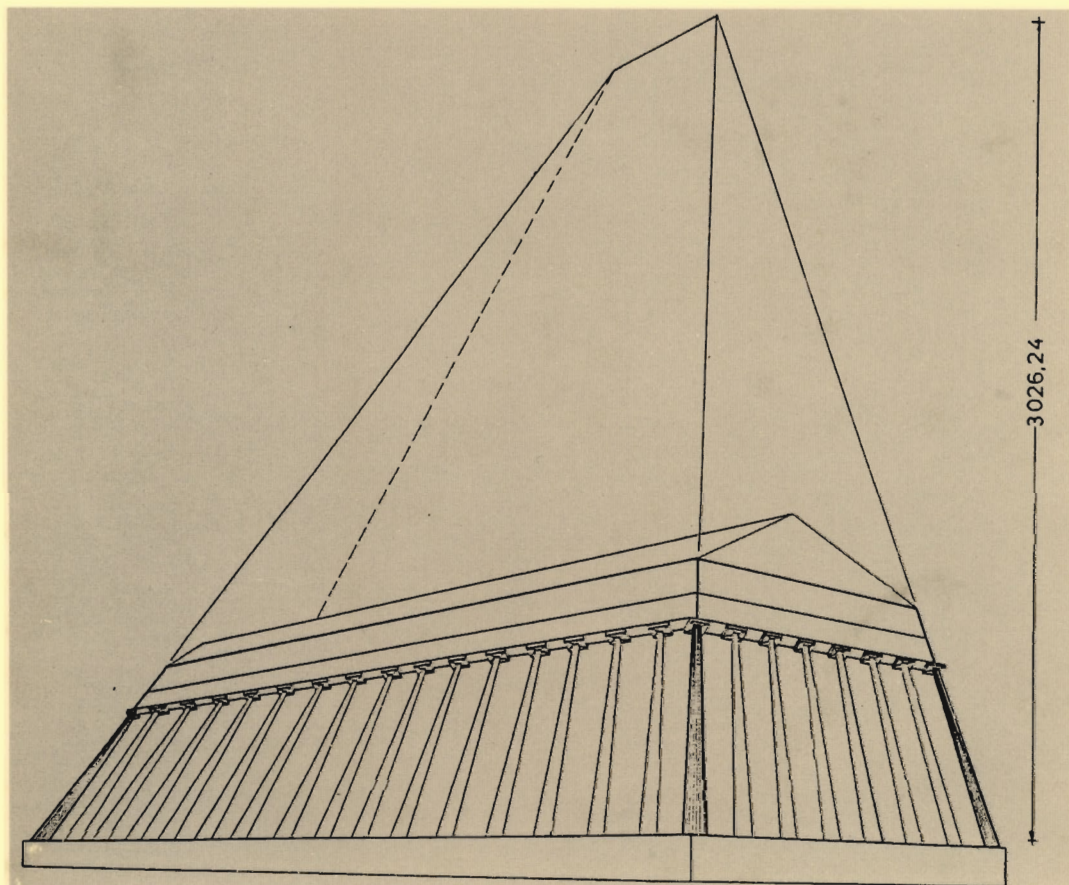

Ο ΑΝΘΕΛΛΗ-
ΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ
«ΠΑΛΑΙΑΣ
ΔΙΑΘΗΚΗΣ»

ΔΑΥΛΟΣ

ΔΡΧ. 900

Ο ΠΥΡΑΜΙΔΟΕΙΔΗΣ ΠΑΡΘΕΝΩΝ

**Οί αὐθαιρεσίες στὴν χρονολόγηση
τῆς ἀπώτερης Ἑλληνικῆς Ἱστορίας**

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό
Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 Αθήνα.
Τηλέφ.: 3223957, 9841655

Τά Γραφεία του Περιοδικού
λειτουργούν πρωινές ώρες
9.30 - 13.30 καθημερινά.

Ίδρυτής-Ίδιοκτήτης-
Έκδοτης-Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ
Αχιλλέως - Μουσών 51
Παλαιό Φάληρο.

Φωτοστοιχειοθεσία - Ατελιέ:
«Ν. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ»
Μάγερ 11, Αθήνα, τηλ.: 5221792.

Έκτυπώσεις:
Π. ΚΟΚΚΑΛΗΣ
Βιβλιοδεσία:
Κ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΟΣ

- Τιμή αντίτυπου: 900 δρχ.
- Έτήσια συνδρομή: 9.000 δρχ.
- Οργανισμών κ.λπ.: 12.000 δρχ.
- Φοιτητών: 6.000 δρχ.
- Έξωτერიού: 50 δολλ. ΗΠΑ.
- Οί συνδρομές προκαταβάλλονται
κατά την έγγραφη.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ

Τά χειρόγραφα δέν επιστρέφονται.

Όλες οί συνεργασίες και τά
ταχυδρομικά έμβάσματα στη
διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσών 51
175 62, Π. Φάληρο, Αθήνα.

Παρακαλούνται οί συνδρομητές
πού αλλάζουν διεύθυνση, νά τό
γνωστοποιούν στό περιοδικό.

Έπιτρέπεται ή αναδημοσίευση
κειμένων του «Δ», μέ τήν προϋ-
πόθεση ότι θά αναφέρεται ρητώς
ή πηγή τους.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 9044:

Πηγές, πηγάδια και στέργες

Δ.Ι.Α.

ΣΕΛΙΣ 9046:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ
Ε. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ, Ν.Π. ΜΕΤΑΞΑΣ, ΖΩΗ ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ, Α.
ΚΑΡΒΕΛΑΣ, Ν. ΤΣΙΡΩΝΗΣ, Μ. ΣΤΟΥΠΗ.

ΣΕΛΙΣ 9051:

Αντιπροσωπευτικότητα και Έξ-ουσιασιός
ΗΝΙΟΧΟΣ

ΣΕΛΙΣ 9051:

Αντιπροσωπευτισμός και δημοψηφιακή Πολιτεία
Κ. ΠΑΝΑΓΟΥ

ΣΕΛΙΣ 9053:

Ο Παρθενών είναι πυραμίδα
ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ

ΣΕΛΙΣ 9060:

Βρακάδες και ξεδράκωτοι
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 9063:

Αντιμετώπιση παραχαρακτών της Ιστορίας
ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ

ΣΕΛΙΣ 9063:

Οί αυθαιρεσίες στην χρονολόγηση
της άπώτερης Έλληνικής Ιστορίας
ΚΩΝ. Β. ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9074:

Συνέδριο προϊστορίας στη Γερμανία

ΣΕΛΙΣ 9076:

Τρόποι, ήθη και παρασημαντική
στην άρχαία Έλληνική Μουσική
ΔΗΜ. ΟΔ. ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 9085:

Κρόνος-Χρόνος στην Κοσμολογία
ΠΡΙΑΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9093:

Η καταλληλότης της Γραμμικής Γραφής Β
στην φωνητική απόδοση της Έλληνικής
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΤΣΙΑΔΡΑΜΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9099:

Ο άνθελληνισμός της Παλαιάς Διαθήκης
ΗΝΙΟΧΟΣ

ΣΕΛΙΣ 9107:

Συνέντευξη του κ. Βύρωνος Πολύδωρα
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9113:

Συνέδριο Έλλήνων άγγλοφώνων χωρών
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΝΑΡΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 9119:

Έλλάς και Ρωμαίικο Κρατίδιο
ΕΛ. ΜΑΡΜΑΤΣΟΥΡΗΣ
ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΕΛΛΟΓΑ ΚΑΙ ΜΑΝΤΙΚΑ: σελ. 9061 • ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ
ΑΔΗΡΠΤΑ: σελ. 9083 • ΕΘΝΙΚΑ: σελ. 9091 • ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ:
σελ. 9097 • Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ
ΗΜΩΝ: σελ. 9105 • ΔΙΗΓΗΜΑ: σελ. 9115 • Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ
ΙΔΕΩΝ: σελ. 9119.

ΤΟΜΟΣ ΙΓ' • ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 154 • ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1994

Πηγές, πηγάδια καὶ στέρνες

Δὲν βλέπουν οἱ πνευματικοὶ ταγοί μας «πηγές» καὶ «πηγάδια» στὸν Τόπο μας – παρὰ «λίγες στέρνες, ἄδειες κι αὐτές, ποὺ ἤχοῦν καὶ ποὺ τὶς προσκυνᾶμε». Καὶ βέβαια, ὅπου κι ἂν κυττάξουν στὴν ἀπέραντη αὐτὴ ἔρημο, «ἡ Ἑλλάδα τοὺς πληγώνει». Καϋμένη Σεφέρη, πόσο ἔχεις δίκιο – ἀλλὰ καὶ πόσο ἔχεις ἄδικο!

Καὶ βέβαια ἄδειες στέρνες ἀλαλάζουσες εἶναι ὅλοι οἱ τομεῖς δράσεως τοῦ κατ' ἐπίφασιν Ἑλληνισμοῦ τῆς ἐποχῆς μας, τῆς Ρωμιοσύνης, ἀπὸ τὴν πολιτικὴ καὶ τὴν οἰκονομία μέχρι τὴν ἐπιστήμη καὶ τὸν πολιτισμό. Καὶ μιὰ τραγικὴ πορεία εἶναι ἡ ἱστορικὴ ζωὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ κατὰ τὶς δύο τελευταῖες χιλιετίες, γεμάτη αἷμα, διωγμούς, συκοφαντίες, ταπεινώσεις, συρρικνώσεις, ἀβεβαιότητα καὶ ἀνασφάλεια, στειρότητα πνευματικὴ καὶ πολιτικὴ, γρακυλισμούς –καί, τὸ τρισευχρότερο, συνεχῆς «καπέλλωμα» ἀπὸ μισελληνικὲς ἰδεολογικὲς καὶ πολιτικὲς δυνάμεις, πλαστογράφηση καὶ παραχάραξη τῶν ἰδίων τῶν ἐννοιῶν «Ἑλλάς», «Ἑλλήν» καὶ «Ἑλληνικότητα», ἀπόκρυψη, διαστρέβλωση καὶ διαβολὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Παρελθόντος καὶ τελικὴ ἀφελλήνιση (πολιτικὴ: τεραστίων πληθυσμιακῶν ομάδων Ἑλλήνων, ἀλλά, τὸ αἰσχιστον, πνευματικὴ: τῶν «Ἑλλήνων» ποὺ ἀφήνονται ἀκόμη νὰ θεωροῦν τὸν ἑαυτὸ τους Ἑλληνα). Καὶ ποιὸν Ἑλληνα (χωρὶς εἰσαγωγικά) δὲν θὰ τραυμάτιζε πράγματι θαυτάτα τὸ θλιβερὸ καὶ ἀξιοθρήνητο αὐτὸ θέαμα;

Ἀλλὰ οἱ πνευματικοὶ ταγοί, ποὺ –ὑποτίθεται– βλέπουν τὸ παρελθὸν σὲ δάθος καὶ τὸ παρὸν μὲ πληρότητα καὶ καθαρότητα, δὲν πρέπει νὰ θεῶνται καὶ τὴν ὅλως ἀντίθετη ὄψη τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἑλλάδος τοῦ Χθὲς ἀλλὰ καὶ τῆς Ἑλλάδος τοῦ Σήμερα; Ἄν εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐδῶ καὶ 17 περίπου αἰῶνες ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν ἔδωσε τίποτε, ποὺ νὰ γίνῃ παγκόσμιο καὶ πανανθρώπινο, δὲν πρέπει ταυτόχρονα νὰ συνειδητοποιοῦν, ὅτι μέχρι πρὶν ἀπὸ τὸ χρονικὸ αὐτὸ ὁρόσημο ὅ,τι ἐκλεκτότερο ἔδωσε ἢ ἀνθρωπότητα στὴν μακροχρόνια ἱστορικὴ τῆς ἐξέλιξη ἦταν Ἑλληνικό – καὶ μόνον Ἑλληνικό; Δὲν γνωρίζουν ὅτι Λόγος,

Γλῶσσα, Διάλογος, Θεωρία, Ἑρευνα, Ἐπιστήμη, Φιλοσοφία, Ἑλεγχος, Ἀπόδειξη, Δημοκρατία, Θέατρο, Ἀθλητισμός, γενικὰ ὅ,τι ἀνέσυρε τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀμερικῆς κλπ. ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τοῦ κτήνους καὶ τοὺς ἀνέβασε στὸ ἐπίπεδο τοῦ Πολιτισμοῦ εἶναι νάμα πὺν ἐπήγασε ἀπὸ τὴν τεράστια πηγὴ πὺν λέγεται Ἑλλάς; Καὶ δὲν καταλαβαίνουν, ὅτι ἡ πηγὴ αὐτὴ δὲν ἐξαντλήθηκε, ἀλλὰ καὶ σήμερα παραμένει αἰέριση καὶ ἀέναη καὶ χειμαρρῶδης, ἀφοῦ εἶναι ὁλοφάνερο, ὅτι ἂν ἀποβληθῇ ὁ Ἑλληνικὸς τρόπος ἀντιλήψεως τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ Κόσμου (ὁ ἀδογματίστος, ἔλλογος, μὴ ἐξουσιαστικὸς τρόπος), ἡ ἀνθρωπότητα θὰ κατρακυλίσῃ στὸν γκρεμὸ τοῦ Τίποτα; Δὲν «τῶπιασαν» ἀκόμη, ὅτι ἂν μία «πηγὴ», ἓνα «πηγάδι» ὑπάρχῃ στὴ Γῆ, αὐτὸ εἶναι ἡ Ἑλλάς; Καί, τὸ σημαντικώτερο, δὲν διερωτήθηκαν, γιατί ξαφνικὰ καὶ ἀπότομα οἱ Ἑλληνες ἀπὸ μοναδικοὶ τροφοδότες τοῦ Παγκόσμιου Πολιτισμοῦ ἔγιναν οἱ ἐντελῶς στεῖροι οὐραγοὶ του;

Ἡ δισχισιότης νόθευση, ἀλλοίωση καὶ ἐκτροπὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ ἱστορικὴ ἀφασία του, δὲν ἀποτελεῖ ἐλαφρυντικὸ τῶν ταγῶν πὺν τὸν «ἐκφράζουν». Ὁ χαρακτηρὰς τῆς ἔννοιας τοῦ ταγοῦ εἶναι δυναμικὸς, περιέχει τὸ στοιχεῖο τοῦ «μοντέλλου», τοῦ δέοντος, τοῦ δυνάμει ὑπάρχοντος κι ὅχι ἀπλῶς τοῦ στατικοῦ-περιγραφικοῦ τρόπου ἐκτιμῆσεως τῆς καταστάσεως. Ἡ διανόηση τῆς Ρωμοσύνης, ἀσφυκτικὰ καὶ ἐκούσια(!) φυλακισμένη μέσα στὸ ἰσχυρὸν πνευματικὸ πλαίσιο τοῦ Ἀπολύτου Μηδενός, δὲν μπόρεσε νὰ δώσῃ τὸ Νέο Ἑλληνικὸ Ὅραμα, τὸν Νέον Ἑλληνικὸ Μῦθο στὸν Ἑλληνισμό – τραγικὴ ἀπόδειξη: ἡ συνεχὴς κατάπτωση, πνευματικὴ ἐξαθλίωση καὶ ἐκφύλισή του. Μοιρολογεῖ μὲ κλειστὰ μάτια τὸν ὑποτιθέμενο νεκρὸ, γιαντὸ δὲν βλέπει ὅτι ὁ μοιρολογούμενος στὴν πραγματικότητα ἔχει ὑποβληθῇ σὲ τεχνητὴ ἱστορικὴ νάρκωση. Καὶ δὲν θὰ πάψῃ ἡ «διανόηση» αὐτὴ νὰ εἶναι ἄχρηστη, ἀνόητη καὶ ἐν τέλει προδοτικὴ τῆς ἀλήθειας καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἂν δὲν ξεπεταχθῇ ἀπὸ τὸν πνευματικὸ τάφο τῆς Ρωμοσύνης στὸ ἀνοιχτὸ ξέφωτο τῆς Ἑλληνικότητος.

Δ.Ι.Α.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

«Κατήργησαν» 59 αγίους με αρχαιοελληνικά ονόματα!!!

Κύριε διευθυντά,

Είμαι ένας από τους αναγνώστες του θρυλικού περιοδικού σας και πολλές φορές θέλω να εκφράσω μέσω των στηλών του την γνώμη μου για τα θέματα που απασχολούν τον «Δαυλό».

Θα ήθελα να αναφερθώ στην επιστολή του κ. Γιώργου Θεοδωρόπουλου, στο τεύχος 150, «Περί ἐλευθέρας χρήσεως ἀρχαιοελληνικῶν ὀνομάτων». Πράγματι στην σημερινή εποχή, που το Έλληνικό έθνος μας περνάει μια από τις δυσκολότερες περιόδους της ξενομανίας και του άνθελληνισμού, ή πρότασή του είναι εξαιρετική. Η Χριστιανική Θρησκεία με το πλήθος των αγίων που διαθέτει, γνωστών και άγνωστων, πρέπει να καλύπτει ένα μεγάλο μέρος των ονομάτων αυτών. Ακόμη δε θα ήδύνατο ή Έλληνική Εκκλησία στην δύσκολη αυτή στιγμή να θεσπίσει αρχαιοελληνικά ονόματα, αν δεν υπάρχουν στο «Πανάγιόν» της. Ένα βιβλιαράκι του ιερέως-θεολόγου Βασιλείου Διαμαντή, τό «Θέλεις να Μάθεις πότε Έορτάζεις;», θα δώσει στον κάθε ενδιαφερόμενον πολλές απαντήσεις.

Έκείνο όμως που θέλω να καταγγείλω είναι το ιερόσυλο χέρι που με μεγάλη ευκολία αφαίρεσε από τον Πίνακα των Αγίων (Πανάγιον) του Έκκλησιαστικού Βιβλίου «Ωρολόγιον τό Μέγα» της εκδόσεως της Έκκλησιαστικής Διακονίας της Έκκλησίας της Ελλάδος (1993 και στις σελίδες 625-655) 59 ονόματα αγίων, όπου στο ίδιο βιβλίο της ίδιας εκδόσεως του 1963 και στις σελίδες 617-647 υπάρχουν με τις ήμερομηνίες της έορτής των.

Τα ονόματα των «καθαιρεθέντων» αγίων είναι:

- Τών έορταζουσών την 1η Σεπτεμβρίου Αγίων Τεσσαράκοντα Γυναικών: Άδμαντίνη, Άθηνά, Άκριδή, Άντιγόνη, Άσπασία, Άφροδίτη, Δωδώνη, Έλπινική, Έρασμία, Έρατώ, Ευανθία, Ευτέρπη, Θάλεια, Θεανώ, Θεονύμφη, Ίφιγένεια, Καλλιρρόη, Καλλίστη, Κλειώ, Κλεονίκη, Κλεοπάτρα, Κοραλία, Λαμπρώ, Μαργαρίτα, Μαριάνθη, Μελπομένη, Μόσχω, Ούρανία, Πανδώρα, Πηνελόπη, Πολυνίκη, Πολύμνια, Σαπφώ, Τερψιχόρη, Χάιδω, Χαρίκλεια.

- Τών έορταζόντων την 10 Άπριλίου Αγίων Μαρτύρων των επί Δεκίου άθλησάντων: Άναξαμένης, Άριστείδης, Δημοσθένης, Έπαμεινώνδας, Έρακλής, Θεόφραστος, Θησεύς, Ίσοκράτης, Καλλίας, Όμηρος, Πελοπίδας, Περικλής, Πίνδαρος, Πολύβιος, Πολυνίκης, Προμηθεύς, Σοφοκλής, Φιλοποίμην, Φωκίων.

- Τοῦ έορτάζοντος στις 24 Ίουλίου: Άθηναγόρας.

- Τήν 1 Ίουλίου: Μαρτυροκλής.

- Τήν 1 Φεβρουαρίου: Σαῦρος.

- Καί την 1 Σεπτεμβρίου καί 2 Μαρτίου: Τρωάδιος.

Άραγε τί «έφταιξε», ώστε να αφαιρεθούν από τό Πανάγιον; Αν δέν ήταν άγιοι, γιατί γράφτηκαν στο Πανάγιον του 1963; Κι αν είναι άγιοι, γιατί αφαιρέθηκαν από τό Πανάγιον του 1993; Μήπως έδλαψε τό Έλληνικό όνομά τους; Ή ότι οι μὲν άγιες μαρτύρησαν επί Λικινίου (305 μ.Χ.) στην Άνδριανούπολη; Ή ότι οι άγιοι μαρτύρησαν επί Δεκίου (249-251 μ.Χ.) στην Άφρική; Παρακαλώ, κάποιος άς μου λύσει την άπορία μου.

Μετά τιμής

Εὐστάθιος Έλευθερίου

84300 Κουφονήσια Νάξου

Κράτη-δολοφόνοι τῆς Ἑλληνικότητας

Ἀξιότιμε κ. Λάμπρου,

Ἡ Σερβία τίμησε μὲ τοποθέτησι ἀνδριάντος στὸ Βελιγράδι τὸν ἐθνομάρτυρα Ρήγα Φερραῖο, ἀναγνωρίζοντας τοὺς ἀγῶνες καὶ τὴν θυσία του γιὰ τὴν ἐλευθερία ὅλων τῶν ἀδελφῶν λαῶν τῆς χερσονήσου τοῦ Αἴμου. Εὐγὲ στὴν Σερβία! Ἐδῶ, στὴν καρδιά τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου, ἂν δὲν ἔδρεχε ὁ οὐρανός, τὸ χῶμα θὰ ἦταν κόκκινο ἀπὸ τοὺς ποταμοὺς αἵματος, ποὺ χύθηκε γιὰ νὰ ἀναστηθῇ τὸ ὄνομα Ἑλλάς. Καὶ ὅταν μετὰ τόσες θυσίες τῶν παιδιῶν τῆς ἡ Ἑλλάς ἐπιτέλους ἀνέζησε, τότε ἀκριδῶς γεννήθηκε τὸ Ρωμαίικο Κράτος τῆς ὑποτελείας στοὺς ξένους, ποὺ κυριολεκτικὰ ἔθεσε τὸν ἐλληνικὸ πατριωτισμὸν ὑπὸ ἀπαγόρευσιν, παραμερίζοντας, διώκοντας ἢ καὶ δολοφονώντας ὅσους προσέφεραν πρὶν καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τὰ πάντα στὴν πατρίδα. Σήμερα εἶναι κοινὴ πεποίθησις, ὅτι οὐδεὶς μπορεῖ νὰ ὠφελεῖ τὴν Ἑλλάδα ἀτιμωρητὴ! Τὸ «Ρωμαίικο» δὲν χρειάζεται «ἀρματωλοὺς καὶ κλέφτες». Τοῦ φτάνουν οἱ ἁμαρτωλοὶ κλέφτες καὶ λωποδύτες, μὲ τοὺς ὁποίους καταδυναστεύει τὸν ραγιά ὑπήκοό του, αὐτὸν ποὺ οἱ ἥρωες φιλοδόξησαν νὰ γεννιέται μετὰ τὴν ἐπανάστασι τοῦ Εἰκοσιένα ἐλεύθερος πολίτης καὶ Ἕλληνας. Κράτος κατ' ἐπίφασιν ἐλληνικὸ-μόνον στὸν τίτλο- ἔθεσε καὶ θέτει ἐκποδῶν κάθε τι ποὺ στοχεύει στὴν ἐλληνικότητα. Ὁ Θ. Κολοκοτρώνης (ποὺ οὐτε αὐτὸς ἐξηρέθη ἀπὸ διώξεις καὶ φυλακίσεις), ὅταν τοῦ ζητήθηκε νὰ συγκρίνει τοὺς Τούρκους δυνάστες μὲ τοὺς σύγχρονούς του δουλευτὲς τοῦ «Ρωμαίικου», εἶπε τὸ γνωστὸ: «Οἱ βιολιτζήδες ἄλλαξαν – ὁ χαβάς ἔμεινε ὁ ἴδιος».

Ὅμως ὅλος ὁ τιτάνιος ἀγῶνας τοῦ Εἰκοσιένα διεξήχθη, γιὰ νὰ ἀπελευθερωθῇ τὸ Γένος τῶν Ἑλλήνων. Ὁ χάρις τοῦ Ρήγα εἶναι πάντα μπροστὰ μας. Ἕλληνες-ρωμοί, Ἕλληνες-βούλγαροι, Ἕλληνες-ἀρβανίτες, Ἕλληνες μὲ κάθε κρατιστικὸ ὄνομα, ποὺ σὰς ἐπεβλήθη, φθάνει πιά! Νὰ ἀλώσουμε, καιρὸς εἶναι, τὰ κράτη τῶν γενιτσάρων, νὰ καταργήσωμε τὰ σύνορα τῆς διαιρέσεώς μας! Νὰ πετάξουμε τὰ ὀνόματα Ρωμιός, Σέρβος, Βούλγαρος, Τούρκος, Ἀλβανὸς καὶ Ἰταλὸς καὶ νὰ μείνουμε Ἕλληνες χωρὶς αὐτὰ τὰ παρατσούκλια, ποὺ σκιάζουν τὴν προγονικὴ μας δόξα καὶ ἀπαγορεύουν τὸ κοινὸ μας μέλλον. Ἀρνηθεῖτε νὰ δλάψετε τὴν καρδιά τοῦ κοινοῦ μας σώματος, τὴν Ἑλλάδα τῶν Ρωμῶν, ποὺ ἀγωνίζεται σὲ ἕναν σκληρὸ ἐσωτερικὸ ἀγῶνα, γιὰ νὰ ἐπιβάλει τὴν ἐλληνικότητα καὶ νὰ ἀποτινάξῃ τὴν ρωμοσύνη τῆς.

Ἡ Ἑλλάς πρέπει νὰ μείνῃ σεβαστὴ ἀπ' ὅλους σας. Ἀπαιτεῖ αὐτὸν τὸν σεβασμὸ, διότι πρώτη ἐθνοσίαε τὰ πάντα γιὰ τὴν ἀναβίωσι τοῦ ἀρχαίου κοινοῦ μας ὀνόματος. Οἱ πρόγονοί σας Ἴλλυριοί, Θράκες, Μυσοί, Μακεδόνες, Δάκες, Χεττίτες καὶ Ἰταλιῶτες, ποὺ εἶναι καὶ δικοὶ μας πρόγονοι, αὐτὸ θὰ ἤθελαν ἀπὸ σὰς.

Μετὰ τιμῆς

Νικόλαος Π. Μεταξᾶς

Φιλόλογος, Αἴμ. Γρεβενῶν 4, Θεσσαλονίκη

Ἀντίλογος σὲ ἐπιστολὴ καθηγητοῦ γιὰ τὸ δημογραφικὸ

Ἀξιότιμε κ. Λάμπρου,

Παίρνω τὸ θάρρος νὰ σὰς γράψω, διαμαρτυρόμενη γιὰ τὶς «Προτάσεις γιὰ λύση τοῦ προβλήματος τῆς ὑπογεννητικότητας» τοῦ ἐπιστολογράφου κ. Γ.Α. Παπακώστα (τ. 151, σελ. 8893-8894). Θὰ ἤθελα νὰ τονίσω, πὼς ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ δὲν ἐκφράζει τὴν ἀγανάκτηση κάποιας φανατικῆς «φεμινίστριας», ἀλλὰ τὴν ἀπογοήτευσή μᾶς δεκαπεντάχρονης μαθητριάς τῆς Α' Λυκείου, ποὺ βλέπει ὅλες τὶς φιλοδοξίες τῆς νὰ κατακερματίζονται ἀπὸ τὸ λόγο ἑνὸς καθηγητῆ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα κοσμείται μὲ βαρὺγδουλποὺς τίτλους σπουδαίων πανεπιστημίων τῶν ΗΠΑ καὶ τοῦ ὁποίου οἱ θέσεις θὰ ἦταν σίγουρα διαφορετικῆς, ἐὰν ἦτο γένους θηλυκοῦ.

Εἶναι ἀλήθεια, πὼς αἷτια τῆς «δημογραφικῆς συρρικνώσεως» τοῦ Ἑλλαδικοῦ πληθυσμοῦ εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἡ ἐξωτερικὴ με-

τανάστευση, ποὺ ἀκολούθησαν τὸν Β' Παγκόσμιο Πόλεμο καὶ τὶς αἱματηρὲς ἐμφύλιες διαμάχες. Ἐπίσης τὸ γεγονός ὅτι ἡ γυναῖκα ἐξέφυγε ἀπὸ τοὺς τέσσερεις τοῖχους τοῦ σπιτιοῦ καὶ ἀφέθηκε ἐλεύθερη νὰ ζήσει καὶ νὰ ἐργαστεῖ ὡς ἰσοτίμο μέλος τῆς κοινωνίας μας ὁδήγησε μοιραῖα στὸν περιορισμὸ τοῦ ἀριθμοῦ γεννήσεων Νεοελλήνων. Κατὰ τὸν κ. Παπακώστα ἡ «χειραφέτησις» αὐτῆς τῆς γυναικὸς πρέπει νὰ ἀνασταλεῖ μὲ τὴν «ἀπὸ νωρὶς παντρεία», ἡ ὁποία προωθεῖται, ὅπως ὁ ἴδιος λέγει, στὶς ΗΠΑ. Στὸ σημεῖο αὐτὸ στέκομαι καὶ ἀναρωτιέμαι, κατὰ πόσο τὸ ἀτυχὲς αὐτὸ πρότυπο τοῦ κ. Παπακώστα, ἡ νεολαία τῶν ΗΠΑ, ἀξίζει καλύτερης μοίρας ἀπὸ ἐκείνη τῆς «ἀπὸ νωρὶς παντρείας», ὅταν λόγῳ αἰσχροῦν ἐρεθισμάτων καὶ ἐλλείψεως παιδείας τὸ μεγαλύτερο ποσοστὸ τῶν ἀποφοίτων τῶν διαφόρων σχολείων εἶναι ἐντελῶς ἀναλ-

φάβητο. Και αλήθεια, όταν το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο επικρατούσε στην Ελλάδα – μέχρι τις αρχές του αιώνα μας –, δεν ήταν χαρακτηριστικά μικρές οι ηλικίες των κοριτσιών που παντρεύονταν, και μάλιστα με μεσολαβητές και εξαναγκασμούς; Όμως η άγραματοσύνη αυτή μήπως χαρακτηρίζει και τις υπανάπτυκτες τριτοκοσμικές χώρες, τις οποίες ό κ. Παπακώστας προβάλλει ως πρότυπο πληθυσμιακής έκρηξης άνευ «κινήτρων» – το θλιβερό μεγαλείο της οποίας έκρηξης θαυμάζει καθημερινά τις συνειδήσεις μας; Αν εξετάσουμε τα δύο τελευταία σημεία (Έλλάς του παρελθόντος – τριτοκοσμικές χώρες), θα δρούμε πολλά κοινά στοιχεία, εκ των οποίων το σημαντικότερο είναι το χαμηλό βιοτικό επίπεδο.

Επανερχομαι στην επιστολή του κ. Παπακώστα, ό οποίος προτείνει τη θέσπιση έμποδίων από την Πολιτεία, ώστε οι απόφοιτοι Λυκείου και Πανεπιστημίου, που θα έχουν την άτυχία να είναι γένους θηλυκού, να μην μπορούν να δρουν θέσεις εργασίας. Έτσι με λίγη πλύση έγκεφάλου από τα ΜΜΕ θα στρέφονται προς το γάμο και την οικογένεια και, αφού αποκτούν όσα περισσότερα παιδιά μπορούν, θα τους δίδεται στα τριάντα ή ακόμα και στα σαράντα τους χρόνια ή ευκαιρία να εργασθούν.

Ας εξετάσουμε πρωτίστως την πρόταση περί έμποδίων. Έχει αποδειχθεί επιστημονικά, πως ό έγκέφαλος του ανθρώπου φτάνει στην ύψιστη απόδοσή του σέ ηλικία 20-25 έτών. Ακριβώς δηλαδή τότε που ό σημερινός Έλληνας αποφοιτά από μία σχολή, έχει και τη μέγιστη δυνατότητα παραγωγής έργου. Αποκλείοντας στο γυναικείο πληθυσμό την εκμετάλλευση αυτής της παραγωγικότητας, δημιουργούμε ένα εργατικό δυναμικό έλλειπές, που μάλλον εξασθενεί, παρά ενισχύεται με την είσαγωγή σ' αυτό γυναικών άνω των τριάντα ή και σαράντα έτών – εάν βέβαια θυμούνται ακόμα όσα είχαν μάθει. Και αυτό, διότι οι γυναίκες αυτές θα έχουν ήδη κουραστεί, τόσο λόγω ηλικίας, όσο και λόγω οικογένειας. Γιατί, ός μήν ξεχνάμε, τα παιδιά δεν είναι άπλά μία υπόθεση «γραφείου», που διαρκεί μέρες ή και μήνες ακόμα, αλλά μία διαρκής τριδιά, που φθείρει τους γονείς έως το θάνατό τους. Όταν δέ όλο το βάρος της άνατροφής πέφτει στον έναν, οι συνέπειες είναι έξοφωτικές. Διότι στην οικογένεια που όραματίζεται ό κ. Παπακώστας ή γυναικεία-κλωσοσυμχανή μόνη αναλαμβάνει το γολγοθά της άνατροφής των παιδιών, αφού ό πατέρας θα πρέπει να εργάζεται συνεχώς, για να συντηρηθεί ή πολυμελής οικογένειά του. Έτσι όμως καταρρίπτεται ό θεσμός της ύγιους οικογένειας, έτσι

όπως ύποστηρίζεται θερμά από ψυχολόγους και κοινωνιολόγους και κατά τον όποιο άνδρας και γυναίκα μοιράζονται έξίσου τις έγνοιες της άνατροφής των παιδιών τους. Όμως τίθεται και τό έξής έρώτημα: άραγε μπορεί ένας μόνο άνθρωπος να έξασφαλίσει τά προς τό ζήν (τουλάχιστον) σέ μία πολυμελή οικογένεια, όταν μάλιστα ή ζωή κοστίζει μέρα με τό μέρα ακριβότερα; Μήπως ή ραγδαία άνοδος του κόστους ζωής είναι μία από τις αίτίες που κάνουν τό γυναίκα να βγει από την κουζίνα και να εργασθεί; Και μήπως ακόμα και στις οικογένειες όπου ή γυναίκα δεν εργάζεται, ό αριθμός των παιδιών παραμένει τό ίδιο χαμηλός λόγω της πλύσης έγκεφάλου από τά ΜΜΕ (τά τόσο προσφιλή στον κ. Παπακώστα) σχετικά με τά άπειρα και ακριβά καταναλωτικά αγαθά, τά όποια «ύποχρεούμεθα» να άποκτήσουμε;

Όσον άφορά δέ στις άμβλώσεις, αν αυτές άπαγορευτούν διά νόμου (όπως προτείνει ό κ. Παπακώστας), τότε σύντομα θα δημιουργηθεί ένα νέο κοινωνικό πρόβλημα λόγω της δράσης όλων αυτών των άνεπιθύμητων παιδιών, που θα μεγαλώνουν μοιραία σέ έχθρικό περιβάλλον και θα αποκτούν ψυχικά τραύματα, πληγώνοντας έτσι άμεσα και έμμεσα τό κοινωνικό μας σύνολο. Παράλληλα ό φιλελεύθερος χαρακτήρας του πολιτεύματός μας θα μετατραπεί σέ ολοκληρωτικό, αφού ή έξουσία θα έπεμβαίνει άμεσα στην προσωπική ζωή των πολιτών («Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύματος», Γ Γυμνασίου, σελ. 42).

Προχωρώντας, άπαράδεκτη δρίσκω την πρόταση του κ. Παπακώστα για χρήση των ΜΜΕ ως μέσων «ύποβολής σκέψης», που όδηγούν σέ «προδιαγραφμένες συμπεριφορές» τους «εύεπηρεάστους νέους» (σελ. 8894). Τελικά ποιός είναι ό σκοπός μας; Να άφήσουμε τό κράτος να δημιουργήσει ένα κοπάδι άμνων, τό όποιο να κατευθύνεται κατά βούλησιν των έξουσιαστών, ή μία Πολιτεία ανθρώπων με έλεύθερη γνώμη και κρίση;

Πιστεύω, πως δεν είναι λύση ή ύποβολή μιας όρισμένης πορείας, αλλά ή προσπάθεια προσέγγισης του θέματος «οικογένεια» από πολλές πλευρές, ώστε να δοθεί στους νέους ή πραγματική ύπόσταση του προβλήματος. Ας δώσουμε στη νεολαία την ευκαιρία να κατανοήσει, πως είναι έθνική ύποχρέωση και όχι άπλά βιολογική άνάγκη ή συνέχιση της ύπαρξης του Έλληνικού Έθνους. Και όταν γίνει συνείδηση και ριζώσει μέσα τους ή ιδέα αυτή, τότε οι νέοι, όλοι αυτοί που όδύρονται τώρα λόγω μέτρων περί ώραρίου νυκτερινών κέντρων, θα έχουν μεταβληθεί σέ άτομα ώριμα, ύπεύθυνα, σέ Έλληνες και Έλληνίδες έτοιμους και έτοιμες να χαρίζουν στο πανάρχαιο

Δένδρο τοῦ Ἑθνους νέους βλαστούς. Γιατί τελικά ποιὸς ὁ λόγος νὰ ἐπιδιώξει μιὰ Ἑλλάς, ποὺ δὲν ἀποτελεῖται ἀπὸ πραγματικοὺς Ἕλληνες, ἀλλὰ ἀπὸ ὑποχέιρα;

Πιστεύω, πὼς ὁ κ. Παπακώστας θὰ ἔπρεπε νὰ λάβει ὑπ' ὄψιν του, πὼς καὶ ἡ γυναῖκα ὡς ἀνθρώπινο ὄν ἔχει ἀνάγκες πνευματικές, παρόμοιες μὲ ἐκεῖνες ποὺ ὠθήσαν τὸν ἴδιο νὰ γίνῃ διακεκριμένος καθηγητής. Ἐάν θέλουμε νὰ λύσουμε τὸ δημογραφικὸ πρόβλημα τῆς χώρας μας, δὲν πρέπει νὰ θέσουμε περιορισμούς, ἀλλὰ νὰ ἐμφυτεύσουμε καὶ νὰ καλ-

λιεργήσουμε στὶς συνειδήσεις τῶν νέων μας (ἀνεξαρτήτως φύλου) τὴν ἀγάπη γιὰ τὴν ἑλληνικὴ πατρίδα καὶ τὴν ἑλληνικὴ οἰκογένεια στὴ θέση τῆς μανίας γιὰ τὴν ἀπόκτηση ἀκριβοῦ ἀυτοκινήτου ἢ τρόπου ζωῆς τύπου «χλιδάτης» σαπουνόπερας. Μόνο τότε θὰ δημιουργηθοῦν εὐτυχησμένες οἰκογένειες καὶ κατ' ἐπέκτασιν μιὰ ὑγιὲς καὶ ἀκμάζουσα κοινωνία.

Μετὰ τιμῆς

Ζωὴ Σταματοπούλου

Ἰακώδου Ράλλη 4, 185 39 Πειραιᾶς

Τὸ φοινικικὸ «ἀλφάθητο» δὲν εἶναι ἀλφάθητο

Κύριε διευθυντά,

Ἐπιτρέψτε μου νὰ παρέμβω καὶ ἐγὼ στὴ συζήτηση γιὰ τὸ ἀλφάθητο, ἀναφερόμενος στὴν ἀποψη τοῦ κ. Παναγιώτη Γεωργούντζου («Δαυλός», Ἰούνιος 1994, σ. 8821), ὅτι τὸ «φοινικικὸ ἀλφάθητο» εἶναι συλλαβικὴ γραφή [...].

Ἡ ἀποψη ὅτι τὸ «φοινικικὸ ἀλφάθητο» δὲν εἶναι ἀλφάθητο ἀλλὰ συλλαβικὴ γραφή ἔχει παρουσιαστῆ εἰς πολλὰ χρόνια ἀπὸ τὸν I. Γκέλμπ (I.J. Gelb) στὸ βιβλίου του «*A Study of Writing*» (σ. 147), τῇ δευτέρῃ ἐκδόσει τοῦ ὁποίου ἔχω καὶ ἐγὼ (1962). Τὴν ἀποψη αὐτὴ τοῦ Γκέλμπ ἀναφέρω καὶ στὸ βιβλίο μου «*Γλῶσσα καὶ Γραφή*», ποὺ ἔχω κυκλοφορήσει σὲ περιορισμένο κύκλο φίλων ἀπὸ τὸ 1990.

Θὰ πρέπει νὰ σημειώσω τὴν πλήρη διαφωνία μου μὲ τὴν ἄλλη θέση, ποὺ ἐκφράζει στὸ ἄρθρο του ὁ κ. Γεωργούντζος στὸ ἴδιο τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ», ὅτι δηλαδὴ ἡ γραφή μπορεῖ

νὰ εἶναι ἡ συμβολικὴ ἢ συλλαβικὴ ἢ ἀφηρημένη, ἀλλὰ ὄχι μεικτὴ. Θὰ ἔλεγα, ὅτι εἰδικὰ μὲ τὶς ἀρχαῖες γραφές μᾶλλον τὸ ἀντίθετο συμβαίνει. Ἡ σφηνοειδὴς γραφή π.χ. περιεῖχε σημεῖα συλλαβικὰ καὶ ἰδεογραφικὰ σὲ ὅλα σχεδὸν (ἐκτὸς ἀπὸ πολὺ πρῶμα) τὰ στάδια τῆς ἐξέλιξής της. Ἡ ἱερογλυφικὴ γραφή στὴν πλήρη ἀνάπτυξή της χρησιμοποίησε ἰδεογράμματα (τὸ σχέδιο ἐνὸς ἀστρου παρίστανε τὴ λέξη «ἄστρο» ἀλλὰ καὶ τὴν ὁμοία φωνητικὰ ἔννοια «λατρεύω»), φωνογράμματα (εἰκόνες δηλαδὴ) γιὰ τὴν ἀπόδοση συλλαβῶν (ἡ εἰκόνα γιὰ τὴν ἔννοια «πρόσωπο» ἀπέδιδε καὶ τὴ συλλαβὴ «χερ»), ἀλλὰ καὶ ἀλφαθητικὰ σημεῖα (ἡ εἰκόνα γιὰ τὴν ἔννοια «πόδι» ἀπέδιδε τὸ γράμμα «μ»).

Εὐχαριστῶ

Ἀλέξανδρος Δ. Καρβέλας

Μαθιοῦ 7, Πύργος

Σιωνιστικὴ πλύση ἐγκεφάλου «γιὰ παιδιὰ 5-9 ἐτῶν»...

Κύριε διευθυντά,

Τὸ βιβλίου «*Δαυὶδ καὶ Γολιάθ*», τὸ ὁποῖον ἀναφέρεται εἰς τὸ συνημμένον ἀπόκομμα ἐντύπου (ἐνθετον «Καθημερινῆς 26/6») εἶναι «*εἰδικὰ σχεδιασμένον γιὰ νεαρὰς ηλικίας*», ποὺ ἀνήκει στὴ σειρά «Θαυμάσιες Ἱστορίες ἀπὸ τὴ Βίβλο» καὶ διὰ «*νὰ ἐξοικειώνει τὰ παιδιὰ 5-9 ἐτῶν*» (!) – τραδῶ κυριολεκτικῶς «τὰ μαλλιά μου» καὶ τώρα ποὺ γράφω – «*μὲ τὴν θρησκευτικὴν μας παράδοση*» (!). Ὡς τοῦ μεγέθους τοῦ θράσους ἢ τῆς ἐθνοκτονίου ἀφελείας τῶν συνευρησάντων εἰς τὴν «διατύπωσιν» αὐτὴν. Περὶ ἐκδοτοῦ καὶ μεταφραστικῆς τί νὰ εἴπῃ κανεὶς; Προφανῶς θύματα καὶ αὐτοὶ τοῦ θρησκευτικοῦ μας κατεστημένου. Ὅμως ἡ ἀρχικὴ πηγὴ προελεύσεως τοῦ βιβλίου αὐτοῦ εἶναι ἄγνωστος.

Νὰ δεχθῶ, ὅτι δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τοὺς ὑπευθύνους τοῦ διεθνoῦς σιωνιστικοῦ ἐξουσια-

σμοῦ; Καὶ νὰ μὴν βλέπω «*πίσω ἀπὸ κάθε κακὸ τὸν σιωνιστικὸ δάκτυλο*» κατ' ἐκτίμησιν τοῦ «Ἡνιόχου» συνεργάτου, ἐκλεκτοῦ δέ, τοῦ «Δ», ἵνα μὴ «*μεγαλοποιῶ*» τὸν κίνδυνον; Ἀρκετὰ δύσκολες ἀποφάσεις. Ὅσμιζομαι, καὶ χωρὶς νὰ τὸ ἔχω διαβάσει, ἀπὸ τὴν «*σύστασιν*» τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, τὸ δηλητήριον τοῦ Σιωνισμοῦ ῥέον εἰς τὰς σελίδας του, κεκαλυμμένον διὰ τῆς «*θρησκευτικῆς*» μας παραδόσεως!

Μὲ τοῦτο τὸ βιβλίου δίδεται ἀπάντησις καὶ εἰς τὴν ἀπορίαν ἐκλεκτοῦ ὡσαύτως ἐπιστολογράφου τοῦ «Δ» (τ. 145), καθ' ἣν «*πῶς εἶναι διανοητόν... νὰ δέχωνται ὡς πνευματικούς των πατέρας τοὺς Ἰσαὰκ κ.λπ., Ἕλληνες ἐξ Ἑλλήνων*». Νὰ ἀνατρέξω εἰς ἐκεῖνον τὸν πράκτορα τῆς Ἑβραϊκῆς κοινότητος τῆς Ἀλεξανδρείας Ἀριστέα καὶ νὰ τὸν βλασφημῶ; Ἄλλ' αὐτὸς ἄξιον τέκνον τοῦ λαοῦ του ἀπε-

δείχθη. Ὁ Δημήτριος Φαληρεὺς ὁμως πῶς συνελήφθη ἀπὸ τὸ δόκανον τούτου; Τελικῶς «μαῦρο φίδι» τὸν «ἔφαγε» δεβαίως, ἀλλ' ὄχι διὰ τοῦτο τὸ κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔγκλημά του, ἐν τῇ ἀφελείᾳ παρασύροντας καὶ τὸν «φιλάδελφον» βασιλέα τῆς ἐλληνικῆς Αἰγύπτου. Καὶ ποῖον σήμερον τὸ ὄφελός μου;

Πιθανῶς νὰ μοῦ ἀπαντήσετε: Ὅρᾳτε «Δ» 145/1994: «Νὰ ἀποδλήθῃ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη

ἀπὸ τὴν Θρησκεία τῶν Ἑλλήνων» τοῦ Δ.Ι.Α. Εἶναι ἄραγε ἀρκετὰ τὰ ὅσα προτείνονται; Εὐχομαι νὰ ὑπάρξει κάποιο θετικό ἀποτέλεσμα τελικῶς, ἂν καὶ τὸ τέλος αὐτὸ δὲν φαίνεται νὰ πλησιάζει.

Μετ' ἐκτιμήσεως

Νικόλ. Κ. Τσιρώνης

Κ. Κόντου 16, Πατήσια, 112 55 Ἀθῆναι

Ἦχοι τῆς Γλώσσας καὶ τῆς Μουσικῆς τῶν Ἑλλήνων

Κύριε διευθυντά,

Διαβάζοντας τὸ ἀφιέρωμα τοῦ τεύχους Ἰουνίου 1994 τοῦ «Δαυλοῦ» στὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, ἡ προσοχή μου στάθηκε στὴ λέξη «ἦχος». Ἡ γλῶσσα, γιὰ νὰ ὑπάρξει, πρέπει νὰ ἔχει ἦχο. Ἡ πρωτογενὴς Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ἔχει ἦχο-μουσικότητα. Δηλαδή με τὶς ἴδιες φωνητικὲς χορδὲς ὁ ἄνθρωπος μιλάει-τραγουδαί. Ὁ νοῦς μου πέταξε ἀπότομα στὴν ἐπτανησιακὴ τραγουδιστὴ προφορά: Ἄραγε ἀπὸ ποῦ νὰ ἔχει ἀφετηρία;

Οἱ ἄνθρωποι πρὶν συλλαβίσουν, πρὶν μιλήσουν, ἔβγαλαν ἦχους. Μὲ τοὺς ἦχους ἐκφράζουν τὴν χαρὰ τους ἢ τὴ λύπη τους. Προσπαθῶ νὰ φαντασθῶ ἕναν πρωτόγονο ἄνθρωπο, νὰ θέλει νὰ ἐπικοινωνῇ με κάποιον ἄλλον. Τὶ ἦχους ἔβγαλε, γιὰ νὰ ἐκφράσει τὴ χαρὰ του ἢ τὴ λύπη του, ἀφοῦ ἀκόμα ὁ ἑναρθὸς λόγος δὲν εἶχε καλλιεργηθεῖ; Ποιὸς ξέρει γιὰ πόσα χρόνια οἱ ἄνθρωποι ἠχοῦσαν με διάφορους τρόπους. Συνεννοοῦντο μουσικά, μέχρι πού ἀρχισαν στὴν καθημερινότητά τους γιὰ πρακτικὸς λόγους οἱ ἦχοι νὰ γίνονται πιὸ συγκεκριμένοι, πιὸ κοφτοί. Ἡ μουσικὴ συνομιλία σιγά-σιγά ἀντικατέστησε τὸ λόγο κι ἡ μουσικὴ ἔμεινε γιὰ συναισθηματικὲς ἐκδηλώσεις, γιορτὲς χαρᾶς, πόνου κ.λπ. Ὅταν ἐφτάσαμε σ' αὐτὴ τὴν ἐξέλιξη τῆς γραφῆς καὶ τῆς ὁμιλίας, τί ἀπέγινε ἡ μουσικὴ;

Ἄς ἀνατρέξουμε στὰ δικὰ μας νεώτερα χρόνια, πού κάπως μπορούμε νὰ ἐλέγξουμε αὐτὰ πού ὀνομάσαμε δημοτικὰ τραγούδια. Τὰ χιλιάδες δημοτικὰ τραγούδια με τὶς τόσες συλλογές, πού ἔφτασαν ὡς τὶς μέρες μας. Τόσοι λόγοι πατριώτες, καὶ κανένας δὲν σκέφτηκε νὰ διασώσῃ καὶ νὰ καταγράψῃ με κάποιο τρόπο καὶ τὴ μουσικὴ! Ἐχω ὑπ' ὄψιν μου μόνο τὸν κ. Περιστέρη, πού διέσωσε κάποια τραγούδια, ἀλλὰ πρὶν ἀπ' αὐτὸν σχεδὸν τίποτα. Ἀπ' αὐτὸν τὸν ἀναγρίθητο θησαυρὸ ἐφτάσαν σ' ἐμᾶς πολλὰ φτωχὰ καὶ ἴσως νοθευμένα τραγούδια, πού προσπαθεῖ ὁ σύγχρονος ἄπλως Ἑλληνας νὰ τὰ ζωντανέψῃ καὶ νὰ τὰ διατηρήσῃ. Λίγοι σκέφτηκαν, νὰ τὰ ἐπεξεργαστοῦν καὶ νὰ τὰ ἐξελίξουν. Ἐνῶ τὴ γλῶσσα μας τὴ μάδισαν ἀπὸ τὴν «ἐξέλιξη», ἡ

μουσικὴ σχεδὸν ἔσθθη. Βρέθηκαν κάποιοι νὰ τὴ στηρίξουν, νὰ τῆς δώσουν κάποια ὑπόσταση; Ἄλλοι τὴν ἄφησαν στὴν ἀπλὴ τῆς μορφῆς κι ἄλλοι τὴν ἐκλείσαν στὰ στενὰ τεῖχη τῆς «ἐντεχνῆς μουσικῆς». Κι ὁμως ὁ Ἑλληνας με τὴν ἰδιόμορφη ψυχροσύνησὶ του λαχταράει ν' ἀκούσῃ ἕνα δικό του ἦχο, πού θὰ τοῦ διεγείρῃ τὸ συναισθηματισμὸ του. Πού ἀκόμα καὶ σ' αὐτὴ τὴν πρωτόγονη μορφὴ του τὸν ἐκφράζει.

Τυχαίνει νὰ εἶμαι πιανίστα-παιδαγωγός. Μοῦ προξενοῦν λύπη τὰ μικρὰ Ἑλληνόπουλα, ὅταν ξεκινᾶνε τὴ μουσικὴ τους ἐκπαίδευση με τὰ παιδικὰ τραγούδια τῆς Γαλλίας, τῆς Γερμανίας κ.λπ. καὶ δὲν μποροῦν νὰ παίξουν μελωδίες τῆς δικῆς τῶν νοοτροπίας καὶ ψυχροσύνης. Ἔτσι ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀνάγκη ὁρμώμενη ἐξέδωσα ἀπὸ μόνη μου τὸ Αο καὶ Βο τεῦχος με τίτλο «Μαθαίνω Μουσικὴ», γιὰ ἀρχαρίους, βάζοντας σὰν πρῶτα ἀκουσμάτα μουσικὲς φράσεις δημοτικῆς μουσικῆς. Συνέχισα με διασκευὲς στὸ πιάνο με τίτλο «Ἑλληνικὰ παιδικὰ κομμάτια γιὰ πιάνο» καὶ προετοιμάζω καινούργια ἐργασία κάνοντας διασκευὴ στὸ πιάνο δημοτικῶν τραγουδιῶν, μοιρολογιῶν, τραγουδιῶν τοῦ γάμου κ.λπ. περισυλλέγω ὅ,τι θρίσκω καὶ τὸ μεταφέρω με τὴν τεχνικὴ τοῦ πιάνου στὸν Ἑλληνα πιανίστα, γιὰ νὰ τὸ γνωρίσει καὶ νὰ τὸ χαρεῖ. Ἐχω σὰν τίτλους στίχους ἀπὸ τὸ τραγούδι, κι ἀκολουθεῖ ἡ μουσικὴ. Εἶναι μιὰ μουσικὴ ἰδιόμορφη, πρωτότυπη, πού ξεχωρίζει, ἔστω καὶ ἂν τὴ βαφτίζουν ἀρβανίτικη, σλαβικὴ ἢ ἀνατολίτικη...

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ ἀφιέρωσή τοῦ τεύχους αὐτοῦ τοῦ «Δαυλοῦ» στὴ γλῶσσα με προσέλημάτισε κι ἀναζητήσα τους πρώτους ἦχους, πού ὁ ἄνθρωπος χρησιμοποιοῦσε, πρὶν μιλήσῃ. Ἐνας λόγος, μιὰ ὁμιλία δὲν μπορεῖ νὰ ἐκφράσῃ ἄμεσα ὅ,τι ἕνας ἦχος. Δυστυχῶς ἡ γνώση στερεῖ στὸν ἄνθρωπο τὴν ἱκανότητα ν' ἀντιλαμβάνεται τὴ μουσικὴ.

Σὰς εὐχαριστῶ

Μαρία Στούπη

Λεωφόρος Ἀλεξάνδρας 146, τηλ.: 6410053

Ἀντιπροσωπευτικότητα καὶ Ἐξουσιασμός

Σ' ὅλη τὴ διάρκειά τῆς ἱστορίας τῶν ἀνθρώπων κοινωνιῶν δύο εἶναι τὰ εἶδη διακυβέρνησης, πού ἔχουν δεῖ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Τὸ ἓνα χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν ὑπαρξὴ ἐνὸς συνόλου ἐλευθέρων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι αὐτοδιοικοῦνται, δηλ. ἀποφασίζουν ἄμεσα οἱ ἴδιοι γιὰ τὴ ζωὴ τους. Τὸ ἱστορικὸ ὑπόδειγμα αὐτῆς τῆς μορφῆς διακυβέρνησης εἶναι φυσικὰ οἱ ἀρχαιοελληνικὲς «πόλεις-κράτη» μὲ ἀποκορύφωμα, ὡς γνωστόν, τὴν Ἀθηναϊκὴν Δημοκρατίαν. Τὸ ἄλλο εἶδος διακυβέρνησης, πού εἶναι καὶ τὸ συντριπτικὰ πῶς συχνὸ στὴν Ἱστορίαν, εἶναι ἡ ἀντιπροσωπευτικὴ ἐξουσία, ὅπου ἓνας ἢ περισσότεροι ἀξιωματοῦχοι ἐν ὀνόματι τῶν πολλῶν ἀποφασίζουν.

Στὴν πρώτη μορφὴ διακυβέρνησης ἀφετηρία καὶ προορισμός τῆς κοινωνίας εἶναι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου καὶ μοναδικὴ προϋπόθεση ἡ αὐτοδιοίκηση ἢ ἀλλιῶς ἡ ἄμεση δημοκρατία. (Σημείωση: Γιὰ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας ἡ δημοκρατία ἢ εἶναι ἄμεση ἢ δὲν εἶναι δημοκρατία. Ὁ ἀντιπροσωπευτικὸς σύγχρονος κοινοβουλευτισμὸς μόνο ὡς «φιλελεύθερη» ὀλιγαρχία μπορεῖ νὰ ἐννοηθεῖ ἀπὸ τὴν ἀρχαιοελληνικὴ συνείδηση). Στὸ δεύτερο εἶδος πολιτευμάτων ἡ βασικὴ συνισταμένη εἶναι πρακτικὰ ἡ ἐξῆς: Κάποιοι ἄνθρωποι θεωροῦνται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον αὐθαίρετα ἀνώτεροι ἀπὸ τοὺς ἄλλους –τὴ μᾶζα–, τὴν ὁποία ἐξ ἴσου αὐθαίρετα ἀντιπροσωπεύουν καὶ διοικοῦν. Φυσικὰ εἶναι ἀληθές, ὅτι στὴ ζωὴ οἱ ἄνθρωποι οὔτε ἴδιοι οὔτε ταυτοσημοὶ εἶναι. Κάποιοι εἶναι ταλαντούχοι κάπου, ἄλλοι ἄλλου, ἄλλοι λίγο, ἄλλοι πολὺ. Ἡ ποικιλία αὕτη, ὅπως εἶναι φυσικὸ, ἀναιρεῖ τὴν ἀριθμητικὴν ἰσότητά, χωρὶς ἴσως νὰ ἀκυρῶναι τὴ γεωμετρικὴ ἢ κατ' ἀναλογίαν ἰσότητά, ὅπως θάλεγε ὁ Ἀριστοτέλης. Ὅμως, ἐνῶ στὰ πλαίσια τῆς ἄμεσης δημοκρατίας τῶν αὐτοδιοικούμενων κοινοτήτων ὑπάρχει στοὺς ἀνθρώπους ἡ ἐλευθερία νὰ ἐκδηλώσουν τίς ἰκανότητές τους καὶ νὰ λάμπει ἡ ὁποία ἀξία τους, στίς ἐξουσιαστικὲς κοινωνίες τῆς ἀντιπροσωπευτικότητος (μοναρχίες, δικτατορίες, διάφορα κοινοβουλευτικὰ συστήματα) οἱ ἀξιωματοῦχοι ξεχωρίζουν κυρίως λόγῳ τῆς σχέσής τους (φυσικῆς, οικονομικῆς ἢ ἄλλης) μὲ τὰ ὄργανωμένα συμφέροντα, πού νέμονται «ἐλέω Θεοῦ», «χρυσοῦ» ἢ «πετρελαίου» τὴν ἐξουσία. (Ὅσοι λόγῳ προφανοῦς πραγματικῆς ἀξίας καταφέρουν ν' ἀποκτή-

Ὁχι ἀντιπροσωπευτισμὸς ἀλλὰ «δημοψηφιακὴ» Πολιτεία

Ἀγαπητὴ Δημήτρη Λάμπρου,

[...] Ἐν ἀρχῇ ἦν... ἡ «λαϊκὴ κυριαρχία»; Πῶς; Ἐπειδὴ ρίχνεις ἓνα κουκκί κάθε 3-4 χρόνια – καὶ μετὰ γυρνᾷς ἀπ' τ' ἄλλο πλευρὸ, γιὰ νὰ συνεχίσῃς τὸν διακοπέντα ὕπνο σου –, ἔχεις τίς «τύχες σου στὰ χέρια σου», «προσδιορίζεις τὴ μοῖρα σου»; Εἶσαι «κυρίαρχος» σὺ – πού ὅλα (σιγὰ) γίνονται μόνο (πιὸ σιγὰ) γιὰ σένα (συγγνώμη μὲ κεφαλαῖο Σ), γιὰ Σένα; [...]. Στὰ σοβαρά, «κυρίαρχέ» μόν, νομίζεις κάτι τέτοιο; Ὅταν οἱ «ἐκλεκτοί» σου κάνουν ὅ,τι θέλουν...

– Μά, δὲν μποροῦν, διότι μετὰ 3-4 χρόνια θὰ τοὺς μαυρίσω.

– Καὶ σὸ ἐνδιάμεσο ἡ ζωὴ μπαίνει στὴν κατάψυξη;

Ὁχι, δέδωκα – συνεχίζεται, προσδιοριζόμενη ἀνέκκλητα ἀπ' αὐτοὺς. Ἐπιπλέον – καὶ μετὰ τὰ πολυθρόνητά σου 3-4 χρόνια – τοὺς ἰδίους καλεῖσαι νὰ «ἐκλέξῃς»: φορεῖς, «ἰδεολογίες» «προγράμματα», «θέσεις», «πρόσωπα» ἀκόμη – ἐπακριδῶς τὰ ἴδια.

Ἄρα ἀπλῶς γιὰ 3-4 χρόνια, κάθε 3-4 χρόνια, ἐπαναθεβαιώνεις, νομιμοποιεῖς, σὺ τώρα, τὴν ἀλλοτριώση, ἀποξένωσή σου ἀπ' τὰ ὑποτιθέμενα καὶ διατυμπανιζόμενα «δικαιώματά» σου – τὴν ιδιότητά σου ὡς «ἐξουσίας» ἢ ἔστω «πηγῆς τῆς ἐξουσίας»: Ἄρα ἡ «δημοκρατία» σου δὲν εἶναι δημοκρατία. Ὁ ἀντιπροσωπευτισμὸς πραγματώνει, ὑποτίθεται, τὴν «κοινὴ βούληση» –

σουν πρόσβαση στους αξιωματούχους που αποφασίζουν εν όνόματι των πολλών, είτε αποδυναμώνονται είτε περιθωριοποιούνται είτε εντάσσονται στα κέντρα νομής της εξουσίας, τοπικά ή διεθνή).

Κατά τον Μεσαίωνα ίσχυε η αντιπροσωπευτική εξουσία του ενός αξιωματούχου, του Πάπα ή του Αυτοκράτορα, ο οποίος «ἐλέω θεοῦ» ἐξουσίαζε κατά τὸ δοκοῦν τις μάζες. Στὴ συνέχεια λόγω τῶν ἐσωτερικῶν ἀνταγωνισμῶν καὶ ἀντιφάσεων τῆς Ἐξουσίας δημιουργήθηκαν καὶ ἄλλοι ἀξιωματοῦχοι ἔτσι, ὥστε σήμερα ἡ πυραμίδα τῆς Ἐξουσίας (δηλ. αὐτῶν που ἀποφασίζουν οἱ ἴδιοι ἐν ὀνόματι τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου) ν' ἀποτελεῖται ἀπὸ μιὰ πληθώρα ἀνθρώπων, που ὅμως στὴν πράξη, ἐνῶ εἶναι ἓνα ἐλαχιστότατο ποσοστὸ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς, ὥστόσο καθορίζουν ἀνεξέλεγκτα τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Τίθεται τὸ ἐρώτημα: Μὲ ποιά κριτήρια ἀξιολογοῦνται οἱ ἀξιωματοῦχοι που κυβερνοῦν τὴ γῆ καὶ ποιοὶ τοὺς κρίνουν ἄξιους ν' ἀποφασίζουν ἐν ὀνόματι τῶν ὑπολοίπων; Ποιοὶ χρίζουν τελικὰ τοὺς πάσης φύσεως Μεσσίες; Ποιοὶ στήνουν τις σκηνές λατρείας στὴ Μέκκα, στὸ Μανουλεῖο τοῦ Λένιν, στὸ ἄγαλμα τοῦ Μάο ἢ τοῦ Κίμ ἢ τοῦ Τσου νγκ;

Ἡ ἀπάντηση εἶναι μία: Ἡ ἀρχὴ τῆς ἀντιπροσωπευτικότητος. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι δεχθοῦν ὡς φυσικὸ γεγονός τὴν ἀναγκαιότητα ὑπαρξῆς κάποιων ἀνθρώπων, που δικαιοῦνται νὰ ἀποφασίζουν ἐν ὀνόματι τῶν ἄλλων, τότε πάντα θὰ ὑπάρχουν Πάπες, Μωάμεθ, Μεσσίες, Δαρεῖοι, Καίσαρες, Αυτοκράτορες, Χίτλερ, Στάλιν, Μαιτρέγια. Στὴν Πνύκα ἢ τὴν Ἀτέλλα τῆς ἄμεσης δημοκρατίας καὶ τοῦ καθολικοῦ δικαιώματος τοῦ λόγου δὲν εὐδοκίμοι ἐξουσιαστικὰ συστήματα ἢ μεσσιανισμοὶ καὶ πιστοί, γιατί στὸ περιβάλλον τῆς ἰσηγορίας, τοῦ διαλόγου, τῆς ἰσονομίας καὶ τῆς ἄμεσης δημοκρατίας παραμονεύει πάντα ἡ Ἀριστοφανικὴ σάτιρα καὶ ὁ Σοφοκλείος ἔλεγχος.

Ἔτσι καὶ σήμερα, στὶς παρυφές τοῦ 21ου αἰῶνα τῆς Πληροφορικῆς, τὸ αἶτημα τῆς ἄμεσης δημοκρατίας τῶν αὐτοδιοικούμενων κοινοτήτων, ὅπως διδάχθηκε στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα, δὲν ἀποτελεῖ ἀπλὰ μιὰ ἐπικαιρὴ ἐπιλογή ἀλλὰ μιὰ ἀναγκαστικὴ ἐξέλιξη, ἓναν μονόδρομο γιὰ τὴν ἱστορικὴ πορεία τοῦ πλανῆτη καὶ τὴ δικαίωση τῶν ἀνθρώπινων θυσιῶν.

Ἡνίοχος

σὰ συνισταμένη μὲ συνιστώσες τὶς ἐπιμέρους «ἀτομικὲς» βουλήσεις, καμμία τῶν ὁποίων στὸ καθεστῶς τοῦ ἀντιπροσωπευτισμοῦ δὲν προσδιορίζεται σὰν τέτοια, παρὰ κάθε μιὰ στέκει ξεκρέμαστη, ἀνήμερη, ἀποξενωμένη ἀπ' ὅλες τὶς ἄλλες, ξεμοναχιασμένη καὶ ἀποδυναμωμένη/ἀποστερημένη ὅποιας ἐξουσίας μὲς στὴν ἐρήμωση τῆς ἐμμεσότητος τοῦ ἀντιπροσωπευτισμοῦ, που εἶναι ταυτόσημος μὲ τὴν ἀποδυνάμωση/ἀποστέρηση αὐτῆς. Λύτρωση ἀπ' αὐτὴ τὴν ἔρημο εἶναι ἡ ἀμεσότητα προσδιορισμοῦ, ἡ ὁποία ἐγκτεῖται στὴν Δημοψηφιακὴ Πολιτεία (Πολιτεία ad Referendum).

Ὁχι «κοινο»βούλιο – ἀλλὰ δημοψήφισμα. Γιὰ γενικὰ θέματα (ἐθνικὸ δημοψήφισμα), γιὰ τοπικὰ (τοπικὸ δημοψήφισμα – λ.χ. ἂν ὁ δρόμος θὰ περνάει ἀπ' αὐτὸ ἢ τ' ἄλλο μέρος) καὶ συντεχνιακὸ δημοψήφισμα (γιὰ ρύθμιση θεμάτων που ἀφοροῦν σ' ἐπιμέρους ὁμάδες τοῦ πληθυσμοῦ).

Αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη λύση-λύτρωση ἀπ' τὸν ἐφιάλτη, συστατικὰ στοιχεῖα τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ ἐκπόρνευση-διάλυση τοῦ «κοινο» βουλευτισμοῦ ἀπ' τὴ μιὰ καὶ ὁ τραμπουκισμὸς καὶ ἡ παθολογικότητα τοῦ δικτατορισμοῦ ἀπ' τὴν ἄλλη[...].

Χαῖρε
Κώστας Πανάγον
Ε. Βενιζέλου 7, Ψυχικό

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ

‘Ο πυραμιδοειδής Παρθενών

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΥ ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΔΙΗΜΙΟΥΡΓΗΜΑΤΟΣ

Καμμία περιγραφή δὲν θὰ μπορέσει ποτὲ νὰ ἀποτυπώσει τὸ μεγαλεῖο καὶ τὴν ὁμορφίαν τοῦ Παρθενῶνος, τοῦ μνημείου τῶν μνημείων τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ πλουσιότατη γλῶσσα τῶν θεῶν, ἡ Ἑλληνική, στέκει ἄφωνα ἐμπρὸς τὸ κάλλιστο τῶν ἀνθρώπινων κτισμάτων, ἀνίκανη νὰ ἐκφράσει τὸ ἀνέκφραστο. Κι’ ἂν ἀκόμα ἐξαφανίζονταν ἀπὸ προσώπου γῆς ὅλα τὰ ἀνθρώπινα δημιουργήματα καὶ σωζόταν μόνον ὁ Παρθενών, αὐτὸ θὰ ἦταν ἀρκετὴ ἀπόδειξη γιὰ τὸ μέγεθος τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀνθρώπων ποὺ τὸν ἐκτίσαν, ἀποτυπώνοντας ἔτσι γιὰ πρώτη καὶ μονάκριβη φορὰ πάνω στὴν ὕλη τὴν ἰδέαν τοῦ Ὁραίου. Αἰῶνες τώρα «αἱ γενεαὶ πᾶσαι» τῶν ἀνθρώπων περνοῦν εὐλαδικά, εἴτε μὲ τὸ φυσικὸ σῶμα τους εἴτε νοερά, μπροστὰ ἀπὸ τὸ τελειότερο μνημεῖο ὅλων τῶν ἐποχῶν στὸν Ἱερὸ Βράχον τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, μιᾶς πόλης ποὺ ἀπετέλεσε τὴν «ἀκρόπολιν» τῆς Ἑλλάδος» καὶ μιᾶς χώρας ποὺ ἀπετέλεσε καὶ ἀποτελεῖ «τὴν ἀκρόπολιν» τῆς Οἰκουμένης» – ὅπως ἀναφέρει σ’ ἓνα ἀπόσπασμα τῶν «Γεωγραφικῶν» τοῦ ὁ Στράβων. Τί εἶναι ἐκεῖνο ὅμως ποὺ κάνει τὸ δημιούργημα τοῦ Ἰκτίνου, τοῦ Καλλικράτη καὶ τοῦ Φειδία (ποὺ χρειάστηκε 10 περίπου χρόνια γιὰ νὰ κτιστεῖ, ἀπὸ τὸ 447-438 π.Χ.) ν’ ἀποτελεῖ τὸ αἰῶνιο ὑπόδειγμα τοῦ Ὁραίου, τὸ τελειότερο μνημεῖο τῶν ἀνθρώπων;

Πρῶτα-πρῶτα ἡ ἀναλογία τῶν διαστάσεων τοῦ Παρθενῶνος ὡς πρὸς τὸν χῶρον τοῦ Ἱεροῦ Βράχου. Γι’ αὐτὸ κανένας Παρθενών δὲν θὰ μπορέσει ποτὲ νὰ ξαναφτιαχτεῖ. Ὅλα τὰ ἀντίγραφα τοῦ Παρθενῶνος ποὺ ἔχουν κατασκευαστεῖ στὴν Γερμανία, Ἀμερική κ.λπ., ὅσο πιστὰ κι’ ἂν ἀποδίδουν τὸ πρωτότυπο, οὔτε ποὺ συγκρίνονται μὲ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Παρθενῶνος στὴν Ἀκρόπολιν, γιὰτὶ ἀγνοοῦν τὸ μεγάλο μυστικὸ του: Τὸ δημιούργημα τοῦ Ἰκτίνου, τοῦ Καλλικράτη καὶ τοῦ Φειδία (ὅπως καὶ ὅλα τὰ ἀρχαιοελληνικὰ ἀρχιτεκτονήματα) εἶναι ἀρμονικά, δηλ. μαθηματικά, ἐνταγμένο στὸν χῶρον.

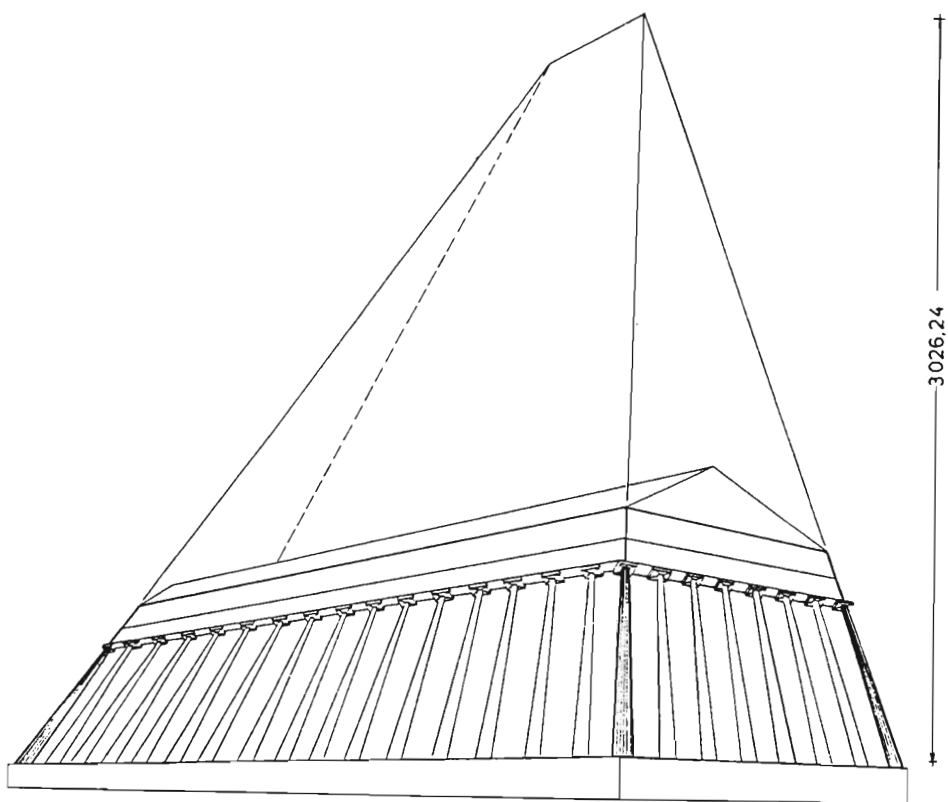
Ἡ ἴδια ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν βρίσκεται στὴν «μαγικὴ» τοποθεσία τῶν 37° 58' 27", 243 δόρειου γεωγραφικοῦ πλάτους, ποὺ ἐξασφαλίζει στὴν Ἀττικὴ γῇ τὴν παροιμιώδη ἡλιοφάνεια τῶν 344 ἡμερῶν κατ’ ἔτος μὲ μέση ἐτήσια θερμοκρασία 18° Κελσίου. Γνωστὴ εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ ἀντισεισμικότητα τοῦ Ἱεροῦ Βράχου, ποὺ ἐπιβεβαιώνει τὴν παράδοση γιὰ τὴ μονομαχίαν Ἀθηνᾶς καὶ Ποσειδῶνος («ἐνοσίγαιος» ἢ «ἐνοσίχθων» = ὁ σείων τὴν γῆ), ἡ ὁποία, ὡς γνωστόν, ἔληξε μὲ τὴν νίκη τῆς γαλανομάτας θεᾶς. Ὁ Παρθενὼν λοιπόν, ὅπως κατασκευάστηκε, μόνον στὸν Ἱερὸ Βράχον τῆς Ἀκροπόλεως θὰ μπορούσε νὰ ὑπάρξει γιὰ τοὺς ἐξῆς λόγους:

α) Ἡ καμπύλωση τοῦ στυλοβάτη, τοῦ ἐπιστυλίου, τῶν τριγλύφων, τοῦ γείσου, τῶν αετωμάτων, τοῦ διαπέδου καὶ τῆς ἀνωδομῆς ἀκολουθεῖ τὴν καμπύλωση τοῦ ἐδάφους τῆς Ἀκροπόλεως. Ἔτσι παρατηροῦμε, ὅτι ὁ στυλοβάτης δὲν εἶναι ὀριζόντιος, ὅπως θὰ ἀναμενόταν, ἀλλὰ ἔχει καμπυλωθεῖ κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε οἱ μακρὲς πλευρὲς νὰ ὑψώνονται σιτὸ μέσο 11 ἑκατοστὰ ἀπὸ τὴν ὀριζόντιον, ἐνῶ οἱ στενὲς πλευρὲς 6 ἑκατοστὰ. Ἡ καμπύλωση αὐτὴ τῶν ὀριζοντίων ἐπιφανειῶν πέρα τοῦ ὅτι ἐντάσσει ἀρμονικὰ τὸν Παρθενῶνα στὸν Ἱερὸ Βράχον (παραβλέποντας τίς συμβατικὲς ἀπαιτήσεις τῆς στατικῆς τῶν

κιτριών) δίδει τὴν αἴσθησις στὸν ἐπισκέπτη, ὅτι ὁ Παρθενῶν «βγαίνει μέσα ἀπὸ τὴν γῆ», ὅπως ὅλα τὰ φυσικά δημιουργήματα καὶ οἱ ὀργανισμοὶ ποὺ πάλλονται ἀπὸ ἐσωτερικὴ ζωή. Κι ἐνῶ κυττάζοντας ὁ ἐπισκέπτης τὴν βάση τοῦ Παρθενῶνος τὸν θεωρεῖ φυσικὸ δημιουργήμα, ὅταν κυττάζει τὴν κορυφή του, διαπιστώνει ὅτι ὁ ναὸς τῆς Παρθένου Ἀθηνᾶς εἶναι ἀνάερος καὶ ἀνάλαφρος, «σὰν νὰ κατέβηκε τυχαῖα καὶ γιὰ μιὰ στιγμή στὴ γῆ, γιὰ νὰ στεφανώσει τὴν κορυφή τῆς Ἀκρόπολης».

β) Αὐτὸ συμβαίνει, διότι ὅλα τὰ μέλη τοῦ ναοῦ, ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι κάθετα (κίονες, τοῖχοι), παρουσιάζουν κλίσεις. Ἔτσι οἱ κίονες τοῦ πετροῦ κλίνουν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ κατὰ 7 ἑκατ., ἐνῶ οἱ γωνιαῖοι κίονες (ποὺ μετέχουν καὶ στὶς δύο πλευρές) κλίνουν διαγωνίως κατὰ 10 ἑκατ. Οἱ τοῖχοι ἐπίσης, ἐνῶ ἐσωτερικά εἶναι κάθετοι, ἐξωτερικά κλίνουν πρὸς τὰ μέσα, ὥστε στὴν πραγματικότητά τὸ σχῆμα τοῦ Παρθενῶνος νὰ μὴν εἶναι παραλληλεπίπεδο (ὅπως φαίνεται στὰ ἀνυποψίαστα μάτια) ἀλλὰ πυραμιδοειδὲς καὶ συγκεκριμένα σχῆμα κόλουρου πυραμιδοειδοῦς. (Ἐδῶ γίνεται ἀντιληπτός καὶ ὁ κατασκευαστικὸς ἄθλος ποὺ ἐπέτυχαν οἱ μεγαλοφυεῖς ἀρχιτέκτονες τοῦ Παρθενῶνος, γιατί ὄχι μόνο κανένας λίθος τοῦ ναοῦ δὲν ἔχει ὀρθογώνιο σχῆμα ἀλλὰ τραπεζιοειδές, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν κάθε λίθος ἀπαιτεῖ ἐντελῶς δικό του σχῆμα καὶ μοναδική θέσιν μέσα στὸ γενικὸ σχέδιο τοῦ Παρθενῶνος λόγω τῶν καμπυλώσεων καὶ κλίσεων, ποὺ δημιουργοῦν διαφορὰς γωνιῶν καὶ ἐπιφανειῶν σὲ κάθε σημεῖο τοῦ οἰκοδομήματος). Ἔτσι τὸ κόλουρο πυραμιδοειδὲς τοῦ Παρθενῶνος δίδει τὴν αἴσθησις στὸν ἐπισκέπτη, ὅτι ἰσχύει γι' αὐτὸ ὁ Ὀρφικὸς Ὕμνος: «Γῆς παῖς εἰμὶ καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος / αὐτὰρ ἐμοὶ γένος οὐράνιον» (Ο. Kern, *Orphicorum Fragmenta* 32a). Μὲ τίς καμπυλώσεις καὶ τίς κλίσεις, ποὺ ἐξοστρακίζουν κάθε ὀριζόντια καὶ κάθετη γραμμὴ ἀπὸ τὸν Παρθενῶνα, ὁ Ἰκτίνος καὶ ὁ Καλλικράτης ἀντέγραψαν τὴν φύση, ποὺ λόγω τῆς βαρύτητας ἐξορίζει κάθε εὐθεῖα, ὀριζόντια ἢ κάθετη γραμμὴ. Ἡδὴ ὁ νόμος τῆς Παγκόσμιας Ἐλξης ἦταν γνωστός στοὺς Προσωκρατικούς 2500 χρόνια πρὶν τὸν Νεύτωνα: «κατὰ τὴν ἐν αὐτοῖς βαρύτητα κινούμενα ταῦτα (τὰ ἄτομα) διὰ τοῦ κενοῦ εἰκοντος καὶ μὴ ἀντιτυποῦντος κατὰ τόπον κινεῖσθαι» (Δημόκριτος: Diels-Kranz, 68a 58). Ἐχει ὑπολογισθεῖ ἐπίσης, ὅτι οἱ κίονες τοῦ κόλουρου πυραμιδοειδοῦς τοῦ Παρθενῶνος προεκτεινόμενοι συναντῶνται στὰ 3026,24 μ. σχηματίζοντας ὄγκον 2.765.506μ³, ποὺ περίπου ἰσοῦται πρὸς τὸν ὄγκο τῆς πυραμίδας τοῦ Χέοπος). Ἔτσι λοιπὸν ὁ Παρθενῶν χάρις στὶς καμπυλώσεις καὶ τίς κλίσεις του ἐνώνει τὸν ὁρατὸ καὶ τὸν ἀόρατο κόσμον μὲ τὰ δύο του σχήματα, τὸ φαινομενικὸ (παραλληλεπίπεδο) καὶ τὸ πραγματικὸ (πυραμιδοειδές).

γ) Ὅμως ὑπάρχει κι ἓνα τρίτο μυστικὸ στὴν ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ Παρθενῶνος, ποὺ λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὴν ἀτέλεια τοῦ ἀνθρώπινου ὀφθαλμοῦ, ὥστε μὲ μιὰ μικρὴ παρέκκλιση ἀπὸ τίς μαθηματικὲς ἀναλογίες νὰ δημιουργεῖ μιὰ ἀσύγκριτη «αὐταπάτη». Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ Παρθενῶνος βασίζεται στὴν κλασσικὴ σχέση α: 2α+1. Π.χ. τὸ πλάτος τοῦ ναοῦ πρὸς τὸ μήκος του ὁρίζεται σὲ σχέση 4:9, δηλ. ὑπακούει στὴν ἀναλογία α: 2α+1, ὁμοίως τὸ ὕψος τοῦ ναοῦ πρὸς τὸ πλάτος του (13,72:30,88 = 4:9), ὅπως ἐπίσης καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν κιόνων στὶς στενὲς πλευρὲς (8) πρὸς τὸν ἀριθμὸ τῶν κιόνων τῶν μακρῶν πλευρῶν (17) ὑπακούει ἐπίσης στὴ σχέση α: 2α+1 (8:17). Ἡ ἀναλογία αὕτη δίδει στὸ ἀνθρώπινον μάτι τὴν αἴσθησι τῆς ἀνεξέλεγκτης προοπτικῆς. Βέβαια ἡ λεπτομερὴς ἀναφορὰ στὰ ἀρχιτεκτονικὰ μυστικά τοῦ Παρθενῶνος δὲν μπορεῖ νὰ ἐξαντληθεῖ σὲ μερικὲς σελίδες, ἀλλὰ ἀπαιτεῖ πολὺτομὴ εἰδικὴ πραγματεία. Ἡ ἀναφορὰ στὴ σμίκρυνση τῆς ἀπόστασης τῶν δύο τελευταίων κιόνων σὲ κάθε πλευρὰ καὶ σὲ κάθε γωνία τοῦ «περίπτερον» δωρικοῦ ναοῦ – ποὺ δίνουν τὴν ἐντύπωση τῆς «ἀνύψωσης» τοῦ ναοῦ πρὸς τὸν οὐρανὸ – θ' ἀπαιτοῦσε εἰδικὸ τόμο. Μόνον ὁ ἐπαῖων ἐπισκέπτης ἢ ὁ λίαν παρατηρητικὸς θὰ μπο-

Ὁ Παρθενὼν ἐν προεκτάσει πρὸς τὰ ἄνω. Ἡ σύγκλιση τῶν προεκτεταμένων νοητῶν γραμμῶν τῶν 4 γωνιῶν του ὁδηγεῖ σὲ ἑνωσὴ τους κατὰ ζεύγη σὲ μία νοητὴ κορυφὴ - ἀκμὴ πυραμιδοειδοῦς σχήματος ὕψους 3.026,24 μ. ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τοῦ δαπέδου τοῦ Ναοῦ τῆς Παρθένου.

[Μελέτη καὶ σχεδιάση τοῦ συνεργάτη μας πολιτικοῦ μηχανικοῦ κ. ΒΑΣ. ΚΑΤΣΙΑΔΡΑΜΗ].

ροῦσε ν' ἀντιληφθεῖ π.χ. στήν ἀνατολική πλευρά τοῦ Παρθενῶνος, ὅτι οἱ ἀποστάσεις μεταξὺ τῶν κιόνων δὲν εἶναι ὅλες ἴσες ἀλλὰ ἡ τελευταία, δεξιά καὶ ἀριστερά, εἶναι μικρότερη ἀπὸ τίς ἄλλες. Ἀνιχνεύουμε κι ἐδῶ ἄραγε τὴν σκοπιμότητα τοῦ Ἰκτίνου, ποὺ λαμβάνει ὑπ' ὄψιν του τὴν ἀτέλεια τοῦ ἀνθρώπινου ὀφθαλμοῦ καὶ προσπαθεῖ νὰ δημιουργήσει τὴν «ὀφθαλμαπάτη» στὸν ἐπισκέπτη, ποὺ κυττάζει ὑπὸ γωνίαν τὸν Παρθενῶνα, ὅτι ὁ ναὸς ὑπερυψοῦται στὸν οὐρανό;

δ) Τὸ τελευταῖο ἀπὸ τὰ «μυστικά» τῆς κατασκευῆς τοῦ Παρθενῶνος ἀναφέρεται σὲ γεωδαιτικά καὶ ἀστρονομικά δεδομένα, ποὺ ἀκόμη ὅμως δὲν ἔχουν ἀναλυθεῖ ἐπακριδῶς. (Γίνεται φανερό στίς μέρες μας ὅλο καὶ πὺς πολὺ, ὅτι εἶναι ἀδύνατη ἡ προσπέλαση στὴν ἀρχαιοελληνική γνώση χωρὶς τὸν ἀπαραίτητο παν-επιστημονικὸ ἐξοπλισμὸ ἀπὸ πολλούς, διαφορετικούς τομεῖς τοῦ ἐπιστητοῦ. Π.χ. γιὰ τὴν γνώση τοῦ Παρθενῶνος ἀπαιτοῦνται πέρα τῶν ἱστορικών, ἀρχαιολογικῶν καὶ φιλολογικῶν γνώσεων ὡπωσδήποτε ἐξειδικευμένες γνώσεις Ἀρχιτεκτονικῆς, Ἀστρονομίας, Μαθηματικῶν, Γεωλογίας, Φυσικῆς κ.λπ.). Τὰ γεωδαιτικά δεδομένα τοῦ Παρθενῶνος ἀφοροῦν τὸν προσανατολισμὸ τοῦ στοῦ χώρου. Μεταπολεμικὰ ὑπῆρξαν πολλὲς ἐρευνες σχετικὰ μὲ τὴν γεωδαισία τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν πόλεων καὶ ἱερῶν, ποὺ μόνον τυχαία δὲν μπορεῖ νὰ χαρακτηριστεῖ.

Κατ' ἀρχὰς διεπιστώθη, ὅτι οἱ ἀρχαιοελληνικὲς πόλεις καὶ τὰ ἱερὰ σχηματίζουν μεταξὺ τους ἰσοσκελῆ ἢ ἰσόπλευρα τρίγωνα ἢ κανονικὰ πολύγωνα. (Π.χ. τὸ τρίγωνον Σπάρτη-Ἀθῆναι-Δῆλος εἶναι ἰσοσκελές, ὅπως καὶ τὸ τρίγωνον Ὀλυμπία-Δελφοί-Ἀθῆναι. ἰσοσκελῆ ἐπίσης εἶναι καὶ τὰ τρίγωνα Σπάρτη-Δωδώνη-Ἀθῆναι, Κνωσσός-Σπάρτη-Δωδώνη, Ὀλυμπία-Ἀργος-Δελφοί, Δελφοί-Ἀργος-Ἀθῆναι κ.λπ. Γιὰ περισσότερες λεπτομέρειες βλέπε: Θεοφ. Μανιά, *Τὰ Ἀγνωστα Μεγαλουργήματα τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων*, «Πύρινος Κόσμος», Ἀθῆναι, 1981).

Ἐντύπωση προκάλεσαν ἐπίσης οἱ ἐρευνες τοῦ Jean Richer σχετικὰ μὲ τὴν γεωδαισία τῶν ἀρχαιοελληνικῶν ἱερῶν. Ἡ ἐρευνα τοῦ Richer ξεκίνησε ἀπὸ τὰ ζωδιακὰ σύμβολα στὰ νομίσματα καὶ τὰ αἰτώματα τῶν ναῶν στίς ἐλληνικὲς πόλεις. Εὐκόλα διαπιστώθηκε, ὅτι ὁ χώρος τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἀντικατοπτρίζει προβολὴ τοῦ Ζωδιακοῦ Κύκλου μὲ κέντρο τοὺς Δελφούς. Ἔτσι ἡ Ἀττικὴ ἀντιστοιχεῖ στὸν ἀστερισμὸ τῆς Παρθένου, ἡ Θεσσαλία στὸν Τοξότη, ἡ Λακωνία στὸν Λέοντα κ.λπ. Οἱ συμπτώσεις τῶν ἀστερισμῶν (ποὺ μὲ ἔστιακὸ σημεῖο τοὺς Δελφούς ἀντιστοιχοῦν σὲ περιοχὲς τῆς Ἑλλάδος) καὶ τῶν συμβόλων στὰ νομίσματα καὶ στὰ ἱερὰ εἶναι πράγματι ἐντυπωσιακές.

Φαίνεται, σύμφωνα με τὸν Jean Richer, ὅτι ὁ προσανατολισμὸς τῶν ἀρχαίων ἱερῶν γινόταν μὲ βάση ὁρισμένα ἔστιακὰ κέντρα (ὀμφαλούς) ὅπως π.χ. τοὺς Δελφούς, τὴν Δῆλο, τίς Σάρδεις τῆς Μ. Ἀσίας, μὲ κεντρικὸ ὅμως ἔστιακὸ σημεῖο (κατὰ τὸν Richer) τὸ ἱερὸ τοῦ Ἀμμωνος Διὸς στὴν ὄαση Σίδα τῆς Αἰγύπτου. Εἶναι γνωστὸ ἐπίσης καὶ τὸ «ταχυδρομικὸ δίκτυο» μὲ περιστέρια ἢ ἄλλα πουλιά, ποὺ συνέδεε τοὺς ὀμφάλιους λίθους σ' ὅλα τὰ ἔστιακὰ κέντρα ἀπὸ τὸν Δωδώνη μέχρι τὴν ὄαση Σίδα καὶ ἀπὸ τοὺς Δελφούς μέχρι τίς Σάρδεις ἀποκαλύπτοντας ἔτσι τὸ ἐνιαῖο τῶν θρησκευτικῶν κέντρων στὴν εὐρύτερη περιοχὴ τῆς Ἀνατ. Μεσογείου, ποὺ ἦσαν ὅλα Ἑλληνικά... Ὅπως δὲ τὸ πρόβλημα τοῦ προσανατολισμοῦ καὶ τῆς γεωδαισίας τῶν ἀρχαίων ἱερῶν δὲν ἔχει λυθεῖ τελεσίδικα. Πάντως οἱ ἐρευνες τοῦ Richer μέχρις στιγμῆς ἀποδεικνύουν, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἑλλήνες ἀναπαριστοῦσαν πάνω στοῦ ἔδαφος ἀστερισμούς. Ἡ σύγχρονη ἐπιστῆμη ἀπέχει πολὺ θέβαια ἀπὸ τὸ νὰ ἀποκαταστήσει πλήρως τὸν γεωδαιτικὸ χάρτη τῶν ἀρχαιοελληνικῶν ἱερῶν καὶ τοῦτο, διότι ἀγνοεῖ τὸν κώδικα καὶ τὸ «κλειδί» τῶν παν-επιστημόνων, ποὺ κατοικοῦσαν στοῦ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν. (Γιὰ περισσότερες πληροφορίες βλέπε: Jean Richer, *Géographie sacrée du Monde Grec*, Paris 1966).

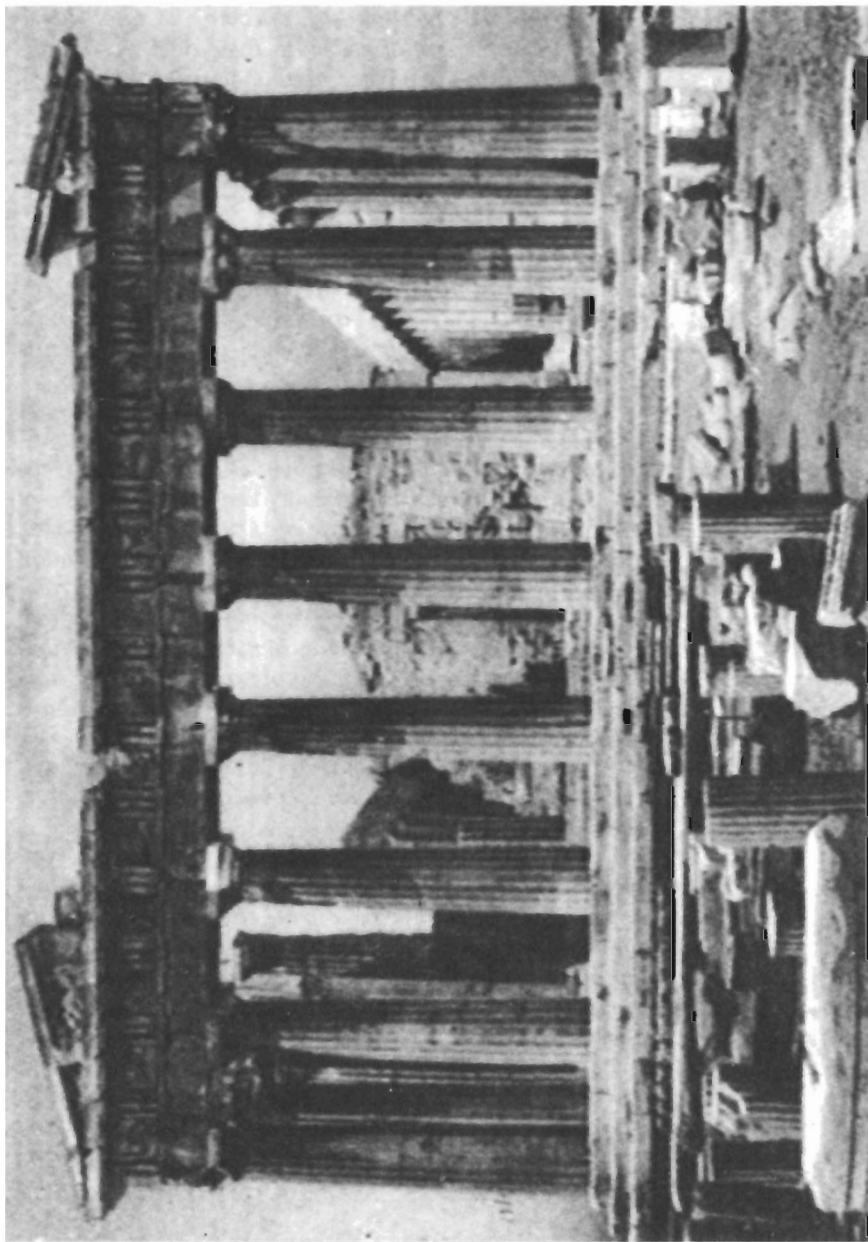
Ἡ κλίση πρὸς τὰ ἔσω τοῦ ἀκραιῖου κίονος τῆς ΒΔ γωνίας τοῦ οἰκοδομήματος τοῦ Παρθενῶνος εἶναι ἐμφανὴς στὴν ἄνω φωτογραφία. Ἡ νοητὴ προέκτασή της πρὸς τὸν οὐρανὸ ἐνώνεται μὲ τὶς προεκτάσεις τῶν ὑπολοίπων τριῶν κατὰ ζεύγη σὲ ὕψος 3.026,24 μέτρων.

“Ὅσον ἀφορᾷ τώρα τὸν Παρθενῶνα, ὁ ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς ἀκολουθεῖ τὸν ἄξονα Ἀνατολῆς-Δύσης μὲ μιὰ μικρὴ ἀπόκλιση, ὥστε νὰ μπορούμε νὰ ποῦμε, πῶς ὁ Παρθενὼν ἐκτείνεται ἀπὸ Νοτιοδυτικὰ πρὸς Βορειοανατολικά ἔτσι, ὥστε τὴν τελευταία ἡμέρα τῆς μεγάλης γιορτῆς τῶν Παναθηναίων (= γέννηση τῆς Ἀθηνᾶς = 28 Ἑκατομβαιῶνος = 25 Ἰουλίου) νὰ συμβαίνει τὸ συγκλονιστικὸ γεγονός –ποὺ συνέβαινε σ’ ὅλα τὰ ἱερὰ τῆς Ἀθηνᾶς–, ἡ ἀνατολὴ τοῦ Σείριου λίγο πρὶν τὸν ἥλιο νὰ λούζει μὲ τὸ φῶς τῆς τὸ ἀγάλμα τῆς Ἀθηνᾶς στὸ Ἑκατόμπεδον (*Ἑκατόμπεδον* = 100 πόδια μῆκος: ἦτο ἡ ὀνομασία τοῦ παλαιότερου ναοῦ, ποὺ ἔκαψαν οἱ Πέρσες καὶ ποὺ δάσει τοῦ ὁποῖου ὁ Ἰκτίνος ἀρχιτεκτόνησε τὸν σηκὸ τοῦ Παρθενῶνος).

Οἱ μεγαλύτερες θρησκευτικὲς γιορτὲς τῶν Ἀθηναίων σχετίζονται μὲ ἀστρονομικὰ δεδομένα, ποὺ ἀφοροῦν στὴν παρουσία τοῦ Σείριου, τοῦ λαμπρότερου ἡλίου τοῦ Ἀστερισμοῦ τοῦ Κυνός, στὸν Ἀττικὸ Οὐρανό. Γιὰ παράδειγμα τὰ Παναθηναία, στὰ ὁποῖα ἐορτάζετο ἡ γέννηση τῆς Ἀθηνᾶς, «ὅταν ἀνέτελλε ὁ Ἥλιος» (ὅπως φαίνεται καὶ στὸ ἀνατολικὸ ἀέτωμα τοῦ Παρθενῶνος στὰ γλυπτὰ τοῦ Φειδία, ποὺ ἱστοροῦν τὴ γέννηση τῆς Ἀθηνᾶς ἀπὸ τὸν Δία, «ὅταν ἀνέτελλε ὁ Ἥλιος καὶ ἔδνε ἡ Σελήνη»), τὰ Παναθηναία λοιπὸν ἐγίνοντο περὶ τὸ τέλος τοῦ Ἑκατομβαιῶνος (= Ἰουλίου) πρὸς τιμὴν τῶν γενεθλίων τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς. Ὡς σημειωθεῖ, ὅτι ἡ σπουδαιότερη ἡμέρα αὐτῆς τῆς πολυήμερης γιορτῆς ἦτο ἡ τελευταία τοῦ 12ημέρου, ἡ 25ῃ Ἰουλίου, ἡ γενέθλιος ἡμέρα τῆς Ἀθηνᾶς, ὅταν ὁ Σείριος ἐπανεμφανίζεται λίγο πρὶν τὸν ἥλιο στὸν βορειοανατολικὸν ὀρίζοντα τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου εἶναι προσανατολισμένος ἐπακριβῶς ὁ σηκὸς τοῦ Παρθενῶνος (τὸ Ἑκατόμπεδον) μὲ τὸ ἀγαλμα τῆς θεᾶς! (Ἀλλὰ καὶ οἱ ναοὶ τῆς Ἰσιδας στὴν Αἴγυπτο ἦσαν προσανατολισμένοι στὴν ἀνατολὴ τοῦ Σείριου τὸν Ἰούλιο, ποὺ σηματοδοτοῦσε καὶ τὴν ἀρχὴ τῶν πλημμυρῶν τοῦ Νείλου· ἂς μὴ λησμονεῖται ἐπίσης ἡ ταύτιση Ἀθηνᾶς-Ἰσιδας-Σείριου, ὅπως ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος στὸ «Περὶ Ἰσιδος καὶ Ὀσίριδος» 354c καὶ 366a). Ἀλλὰ καὶ τὰ Λήνια, ποὺ ἐορτάζοντο τὸν μῆνα Γαμηλιῶνα (= Ἰανουάριος) πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου (ὅπως καὶ τὰ Γαμήλια πρὸς τιμὴν τῶν γάμων τοῦ Δία καὶ τῆς Ἥρας) συνέπιπταν μὲ τὴν ἱερὴ ἡμέρα τῆς 31ης Ἰανουαρίου, ὅπου οἱ «Λήνοι» (= Μαινάδες/Βάκχες) χόρευαν ἐπάνω στὴν ἱερὴ θέσῃ «Λήναιον» (νοτίως τοῦ Ἀρείου Πάγου) τοὺς γεμάτους ἔκστασις χοροὺς τοὺς ἀναμαλλιασμένες, τὴν ὥρα (21 μ.μ.) ποὺ ὁ Σείριος μεσουρανεῖ 35° πάνω ἀπὸ τὸν Νότιο ὀρίζοντα τῶν Ἀθηνῶν.

Ὅπως δὴποτε ἡ συσχέτιση τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὸν Σείριο (ὅπως ἀποκαλύπτεται ἀπὸ τὶς ἡμερομηνίες τῶν Παναθηναίων, ὁπότε ἐορτάζετο, ὅπως προαναφέραμε, ἡ γέννηση τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς, ποὺ συμπίπτει ἀστρονομικὰ μὲ τὴν ἐπανεμφάνιση τοῦ Σείριου πρὶν τὴν ἀνατολὴ τοῦ Ἥλιου στὸν βορειοανατολικὸ ὀρίζοντα τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου εἶναι προσανατολισμένος ὁ σηκὸς τοῦ Παρθενῶνος μὲ τὸ ἀγαλμα τῆς θεᾶς), ὁ συσχετισμὸς αὐτὸς λοιπὸν ἀνοίγει ἓνα τεράστιο πεδίο ἐρευνας καὶ μελέτης γιὰ τὶς ἐπιστημονικὲς γνώσεις τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ποὺ δρίσκονται «καλυμμένες» στὴν ἱερὴ «μυθολογία» τῶν προγόνων μας. Πόσον εὐστοχο ἀκούγεται ἐδῶ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείτου: «ὁ ἀναξ, οὗ τὸ μαντεῖόν ἐστι τό ἐν Δελφοῖς, οὔτε λέγει οὔτε κρύπτει, ἀλλὰ σημαίνει» (Ἡράκλειτος: Diels-93).

Τελειώνοντας αὐτὴ τὴν ὁπωσδήποτε ἐνδεικτικότατη ἀναφορὰ μας στὸ ἄριστον καὶ κάλλιστον τῶν μνημείων τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπισημαίνουμε, ὅτι οἱ γεωμετρικὲς ἀναλογίες τοῦ Ναοῦ καὶ ἡ μαθηματικὴ του ἔνταξη στὸν περιβάλλοντα χώρο τοῦ προσδίδουν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ αἰώνιου συμβόλου τῆς Λογικῆς, τῆς Ὁραιότητος καὶ τῆς Γνώσης, μὰ προπάντων τῆς ἐπικοινωνίας μεταξὺ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, Οὐρανοῦ καὶ Γῆς, ὡς «κτῆμα ἐς αἰεί».

Ἡ ἀνατολική πλευρά τοῦ Παρθενῶνος. (Ἐς παρατηρηθεῖ, ὅτι ἡ τελευταία ἀριστερή καὶ δεξιὰ ἀπόσταση μεταξὺ τῶν κίωνων εἶναι μικρότερη ἀπὸ τὶς ἄλλες, πὺν εἶναι ἴσες μεταξὺ τους).

Βρακᾶς καὶ ξεβράκωτοι

Κύττα τώρα συμπώσεις! Πῶς διάβολο γίνεται κάθε φορά, πού κάποιος κάνει κάτι γιὰ τὴν Ἑλλάδα, νὰ εἶναι ἢ φασίστας ἢ βαρεμένος; Ἐνῶ ἀντίθετα ὅποιος τὴν πουλᾷ μισοτιμῆς νὰ εἶναι ἐχέφρων, δημοκράτης καὶ προοδευτικός; Κλασσικό παράδειγμα αὐτὸς ὁ θεότρελλος ἔθνοπροδότης, ὁ Βρακᾶς. Πῆγε ὁ ἄτιμος νὰ χαλάσῃ τὶς τόσο θεομὲς Ἑλληνοαλβανικὲς σχέσεις, πού τόσο βοηθοῦν καὶ προάγουν τὴν εὐημερία τῶν Βορειοηπειρωτῶν, ἐνῶ εἶναι γνωστόν, ὅτι αὐτὲς τὶς κρίσιμες καὶ λεπτές ὑποθέσεις τὶς χειρίζονται μόνον οἱ διπλωματικοὶ μας ἀστέρες μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἀδέσμευτης καὶ ἀνεξάρτητης ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς. Γιατὶ δὲν πιστεύω νὰ ὑποψιάξετε, ὅτι δεχόμαστε πιέσεις ἢ παρεμβάσεις στὴν ἐξωτερικὴ μας πολιτική. Ἀπαπά! Ἀλλὰ ἐδῶ μιλᾶνε οἱ σύγχρονοι Μεττερνίχοι καὶ οἱ Ταλλεϋράνδοι, πού ἔγραψαν τὸν ἡγέτη τῆς ὑπερδύναμης στὰ παλαιότερα πασουμάκια τους. Ἀφοῦ εἶναι γνωστὸ τὸ ἀντρίλικο καὶ τὸ ζοριλίκο ἐνίων ἐξ αὐτῶν καὶ πρὸ πατὸς οἱ διπλωματικοὶ τους θρίαμβοι.

Σίγουρα εἶναι παράφρων ὁ Βρακᾶς. Καὶ πῶς νὰ μὴ εἶναι ἄλλωστε; Εἶδε πουθενὰ τὴν καταπίεση τῶν Βορειοηπειρωτῶν στὴν Ἀλβανία; Ἐδῶ ἡ δίκη ἦταν ἀπολύτως ἄφρονη καὶ γι' αὐτὸ δὲν θῆκαν νὰ μιλήσουν οἱ συνήθως λαλίστατοι πνευματικοὶ ἄνθρωποι, πού κατὰ καιροὺς δίκην αὐτοκλήτων συνηγόρων συλλέγουν ὑπογραφὰς γιὰ τὴν προστασία τῆς ὑπερπληθοῦς Σκοπιανῆς μειονότητος ἐν Ἑλλάδι, γιὰ τὰ δίκαια τῶν Τσάμηδων καὶ ἄλλα ἔθνωφελῇ. Καὶ ἀντιλαμβάνεσθε, πόσον αὐτοὶ οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι μὲ τὰ κείμενα, τὶς ἰδέες καὶ τὶς ὑπογραφὰς τῶν ἐπηρεάζουν τὴν κοινὴ γνώμη... Μὲ τὴ σιωπὴ τους ἔκαναν σκόνῃ τοὺς δικαστὲς τῶν Τυράνων. Μέχρι πού ἔπεσε ἡ παραγωγή ρολλῶν ὑγείας τῆς SOFTEX. Ἀφοῦ πρέπει τώρα νὰ σιογὺν οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι, αὐτοὶ καὶ οἱ κολαοῦζοι τους, ποιοὶ «δικαιοῦνται διὰ τὰ ὀμιλοῦν», οἱ ἄνθρωποι τῆς Ὁμόνοιας ἢ οἱ διάφοροι Βρακᾶδες; Μπᾶ σὲ καλὸ σας! Ἐγὼ μάλιστα θὰ τοὺς πρότεινα νὰ ὑπογράψουν ἓνα μανιφέστο, πού νὰ καταγγέλλουν τὴν γενοκτονία καὶ τὸν πολιτισμικὸ ἀφανισμὸ πού συντελεῖται εἰς βάρος τῶν Ἀλβανῶν ἀπὸ τοὺς μισαλλόδοξους καὶ βάρβαρους Βορειοηπειρωτὲς. Πῶς διάβολο τοὺς ξέφυγε αὐτό;

Βεβαίως καὶ νὰ πάῃ φυλακὴ ὁ Βρακᾶς γιὰ πολλὰ χρόνια. Εἰ δυνατόν, νὰ τουφεκιστῇ κιόλας. Ἡ σεβαστὴ κυδέρνηση καὶ ἡ Στρατιωτικὴ Δικαιοσύνη δὲν πρέπει νὰ λάβουν ὑπ' ὄψιν τὰ λόγια τοῦ ἀνεύθυνου ὄχλου, ὅτι τάχα τοῦ πρέπει προαγωγή καὶ παρασημοφορία. Ἀλίμονο, ἂν ὁ κάθε Βρακᾶς κάνει τοῦ κεφαλίου του κάθε φορὰ καὶ πηγαίνει κόντρα στὴν θέληση τῆς Διεθνοῦς Ἐξουσίας καὶ στὴν πολιτικὴ σοφία τῶν ἐδῶ τοπαρχῶν της. Νὰ τιμωρηθῇ παραδειγματικά, σεβάστε μου πρωθυπουργέ. Ὅποια τιμωρία κι ἂν τοῦ ἐπιβληθῇ, θὰ τὴν χειροκροτήσῃ σύσσωμος ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, πού ἔχει ἀποδείξει ἀπὸ τὶς πρόσφατες Εὐρωεκλογές, πόσο σέβεται καὶ ἐκτιμᾷ τὴν πολιτικὴν του ἡγεσία καὶ τὶς ὁποῖες ἀποφάσεις της, εἰδικὰ δὲ τώρα, πού ἔχει νὰ ἀντιπαλαίψῃ μὲ τοὺς διπλωματικούς κολοσσοὺς τῆς Ἀλβανίας καὶ τῶν Σκοπίων ὁ Ἑλληνικὸς Λαός, πού ξέρεῖ νὰ ξεχωρίσῃ τοὺς πραγματικούς πολεμιστὲς, ὅπως ἐσεῖς τῶν σαλονιῶν, ἀπὸ τοὺς παλαβοὺς ἔθνοπροδότες καὶ προδοκάτορες, ὅπως ὁ Βρακᾶς.

Γιῶργος Πετρόπουλος

«Προοδευτικά»

Ἄβυσσαλέο μῖσος χωρίζει τοὺς «προοδευτικούς» ἀπ' τοὺς «ἀντιδραστικούς» (=όλοκληρωτικούς). Ἰσως γιατί κατ' οὐσίαν εἶναι ἴδιοι τύποι («ἐναντία ταῦτά»)- ἴσως καὶ διότι αἰσθάνονται «λίγο πιὸ ἴσοι» οἱ μὲν ἐναντι τῶν δέ, ἀμφότεροι ὥστόσο «λίγο πιὸ ἐκλεκτοί» τῆς θεᾶς Ἐξ-ουσίας, τὴν ὁποία λατρεύουν ψυχῇ τε καὶ σώματι, καθότι ἔξω καὶ πέρα τῶν κόλπων τῆς νιώθουν νὰ γκρεμίζονται στὸ κενό, νὰ μηδενίζονται.

Ὅ,τι χαρακτηρίζει «προοδευτικούς» καὶ «ἀντιδραστικούς» εἶναι ἡ αὐταρχικότητα, ἡ θέληση τῆς δυνάμεως, ἡ ψυχο-πνευματικὴ καθυστέρηση καὶ ὁ παιδισμός. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν ὠρίμασαν, ἔμειναν «νήπιοι», καθὼς λέγει ὁ Ἡσίοδος. Πρόκειται γιὰ αὐταρχικὲς συνειδήσεις, τῶν ὁποίων ἡ συμπεριφορὰ δὲν καθορίζεται ἀπὸ κάποιον προσωπικὸ κώδικα ἀξιών, ἀλλ' ὑπαγορεύεται ἀπ' τὸ φόβο τῆς τιμωρίας ἢ τὴν προσδοκία τῆς ἀνταμοιβῆς ἀπ' τὴν ἔξ-ουσία, ἡ ὁποία ἔχει θρονιαστεῖ στὴν ψυχὴ τους καὶ ἀποτελεῖ τὸ ὑπεργῶ τους σύμφωνα μὲ τὸν Ἄντλερ.

Τοιοῦτοι ὄντες οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν σκέπτονται ἀδυνατοῦν ἢ μᾶλλον φοβοῦνται νὰ σκεφθοῦν, γιὰ νὰ μὴν «εἰσέλθουν εἰς πειρασμόν» καὶ ἁμαρτήσουν. Ἡ σκέψη τους, ἐντελῶς ἀκαλλιέργητη, ἔχει ἀτροφῆσει καὶ ἀποτελεῖ τρόπον τινα ἓνα εἶδος σκωληκοειδοῦς ἀπόφυσης. Ἀντὶ νὰ σκέπτονται, ἀποστηθίζουν καὶ παπαγαλίζουν τὰ λόγια τῆς ἡγεσίας· ἀντὶ νὰ ἐκφράζονται, μιμοῦνται ξένες συμπεριφορές· ἀντὶ νὰ δημιουργοῦν, ἀντιγράφουν. Τὸ κρανίον τους, κενὸ ἰδεῶν, ἔχει μεταβληθεῖ εἰς ἀποθήκην πεπαιωμένων δογμάτων καὶ συνθημάτων, κατεστημένων ἀπόψεων καὶ ἀντιλήψεων, ποὺ ἔχουν μεταπλασθεῖ καὶ ἔχουν ἐνδυνθεῖ μὲ νέα φορέματα. Ἡ ἰσότης, γιὰ παράδειγμα, «ἐναντι τοῦ θεοῦ» μετασχηματίζεται εἰς «ἰσότητα στὴν παραγωγή καὶ κατανάλωση», παραμένει ὥστόσο πάντοτε ἰσότητα!..

Τόσο οἱ «προοδευτικοὶ» ὅσο καὶ οἱ «ἀντιδραστικοὶ» φοβοῦνται τὸ διάλογο· ποτὲ δὲν δίνουν ἐξηγήσεις γιὰ ὅσα φρονοῦν ἢ λέγουν. Ὑπεροπτικοὶ καὶ κουτοπόνηροι κάνουν κήρυγμα μὲ τὴ μορφή «διαλόγου» καὶ ὅταν κάποιος τοὺς ζητήσῃ ἐξηγήσεις, αὐτοὶ ἀπομακρύνονται ἐπιδεικτικά, λέγοντας πῶς «δὲν κάνουν διάλογο» μὲ «φασίστες» ἢ «ἀναρχικούς» ἀντίστοιχα. Παρὰ ταῦτα αὐτοπροβάλλονται ὡς διαλογικοὶ καὶ συζητητικοὶ μονίμως διάλογο ζητοῦν... Διάλογον μ' ἄλλους ὁμόφρονές τους, γιὰ ν' ἀναμασοῦν τὰ «τροπάρια» τους.

Ὅσο φοβοῦνται τὸν ἐλεύθερο διάλογο καὶ τὴ σκέψη, ἄλλο τόσο φοβοῦνται καὶ νὰ δημιουργήσουν. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ αἰσθάνονται ὡς στρατιῶτες τῆς ἔξ-ουσίας· καὶ οἱ στρατιῶτες δὲν δημιουργοῦν, ἀλλ' ἐκτελοῦν διαταγὰς καὶ ἐφαρμόζουν κανονισμοὺς καὶ σχέδια, ποὺ ἔχουν ἐκπονηθεῖ «ἄνωθεν». Οἱ Ἑβραῖοι, ὡς γνωστόν, καὶ οἱ Μωαμεθανοὶ θυσιάζουν στὸ θεὸ τους ἓνα μέρος τοῦ γεννητικοῦ τους ὄργανον (περιτομή), τοῦ κατ' ἐξοχὴν δημιουργικοῦ ὄργανον, προκειμένου νὰ τὸν ἐξευμενίσουν, ἐπειδὴ τοῦ ὑποκλέπτουν τὸ ρόλο του ὡς «Δημιουργοῦ». Οἱ «προοδευτικοὶ» θυσιάζουν στὴ θεὰ ἔξ-ουσία ὅλες τους τίς δημιουργικὰς δυνάμεις, ἀφήνοντας τὸ ρόλο αὐτὸ στοὺς νόμιμους ἐκπροσώπους τῆς. Μάταια θ' ἀναζητήσετε κάποια δημιουργία, κάποιο ἔργο «προοδευτικοῦ». Οἱ στρατευμένοι ποιητές, ζωγράφοι, γλύπτες καὶ θεατρικοὶ συγγραφεῖς δὲν δημιουργοῦν, δὲν ἐκφράζουν καμμιά νέα ἰδέα ἢ σκέψη, δὲν πρωτοτυποῦν, ἀλλὰ μεταπλάθουν τὰ ἔξ-ουσιαστικὰ δόγματα. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ αὐτὸ τὸ θεωροῦν ἐπισημὰ, γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἐπενόησαν τὰ προϊόντα τοῦ ὑποσυνειδήτου καὶ ἀσυνειδήτου, τὸ παράλογο. Τοιοῦτρόπως ἀποφεύγουν κάθε κακοτοπία... Στὸ σημεῖο αὐτὸ οἱ «προοδευτικοὶ» ἀποδεικνύονται ἀντιδραστικώτεροι τῶν «ἀντιδραστικῶν». Ἄν ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ πρόοδος ἐξηρτάτο ἀπ' αὐτοὺς, ἡ ἀνθρωπότητα σίγουρα θὰ βρισκόταν στὸ σημεῖο ἐκκίνησής της.

Μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἔξ-ουσίας δὲν ὑπάρχει ἀληθινὴ διανόηση. Ἡ διανόηση

προϋποθέτει ἀνεξαρτησία σκέψεως, ἀνησυχίες, ἔρευνα, διάλογο, ἔλεγχο καὶ ἀπόδειξη, πράγματα, καθὼς εἶπαμε, ἐντελῶς ξένα πρὸς τὴν ψυχροσύνησιν αὐτοῦ. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι ὑποανάπτυκτοι, ἀκαλλιέργητοι, ἀμόρφωτοι. Οἱ γνῶσεις τοῦ εἶναι δοσμένες καὶ ἐγκυκλιζόμενες ἀπ' τοὺς ἐξ-ουσιαστές. Ὅταν διαβάξουν ἓνα ἐντυπο «μὴ προοδευτικό», τὸ διαβάξουν προκατειλημμένοι μὲ σκοπὸ τὴν ἀπόρριψη ἢ «ἀντίκρουσιν» του, ἔστω καὶ ἂν εἶναι πέρα γιὰ πέρα ἐπιστημονικὸ καὶ ἀληθινόν. Αὐτοὶ δὲν ἐρευνοῦν τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ σοφίζονται, ἐπινόουν, φαντασιολογοῦν, κατασκευάζουν ἐπιχειρήματα, δημιουργοῦν ἀτμόσφαιρα μυστηρίου καὶ παραλογισμοῦ, προκειμένου νὰ ἐπιβάλουν τὴν «ἀλήθεια» τοῦ. Ἡ ἀλήθεια δὲν τοὺς ἐνδιαφέρει, δὲν ἀποτελεῖ αὐτοσκοπὸν ὅτι τοὺς ἀπασχολεῖ εἶναι, νὰ τὴν ὑποτάξουν στοὺς «προοδευτικούς» σκοποὺς τοῦ, στήν ὑπηρεσίαν τῶν ἐξ-ουσιαστῶν. Ἐτοί λειτουργώντας ἀπλοποιοῦν τὰ σύνθετα καὶ μεγιστοποιοῦν τὰ ἀνάξια λόγον· κακοποιοῦν ιδέες καὶ ἔννοιες καὶ ἀσελοῦν εἰς δάρος τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας· ὑποκρίνονται ἐμετικά καὶ συκοφαντοῦν ὑπολήψεις· παραμερίζουν τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν λογικὴν καὶ δημιουργοῦν ἀτμόσφαιρα φτώχειας, σκοταδισμοῦ καὶ παραλόγου.

Οἱ «προοδευτικοὶ» εἶναι ἀναξιοπρεπεῖς καὶ ἀνέντιμοι· δὲν διαθέτουν τὴν εὐαίσθησιν καὶ τὴν ὑπευθυνότητα τοῦ πνευματικοῦ ἀνθρώπου. Ὅτι καλλιέργει τὴν κριτικὴν σκέψιν, ὅτι καταπολεμεῖ τὰ δόγματα καὶ τίς δεισιδαιμονίες, ὅτι ἐκρίζωνει τίς προκαταλήψεις καὶ ἐκδιώκει τὰ φαντάσματα πού φέρουν τὸν μανδύα «φιλοσοφικῶν ιδεῶν» τὸ βαπτίζουν ἀντιδραστικὸ καὶ ὀλοκληρωτικὸ ἢ ἀριστοκρατικὸ ἢ ὀλιγαρχικὸ κατὰ περίπτωσιν. Ὁ Ὅμηρος καὶ Ὁ Πλάτων γιὰ παράδειγμα διαβάλλονται ὡς θεωρητικοὶ τῆς ὀλιγαρχίας ἢ τῆς μοναρχίας· ὁ Ἡσίοδος καὶ ὁ Παρμενίδης ὡς «ἀγκωνάρια τοῦ θεοῦ»· ὁ Ἡράκλειτος ὡς ὑποστηρικτὴς τῆς ἀριστοκρατίας· καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ὡς γεννήτρια τοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ. Πρόκειται, θὰ ἔλεγε κανεὶς, γιὰ μιὰ μορφὴ ἐσωτερικῆς προβολῆς καὶ ἐξωτερικεύσεως. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶναι τέτοιοι, γι' αὐτὸ καὶ μισοῦν τὸν ἑαυτὸν. Τὸ μῖσος τοῦ ὥσπου αὐτὸ τὸ διοχετεύουν στὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα καὶ τοὺς Ἕλληνας, τοὺς ὁποίους θεωροῦν ἀνώτερους – ἀπιαστους, γι' αὐτὸ καὶ παλεύουν νὰ τοὺς μειώσουν, νὰ τοὺς ὑποβιβάσουν στὰ μικρὰ καὶ ἀνάξια μέτρα τοῦ. Ἐτοί ἐξηγεῖται τὸ ἀδυσσαλέο μῖσος τοῦ κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, τὴν ὁποία καταστρέφουν συστηματικά. Μὴ γνωρίζοντας ἄλλῃ πτώσιν ἀπ' τὴν κληρικὴν καὶ ἄλλῃ ἐγκλισιν ἀπ' τὴν προστακτικὴν, ὅπως οἱ πρωτόγονοι, καταργοῦν ἐγκλίσεις καὶ πτώσεις μὲ αἰτιολογικὸν τὴν ἀπλούστευσιν.

Οἱ «προοδευτικοὶ» εἶναι δουλικοὶ τύποι· ἡ δουλικὴ συνείδησιν τοῦ ἔχει ἐξιδανικεύσει τὴν ἐξουσίαν, τὴν ὁποία θεωροῦν ἄξια κάθε δέους καὶ κάθε θαυμασμοῦ. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀποτελοῦν ὑποδείγματα δουλοπρέπειας, λακεδισμοῦ καὶ διονυσολακείας. Σὰν τοὺς νεοσσούς περιμένουν μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα, καὶ ὅποια τροφὴ τοὺς ρίξουν οἱ ἐξ-ουσιαστές τὴν καταπίνουν ἀμάσση. Ὁ ἡγέτης, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται γιὰ τὸν πιὸ διεφθαρμένον λαοπλάνον ἢ αἱματοβαμμένον τύραννον, ἐξιδανικεύεται καὶ γίνεται θεός. Ἡ δικτατορία του βαπτίζεται «δημοκρατία», οἱ δολοφονίες του «μέτρα δικαιοσύνης», ἡ καταστρατήγησιν τῶν νόμων «πρόνοια» καὶ οἱ φανυλότητές του ἐκδηλώσεις «ἐλευθεριότητος καὶ ἀπλότητος». Τὸ σπουδαῖον εἶναι, ὅτι στίς ἀθλιότητες αὐτὲς μετέχουν ἐνεργὰ καὶ οἱ ἴδιοι, πού καταδιώκουν, διάζουν, χαφιεδίζουν ἢ καὶ δολοφονοῦν τοὺς συνανθρώπους τοῦ χάριν τοῦ τυράννου, μὲ τὸν ὅποιον αἰσθάνονται ὡς «ταυτοὶ» συνειδησιακά, πρᾶγμα πού μαρτυρεῖ τὴν ὑπαρξιν μιᾶς μορφῆς σχιζοφρένειας.

Οἱ «προοδευτικοὶ» εἶναι δογματοκεντρικοὶ· τὸ πολιτικο-κοινωνικὸν τοῦ πιστεύω ἀπαρτίζεται ἀπὸ ὀλόκληρην τὴν δέσμη τοῦ δογματισμοῦ. Ἡ ἐξ-ουσία ἄλλωστε καὶ ὁ ἐξ-ουσιαστικὸς θεὸς πού λατρεύουν εἶναι δημιουργήματα τῆς ἀνατολικῆς προελεύσεως θεοκρατίας.

Πὰν Αἴολος

ΚΩΝ. Β. ΚΟΥΤΡΟΥΒΕΛΗΣ

Οί αὐθαιρεσίες στὴν χρονολόγηση τῆς ἀπώτερης Ἑλληνικῆς Ἱστορίας

1. Εἰσαγωγή

Ἡ ἀπώτερη Ἑλληνικὴ ἱστορία («προϊστορία») εἶναι ἀλλοιωμένη, μπερδεμένη, παραφρασμένη καὶ χρονολογικὰ μετατοπισμένη. Ἔτσι χάνεται μέσα σ' ἓνα λαβύρινθο ὑποθέσεων, ἀντιθέσεων, σχολίων, ἀπόψεων καὶ νέων θεωριῶν, οἱ ὁποῖες αἰῶνα μὲ τὸν αἰῶνα καὶ χρόνο μὲ τὸ χρόνο ἔφραξαν τίς στοῆς μὲ τοὺς τοίχους τοῦ «μυθοποιηθέντος λόγου» καὶ τὴν ἐγκατέλειψαν ἐκεῖ. Κανεῖς δὲν κατώρθωσε ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν συγκοινωνία τοῦ ἁπλοῦ διαδρόμου, ὁ ὁποῖος εἶχε γιὰ εἴσοδο τὴν ἱστορικότητα τῶν «προϊστορικῶν» γεγονότων καὶ γιὰ ἔξοδο τὴν σύνδεσίν τους μὲ τὴν συνεχιζομένην ἔκτοτε ἱστορία τοῦ κόσμου.

Στὸ ἄρθρο μου «*Ἡ ἀπάτη τῆς Ἰνδοευρωπαϊκῆς καὶ ἡ Ἑλληνικῆς Μητέρας Γλῶσσας*», ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ τεῦχος 150/1994 τοῦ «*Δαυλοῦ*», προσδιορίστηκε τὸ δάθος τοῦ χρόνου τῆς ἱστορικότητας τῶν πόλεων Ἀργίσης στὴ Λάρισα (8.200 πρὸ Χριστοῦ) καὶ Σέσκλου τῆς Μαγνησίας (7.805 πρὸ Χριστοῦ), πράγμα ποὺ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα προηγείται τῶν χρονολογιῶν τούτων. Κατὰ συνέπειαν ἡ ἑλληνικὴ «προϊστορία» στὴν πραγματικότητα χάνεται ἀκόμη πιὸ πίσω.

Εἶναι καιρὸς νὰ ἐπισημανθοῦν τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα συνετέλεσαν στὴν δημιουργία τοῦ μνήματος, ὅπου ἐτάφη μὴ πολὺ μεγάλη ἱστορία τοῦ κόσμου, τὴν ὁποία σήμερα, μὰ καὶ πιὸ παλιά, τὴν πολεμοῦν θεοί, δαίμονες καὶ ἀνθρωποειδῆ τοῦ καιροῦ μας μὲ κάθε θεμιτὸ ἢ ἀθέμιτο μέσο, γιὰ νὰ μὴν ἀναστηθῇ. Σ' αὐτὰ συντελοῦν κυρίως ὁ λεγόμενος σημερινὸς «προοδευτισμὸς», «ἡ λογιστικὴ ἀναλυτικότητα», ἡ «καταλυτικὴ ἀμφισβητικότητα» καὶ ἡ «ἀποδεικτικὴ ἐπιστημονικότητα», ποὺ μέχρι στιγμῆς, ἐνῶ κατ' ἀρχὰς παρουςίασαν μίαν σοφιστικὴν ἀνασύνταξιν τῶν ἰδεῶν, σήμερα ὅλες αὐτὲς οἱ ἐπάλξεις καταπολεμήσεως τοῦ διαχρονικοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καταγκρεμίζονται, καὶ εἴμεθα αὐτό-

Ἡ ἀντιμετώπιση τῶν παραχαρακτῶν τῆς ἱστορίας

Ἡ ἔκπληξή μας γιὰ τὸ πῶς ὅσοι γιὰ χρόνια μᾶς εἶχαν προβληθεῖ σὰν σύμμαχοι καὶ πρόσφατα καὶ σὰν ἐταῖροι δὲν πῆραν τὸ μέρος μας, τὸ μέρος τοῦ δικαίου, ἀλλὰ ἀγνοώντας ἱστορία καὶ πραγματικὰ σημερινὰ δεδομένα ἐτάχθησαν ὑπὲρ τῆς προκλητικῆς θέσης τῶν γειτόνων μας ἢ πῆραν ἴσες ἀποστάσεις, θὰ πρέπει νὰ εἶναι μιὰ εὐκαιρία γιὰ ὅλους τοὺς Ἕλληνες, ὅχι μόνο γιὰ νὰ ξαναγκαλιαστοῦμε μεταξὺ μας, ξαναδένοντας τὸν κοινωνικὸ μας ἰσθμὸ καὶ ἰσχυροποιώντας τοὺς δεσμούς μας στὸ ὑψηλὸ πολιτιστικὸ ἐπίπεδο τοῦ Ἑλληνισμοῦ – ποὺ εἶναι καὶ ἡ ὑπέρβαση τῆς πολιτικῆς ἀντιπαράθεσης –, ἀλλὰ καὶ γιὰ νὰ προβληματισθοῦμε βαθύτερα γιὰ τὴν θέση ἄλλων χωρῶν ἀπέναντί μας. Θέση, ποὺ ἐκ τῶν πραγμάτων ἀποδεικνύεται ὅτι δὲν ἔχει καμμιά σχέση μὲ τὴν ἀμοιβαιότητα καὶ τὴν συντροφικότητα ποὺ περιμέναμε ὄχι μόνο σὰν ἀποτέλεσμα προπαγάνδας, ἀλλὰ ἴσως καὶ σὰν ἀποτέλεσμα τοῦ περιεχομένου ποὺ δίνομε ἐμεῖς οἱ Ἕλληνες στὶς ἔννοιες *φίλος*, *σύμμαχος* καὶ *ἐταῖρος*, ποὺ ξεκινᾶνε ἀπὸ τὸ ὀλοκληρωτικὸ ἄνευ ὄρων καὶ λογικῆς δόσιμο μέχρι τὴν δεδομένη ἀμοιβαιότητα, ἐρμηνεῖς καὶ θεωρήσεις ὑψηλοῦ διαφορισμοῦ, ἀποτέλεσμα τῶν διωματικῶν καταβολῶν τῆς φυλῆς μας, κληρονόμον ἐνὸς πολι-

πτες μάρτυρες τούτου. Δὲν παρουσίασαν τίποτα καινούργιο, γιὰ νὰ γλυκάνουν τὴν ἔρημην τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Οἱ ἀποτυχίες ὅλων τῶν συστημάτων διαπαιδαγωγήσεως τῶν ἀνθρώπων φέρουν στὸ προσκήνιο τῆς σημερινῆς ζωῆς ἓνα τραγικὸ λάθος, τὸ ὁποῖο πρέπει ἀμέσως νὰ διορθωθῇ. Τὸ λάθος εἶναι, ὅτι ἐδόθη μεγάλη σημασία στὰ «ὕλικά ἀγαθὰ» ποὺ ἀπλουστεύουν ἢ εὐχαριστοῦν τὴν ἐφήμερην ζωὴ μας. Αὐτὰ ἀκριδῶς εὐχαριστοῦν καὶ ὅλα τὰ ζῶα. Ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐφοδιασμένος καὶ μὲ τὸ φυσικὸ στοιχεῖο τοῦ πνεύματος. Αὐτὸ τρέφεται μὲ ιδέες. Μὲ αὐτοσυγκέντρωση. Μὲ γνώση. Μὲ σκέψη καὶ αὐτογνωσία. Ὅλ' αὐτὰ εἶναι καθαρὰ ἐσωτερικὰ προϊόντα ἐκάστου ἀνθρώπου καὶ ἐνεργοποιοῦνται μὲ τὴν κατάλληλη καλλιέργεια στὴν δεδομένη στιγμή. Κι αὕτη εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία τοῦ κόσμου κατὰ τὰ πρότυπα τοῦ πνεύματος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν, ἀπὸ τὴν νηπιακὴν τοῦ ἡλικία καὶ μετὰ. Γιὰ νὰ γίνῃ ὅμως μιὰ τέτοια ἐπανάσταση σκέψεως καὶ ιδεῶν, εἶναι ἐπιβεβλημένο νὰ προσδιοριστοῦν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ παράγοντες ποὺ συνέβαλαν στὴν κάθε εἴδους διαστρέβλωση τῆς Ἑλληνικῆς «προϊστορίας». Ἐκ τούτων οἱ κυριώτεροι ἐξετάζονται στὴ συνέχεια.

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΣΚΕΨΕΩΣ

«Ἀλλὰ οἱ τρόποι ἐλέγχου ποὺ παραπλανοῦν τὴν φαντασία καὶ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν λέξη (τὸν λόγο)» σύμφωνα μὲ τὰ λεγόμενα τοῦ Ἀριστοτέλη («Περὶ σοφιστικῶν ἐλέγχων» 4, τοῦ Ζέμπ-μετ. Κ. Τσελεμέγκου, ἐκδ. Ἐκδοτ. Ἑλλην. Ὁργανισμοῦ, σελ. 110) «εἶναι ἕξι (6): Ὁμωνυμία, ἀμφιβολία, σύνθεσις, διαίρεσις, προσωδία καὶ σχῆμα λόγου». Τὸ σύνολο τῶν παραγόντων τούτων, ἀλλὰ καὶ ὁ καθένας χωριστὰ, ἔδωσαν εἰς τοὺς ἀνὰ τοὺς αἰῶνες ἐρευνητὲς τόσο πολὺ ὕλικὸ γραφῆς, ὥστε συνετέλεσαν ἡθελήμενα ἢ καὶ ἄθελά τους στὴ συσκοτίσει τῶν προϊστορικῶν γεγονότων, ὅπως προκύπτει στὶς παρακάτω ἀναφερόμενες περιπτώσεις.

α. Οἱ συνωνυμίες (ὁμωνυμίες) τῶν ἀνθρώπων, γιὰ τίς ὁποῖες ὁ Πανσανίας στὰ Ἀρχαϊκά του (μετ. Α. Παπαθεοδώρου, ἐκδ. Πάπυρος 1975, παρ. 15,7) λέγει: «ἀλλὰ καὶ σήμερον καὶ πάντοτε ὑπάρχουν ἄνθρωποι ὁμώνυμοι ἐπιφανῶν (δοξασμένων) ἀνδρῶν, ἀλλὰ κατὰ πολὺ ἀφανέστεροι (πιο ἀσήμαντοι) ἀπὸ ἐκείνους». Τὸ «Λεξικὸν Μυθολογίας καὶ Ἱστορίας» τοῦ Α. Κωνσταντινίδου, ἐκδ. Ν. Καγιαλάρη 1968, καὶ τὸ «Λεξικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Μυθολογίας» τῆς Αἰκ. Τσοτάκου-Καρδέλη, ἐκδ. Σοκολῆ, 1990, περιέχουν ἄπειρα πα-

τιστικῶν μεγαλείων αἰώνων.

Ἡ μακροχρόνια ἐμπειρία μου στὴ Δύση μοῦ ἐπέτρεψε νὰ συνειδητοποιήσω τὴν εὐτυχία τοῦ νὰ εἶσαι Ἕλληνας, ἀντιλαμβανόμενος στὴν καθημερινὴ πρακτικὴ τὴν πολιτιστικὴ ἀνωτερότητα τῆς φυλῆς καὶ νὰ μὴν πέσω στὴν παγίδα τοῦ εὐκόλου αὐτοχλευασμοῦ κάθε ἑλληνικοῦ, ποὺ εἶναι ἀπὸ χρόνια συρμός στὴν Ἑλλάδα, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἄκριτη ἀντιγραφὴ τοῦ «ξένου». Ἡ καθημερινὴ πρακτικὴ ἀπομυθοποίησις τὴν Δύση στὰ μάτια μου καὶ πιστοποίησις πολιτιστικῆς ἐλλείψεως τόσο γιὰ τὴν κοινωνία ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἡγεσίαν της, ποὺ μὲ ἔκαναν –ἐντελῶς ἀντικειμενικὰ– ὄχι μόνον νὰ χάσω τὸν ἀρχικὸ καλοπροαίρετο θαυμασμό, ποὺ μὲ ὁδήγησε στὴ Δύση, ἀλλὰ καὶ νὰ εὐχαριστῶ τὸ Θεὸ ποὺ γεννήθηκα Ἕλληνας.

Οἱ Δυτικὲς κοινωνίες δὲν ἔχουν ἐννοιολογικὸ προσδιορισμό, μὲ συνέπεια –ἄσχετα μὲ τὰ προπαγανδιζόμενα– νὰ μὴν ὑπάρχουν σ' αὐτὲς ἀξίες, ἀρχὲς οὔτε φυσικὰ δεσμοί, ποὺ βασίζονται στὸ συναίσθημα ἢ ἔστω στὴν ἐντιμὴ ἀμοιβαιότητα. Οἱ Δυτικὲς κοινωνίες προσδιορίζονται ἀποκλειστικὰ μέσα ἀπὸ τὴν ποσότητα, μὲ ἀποτέλεσμα σ' αὐτὲς νὰ μὴν ὑπάρχει ταυτότητα πολιτισμοῦ, ἀλλὰ ἀνάγκη ὑπαρξῆς μέσα ἀπὸ μιὰ ταυτότητα δυνάμεως καὶ ἐπιβολῆς. Σὲ

ραδείγματα. Ὑπάρχουν ὅμως πολλές συνωνυμίες ἀνθρώπων, πού διαφέρουν χρονολογικά πολλές γενεές μεταξύ τους, καί τοῦτο ἀποτελέσει παράγοντα συγχύσεως καί ἀποδόσεως τῶν προϊστορικών γεγονότων ἀπό ἄλλους σέ ἄλλους. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι φανερό. Προέκυψε ἀλλοίωση, μπερδεμα καί ἑτεροχρονισμός τῶν προϊστορικών γεγονότων.

β. Οἱ συχνές ἀλλαγές καί μετονομασίες ἐθνικοτήτων, πόλεων, τόπων καί χωρῶν. Ἐνα τέτοιο παράδειγμα παρέχει ὁ Ἡρόδοτος («Οὐρανία», παρ. 44) λέγοντας: «Οἱ Ἀθηναῖοι δέ ἐπὶ μὲν τῶν Πελασγῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὴν σήμερον καλουμένην Ἑλλάδα, ἦσαν Πελασγοὶ καὶ ὠνομάζοντο Κραναοί· ἐπὶ δὲ τοῦ βασιλέως Κέκροπος ὠνομάσθησαν Κεκροπίδαι. Παραλαβόντες δὲ τὴν βασιλείαν τοῦ Θησέως ὠνομάσθησαν Ἀθηναῖοι. Τέλος, ὅταν ὁ Ἴων, ὁ υἱὸς τοῦ Ξούθου, ἔγινε στρατάρχης τῶν Ἀθηναίων, ὠνομάσθησαν ἀπὸ τούτου Ἴωνες». Καί ὁ Πausanias στὰ Βοιωτικά, παρ. 1,1 (μετ. Ν. Μπαξεβανῆ, ἐκδ. Πάπυρος, 1975) δίνει τὸν ὅρισμό τῶν τοπωνυμιῶν: «Κάθε πόλη ὀνομάζεται χωριστὰ ἀπὸ τὰ ὀνόματα ἀνδρῶν καὶ οἱ περισσότερες ἀπὸ τὰ ὀνόματα γυναικῶν». Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁποῖος ἐπικρατοῦσε καὶ γινότανε ἀρχοντας τῆς πόλεως, τῆς ἔδινε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἢ τὸ ὄνομα τῆς ἀρεσκείας του. Στὴν ἴδια παράγραφο ὁ Πausanias ἀναφέρει ἀκόμη, ὅτι: «Οἱ Βοιωτοί, ὡς συνολικὸν μὲν ἔθνος ἔχουν λάβει τὸ ὄνομα ἀπὸ τὸν Βοιωτὸν, διὰ τὸν ὅποιον λέγουν ὅτι ἦτο γνιὸς τοῦ Ἰώνου, ὁ ὁποῖος ἦτο γνιὸς τοῦ Ἀμφικτιόνος (ὅστις ἦτο υἱὸς τοῦ Δευκαλίωνα καὶ τῆς Πύρρας)». Ἀλλὰ κατὰ τὸ «Λεξικόν» τοῦ Σουῖδα (τόμος 6ος, σελ. 1146, ἐκδ. Ἑλλήν. Ἐκδ. Ὁργανισμοῦ Γεωργιάδης): «Ὁ Βοιωτὸς ἦταν γνιὸς τοῦ Ὠγύγον καὶ ἀδελφὸς ἐνὸς ἀρχαιοτέρου Κάδμου, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἔλαβε τὸ ὄνομα ἡ Καδμεία-Θῆβα, καὶ ἔζησε πολλές γενιές πρὶν ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸ τοῦ Δευκαλίωνα». Εἶναι δὲ δεδομένο, ὅτι πάρα πολλές ὀνομασίες ἐθνικοτήτων, πόλεων, τόπων καὶ χωρῶν διατηρήθηκαν γιὰ χιλιάδες χρόνια ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς τους βαπτίσεως ὑπὸ τῶν δῆθεν «προελλήνων» Πελασγῶν καὶ πολλές ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ σήμερα στὴν Ἑλληνικὴ Χερσόνησο, Μικρὰ Ἀσία, Κρήτη, Νησιὰ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, Ἰταλία καὶ ὅπου ἄλλου ἐγκατεστάθησαν οἱ «προέλληνες» Πελασγοί, ὅπως ἀναφέρουν οἱ Ἡρόδοτος, Στράβων, Διόδωρος Σικελιώτης, Πausanias κ.ἄ. ἀρχαῖοι συγγραφεῖς. Ἡ ἀλλαγὴ τῶν ὀνομασιῶν τῶν λαῶν τοῦ παραπάνω γεωγραφικοῦ χώρου ἔφθασε στὴν ἀποδοχὴ μιᾶς γενικῆς ὀνομασίας καὶ σ' ἐκεῖνες τῶν τοπικῶν περιοχῶν, πού διασώζονται καὶ σήμερα. Οἱ «προέλληνες» Πελασγοί

κοινωνίες ὅπου δὲν ὑπάρχουν ἀξίες, ἀρχές καὶ ἔννοιες, μοιραῖα κίνητρα λειτουργίας—ὄχι δημιουργίας—εἶναι ὁ ὠφελμισμός, ἡ συναλλαγὴ καὶ ἡ ἐπιβολὴ τοῦ δίκαιου τοῦ ἰσχυρότερου. Δὲν μὲ ἐξέπληξε καθόλου ἡ στάση τῶν Δυτικῶν. Εἶναι ἡ πρακτικὴ πού ἔχω ζήσει τὰ τελευταῖα 20 χρόνια στὸ διεθνὴ στίβο. Καὶ στὴν πρακτικὴ αὐτὴ εἶναι ἀπόλυτα «ἀποδεκτὴ» ἡ παραγνώριση τῆς ἰστορίας, ἡ ἀμνησία στὸ τί χρωστᾶνε στὴν Ἑλλάδα (ἀπὸ τὴν ἠθικὴ ὑποχρέωση μπροστὰ στὴν θυσία αἱματος καὶ ζωῆς μέχρι τὰ σκληρὰ νόμιμα ὀφειλόμενα ποσὰ τῶν γερμανικῶν πολεμικῶν ἐπανορθώσεων, ἀποζημιώσεων ἀλλὰ καὶ δανείων ἀπὸ τὴν Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος), ἀλλὰ καὶ ἡ παραχάραξη. Ἡ παραχάραξη ἔχει ἀρχίσει πολὺ νωρίτερα, πολλὰ χρόνια πρὶν στὴ Δύση, σὲ κάθε στιγμή, σὲ κάθε εὐκαιρία. Ἡ προσωπικὴ μου ἐμπειρία καὶ μαρτυρία ξεκίνησε τὸ 1978, ὅταν ἓνας δυτικὸς ἐκδοτικὸς οἶκος μοῦ παρήγγειλε νὰ καλύψω τὴν Ἑλλάδα στὴν εἰδικὴ ἐκδοσὴ μεγάλου ἐπιστημονικοῦ συγγράμματος, πού ἀναφερόταν στὴν κοινωνικοοικονομικὴ δυναμικὴ τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν καὶ στὴν πολιτικὴ τους πραγματικότητα. Ὅταν ζήτησα νὰ ἐλέγξω τὴν «διόρθωση», προβληματίσθηκα, γιατί ὁ ἐκδότης κωλυσιεργοῦσε καὶ ἀπέφηνε. Καὶ ὁ προβληματισμός αὐτὸς μετατράπηκε σὲ ὀργή, ὅταν, ἀφοῦ μετὰ βίας ἤλεγ-

και οἱ ἄλλοι ἀποδέχθηκαν καὶ μετὰ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου υἱοθέτησαν τὴν γενικὴν ὀνομασίαν «*Ἕλληνες*» καὶ δὲν ἦλθαν ἀπὸ πούθενά, ὅπως ἀποδείχθηκε στὸ ἀρθρο μου «*Ἡ ἀπάτη τῆς "Ἰνδοευρωπαϊκῆς" καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Μητέρα Γλῶσσα*», ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ τ. 150/1994 τοῦ περιοδικοῦ «*Δαυλός*». Εἶναι περιττὸ νὰ τονισθῇ, ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἄμεση ἀποκατάσταση τῶν ἀρχαίων τοπωνυμίων, ἐκεῖ ὅπου ἔχει εἰσχωρήσει ἡ ἄγνοια τῆς ἱστορικῆς τους σημασίας καὶ ἔχουν τροποποιηθῇ ἡ ἀλλαχθῇ ἀπὸ περιστάσιακὰ ἐπιβεβλημένες καταστάσεις.

γ. Ἡ ἄγνοια καὶ ἡ περιφρόνηση ἢ ἡ παραγνώριση τῆς τοπογραφίας τῶν πόλεων ἢ τῶν χωρῶν. Αὐτὸ ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸν Διόδωρο τὸν Σικελιώτη (βιβ. Ι, παρ. 4), ὅπου λέγει: «*γιατὶ πολλοὶ καὶ ὄχι τυχαῖοι συγγραφεῖς ἀλλὰ καὶ κορυφαῖοι ἔχουν πέσει ἔξω (στὴν ἀφήγησι διαφόρων γεγονότων) ἀπὸ τὴν ἄγνοια (τῆς τοπογραφίας) τῶν χώρων*». Ἡ κραυγαλέα περὶπτωση περιφρονήσεως ἢ παραγνώρισεως τῆς τοπογραφίας εἶναι ἐκείνη τῆς πόλεως τοῦ Ὀμηρικοῦ Ἰλίου τῆς Τροίας, τὴν ὁποίαν ἀλλιῶς τὴν περιγράφει ὁ Ὀμηρος στὴν *Ἰλιάδα* καὶ ἄλλην παρουσιάζουν στὸν κόσμον οἱ διάφοροι σοφοί, ὑποστηρίζοντες ὅτι ἡ πόλις ποὺ δρῆκε ὁ Σηήμαν στὸ Χισσαρλίκ τῆς Μ. Ἀσίας εἶναι ἡ Ὀμηρικὴ.

δ. Οἱ τερατολογίαι τῶν διαφόρων ἀρχαίων συγγραφέων, γιὰ τίς ὁποῖες ὁ Πανσανίας (*Ἀρκαδικά*, παρ. 2, 7) λέγει: «*Ὅσοι ὁμως εὐχαριστοῦνται ἀκούοντας παραμύθια καὶ αὐτοὶ ἐκ φύσεως τερατολογοῦν καὶ ἔτσι ἀναμινύοντάς τα μετὰ τὰ ψευδῆ ἐξευτέλισαν καὶ τ' ἀληθῆ*». Ἐνα μέρος τῆς εὐθύνης στὸν τομέα αὐτὸ ἀνήκει στοὺς ἱστορικοὺς καὶ στοὺς τραγικοὺς ποιητές, οἱ ὁποῖοι, γιὰ νὰ τραντάξουν τὴν ψυχὴ καὶ τὸν νοῦ τῶν ἀναγνωστῶν-θεατῶν, ὑπερέβησαν τὰ ὅρια σὲ τερατολογίαι καὶ παρέβλεψαν τὴν οὐσιαστικὴ παραδοσιακὴ πραγματικότητα, γιὰ νὰ συνεπάρουν τὴν φαντασία τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τ' ἀνύπαρκτα, ὥστε νὰ αἰσθανθῇ ἀδύνατος καὶ ἄσχημος.

ε. Οἱ παραλείψεις καὶ οἱ ἀπορρίψεις, ὅπως τίς προσδιορίζει ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης (βιβ. Ι, παρ. 3), λέγοντας: «*Ἀπ' ὅλους τοὺς συγγραφεῖς ποὺ ἀσχολήθηκαν μετὰ τὴν ἱστορίαν καὶ τὰ γεγονότα τῆς ἐποχῆς τους, ἄλλοι παρέλειψαν τὴν δράση τῶν βαρβάρων, ἄλλοι ἀπέρριψαν τὴν ἀρχαία μυθολογία (τὸν ἀρχαῖο παραδοσιακὸν λόγον), γιατί δημιουργοῦσε δυσκολίες στὸ ἔργο τους, ἐνῶ ἄλλοι δὲν προλάβαιναν νὰ τελειώσουν τὸ ἔργο τους, ὅπως τὸ εἶχαν σχεδιάσει, γιατί πέθαναν*». Καὶ ἄλλοι, πρέπει νὰ προσθέσουμε, παραποιήσαν τὰ γε-

ξα τὸ κείμενο λίγα 24ωρα πρὶν τυπωθεῖ, διαπίστωσα, ὅτι ἡ πρώτη μισὴ σελίδα ἦταν μία αὐθαίρετη προσθήκη, ποὺ οὐδέποτε φυσικὰ εἶχα γράψει καὶ ποὺ θὰ ἐμφανίζοταν μετὰ τὴν ὑπογραφή μου σὰν ἐπιστημονικὴ κατοχύρωση τῆς ὑπαρξῆς μακεδονικοῦ κράτους καὶ καταπιεζομένων σλαβομακεδόνων σὲ ἑλληνικὸ ἔδαφος.

Εἶναι ἡ δὴθεν ἀντικειμενικὴ καὶ ἀκέραιη ἐπιστημονικὴ καὶ γενικότερη πρακτικὴ τῆς Δύσης. Πού, ἂν δὲν προλάβαινα, σήμερα θὰ εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ παρουσιάξει τὸ κείμενο αὐτὸ ἀνάμεσα σὲ πολλὰ –ὅμοια παραχαράγματα– «*πειστήρια*» τῆς ὑπαρξῆς μακεδονικοῦ κράτους καὶ μάλιστα μετὰ Ἑλληνικὴ ὑπογραφήν Ἑλληνα καθηγητῆ Πανεπιστημίου, πού, ὅπως ἀνέφερε τὸ βιβλίο στὴν παρουσίαση τοῦ συγγραφέα, εἶναι γνώστης τῆς Ἑλληνικῆς πραγματικότητος καὶ ἐπειδὴ ὑπηρέτησε σὰν νομάρχης σὲ ἕναν ἀπὸ τοὺς παραμεθόριους νομούς. Ἡ παραχάραξη τῆς πραγματικότητος καὶ ἡ ἀγνόηση τῆς ἀλήθειας εἶναι –ὅπως τὴν ἔχω διώσει 20 χρόνια τώρα– μιὰ καθημερινὴ πρακτικὴ τῆς Δύσης, ποὺ ὑποκριτικὰ παίρνει καὶ τὴν θέση τῶν ἴσων ἀποστάσεων καὶ τῆς δὴθεν ψυχρῆς λογικῆς, ποὺ ἀπλᾶ καλύπτουν τὸν ψυχρὸ καὶ ὑπουλοὺ φελεμισμὸ καὶ τὴν σκοπιμότητα.

γονότα τοῦ ἀρχαίου μύθου (λόγου), ἐπειδὴ σὲ πολλὰ σημεῖα τοὺς ἦταν ἀκατανόητος. στ. Οἱ ἀντιθέσεις τῶν ἀφηγήσεων τῶν διαφόρων συγγραφέων μὲ ἐνδεικτικὸ παράδειγμα τὰ ἀναφερόμενα ἀπὸ τὸν Ἀπολλόδωρο (μετ. I.M. Χατζηφώτης, ἔκδ. Ἑλλ. Ἑκδ. Ὁργανισμοῦ Γεωργιάδης, βιβλ. Γ', κεφ. IV, παρ. 1): «Ὁ Κάδμος μετὰ ἐφόνευσεν τὸν δράκοντα στὴν Ἀρεΐα Κρήνη καὶ σπέρνει τὰ δόντια του [...], ἀπὸ τὰ ὅποια –ὅπως συμπληρώνει ὁ Πανυσανίας στὰ Βοιωτικά παρ. 5.1 – ἐφύτρωσαν οἱ σπαρτοὶ, μετὰ τῶν ὁποίων συγκατελέγοντο ὁ Ἐχίων, ὁ Χθόνιος, ὁ Ὑπερήνωρ, ὁ Πέλωρος καὶ ὁ Οὐδαῖος». Ἀλλὰ ὁ Εὐριπίδης στὶς Βάκχες (μετ. Κ. Βάρναλη, ἔκδ. Γ. Φέξη 1910, σελ. 27) γιὰ τὸ ἴδιο θέμα λέγει: «Μανία δείχνει ὁ Πενθέας, γενιὰ τῆς γῆς καὶ τῶν δοντιῶν τοῦ δράκοντα, πού τὰ ἔσπειρε ὁ Ἐχίονας, ἀγριωπὸ τέρας καὶ ὄχι ἀνθρώπινη ὕπαρξη». Παρ' ὅλο πού δὲν ἦταν «ἀνθρώπινη ὕπαρξη» ὁ Πενθέας, στὸν Ἀπολλόδωρο (βιβλ. Γ', κεφ. V, παρ. 2) φέρεται: «ὡς ἐγγονὸς τοῦ Κάδμου, τοῦ ἐκ Φοινίκης, ἐκ τῆς κόρης του Ἀγαύης καὶ τοῦ σπαρτοῦ Ἐχίονα καὶ ὡς διάδοχος τοῦ Κάδμου». Ἐκ τῶν παραπάνω διατυπωθεισῶν θέσεων καὶ ἀντιθέσεων πού πρέπει νὰ καταλήξει ἓνας σημερινὸς ἐρευνητής; Ἀσφαλῶς στὴν ἀπόρριψη. Ἀλλὰ δὲν τὸ κάνει, γιατί ἐτοῖ ἀπορρίπτεται ἀπὸ χέρι καὶ ἡ θεωρία ἐλεύσεως τοῦ ἀλφαθήτου ἀπὸ τὴν Φοινίκη, πού ὥστόσο ἔχει βασανίσει τὸν κόσμον χωρὶς λόγο, ὅπως ἀποδεικνύεται στὸ ἄρθρο μου «Ἡ σύγχυση περὶ Κάδμου καὶ γραμμάτων», πού δημοσιεύθηκε στὸ τ. 137/1993 τοῦ περιοδικοῦ «Δαυλός». Δὲν εἶναι ὁμως ἡ πρώτη οὔτε ἡ τελευταία ἀντίθεση διατυπώσεων, ἀφοῦ καὶ στὸ σχολικὸ βιβλίο «Ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων ὡς τὸ 30 πρὸ Χριστοῦ» τῆς πρώτης τάξεως τοῦ Γυμνασίου τῶν Λ. Τσακτσίρα–Μ. Τιβερίου (ἔκδ. Ὁργαν. Ἑκδ. Διδακτ. Βιβλίων ΟΕΔΒ, 1990, σελ. 86-87) διατυπῶνται, ὅτι: «Ἐκτός ἀπὸ τὴν λογοτεχνικὴ τους ἀξία τὰ Ὀμηρικὰ ἐπὶ ἔχουν καὶ ἱστορικὴ ἀξία γιατί μᾶς δίνουν πολλές πληροφορίες γιὰ τὴν κοινωνία καὶ τὴν ζωὴ τῆς ἐποχῆς». Κι ἀμέσως μετὰ τὴν «κοινωνία τῆς ἐποχῆς» τὴν μοιράζει «σὲ τρεῖς μορφές», ὅποτε διατυπῶνται, ὅτι: «ὅταν χρησιμοποιοῦμε τὰ Ὀμηρικὰ ἐπὶ ὡς ἱστορικὴ πηγή, προχωροῦμε μὲ πολλὴ προσοχή, γιὰ νὰ διακρίνουμε σὲ ποιά ἀκριβῶς περίοδο ἀνήκει καθένα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα πού ἀναφέρονται». Ἔτσι ἡ μία ἐποχὴ τῆς κοινωνίας, τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν, χωρίζεται σὲ τρεῖς μορφές συνθέσεως τῶν στοιχείων τῆς, καὶ καλεῖται ὁ μαθητὴς τῆς πρώτης τάξεως τοῦ Γυμνασίου νὰ διακρίνει «σὲ ποιά ἀκριβῶς περίοδο ἀνήκει ἡ μορφή τοῦ κάθε στοιχείου πού ἀναφέρεται στὴν κοινωνία καὶ

Σὲ μιὰ τέτοια δυναμικὴ ἂς βροῦμε τὴν εὐκαιρία νὰ πιστέψουμε στὸν ἑαυτό μας συνειδητοποιώντας τὶς ἀρετὲς τῆς φυλῆς, ἀναζωπυρώνοντας τὴν φωτιά τῶν μετὰξὺ μας δεσμῶν καὶ τῆς ἐσωτερικῆς μας κοινωνικῆς ἐνότητος, συνειδητοποιώντας χωρὶς κομπασμὸ καὶ ἐχθρότητα, ὅπως ἄλλωστε ἀρμόζει στὴν ἱστορία μας, ὅτι ἡ Δύση εἶναι πολιτιστικὰ χαμηλότερα ἀπὸ τὸ σημεῖο πού χρειάζεται, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ἀντιληφθεῖ τὸ δίκαιο. Ἔτσι οὔτε μπορεῖ νὰ ἀντιληφθεῖ οὔτε ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ ἐνδιαφερθεῖ καὶ νὰ παραγάγει δίκαιο. Στὴν πραγματικότητα αὐτὴ μόνον πρακτικὰ μέτρα ἔχουν ἀποτελεσματικότητά, καὶ ὅποιαδήποτε ὑποχώρηση ἀπὸ αὐτὰ θὰ διαιωνίσει ἀναποτελεσματικὲς ἀκαδημαϊκὲς συζητήσεις. Ἡ δική μας δύναμη εἶναι ἡ συνειδητοποίηση τοῦ πολιτισμοῦ μας, οἱ ἀξίες μας, οἱ ἀρχές μας καὶ ἡ ἀγκαλιά μας, πού συνειδητὰ ὡς πολιτιστικὰ ἀνώτεροι θὰ κρατᾶμε ἀνοιχτὴ χωρὶς ἔχθρα σὲ κάθε ξένο, ἀλλὰ πάντα ἀπὸ τὴν θέση τῆς ἀνυποχώρητης ὑπεροχῆς ἐκείνου πού τὸ δίκαιο εἶναι μὲ τὸ μέρος του. Τραγουδώντας στὸν ἥλιο μὲ ἀγάπη ἀκόμη καὶ σ' αὐτοὺς πού μᾶς ἀντιμετωπίζουν ἐχθρικά, ἀλλὰ καὶ ἀσυμβίβαστοι ἀπέναντί τους.

Ἀνδρέας Ἀθηναῖος

Ὁ κ. Α.Α. εἶναι καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Γαίηλ (ΗΠΑ) καὶ τῶς Πληρεξουσίου Ὑπουργός.

τῇ ζωῇ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης». Ἀπόρροια τούτου καὶ ἄλλων παρομοίων διατυπώσεων εἶναι, νὰ χαρακτηρίζεται ὁ Ὅμηρος σάν: «ἐξαιρετικὰ ἀναξιόπιστη ἱστορική πηγή». Εἰμὶ ὁμως σὲ θέση νὰ διαβεβαιώσω, ὅτι ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἱστορικότης τῶν Ὀμηρικῶν «ἐπῶν» δασίζεται ἐπὶ τῆς γεωγραφίας καὶ τῆς τοπογραφίας του, οἱ ὁποῖες, ὅπως ἔχει ἀποδειχθῇ στὶς διάφορες ὁμηρικές μελέτες μου καὶ ἄρθρα ποὺ ἔχουν δημοσιευθῇ στὸ περιοδικό «Δελτίο τῆς Γεωγραφικῆς Ὑπηρεσίας Στρατοῦ» καὶ στὸν «Δαυλό», ἀνταποκρίνονται σὲ μιὰ πραγματικότητα, ὅταν ληφθοῦν ὑπόψιν οἱ ἐπελθοῦσες ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα τοπογεωμορφολογικὲς μεταβολές, τίς ὁποῖες ἀγνοοῦν οἱ φιλόλογοι καὶ οἱ διάφοροι ἱστορικοὶ ἐρευνητές.

ζ. Οἱ ἀγνοημένες ἀκριβεῖς ἢ καὶ ἀνακριβεῖς ἀφηγήσεις, οἱ ὁποῖες δημιουργοῦν σύγχυση καὶ δίνουν λαθὴ γιὰ λανθασμένες ἐντυπώσεις, ὅπως π.χ. στὸν *Οἰδίποδα ἐπὶ Κολωνῶ* τοῦ Σοφοκλέους (ἐκδ. Γεν. Ἐπιτ. Στρατοῦ/ΔΕΚ, σελ. 175), ὅπου ὁ Πολυνείκης λέγει: «γιατὶ ἐγώ, ἀφοῦ ἦλθα στὸ Δωρικό Ἄργος καὶ πῆρα σάν πεθερό μου τὸν Ἀδραστο...». Καὶ στὴ σελ. 147 τοῦ ἰδίου διδλίου, ὅπου ἀναφέρεται: «καὶ στοῦ Πέλοπα ἐδῶ τὸ μεγάλο νησί, Δωριεῖς ποὺ σ' αὐτὸ κατοικοῦνε». Ἐάν τὸ Ἄργος καὶ τὸ νησί τοῦ Πέλοπα, ἡ Πελοπόννησος, ἐκατοικοῦντο ἀπὸ Δωριεῖς πρὶν ἀπὸ τὸν Τρωϊκὸ Πόλεμο τοῦ ἔτους 3087 π.Χ., ὅπως καὶ ἡ Κρήτη (Ὁμήρου *Ὀδύσσεια* τ 175-177), πῶς, πότε καὶ ἀπὸ ποιὸν ἐφευρέθη ἡ περίφημη «Κάθοδος τῶν Δωριέων» καὶ χρονολογήθηκε περὶ τὸ 1100 πρὸ Χριστοῦ; Ἡ ἀκριβεία τῶν ἀφηγήσεων τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Σοφοκλῆ ἀγνοήθηκε, γιατί ξεθεμελιώνει τὴν ὑπόθεση τῆς «Καθόδου τῶν Δωριέων» τὸ ἔτος 1100 πρὸ Χριστοῦ.

η. Ἡ παραφθορὰ τῶν κυρίων ὀνομάτων καὶ ἡ παραποίηση τῶν καταλήξεων τούτων, ποὺ σιγὰ-σιγὰ ὁδηγοῦν στὴν ἀλλοίωσή τους. Π.χ. «Νηὸ» ἀντὶ Νήϊον, «Δυσσέας» ἀντὶ Ὀδυσσεύς, «Θιάκι» ἀντὶ Ἰθάκη, «Ἀγαμέμνον» ἀντὶ Ἀγαμέμνωνος, «Ἐχτορα» ἀντὶ Ἐκτορος, «Θιακοί» ἀντὶ Ἰθακήσιοι καὶ ἄπειρα ἄλλα. Αὐτὲς καὶ ὅλες οἱ παρουνιαζόμενες παραφράσεις καὶ παραποιήσεις τῶν κυρίων ὀνομάτων τῆς «προϊστορίας» καὶ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας ἀποτελοῦν ἀσέβεια πρὸς τὴν ἱστορική παρουσία τοῦ ἔθνους τῶν Ἑλλήνων καὶ δίνουν ἐκ τῶν ἔσω στοιχεῖα συγχύσεως, ποὺ ὁδηγοῦν βαθμιαῖα στὴν ἀλλοίωση τῶν σωζομένων μέχρι σήμερα μαρτυριῶν.

θ. Ἡ παραφρασμένη καὶ πολλὰς φορὲς νοθευμένη ἢ ἀλλοιωμένη μετάφραση τῶν Ἑλληνικῶν κειμένων τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀπὸ μερίδα ἀλλοδαπῶν μεταφραστῶν ἢ καὶ ἀπὸ πλείστους ἐρευνητὲς καὶ μελετητὲς ντόπιους ἢ ξένους. Ἡ κάθε διάλεκτος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσας εἶναι δύσκολο νὰ μεταφρασθῇ με ἀκριβεία στὴν σημερινὴ Ἑλληνικὴ γλώσσα καὶ γι' αὐτὸ ἔχει ἀνάγκη περιφραστικῆς ἐρμηνείας, ἡ ὁποία πολλὰς φορὲς δολοφονεῖ τὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ γλώσσα, πρὸς τέρψιν τῶν πολεμίων της. Κι ἂν αὐτὲς εἶναι οἱ δυσκολίες τῆς μεταφράσεως ἀπὸ τὰ ἀρχαία ἑλληνικά, γίνεται ἀντιληπτὸ, πόσο δύσκολο εἶναι νὰ μεταφραστοῦν σὲ ἀγγλικά ἢ σ' ὁποιαδήποτε ἄλλη ξένη γλώσσα καὶ μετὰ νὰ ξαναγίνουν ἑλληνικά τῆς σήμερον ἀπὸ τοὺς ἀντίστοιχους μεταφραστές. Ἐτοὶ προκύπτει τὸ παράδοξο, ἀρχαία ἑλληνικά κείμενα, ποὺ δὲν ἔχουν ἐκδοθῇ στὴν Ἑλλάδα, νὰ μεταφράζονται σὲ πρῶτο χερί στὶς ξένες γλώσσες καὶ νὰ εἰσάγονται στὴν Ἑλλάδα γιὰ μετάφραση σὲ δεῦτερο χερί.

ι. Ὁ παρελθὼν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνος ἀπὸ τοῦ περιγραφομένου γεγονότος ἢ ἡ «πολυκαιρία» τοῦ Σωκράτη, ποὺ ἀναφέρεται στὸν *Κρατύλον* τοῦ Πλάτωνος (μετ. Κ. Ζάμπα, ἐκδ. Γ. Φέξης 1911, σελ. 82), ὁ ὁποῖος δὲν μετρίεται σὲ αἰῶνες, ἀλλὰ σὲ χιλιετίες.

ια. Ἡ προδοσία τῶν ἐπιτευγμάτων τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἀφοῦ κανεῖς ποτὲ δὲν ἐφτιαξε ἓνα ἐθνικὸ πρόγραμμα ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν, ὥστε νὰ ἔλθουν στὸ φῶς τοῦ σήμερα ὅλες οἱ ὑποθήκες τῶν προγόνων μας, ποὺ εἶναι θαμμένες κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μας. Τοῦτο συντελεῖ στὴν ἄνθηση τῆς ἀρχαιοκαπηλίας καὶ στὴν ἐκποίηση τοῦ βασικότερου πλούτου ποὺ μᾶς ἐνώνει με τὸ παρελθὼν τῶν χιλιετιῶν. Σ' ὅλα αὐτὰ ἔρχεται ἀρωγὸς ἡ βραδύτης καὶ ἡ τελμάτωση τῶν διενεργουμένων ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν, ποὺ ἀναλαμβάνουν νὰ ὀλη τοὺς τῇ ζωῇ οἱ ἀρχαιολόγοι, χωρὶς νὰ φθάνουν σὲ τελικὴ ἐπιστημονικὴ ἀνακοίνωση. Κι ἀπὸ πάνω οἱ κεντρικὲς ἀρχαιολογικὲς ὑπηρεσίες τοῦ Κράτους θεωροῦν τὸν ἀρχαιολογικὸ πλοῦτο τῆς χώρας προσωπικὴ τους περιουσία καὶ ἀνάλογα τῶν περιστά-

σεων καὶ τῶν σκοπιμοτήτων τὸν μοιράζονται γιὰ οἰκοπεδοποίηση, λατόμηση ἢ στὴν καλύτερη περίπτωση τὸν ἀγνοοῦν καὶ τὸν ἀφήνουν θαμμένο.

ιβ. Ἡ ἀνυποχώρητη ἐμμονὴ καὶ ἐπιμονὴ πολλῶν προβαλλομένων ὡς «εἰδικῶν» σὲ ἀπρηχαιωμένες θέσεις καὶ ἀπόψεις, οἱ ὁποῖες σὲ πολλὲς περιπτώσεις δὲν ἔδωσαν κανένα συγκεκριμένο ἀποτέλεσμα ἐπὶ τῆς παραμελημένης «προϊστορίας». Μία ἰδέα περὶ τούτου δίδει ὁ καθηγητὴς Ι.Θ. Κακριδῆς στὴ «*Γεωγραφία τῆς Ὀδύσσειας*» (ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ περιοδικὸ «Φιλολόγος», τ. 14/1978), λέγοντας: «*Ὁ Ὅμηρος εἶναι ποιητὴς καὶ ὄχι γεωγράφος [...]. Μιὰ κι ἔβαζε τὸν ἥρωά του (τὸν Ὀδυσσεύα) νὰ ταξιδέψῃ σὲ μυθικὲς θάλασσες καὶ χώρες, ποιὸς ὁ λόγος ν' ἀκριβολογήσῃ. [...] Γιατὶ καὶ μόνο τὸ ἐρώτημα πόση πραγματικὴ γεωγραφία δίνει ἡ Ὀδύσεια ἔξω ἀπὸ τὸν αἰγαιοπελαγίτικο χώρο εἶναι, ὅπως εἶδαμε, ἀπὸ τὴ δάση του σφαλερό (...). Τὸ μόνο ποὺ θὰ πρέπει νὰ γνωρίζουν τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο εἶναι, πὼς ἡ σημερινὴ Ἰθάκῃ εἶναι ἡ Ἰθάκῃ τοῦ Ὀδυσσεύα. Τὶς θεωρεῖς πὼς ἡ Ὀμηρικὴ Ἰθάκῃ εἶναι ἡ σημερινὴ Λευκάδα ἢ ἡ Κεφαλονιά οὔτε θὰ τίς ἀναφέρουν (στὰ παιδιὰ)». Γιατὶ; Μὲ ποίους παράγοντες χωρίζονται ἡ θάλασσα καὶ ἡ στεριά σὲ μυθικὲς καὶ πραγματικὲς περιοχάς; Ἡ γεωγραφία καὶ ἡ τοπογραφία ἄπτονται τῆς πραγματικότητος, ἡ ὁποία διαθέτει ἄπειρα ἀποδεικτικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα περιέγραψε μὲ ἀκριβείαν ὁ Ὅμηρος, ἀλλὰ οἱ «εἰδικοί» δὲν τὰ εἶδαν οὔτε τὰ κατάλαβαν. Δὲν τὸν κατατάσσουν στοὺς «γεωγράφους», παρ' ὅλο ποὺ ὁ Στράβων (*Γεωγραφικά*, βιβ. Α, κεφ. Α, παρ. 2 καὶ 11) λέγει: «*Ὁ Ὅμηρος ἦταν ὁ ἐφευρέτης (ἢ ὁ ἀρχηγέτης) τῆς γεωγραφικῆς ἐμπειρίας, ὅπως ὑποστήριξαν οἱ σοφοί, καθὼς καὶ ὁ Ἰππάρχος*». Καὶ παρ' ὅλο ποὺ καὶ ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Σ. Louis τῆς Οὐάσιγκτων Σαρ. Συμεώνογλου στὸ Δ' Διεθνὲς Συνέδριον γιὰ τὴν Ὀδύσεια (9 ἕως 15 Σεπτεμβρίου 1984) διεκίνησε διὰ τῶν Πρακτικῶν τοῦ συνεδρίου μὲ τὸν τίτλο «*Ἰλιάδα καὶ Ὀδύσεια – Μῦθος καὶ Ἱστορία*», σελ. 92 ὅτι: «*ὑπῆρξε ὁμως καὶ ὑπάρχει ἀκόμα μεγάλη ἀπογοήτευση, ἐπειδὴ δὲν μπορέσαμε (μέχρι τώρα, ἀλλὰ οὔτε καὶ μετὰ) νὰ ἐπαληθεύσουμε τὴν Ὀδύσειαν*». Μὰ πὼς νὰ ἐπαληθευθῇ κάτι, ὅταν ἀναζητεῖται μὲ ὁδηγὸ τὰ παρερμηνευμένα τοπογραφικὰ στοιχεῖα τοῦ Ὀμήρου;*

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΤΕΡΟΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΤΩΝ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἡ μετατόπιση τῆς χρονολογίας τῶν προϊστορικῶν γεγονότων εἶναι πλέον ἀποδεδειγμένη ἀπὸ πολλοὺς ἐρευνητὲς καὶ τὸ λάθος προσδιορίστηκε καὶ ἀποδείχθηκε στὴ μελέτη μου «*Πότε ἔγινε ὁ Τρωϊκὸς Πόλεμος;*», ἡ ὁποία δημοσιεύθηκε στὸ τεύχος 121/1992 τοῦ περιοδικοῦ «*Δαυλός*». Ἐπειδὴ τὸ θέμα τότε δὲν συγκίνησε κανένα ἐκ τῶν εἰδικῶν, πρέπει οἱ ἀποδείξεις τοῦ ἐτεροχρονισμού νὰ συμπληρωθοῦν μὲ περισσότερα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ τὴν ξένην βιβλιογραφία, ἡ ὁποία γιὰ πολλοὺς εἰδικούς εἶναι πιὸ ἐγκυρη, παρ' ὅλο ποὺ οὔτε κι αὐτὴ τοὺς ἔχει συγκινήσει ἰδιαίτερα.

α. Ὁ Ἰμ. Βελικόφσκυ στὸ βιβλίου του «*Τὸ Χάος τῆς Ἱστορίας*» (μετ. Ντ. Γαρουφαλιᾶς, ἔκδ. «Κάκτος», 1980) καὶ στὴν εἰσαγωγή τοῦ ἔργου σημειώνει: «*Ἡ ἀρχαία ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος, ποὺ ποτὲ πρὶν δὲν ἔχει ἀμφισβητηθῇ, κατηγορεῖται ἐδῶ σὰν παραποιημένη, καὶ παρουσιάζεται ἡ ἀνακατασκευὴ τῆς. Ἐξ αἰτίας τῆς διαρρήξεως τοῦ συγχρονισμού πολλὲς μορφὲς τῆς ἱστορίας εἶναι φαντάσματα ἢ μισὲς καὶ διπλὲς προσωπικότητες. Πολλὰ γεγονότα παρουσιάζονται δύο φορές. Ὑπάρχουν μάχες-σκιές, πολλοὶ λόγοι - ἀπόηχοι, πολλὲς συνθήκες - ἀντίγραφα συνθηκῶν, ἀκόμα καὶ μερικὲς αὐτοκρατορίες - φαντάσματα. Τὸ πρωταρχικὸ λάθος μπορεῖ νὰ θρεθῇ στὴν Αἰγυπτιακὴ ἱστορία. Ἐξ αἰτίας μιᾶς καθυστέρησης ἡ ἱστορία τῆς Αἰγύπτου ἔχασε τὴν πραγματικὴ ἐπαφὴ μὲ τὶς ἱστορίες τῶν ἄλλων λαῶν. Ἔτσι ἡ ἱστορία τῆς Ἀσσυρίας, τῆς Βαβυλωνίας καὶ τῆς Μηδίας εἶναι παραμορφωμένες καὶ καταστρεμμένες. Ἡ ἱστορία τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Χετταίων εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου κατασκευασμένη. Ἡ Ἑλληνικὴ ἱστορία τῆς Μυκηναϊκῆς περιόδου εἶναι (χρονολογικὰ) μετατοπισμένη». Καὶ στὴ σελίδα 422 τοῦ ἰδίου ἔργου συμπληρώνει: «*Θὰ πρέπει νὰ κόψουμε ἀπὸ τὴν Αἰγυπτιακὴ ἱστορία μερικὸν αἰῶνα (φαντάσματα) ἢ νὰ προσθέσουμε στὴ Βιβλικὴ μερικὸν (χαμένον αἰῶνα)*». Στὸ βιβλίου «*Οἱ Ἀνθρώποι τῆς Θάλασσας*» ὁ ἴδιος συγγραφέας (μετ. Δ. Μαυρογένη, ἔκδ. Κάκτος, 1980, σελ. 288) καταλήγει: «*Τὸ Σωθικὸν σχῆμα τῆς ἀρχαίας χρονολόγησης βασίζεται σὲ πλάνες· ὁ Μενόφρις, ἂν**

ὑπῆρξε, εἶναι ἄγνωστος· ὁ κατάλογος τῶν δυναστειῶν τοῦ Μανέθωνα εἶναι μία μπερδεμένη μᾶζα. Κι ὅμως ἡ χρονολόγηση τῆς ἱστορίας τῆς Αἰγύπτου στηρίχθηκε πάνω στίς τρεῖς αὐτές κολῶνες καί ἡ ἱστορία τοῦ κόσμου βασίστηκε σ' αὐτή τή χρονολογία».

Οἱ ἱστορίες τῆς Αἰγύπτου, Ἀσσυρίας, Βαβυλωνίας καί τῆς Μηδίας ἀμφισβητοῦνται καί παρουσιάζονται ὡς «*παραμορφωμένες καί καταστρεμμένες*». Παρέχονται δέ ὑπὸ τοῦ Ἰμ. Βελικόφσκυ τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα γιὰ τὴν ἀνακατασκευὴ τους ἀπὸ τὸ 1980. Ὅμως τὸ ζήτημα δὲν ἀνησύχησε κανένα τῶν νεωτέρων ἱστορικῶν συγγραφέων. Ἔτσι ἡ «*Ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων ὥς τὸ 30 π.Χ.*» τῶν Λ. Τσακτοίρα-Μ. Τιβερίου, τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων τοῦ 1990, ἐκτάσεως 303 σελίδων, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 83 καλύπτονται ἀπὸ φωτογραφίες καί χάρτες, ἄρχεται ἀπὸ τοὺς ἀνατολικοὺς λαοὺς, στοὺς ὁποίους συγκαταλέγονται οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ λαοὶ τῆς Μεσοποταμίας (= Σουμέριοι, Σημίτες, Βαβυλώνιοι καί Ἀσύριοι), οἱ Φοίνικες, οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Χετταῖοι, οἱ Μῆδοι καί οἱ Πέρσες. Ἡ ἴδια ἱστορικὴ περίοδος μέχρι καί τῆς ἐποχῆς τῶν Διαδόχων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καταλαμβάνει ἑκτασῆς:

1. Κων. Παπαρηγόπουλος, *Ἱστορία Ἑλληνικοῦ Ἔθνους*, ἐπανεκδ. Γαλαξίας, 1969, τόμοι 7 ἐκ τῶν 16, σελίδες 1630.

2. Ἀναστ. Μιλᾶνος Στρατηγόπουλος, *Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος*, ἐκδ. Πατρίδος, 1934, τόμοι 4 ἐκ τῶν 7, σελίδες 1218.

3. Ἰωάν. Κορδάτος, *Μεγάλῃ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος*, ἐκδ. 20ὸς Αἰώνας, 1955, τόμοι 4 ἐκ τῶν 13, σελίδες 2074.

Τώρα τὸ τι μαθαίνουν οἱ ἐλληνόπαιδες σήμερα γιὰ τὴν ἱστορία τῶν προγόνων τους μπορεῖ νὰ εὐρεθῇ, ἂν διαιρεθοῦν οἱ παραπάνω σελίδες μὲ τίς 220 σελίδες κειμένου τῆς διδασκομένης ὕλης στὴν Α' τάξη Γυμνασίου: Περιορίζεται ἀπὸ τὸ 1/9 μέχρι τὸ 1/5. Ἡ ἀμφιστήτηση τοῦ Βελικόφσκυ φθάνει στὸ σημεῖο νὰ δηλώνῃ, ὅτι «*ἡ ἱστορία τῆς αὐτοκρατορίας τῶν Χετταίων εἶναι ἐξ ὁλοκλήρου κατασκευασμένη*». Ἀλλὰ οἱ ἱστορικοὶ τοῦ κόσμου ἐπιμένουν νὰ τὴν παρουσιάζουν ὡς αὐθεντική, παρ' ὅλον πὺν κανένας ἀρχαῖος συγγραφέας δὲν ἀναφέρει τίποτα γι' αὐτοὺς καί τοὺς «Ἰνδοευρωπαίους», ἐκ τῶν ὁποίων κατήγοντο... Γιὰ τὴ χρονολόγηση τῆς ἱστορίας τοῦ κόσμου τὸ οἰκοδόμημα στηρίχθηκε στίς «*τρεῖς σαθεῖς κολῶνες*» τῶν Αἰγυπτίων, καί οἱ ἱστορικοὶ τοῦ κόσμου ἡσύχασαν. Ἀλλὰ ὑπάρχουν καί μερικοὶ ἀνήσυχοι, πὺν ὅσο ἐρευνοῦν τὸ θέμα, τόσο καί περισσότερες ἐκπλήξεις παρουσιάζουν. (Ἴδε: *Προϊστορικά Ἡμερολόγια*, «*Δαυλὸς*» τ. 113/1991, «*Πότε ἐγίνε ὁ Τρωϊκὸς Πόλεμος*», «*Δαυλὸς*» τ. 121/1992, «*Ἀνθρακες ὁ Θησανρὸς τοῦ Πριάμου*» «*Δαυλὸς*» τ. 147/1994).

β. Ὁ Ἀγγλὸς καθηγητὴς Ντένις Λ. Παίητς στὸ βιβλίο του «*Ἡ Ἰλιάς καί ἡ Ἱστορία*» (μετ. Κρ. Πανηγύρη, ἐκδ. Παπαδήμα, 1986, σελ. 159), ὅπως ἀναφέρεται στὸ «*Δαυλὸ*», τ. 121/1992 σελ. 6986 καί 6987, γράφει: «*Οἱ παραδοσιακὲς χρονολογήσεις εἶναι καθαρὰ θεωρητικὲς εἰκασίες, βασιζόμενες σὲ χαλαρὲς ὑποθέσεις*». Καί πῶς νὰ μὴν εἶναι, ἀφοῦ συνδέονται μὲ τίς «*τρεῖς σαθεῖς κολῶνες*» τῶν Αἰγυπτίων;

γ. Ὁ F. Tomlin στὸ ἔργο του «*Οἱ Μεγάλοι Φιλόσοφοι τῆς Ἀνατολῆς*» (μετ. Α. Χ. Βαγενᾶ, ἐκδ. Ἀναγνωστίδη, σελ. 24) λέγει: «*Ἀπέναντι στὴν Ἑλλάδα, στὴ Ρώμη καί στὸ Ἰσραὴλ ἡ Αἴγυπτος δὲν μᾶς ἔδωσε κανέναν μεγάλον ἱστορικὸ καί πολὺ λίγους χρονικογράφους ἀξιόους ἐμπιστοσύνης. Ὁ κατάλογος τοῦ Μανέθωνα ἀναφερόμενος στὴ διαίρεση τῶν δυναστειῶν τῆς Αἰγύπτου ἀποδείχθηκε σὰν μιὰ πηγὴ γεμάτῃ ἀπὸ λάθη. Πολλὲς δυναστεῖες ἀπὸ αὐτές, ἀντὶ νὰ προηγοῦνται ἢ νὰ διαδέχωνται ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, ἦσαν σύγχρονες λόγω τῶν πολιτικῶν ἀνταγωνισμῶν. Τέλος στηριζόμενος σὲ ἀτελεῖς μαρτυρίες ἄρχιζε ν' ἀπαριθμῇ τίς δυναστεῖες ἀπὸ ἐκείνη, πὺν οἱ ἱστορικοὶ ὀνομάζουν σήμερα δευτέρα ἔνωση, παραλείποντας νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψη του ὅλη τὴν ἐποχὴ, πὺν οἱ αἰγυπτιολόγοι γνωρίζουν τώρα μὲ τὸ ὄνομα πρώτη ἔνωση*».

δ. Ὁ C. W. Ceram στὸ βιβλίο του «*Θεοὶ, Τάφοι καί Σοφοί*» (μετ. Α. Πάγκαλος, ἐκδ. Γεμετζοπούλου, 1949, σελ. 71) σημειώνει: «*Ὁ Ἑβανς στὴν Κνωσό, ὅπου ἄρχισε τίς ἀνασκαφές τὸ 1900, ἀνακάλυψε πῶς τὰ εὐρήματά του δὲν ἀνῆκαν ὅλα στὴν ἴδια ἐποχὴ, πῶς οἱ τοῖχοι δὲν εἶχαν τὴν ἴδια ἡλικία, πῶς τὰ κεραμικά, οἱ φαγιάντσες, ἡ ζωγραφικὴ δὲν ἦταν*

του ίδιου ρυθμού. Σύντομα άνεγνώρισε τὰ χρονικά όρια αυτού του πολιτισμού σ' έκταση χιλιετηρίδων. Άκόμη όρῃκε ἴχνη ανθρώπινης δραστηριότητας από παλιότερες περιόδους, τὴν ονομαζόμενη νεολιθική, όταν όλα τὰ εργαλεία ἦσαν από πέτρα. Ὑποστήριξε, πὼς αὐτὰ τὰ εὐρήματα ἔχουν ἡλικίαν δέκα χιλιάδων (10.000) ἐτῶν. Ἀκόμα ὁ Ἔβανς όρῃκε σὲ κάθε ἐποχή ἀντικείμενα κεραμικῆς καὶ ἀγγειοπλαστικῆς από τὴν Αἴγυπτο μὲ χρονολογημένες περιόδους από τοὺς Φαραῶ καὶ τὶς δυναστείες τους», παρ' ὅλο πὺ ὅι τρεῖς κολῶνες» στηρίξεως τῆς Αἰγυπτιακῆς χρονολογήσεως ἀποδείχθηκαν σαθερές καὶ οἱ παραδοσιακές χρονολογήσεις «καθαρές θεωρητικές εἰκασίες, βασισμένες σὲ χαλαρές ὑποθέσεις».

Ὁ Ἔβανς μῑέρδεψε τὴν ἑλληνική «προϊστορία», ἡ ὁποία κατὰ τὶς προσωπικές του ἐκτιμήσεις εἰσχωρεῖ σὲ βάθος παρελθόντος χρόνου δέκα χιλιάδων (10.000) ἐτῶν, μὲ τὰ κεραμικά καὶ ἀγγειοπλαστικά ἀντικείμενα τῆς Αἰγύπτου, τὰ ὁποῖα ἀνάγονται στὴν περίοδο τῶν ἐτῶν 1.400-1.224 πρὸ Χριστοῦ, όταν ἡ Κρήτη καὶ πολλὰ ἑλληνικά νησιά ἦσαν φόρου ὑποτελῆ στὴν Αἴγυπτο, τῶν ὁποίων ἡ ὑποτελεια μετετρέπη γιὰ λίγο σὲ κατοχή, ὅπως ἀναφέρει ὁ Ph. Vandenberg στὸ βιβλίο του «Νεφερίτη» (μετ. Μαρία Μαλαγαρδῆ, ἐκδ. Κοινιδάση, 1979, σελ. 102) καὶ ὁ Διόδωρος Σικελιώτης στὴν Ἱστορικὴ Βιβλιοθήκη του (ἐκδ. Λειψία 1853, σελ. 72). Ἡ ἀντιστοιχία τῶν κεραμικῶν καὶ ἀγγειοπλαστικῶν ἀντικειμένων Κρήτης καὶ Αἰγύπτου τῆς κάθε ἐποχῆς ἔφθανε μέχρι τὸ 1.400 πρὸ Χριστοῦ. Γιὰ τὰ ὑπόλοιπα 8.600 χρόνια, πὺ ὑπολείπονται μέχρι τὰ 10.000 χρόνια βάθους τοῦ παρελθόντος τῆς Κρήτης, ποῖα ἀντιστοιχία ὑπῆρχε από πλευρᾶς Αἰγύπτου;

Δὲν ἔχει λοιπὸν ἄδικο ὁ C.W. Ceram, πὺ στὴ σελίδα 77 τοῦ παραπάνω βιβλίου του διερωτᾷται: «Μήπως δὲν εἶναι σωστὴ ὁλόκληρη ἡ πρωτοελληνική μας χρονολόγηση; Μήπως γίνεται πάλι πρόβλημα ὁ Ὅμηρος;» Μὰ καὶ ὁ Ἱμ. Βελικόφσκυ δὲν καταλήγει στὸ συμπέρασμα, ὅτι: «ἡ ἑλληνική ἱστορία τῆς Μυκηναϊκῆς περιόδου εἶναι (χρονολογικά) μετατοπισμένη»;

Οἱ ἀμφισθητήσεις τῶν χρονολογιῶν τῆς ἑλληνικῆς προϊστορίας πληθαίνουν καθημερινά. Ἡ ἀνάγκη μᾶς σοδαρῆς ἐκστρατείας γιὰ τὴν μελέτη καὶ ἀποκατάσταση τῆς ἀλήθειας ἐπιβάλλεται. Ἀλλὰ ποῖος κρατικός λειτουργὸς διαθέτει τέτοιες ἐθνικές εὐαισθησίες;

4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΑΔΟΞΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ

Ἡ προσπάθεια ἀποπλάνησεως τῆς σκέψεως καὶ τῆς γνώσεως τῶν ἀνθρώπων από τὰ πραγματικά προϊστορικά γεγονότα μεταδίδεται διὰ διαφόρων δημοσιεύσεων, διαλέξεων, σεμιναρίων καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς ἐκπαιδεύσεως. Τὸ πρόβλημα σῆμερα ἔχει καταστῆ μάστιγα, γιὰτὶ στοὺς παραπάνω τρόπους μεταδόσεως τοῦ ἀποπροσανατολισμοῦ προστίθενται τὸ ραδιόφωνο καὶ ἡ τηλεόραση. Ἐτσι τὰ θέματα εὐθύνης τῶν κρατικῶν ὕπηρεσιῶν καὶ τῶν ἐντεταλμένων ὑπαλλήλων μεταφέρονται στὸ πεζοδρόμιο, ὅπου ὁ κόσμος καὶ οἱ πολῖτες ἐνὸς κράτους ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν ὀρισμένων ἀπαιτοῦν διάφορες ἀποφάσεις πρὸς ὄφελός τινων...

Βέβαια γιὰ τὴν ἑλληνική προϊστορία τὰ πράγματα δὲν φθάνουν ὡς ἐκεῖ, ἀλλὰ ἡ σχεδιασμένη καὶ ἐσκεμμένη παραπλάνηση τείνει νὰ φέρῃ τὴ σκέψη καὶ τὴ γνώση τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου σ' ἓνα ἀδιέξοδο, ὁπότε παραιτεῖται καὶ πέφτει στὴν ἀδιαφορία. Θανάσιμο πλῆγμα γιὰ τὴν ὑπόσταση καὶ ὑπεράσπιση τόσοσ τῆς προϊστορίας ὅσον καὶ τῆς ἱστορίας τῶν ἑλλήνων. Μερικά δείγματα παραπλάνησεως τῆς σκέψης καὶ τῆς γνώσης σχετίζονται μὲ τὸν Τρωϊκὸ Πόλεμο, ὁ ὁποῖος τὰ τελευταῖα χρόνια εἶναι πολὺ τῆς μόδας, γιὰτὶ πολλοὶ ἐρευνητές, κυρίως ξένοι, ἀσχολοῦνται μ' αὐτόν.

α. Ὁ C.W. Ceram στὴ σελίδα 59 τοῦ παραπάνω ἔργου του σημειώνει: «Ὁ Σλήμαν, ὅπως ἔλεγε ὁ Νταῖρπφελντ, δὲν κατάλαβε ποτὲ τὴν κοροϊδία καὶ τὴν εἰρωνία, μὲ τὶς ὁποῖες ὑπεδέχθησαν τὶς ἐργασίες του γιὰ τὴν Τροία καὶ τὴν Ἰθάκη πολλοὶ σοφοὶ καὶ μάλιστα Γερμανοὶ φιλόλογοι. Κι ἐγὼ, λέγει ὁ Νταῖρπφελντ, τὶς δοκίμασα στὶς δικές μου ἀνασκαφές σὲ Ὅμηρικὸς χώρους καὶ τὶς θεώρησα ὅχι μόνο ἀδικαιολόγητες ἀλλὰ καὶ ἀντιεπισημονικές». Καὶ προσθέτει ὁ Ceram στὴ σελ. 61: «Ὁ Σλήμαν, γιὰ ν' ἀποδείξῃ τὶς θέσεις του γιὰ

τις ἀνακαλύψεις του στὴν Τροία, κάλεσε ἀκόμα καὶ τὸν κυριώτερο ἀντίπαλό του, τὸν λοχαγὸ Μπότιχερ, στὴν Τροία. Ἡ συνάντηση ἐγινε ἐνώπιον εἰδικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπιβεβαίωσαν τὶς ἀπόψεις τοῦ Σλήμαν καὶ τοῦ Νταϊρπφλεντ. Ὁ λοχαγὸς Μπότιχερ εἶχε ὑποστηρίξει, πῶς ὁ Σλήμαν σκόπιμα εἶχε καταστρέψει μερικὰ τεῖχη, γιὰ νὰ παραμερίσῃ ὅσα ἦταν ἀντίθετα μὲ τὴν θεωρία του γιὰ τὴν Τροία. Ὅταν ἦλθε στὴν Τροία, κύτταξε προσεκτικὰ ὅλα τὰ γύρω, κούνησε τὸ κεφάλι του, γύρισε στὸ σπίτι του καὶ ὑποστήριξε, πῶς ἡ δὴθεν Τροία δὲν ἦταν παρὰ μίᾳ τεράστια παλαιότερα νεκρόπολη, ὅπου, ὅσοι ἦταν θαμένοι, εἶχαν καεῖ. Τότε ὁ Σλήμαν κάλεσε στὴ διάρκεια μιᾶς τετάρτης ἀνασκαφῆς, στὰ 1890, 14 σοφούς (Ἀγγλους, Ἀμερικανούς, Γάλλους καὶ Γερμανούς) στὸ λόφο τοῦ Χισσαρλίκ, οἱ ὁποῖοι πείστηκαν ἀπ' ὅσα εἶδαν καὶ ἐπιβεβαίωσαν ὅσα εἶχαν ὑποστηρίξει ὁ Σλήμαν καὶ ὁ Νταϊρπφλεντ, παρ' ὅλο πὺν τὸ 1888 κάποιος Φορχάμερ κυκλοφόρησε σὲ δευτέρα ἐκδόση ἓνα βιβλίο μὲ τίτλο «Ἑρμηνεία τῆς Ἰλιάδας», ὅπου γινόταν προσπάθεια νὰ ἐρμηνευθῇ ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος σὰν ἡ πάλῃ τῶν ρευμάτων τῆς θάλασσας καὶ τῶν ποταμῶν, τῆς ομίχλης καὶ τῆς δροχῆς στὸ Τρωϊκὸ Πεδίον».

Οἱ «εἰδικοί ἐπιστήμονες» καὶ οἱ «14 ἐπιστήμονες» ἀπὸ τὶς τέσσαρες πιὸ πάνω χώρες πείστηκαν καὶ ἐπιβεβαίωσαν τὶς θεωρίες τοῦ Σλήμαν. Ὁ λοχαγὸς Μπότιχερ ὅμως δὲν πείστηκε, γιατί, σὰν στρατιωτικὸς πὺν ἦταν, γνῶριζε καλὰ τοπογραφία, καὶ ἂν γνῶριζε καὶ τὴν τοπογραφία τῆς Ἰλιάδας, ἦταν ἀδύνατον νὰ πεισθῇ. Τὸ δίκαιό του ἐπιβεβαιώνεται καὶ ἐπαληθεύεται ἀπὸ τὶς προσωπικὲς μου ἐρευνες καὶ μελέτες, πὺν ἔχουν δημοσιευθῇ στὸ «Δελτίον τῆς Γεωγραφικῆς Ὑπηρεσίας Στρατοῦ» καὶ στὸ περιοδικὸ «Δαυλός». Λοιπὸν, οἱ ἐπιστήμονες ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά κοροῖδευαν καὶ εἰρωνεύοντο τὸν Σλήμαν καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην ἐπείθοντο καὶ ἐπιβεβαίωναν τὶς θέσεις του.

6. Ὁ Γερμανὸς γεωαρχαιολόγος Ἑμπερχαντ Τσάγκερ σὲ βιβλίο του μὲ τίτλο «Ὁ Κατακλυσμὸς ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἀποκρυπτογραφεῖ τὸν μῦθο τῆς Ἀτλαντίδος» ὑποστηρίζει, ὅτι «ἡ Τροία ἦταν ἡ χαμένη Ἀτλαντίδα», ὅπως δημοσίευσε ἡ ἔφημ. «Μεσημβρινή» σ' ἀνταπόκριση ἀπὸ τὴν ἔφημ. «Ἰντεπέντεντ». Καὶ σὲ ἄρθρο του δημοσιευμένο στὴν «Ἀρχαιολογικὴ Ἑφημερίδα τῆς Ὁξφόρδης» (τόμος 12, Νο 1, Μάρτιος 1993) μὲ τίτλο «Ἡ ἀφήγηση τῆς Ἀτλαντίδος τοῦ Πλάτωνος (Μία παραποιημένη ἀνάμνηση τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου)» σημειώνει στὴν περίληψη: «Ἡ ἀναφορὰ τοῦ Πλάτωνος περιστρέφεται γύρω ἀπὸ ἓνα πόλεμο μεταξὺ ἐνὸς ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ μιᾶς ἰσχυρᾶς ἐξωτερικῆς δυνάμεως, τῶν Ἀτλάντων. Ἐὰν τὸ προηγούμενο συμπίπτει μὲ τὴν Μυκηναϊκὴν Ἑλλάδα, ὁ πιὸ προφανὴς ὑποψήφιος γιὰ τὸ τελευταῖο πρέπει νὰ εἶναι ἡ Τροία. Ὅποτε ἡ τόσο μακρινὴ καὶ ἀνεξήγητῃ ἱστορία τῆς Ἀτλαντίδος πρέπει ν' ἀντιπροσωπεύῃ μίαν Αἰγυπτιακὴ ἀνάμνηση τῆς Τροίας καὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, διαστρεβλωθεῖσα ἀπὸ τὴν μετάδοση καὶ τὴν ἐρμηνεία».

Οἱ θεωρίες αὐτὲς ἐγιναν εὐμενῶς δεκτὲς ἀπὸ κορυφαίους ἀρχαιολόγους σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμον. Ὁ καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βοστώνης Κέρτις Ράνελς, ὅπως συνεχίζει τὸ δημοσίευμα τῆς ἔφημ. «Μεσημβρινή», δήλωσε ἐπ' αὐτῶν, ὅτι: «μὴ ὁλόκληρη γενεὰ ἀρχαιολόγων θ' ἀναγκασθῇ τῶρα νὰ ἐπανεξετάσῃ τὰ συμπεράσματά της γιὰ τὸν προϊστορικὸν κόσμον τοῦ Αἰγαίου Πελάγους». Ἐνῶ ὁ καθηγητὴς Κόλιν Ρένφριου τοῦ Τμήματος τῆς Ἀρχαιολογίας τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Καϊμπριτζ ἐδήλωσε: «Τὸ βιβλίο εἶναι καλογραμμένο [...]. Τέλεια λογικὴ καὶ καλὰ αἰτιολογημένο, γραμμένο ἀπὸ ἓνα ἀρμόδιο λόγιον».

Μὰ ὁ Πλάτων στὸν «Τίμαιον» ἀναφέρεται στὸν συγκεκριμένο λαὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ σ' ἓναν ἐχθρὸ πὺν ἐπῆλθε ἀπὸ τὸν ἔξω τῆς Εὐρώπης χώρα: Ἐκ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. Οἱ ἐπισυμβάντες στὴν συνέχεια κατακλυσμοὶ δὲν ἄφησαν στοιχεῖα ἀναμνήσεως τοῦ συμβάντος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων. Αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ παραγνωρίζονται ἀπὸ τοὺς κορυφαίους ἀρχαιολόγους τοῦ κόσμου, πὺν δέχθηκαν εὐμενῶς τὶς θεωρίες τοῦ Ἑμτ. Τσάγκερ. Μὰ τὸ ἴδιο ἔκαναν καὶ γιὰ τὶς θεωρίες τοῦ Σλήμαν, μὲ ἀποτέλεσμα ἡ Τροία του καὶ ὁ «Θησαυρὸς» της ν' ἀποδειχθοῦν «ἄνθρακες» («Δαυλός», τ. 147/1994).

γ. Ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Τύμπιγγεν τῆς Γερμανίας Μάνφρεντ Κόρφμαν, ὁ ὁποῖος συνεχίζει τὸ ἔργο τοῦ Σλήμαν καὶ τοῦ Νταϊρπφλεντ στὸ λόφο τοῦ Χισ-

σαρλίκ ἐπικεφαλῆς διεθνoῦς ἀρχαιολογικῆς ἀποστολῆς ἀπὸ τὸ 1988, ὅπως ἀναφέρει ὁ Δ. Δεληολάνης σὲ ἄρθρο του μὲ τίτλο «*Ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος; Μῦθος!*» στὸ περιοδικὸ «Ταχυδρόμος», «ἐξακριβώσε πὼς τὰ κτίσματα ποὺ ἀνακαλύφθηκαν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Σλημμαν μέχρι σήμερα στὸ Χισσαρλίκ ἀφοροῦσαν μόνον τὴν ἀκρόπολιν τῆς ἀρχαίας Τροίας. Ἀνῆκαν δηλαδὴ στὸ ὀχυρωμένο μέρος τῆς πόλης ἐπάνω στὸ λόφο, ἐνῶ στὴν πεδιάδα (στὸν κάμπο τοῦ σημερινοῦ ποταμοῦ Μεντερέ) ἀπλωνόταν μία πραγματικὴ (ἀλλὰ ἀγνωστὴ μέχρι τώρα) μεγαλούπολη, μέχρι πέντε φορὲς μεγαλύτερη τῆς ἀκρόπολης». Πιο κάτω τὸ δημοσίευμα ἀναφέρει: «Οἱ νέες ἀνασκαφές τῆς ἀρχαιολογικῆς ἀποστολῆς, ἀντὶ νὰ ἐπιβεβαιώσουν, μᾶλλον διαψεύδουν τὴν μαρτυρία τοῦ Ὀμήρου. Οἱ ἀρχαιολόγοι δὲν βρῆκαν οὔτε βέλη οὔτε ἄλλα ὅπλα μέσα στὸν ὀχυρωμένο χώρο τῆς ἀκρόπολης τοῦ Χισσαρλίκ. Κατὰ τὴν ἀποψή τους ὁ Τρωϊκὸς πόλεμος ἦταν ἀπλῶς ἓνας θρύλος».

Δυστυχῶς ἡ ὑπόθεση κατατάχθηκε στοὺς θρύλους, γιὰ νὰ ξανασκεπασθῇ μὲ τὸν μανδύα τοῦ μῦθου. Ἡ ἀνεμοδαρμένη καὶ ὑψηλὴ πόλις τοῦ Ὀμήρου ἤδη καταποντίσθηκε «στὸ εὐρὺ καὶ θαθὺ λιμάνι του» (*Ἰλιάδα* Φ124-125), τὸ ὁποῖο σήμερα κατέχεται ἀπὸ τὸν ἐπίπεδο κάμπο, ποὺ ἐφτιαξαν οἱ προσχώσεις τοῦ σημερινοῦ ποταμοῦ Μεντερέ, ὁ ὁποῖος ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν Ὀμηρικὸ ποταμὸ Σατνιόνεντα καὶ ὄχι στὸν Σκάμανδρο ἢ Ξάνθο ποταμὸ τοῦ Ὀμήρου. Δὲν βρῆκαν, λένε, βέλη καὶ ἄλλα ὅπλα μέσα στὸν χώρο τοῦ Χισσαρλίκ. Μὰ πὼς θέλανε νὰ βροῦνε τέτοια πράγματα στὸ Χισσαρλίκ, ἀφοῦ αὐτὸ δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ τὴν Ὀμηρικὴ πόλιν; Αὐτὸ κτίστηκε μετὰ τὴν καταστροφὴ τῆς αὐθεντικῆς πόλης τοῦ Ἰλίου, ὅπως ἀποδεικνύεται στὸ ἄρθρο μου «*Ἀνθρακες ὁ Θησαυρὸς τοῦ Πριάμου*» («*Δαυλός*», σ. 147/1994).

Δυστυχῶς οἱ ξένες δημοσιεύσεις παίρνουν ἀμέσως μεγάλες διαστάσεις ἀπὸ τὸν ἡμερήσιο καὶ περιοδικὸ τύπο τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ μεταφέρονται στὸ ἐσωτερικὸ μὲ τυμπανοκρουσίες τοῦ Ἑλληνικοῦ τύπου. Οἱ Ἑλληνικὲς δημοσιεύσεις δὲν ἀξίζουν οὔτε γιὰ τὰ «ψιλά» τῶν ἐσωτερικῶν σελίδων τοῦ Ἑλληνικοῦ τύπου. Ὅποτε ὁ Ἑλληνας ἀναγνώστης βομβαρδίζεται μὲ θέματα σὰν τίς παραπάνω παράδοξες θεωρίες τῶν ξένων ἐρευνητῶν καὶ ἀγνοεῖ τελείως τὸ τί κάνουν οἱ συμπατριῶτες του ἐρευνητές, ἔστω κι ἂν πρωτοποροῦν σὲ ἀρκετὰ θέματα ἐναντὶ τῶν ξένων.

5. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

«Ὅλα τὰ παραπάνω στοιχεῖα ἐνεργοῦν σὰν τροχοπέδη στὴν ἀπόπειρα ἀναζωογονήσεως τῆς Ἑλληνικῆς ἀπώτερης ἱστορίας. Κι' ὅμως ὑπάρχουν πάρα πολλὰ στοιχεῖα τῆς λεγόμενης «προϊστορίας», τὰ ὁποῖα παρέχονται ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς σὲ διπλὲς καὶ τριπλὲς ἀναφορές. Αὐτὰ μὲ τὴν βοήθεια ἑνὸς ηλεκτρονικοῦ ὑπολογιστοῦ εἶναι εὐκόλο νὰ διαχωριστοῦν ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς πιθανῆς παραπληρώσεως, ποὺ μπορεῖ νὰ περιέχουν, καὶ νὰ διασταυρωθοῦν πρὸς σύγκρισιν τοῦ ἀναφερομένου γεγονότος. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ δημιουργηθῇ ἡ πρώτη ὕλη ἑνὸς βιβλίου, στὸ ὁποῖο θὰ καθρεπτίζεται ἡ Ἑλληνικὴ ἀπώτερη ἱστορία σ' ὅλο τὸ μεγαλεῖο της καὶ τὸ χρονολογικὸ της βάθος. Παράλληλα πρὸς τοῦτο θὰ πρέπει νὰ δραστηριοποιηθῇ στὸ ἔπακρον ἡ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη, προκειμένου νὰ φέρῃ στὸ φῶς τὰ θαμμένα στοιχεῖα τῆς ἱστορίας μας, γιὰ νὰ κομίσουν τὸ παραπάνω βιβλίο τοῦ ἀνθρώπινου γένους.

Ἡ σταυροφορία αὕτη δυστυχῶς προσκρούει στὸν σκόπελο τοῦ ποιὸς θὰ τὴν ἀναλάβῃ! Εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι ὁ πνευματικὸς κόσμος τῆς χώρας ἔχει κάνει ἐμβόλιο ἀδρανείας, ἐπικουρούμενος καὶ ἀπὸ τὴν ἀνεπάρκεια τοῦ κράτους γιὰ τὸν τομέα τοῦ παρελθόντος πολιτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων. Γι' αὐτὸ καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἰδρυθῇ στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν κοινὰ στίς ὑπάρχουσες 3 «Τάξεις» τῆς ἢ «Δ' Τάξις τῶν Ἐλευθέρων Ἑρευνητῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας», μὲ ὑποχρέωση τῆς Ἀκαδημίας νὰ δημοσιεύῃ τίς ἐργασίες ποὺ παρουσιάζουν ἐπιστημονικὸ ἐνδιαφέρον καὶ χαρακτηρίζονται ἀπὸ ἀποδεικτικὴν ἰσχύιν.

Αὐτοὶ σὰν ἀφανεῖς ἐργάτες μποροῦν ν' ἀντικαταστήσουν τὴν Ἀριάδνη τοῦ Μίνως· καὶ ὁ ἠλεκτρονικὸς ὑπολογιστὴς θ' ἀποτελέσῃ τὸ κουδάρι τοῦ νήματος, ὥστε ἡ Ἑλληνικὴ Ἱστορία νὰ βρῇ τὴν εἴσοδον καὶ τὴν ἐξοδον τοῦ λαβυρίνθου καὶ νὰ βγῇ στὸ φῶς τοῦ παρόντος.

Tagung Συνεδριο

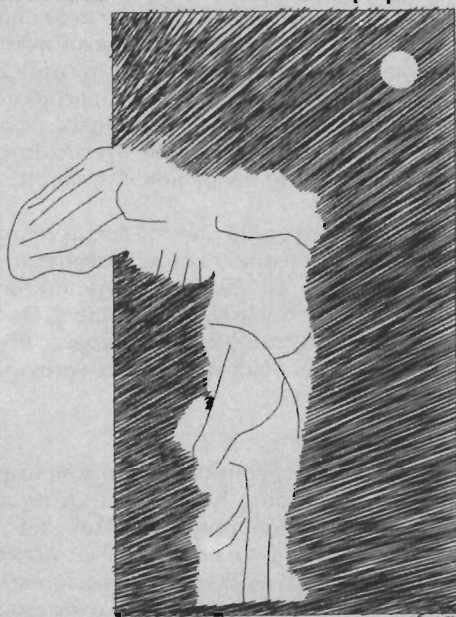
HELLENISCHE MYTHOLOGIE / VORGESCHICHTE ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ / ΠΡΟΙΣΤΟΡΙΑ

Die Hellenen und ihre Nachbarn
von der Vorgeschichte bis zur
klassischen Periode

Οι Έλληνες και οι γειτονες τους
απο την προϊστορική έως την
κλασσική περίοδο

Beginn: 9.12.(Fr.), 18 Uhr
Ende: 11.12.(So.), 17 Uhr
18 Vorträge
2 Round-Table-Diskussionen
Sprachen: deutsch, griechisch
Teilnahmegebühren inkl.
Vollpension: 400,- DM

Εναρξη: 9.12.(Παρ.), 6 μμ.
Λήξη: 11.12.(Κυρ.), 5 μμ.
18 διαλέξεις κ. 2 συζητήσεις
στρογγυλής τραπέζης
Γλώσσες: γερμανικά, ελληνικά
Διανυκτέρευση κ. γεύματα:
400 ΓΜ

9.- 11. 12. 1994

Ohlstadt / Oberbayern - Deutschland

Referenten / Ομιλητες :

H.Schmitt, S.Iakowidis, J.Schäfer, D.Maronitis, A.Koutoulas, E.Bexis, F.G.Maier,
J.A.Sakellarakis, F.Canclani, S.Hiller, H.Görgemanns, M.Meler-Brügger,
V.Lambrinoudakis, F.Kakridis, B.Patzek, W.Pötscher, K.Koutrouvelis, F.Graf

Informationen & Anmeldung : Dr.A.Kyriakou, Schwattachweg 1, 82362 Weilheim,
Deutschland, Tel.: +49-(0)881-4805

Δηλώσεις συμμετοχής, Anmeldung: bis 15. 10. 1994

Sponsoren: Zeitschrift "Gramma" (A.Arnakis), Frankfurt/Main - "Attika Reisen" AG (M.Karavas), München
"MAFO" GmbH & "Pravita" Ltd. (A.Zacharias), Teisendorf

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Συμμετέχουν τρεῖς συνεργάτες τοῦ «Δ»

Ὁ Σύλλογος γιὰ τὴν Ἐπεξεργασία καὶ Διάδοση τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας καὶ ἡ Λέσχη Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων Μονάχου ὁργανώνουν στὸ Μόναχο τῆς Γερμανίας ἀπὸ τὶς 9 ἕως τὶς 11 Δεκεμβρίου 1994 συνέδριο μὲ θέμα «Ἑλληνικὴ Μυθολογία/Προϊστορία». Σκοποὶ τοῦ συνεδρίου εἶναι ἡ ἐπιστημονικὴ ἐπεξεργασία τῶν διαφόρων θεωριῶν τῶν τελευταίων δεκαετιῶν, ποὺ θέτουν σὲ ἀμφισβήτηση τὸ ἑλληνικὸ ἀπώτερο παρελθόν, ἡ δημιουργία καταλλήλου κλίματος στὸν γερμανικὸ χῶρο ποὺ ἀποσκοπεῖ στὴν ἀποκατάσταση τῆς ἀληθινῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἡ προώθηση τῶν ἐπαφῶν μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Γερμανῶν ἐπιστημόνων κ.λπ.

Ἡ ὁργανωτικὴ ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ Ἕλληνες ἐπιστήμονες ποὺ ἐργάζονται στὴν Γερμανία μὲ πρόεδρο τὸν δρᾶ Ἀπόστολο Κυριατσούλη καὶ ἐπιστημονικὸ συντονιστὴ τὸν δρᾶ Νικόλαο Δημούδη. Στὴν ἐπιστημονικὴ συμβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ συμμετέχουν οἱ Γερμανοὶ καθηγητὲς Χὰνς Μπούχολτς, Γιόργκ Σαϊφερ καὶ Χάττο Σμίτ καὶ ὁ Ἕλληνας Σπύρος Ἰακωβίδης. Μεταξὺ τῶν εἰσηγητῶν περιλαμβάνονται οἱ Ἕλληνες καθηγητὲς Δ. Μαρωνίτης, Β. Λαμπρινουδάκης, Φ. Κακριδῆς, Σ. Ἰακωβίδης, Ι.Α. Σακελλαράκης καὶ ἀπὸ τὸν «Δαυλὸ» οἱ βασικοὶ συνεργάτες του Κων. Β. Κουτρουδέλης, τοπογράφος μηχανικὸς-ταξίαρχος ἐ.ἀ. τῆς Γεωγραφικῆς Ὑπηρεσίας Στρατοῦ, Ἀδαμάντιος Κούτουλας, φιλόλογος καὶ Εὐάγγελος Μπεξῆς, ἀρχαιολόγος. Ἐκ τῶν Γερμανῶν εἰσηγητῶν ἀναφέρονται οἱ καθηγητὲς Μπ. Πάτσεκ (Ἔσση), Χ. Γκαϊργκεμανς (Χαϊδελδέργη), Μάγιερ-Μπροϋγγερ (Ἀμβούργο), Φ. Σαϊφερ (Χαϊδελδέργη), ὁ Ἰταλὸς Φ. Καντσιάνι (Τεργέστη), οἱ Αὐστριακοὶ Σ. Χίλλερ (Σάλτσμπουργκ) καὶ Παϊτσερ (Γκράτς), ὁ Ἑλβετὸς Φ.Κ. Μάγιερ (Ζυρίχη) κ.ἄ.

Τὰ θέματα ποὺ θὰ ἀναπτύξουν οἱ εἰσηγητὲς τοῦ «Δαυλοῦ» εἶναι τὰ ἑξῆς:

1) Κων. Β. Κουτρουδέλης: *«Νέα χρονολόγηση τῶν Τρωϊκῶν θάσει κυρίως τῶν τοπογραφικῶν δεδομένων τοῦ Ὀμήρου, τοῦ Στράβωνος καὶ τῶν σημειωμένων».*

2) Ἀδαμάντιος Κούτουλας: *«Ὁ προκατακλυσμαῖος Ἑλληνικὸς οἰκονομικὸς πολιτισμός. – Οἱ πληροφορίες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων συγγραφέων».*

3) Εὐάγγελος Μπεξῆς: *«Οἱ προομηρικὲς Ἑλληνικὲς γραφές. – Ἡ δημιουργία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου».*

Τὸ συνέδριο θὰ χρηματοδοτηθῇ ἀπὸ ἰδιωτικοὺς ὁργανισμοὺς. Γλῶσσες τοῦ συνεδρίου θὰ εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ Γερμανικὴ. Τὰ πρακτικὰ θὰ δημοσιευθοῦν σὲ τόμο καὶ θὰ διανεμηθοῦν στὴν Ἑλλάδα καὶ τὴ Γερμανία (μέσα ἐνημερώσεως, ἐκπαίδευση κ.λπ.). Ὑπάρχει προγραμματισμὸς γιὰ καθιέρωση καὶ διεξαγωγὴ ἐνὸς συνεδρίου γιὰ τὴν Ἑλληνικὴ Προϊστορία-Ἱστορία κάθε δύο χρόνια στὴ Γερμανία.

4. Αἰολίου τρόπου σημεῖα κατὰ τὸ
διάτονον γένος.

Προσλαμβανόμενος ἦτα ἔλλειπὲς ἀπεστραμ-	Η Ξ
μένον καὶ εἰ τετράγωνον ἀπεστραμμένον	∇ Γ
5 ὑπιάτη ὑπάτων δέλτα ἀνεστραμμένον καὶ ταῦ	
πλάγιον ἀπεστραμμένον	Γ Γ
παρουπάτη ὑπάτων γάμμα ἀπεστραμμένον καὶ	Χ γ
γάμμα ὀρθόν	Τ Ξ
ὑπάτων διάτονος χι καὶ ἡμίμυ δεξιόν	Τ Ξ
10 ὑπιάτη μέσων ταῦ καὶ δίγαμμα ἀπεστραμμένον	Ο Κ
παρουπάτη μέσων σίγμα καὶ σίγμα	Κ Δ
μέσων διάτονος ου καὶ κάππα	
μέση κάππα καὶ ἡμίδελτα καθεيلκυσμένον	
τρίτη συνημμένων ἰῶτα καὶ λάμβδα πλάγιον	Ι <
15 συνημμένων διάτονος ζήτα καὶ πι πλάγιον	Ζ <
νήτη συνημμένων ἄλφα καὶ βαρεῖα	Α \
παράμεσος ἦτα καὶ λάμβδα πλάγιον ἀπεστραμ-	Η >
μένον	Ζ <
(1. 8) τρίτη διεξευγμένων ζήτα καὶ πι πλάγιον	Α \
20 διεξευγμένων διάτονος ἄλφα καὶ βαρεῖα	
νήτη διεξευγμένων χι διεφθορὸς, καὶ ἡμί-	✱ λ
αλφα ἀριστερὸν κάτω νεῦον	
τρίτη ὑπερβολαίων φι πλάγιον καὶ ἦτα ἀμε-	Θ ν
λητικὸν καθεيلκυσμένον	
25 ὑπερβολαίων διάτονος ου καὶ κάππα, ἐπὶ	Ο' Κ'
τὴν ὀξύτητα	
νήτη ὑπερβολαίων κάππα καὶ ἡμίδελτα	Κ' Δ'
καθεيلκυσμένον, ἐπὶ τὴν ὀξύτητα	

4 ἀπεστρ. L(ips.), ἀντιστρ. M. 5 ἀνεστρ. I., ἀντιστρ. M.
6 ἀπεστρ. L, ἀντιστρ. M. 10 μέσων] μείζων M. 13 κλ M
et semper ita. 22 n. alt. Δ M. 23 φι in ras. M.

Τὰ μουσικολογικὰ σημεῖα τοῦ Αἰολικοῦ «τρόπου» κατὰ τὸ διάτονον γένος, ὅπως τὰ περιέγραφε ὁ Ἀλύπιος (3ος αἰ. μ.Χ.) καὶ δίπλα ἢ σημερινὴ ἀντιστοι-
χία μὲ δυτικὰς νότες.

ΔΗΜ. ΟΔ. ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τρόποι, ἦθος καὶ παρασημαντική στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ Μουσικὴ

Σὲ ἄρθρο μας τὸ ὁποῖο ἐδημοσιεύθη στὸν «Δαυλὸ» τοῦ μηνὸς Ἰουλίου 1994 (σελ. 8939) ἀναφερθήκαμε συνοπτικὰ στὶς ἱστορικές καὶ κοινωνικές δομές τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς πα-
ραδόσεως ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια ἕως τὶς ἡμέρες μας μὲ ἰδιαιτέρα ἐμφαση στὸ ἐνιαῖο καὶ
τὴν διαχρονικότητα τοῦ τρίπτυχου ποίηση-μουσική-χορὸς τῶν Ἑλλήνων, στὰ μουσικά μας
ὄργανα καθὼς καὶ στὴν λανθασμένη ἀποψη, ποὺ θέλει τὸ νεώτερο ἀστικὸ δημοτικὸ μας τρα-
γούδι ὡς ἀνατολίτικο ἢ περιθωριακὸ. Σκοπὸς τοῦ παρόντος, καθὼς καὶ μιᾶς σειρᾶς ἀρθρῶν
ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν, εἶναι νὰ ἀναφεροῦμε μὲ περισσότερες λεπτομέρειες στὴν εὐρύτερη
μουσικὴ μας κληρονομιά ἀνὰ ἐποχὴν καὶ νὰ παρουσιάσουμε μέσω τῶν σελίδων τοῦ «Δαυ-
λοῦ» ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα ποὺ ἀποδεικνύουν τὴν ἀδιάσπαστη συνέχειά της, ἀρχῆς γενη-
σομένης ἀπὸ τὴν μουσικὴ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Ἦδη ἔχουμε ἀναφερθεῖ («Δαυλός», σελ. 8939) στὴν προέλευση τῆς λέξεως *μουσική*, στὸ ὅτι
οἱ Ἕλληνες ἦταν οἱ πρῶτοι, οἱ ὅποιοι ἀνήγαγαν τὴν μουσικὴ σὲ ἐπιστήμη θιάζοντάς την ἀπὸ
τὸ ἐμπειρικὸ ἐπίπεδο, στὴν χρῆση τῆς μουσικῆς κατὰ τὴν ἐπικοινωνία μὲ τὸ θεῖον (*ἰερά μα-
νία*), στὴν μέθοδο τῆς μουσικοθεραπείας ποὺ ἐφαρμόζετο στὰ Ἀσκληπιεῖα καὶ στὰ Ἀμφια-
ράεια, στὴν τέρηση τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ἐπικοινωνία μὲ τοὺς συνανθρώπους μέσω τῆς μουσικῆς
καθὼς καὶ στὴν προέλευση τῶν μουσικῶν μας ὀργάνων καὶ στὴν ἀδιάσπαστη συνέχεια τῶν
χορευτικῶν ρυθμῶν ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ἕως σήμερα. Παρακάτω θὰ ἀναφεροῦμε στὸ *ἦθος*
ποὺ ἐδιδάσκετο μέσω τῆς μελοποιίας, στὸ ἦθος τῶν 7 κυρίων *τρόπων* (ἀρμονιῶν) καθὼς καὶ
στὴν παρασημαντικὴ τέχνη τῶν προγόνων μας.

Πρὶν ὅμως ἀναφεροῦμε στὴν διδασχὴ τοῦ ἦθους μέσω τῶν μουσικῶν *τρόπων*, δέον ὅπως
ἀναφερθεῖ, ὅτι τὸ κύριο ὄργανο ἐκπορεύσεως τῆς μουσικῆς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἡ ἐπτά-
χορδὴ λύρα, εἶχε ἐπτὰ χορδὲς ἐξαιτίας τῶν ἐπτὰ οὐρανίων σωμάτων (Κρόνος, Ζεὺς, Ἄρης,
Ἥλιος, Ἑρμῆς, Ἀφροδίτη καὶ Σελήνη), χορδισμένες ὡς ἐξῆς: ὑπάτη, παρυπάτη, ὑπερμέση,
μέση, παραμέση, παρανεάτη, νεάτη ὅπου ἡ ἀντιστοιχία οὐρανίων σωμάτων καὶ χορδῶν ἦταν
ἡ ἐξῆς:

ΚΡΟΝΟΣ	ΖΕΥΣ	ΑΡΗΣ	ΗΛΙΟΣ	ΕΡΜΗΣ	ΑΦΡΟΔΙΤΗ	ΣΕΛΗΝΗ
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
ΥΠΑΤΗ	ΠΑΡΥΠΑΤΗ	ΥΠΕΡΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ	ΠΑΡΑΜΕΣΗ	ΠΑΡΑΝΕΑΤΗ	ΝΕΑΤΗ
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
ε	φ	γ	α	δ	γ'	δ'
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
μί ₂	φά ₂	σόλ ₂	λά ₂	σί ^b	ντό ₃	ρέ ₃

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω σαφῶς συνάγεται τὸ συμπέρασμα τῆς συμπαγτικῆς προελεύσεως τῆς μου-
σικῆς, τὴν ὁποία πρῶτοι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες εἶχαν ἀνακαλύψει/ἀποκαλύψει.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΗΘΟΥΣ

Ἡ μουσικὴ συνδέεται μὲ τὸ *ἦθος* σὲ δύο διαφορετικὰ ἐπίπεδα: α) Σὰν κύριο μέσο γιὰ τὴν
προαγωγή τοῦ κοινωνικοῦ ἦθους («... διὰ μουσικῆς πράττειν καὶ ρυθμίζειν ἐπὶ τὸ εὖσχη-
μον...»· Πλούταρχος) καὶ β) σὰν αὐτόνομο γεγονὸς ποὺ παράγει ἦθος («... ἕτερα γὰρ ἦθος τοῖς
ὀξυτέροις, ἕτερα τοῖς θαυτέροις ἐπιτρέχει καὶ ἕτερα μὲν παρυπατοειδέσιν, ἕτερα δὲ λιχα-

νοειδέειν», δηλ. ἄλλο εἶναι τὸ ἦθος τῶν ὑψηλοτέρων φθόγγων καὶ ἄλλο τῶν χαμηλοτέρων καὶ ἄλλο στὴν περιοχὴ τῆς παρυπάτης [Ζεὺς = ντό, φά] καὶ ἄλλο στὴν περιοχὴ τῆς λιχανοῦ [ρέ, σόλ]· Ἀριστείδης Κοϊντιλιανός). Τὸ μουσικὸ ἦθος μὲ ἄμεση ἐπίπτωση στὸ κοινωνικὸ ἐνυπάρχει ὄχι μόνον στὸ τονικὸ ὕψος τῶν φθόγγων ἀλλὰ καὶ στὴν ὀριζόντια καὶ κάθετη παράθεσή τους καὶ ἀκόμη στὸν ρυθμὸ. Τοιοῦτοτρόπως ἦθος διακρίνουμε καὶ ἦθος παράγουν ἡ μελοποιία, οἱ τρόποι, τὰ γένη καὶ ὁ ρυθμός.

Τὸ ἦθος στὴν μελοποιία κατατάσσεται σὲ τρεῖς διαφορετικὲς κατηγορίες: α) Τὸ διασταλτικόν, τὸ ὁποῖο ἐξέφραζε τὴν μεγαλοπρέπεια καὶ τὴν ἀνδροπρεπῆ ψυχικὴ διάθεση, β) τὸ συσταλτικόν, τὸ ὁποῖο διεκρίνετο κυρίως στὰ ἐρωτικὰ τραγούδια καὶ τοὺς θρήνους καὶ γ) τὸ ἡσυχαστικόν, τὸ ὁποῖο ἔφερε γαλήνη στὴν ψυχὴ. Τὰ ἦθη αὐτὰ τὰ συναντοῦμε ἀργότερα καὶ στὴν ἐντεχνή ἀλλὰ καὶ στὴ λαϊκὴ μελοποιία τῆς Βυζαντινῆς περιόδου, ἀλλὰ σ' αὐτὰ θὰ ἀναφερθοῦμε σὲ ἐπόμενο κεῖμένο μας γιὰ τὴν Βυζαντινὴ μουσικὴ.

ΤΟ ΗΘΟΣ ΤΩΝ ΤΡΟΠΩΝ ἢ ἈΡΜΟΝΙΩΝ

Οἱ *τρόποι* (ἁρμονίες) τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται συνήθως στὰ ἔργα τῶν ἀρχαίων ἁρμονικῶν συγγραφέων, εἶναι οἱ ἀκόλουθοι: α) Δωριστὶ ἁρμονία, β) Φρυγιστὶ ἁρμονία, γ) Λυδιστὶ ἁρμονία, δ) Μιξολυδιστὶ ἁρμονία, ε) Αἰολιστὶ – Ὑποδωριστὶ ἁρμονία, στ) Ἰαστὶ ἁρμονία (Ἰωνικὴ) – Ὑποφρυγιστὶ ἁρμονία, ζ) Ὑπολυδιστὶ ἁρμονία.

Τὰ δὲ ἦθη ποὺ ἐδίδασκαν οἱ ἀνωτέρω τρόποι – ἁρμονίες ἦταν:

1. Τὸ ἦθος τοῦ Δωρίου τρόπου περιγράφεται σὰν *ἀνδρῶδες, μεγαλοπρεπές* (Ἡρακλείδης Ποντικός, Πλούταρχος, Ἀριστοτέλης).

2. Τὸ ἦθος τοῦ Φρύγιου τρόπου περιγράφεται σὰν *«ἐνθεον»* (Ἀριστοτέλ. Πολ. Η' 5,7 - Λουκιανὸς στὸν *Ἀρμονιὴν*) καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐχρησιμοποιεῖτο στὴν μελοποιία τῶν διθυράμβων.

3. Τὸ ἦθος τοῦ Λύδιου τρόπου τὸ χαρακτηρίζει ὁ Πλάτων (*Πολιτεία* δ) ὡς *συμποτικόν* καὶ *μαλακόν*, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης πίστευε, ὅτι ἔχει μορφωτικὸ χαρακτῆρα (*«...διὰ τὸ δύνασθαι κόσμον τ' ἔχειν καὶ παιδεῖαν»*).

4. Τὸ ἦθος τοῦ Μιξολυδίου τρόπου περιγράφεται ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη σὰν *θρηνηῶδες*, ἀπὸ δὲ τὸν Πλούταρχο σὰν *ἰδιαίτερα παθητικόν*.

5. Τὸ ἦθος τοῦ Ὑποδωρίου ἢ παλαιοῦ Αἰολικοῦ τρόπου περιγράφεται ἀπὸ τὸν Ἡρακλείδη Ποντικὸν στὸν Ἀθήναιο, ΙΔ' ὡς *ὑπερήφανον, πομπῶδες* καὶ ἀκόμη σὰν σταθερὸ καὶ ὑψηλό.

6. Τὸ ἦθος τοῦ Ἰαστὶ (Ἰωνικοῦ) ἢ Ὑποφρύγιου τρόπου περιγράφεται ἀπὸ τὸν Ἡρακλείδη Ποντικὸν ὡς σκληρὸ καὶ *αὐστηρόν*, ἐνῶ ὁ Λουκιανὸς τὸ χαρακτηρίζει ὡς *γλαφυρόν*.

7. Τὸ ἦθος τοῦ Ὑπολύδιου τρόπου θεωρεῖται γενικῶς ἀπὸ τοὺς περισσοτέρους ἁρμονικοὺς συγγραφεῖς ὡς *βακχικόν, φιλήδονο* καὶ *μεθυστικόν*.

Ἐντύπωση θὰ κάνει ἐνδεχομένως στὸν ἀναγνώστη τὸ γεγονός ὅτι δύο ἀπὸ τοὺς κύριους τρόπους-ἁρμονίες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων εἶχαν «ἄλλοεθνή» ὀνομασία (Φρυγικὸς καὶ Λυδικὸς τρόπος). Οἱ ἀνωτέρω ὀνομασίες ὅπως καὶ σήμερα εἶται καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα εἶχαν δημιουργήσει ἀπορίες καὶ προβληματισμοὺς στὸ κατὰ πόσον εἶχαν Ἑλληνικὸ ἢ Ἀνατολίτικο ὕφος. Γιὰ νὰ ἐπιλυθεῖ ὁμως ἡ ἀνωτέρω σύγχυση, ἀπαιτεῖται νὰ στραφοῦμε πρὸς τὴν μυθολογία καὶ τὴν ἱστορία, προκειμένου νὰ διασαφηνίσουμε τὴν καταγωγὴ τῶν Φρυγῶν καὶ Λυδῶν. Σύμφωνα λοιπὸν μὲ τὰ μυθολογικὰ καὶ ἱστορικὰ στοιχεῖα οἱ Φρύγες ἦταν Β ρύγες, δηλαδὴ τὸ θρακικὸ φύλο τὸ ὁποῖο εἶχε μεταναστεύσει στὴν Μ. Ἀσίαν, στὸ μέρος ποὺ μετέπειτα ὀνομάσθη ὑπ' αὐτῶν Φρυγία, οἱ δὲ Λυδοὶ εἶχαν γεννήτορα τὸν Λυδό, υἱὸ τοῦ Ἄττι, υἱοῦ τοῦ Μάνου, ὅπερ ὑποδηλώνει τὴν Κρητικὴ τους προέλευση μὲ ἀρχικὸ γεννήτορα τὸν Μάνο/Μίνωα (βλ. *«Ἐπίτομον Λεξικὸν Μυθολογίας καὶ Ἱστορίας»* Κωνσταντινίδου). Ἐκ τῶν ἀνωτέρω εὐκρινῶς προκύπτει, ὅτι τόσοι οἱ Φρύγες ὅσον καὶ οἱ Λυδοὶ ἀνήκαν στὴν εὐρύτερη ἐθνικὴ ὁμάδα τῶν Πελασγῶν, ὅπως καὶ οἱ ὑπόλοιποι Ἕλληνες καὶ φυσικὰ εἶχαν κοινὰ πολιτιστικὰ καὶ μουσικολογικὰ στοιχεῖα προερχόμενα ἀπὸ τὸ μέγα γένος τῶν αὐτοχθόνων Πελασγῶν

Π Ρ C 1 κατολοφύρομαι Z 3 ὦ σ' ἀνβαρχέει Π Ρ C 5 μόμος ἐμ βροτοῖς C Ρ Π C Ρ 7 τις ἀκίαν θοῖς ⟨Φ⟩ Π Ρ Π 9 κατέκλυσεν ⟨Π⟩ C Ρ I	P Φ Π 2 ματέρως αἶμα σᾶς I Z E 4 ὦ μέγας ὄλβος οὐ I Z 6 ἀνὰ δὲ λαῖφος ὥς Φ C 8 τινάξας δαίμων ζ I Z 10 πόνων πόνων 12 λάρβοις ἀλεθροῖσιν ἐν κύμασιν.	Canticum Ex Orestis	Euripidis. «Iphigénie» I. v. 330 ss. 1 κα - το - λο - φύ - ρο - μαι μα - τέ - ρως αἶ - μα σᾶς, 3 ὦ σ' ἀ - νὰ - βαρχέ - ει ὦ μέ - γας ὄλ - βος οὐ 5 μό - νος ἐν βρο - τοῖς ἀ - νὰ δὲ λαῖ - φος ὥς 7 τις ἀ - κί - αν - θο - ῖς τι - νά - ξας δαί - μων 9 κα - τέ - κλυ - σεν πόνων πόνων ὥς πόνων - του 11 λάρβοις ἀλεθροῖσιν ἐν κύμασιν.
--	---	--------------------------------	--

Τὸ Α' στάσιμο ἀπὸ τὴν τραγωδία «Ὀρέστις» τοῦ Εὐριπίδη, τὸ ὁποῖο εἶναι χωρὶς ἀμφισβήτηση τὸ ἀρχαιότερο δεῖγμα ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς. Ὅπως ἦταν τότε συνήθεια, ὁ ἴδιος ὁ τραγικὸς ποιητὴς συνέθεσε καὶ τὴν μουσικὴ τῆς τραγωδίας, πὺν εἶδαξε γύρω στὸ 408 π.Χ. Τὸ ἀπόσπασμα πὺν διασώθηκε ἀνακαλύφθηκε τὸ 1892 σὲ ἓναν πάπυρο τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἀρχιδούκα Rainer καὶ μεταγράφηκε ἀπὸ τὸν Carl Wessely («Kittellungen aus der Sammlung der Papyri Erzherzog Rainer», 1892).

(πρβλ. ἀγαλματίδιο τοῦ ἀρπιστῆ τῆς Κέρου, 2.800 π.Χ.). Ἐν κατακλείδι ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται, ὅτι τὸσον ὁ Φρύγιος ὅσον καὶ ὁ Λύδιος τρόπος ἐδίδασκαν ἑλληνοπρεπεῖς - Πελασγικὸ ἦθος (μὲ τὴν εὐρεῖα ἔννοια τοῦ ὄρου) καὶ ὄχι ἄλλοθεντὲς ἢ ἀνατολίτικο.

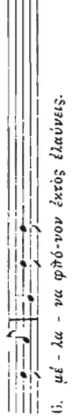
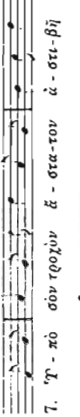
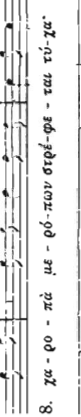
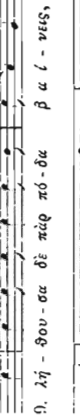
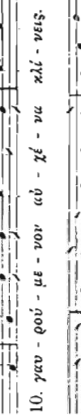
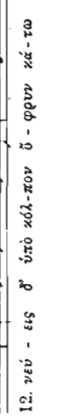
Ποία ἦταν ὁμως ἡ μουσικὴ καὶ ἡ χορευτικὴ δραστηριότητα καὶ ποιά τὰ μουσικοχορευτικὰ δρώμενα στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα, ποὺ ἀφοροῦσε ἡ περὶ μουσικοῦ ἦθους θεωρία; Ὁ Πολυδεύκης (κεφ. Ζ') γράφει σχετικὰ: «...Τὰ δὲ ποιήματα, καὶ ᾠδαί, καὶ ᾄσματα, καὶ μέτρα, καὶ λόγοι ἔμμετροι, ἔπη, ἡρεῖα, ἐξάμετρα, ραψωδία, ἐλεγεία, πεντάμετρα, τρίμετρα, ἐπιγράμματα, ἱαμβοί, ἱαμβεῖα, ἀνάπαιστοι, μέλη χορικά, τετράμετρα, στροφή ἀντίστροφος, ἐπῳδός, ὕμνοι, προσόδια, παιᾶνες, δαφνηφορικά, τριποδηφορικά, διθύραμβοι, ἰθυφαλλικά, ὠσχοφορικά, παροίγια, ἰόδακχοι, ὑπορχήματα, θρίαμβοι, ἐπιλοιμία τὰ ἐπὶ λοιμῶ ἀδόμενα, παρθένια, ἐπιθαλάμια, ἐγκώμια, ἐπινίκια, ἀσκώλια, θρήνοι, σίλλοι, κωμῳδία, πάροδος, στάσιμον, ἐμμέλεια, κοματικόν, ἔξοδος, ἐμβατήρια, ὑμέναιος, νόμοι, προοίμια, προαῦλια, προνόμια, ἱουλοὶ, οὐλαμοί, οὐπιγγοί, λίνος, ἐπιμῦλιος ᾠδή, ἡμερος καὶ ἡμαδος, ὁ δὲ ᾄδων ἡμαϊδός...». Συνεχίζοντας δὲ ὁ Πολυδεύκης στὸ κεφ. ΙΓ' ὀρίζει τὰ περὶ ὀρχηστοῦ καὶ ὀρχήσεως ὡς ἑξῆς: «...Εἰ δὲ καὶ ὀρχησις μέρος μουσικῆς, ρητέον ὀρχηστής, ὀρχηστικόν, ὀρχήσασθαι, ὑπορχήσασθαι, ἐξορχήσασθαι, ὀρχήματα, ὑπορχήματα. Τάδε δὲ καὶ ὀρχούμενος παρὰ τὴν τῶν χαρίτων ὀρχοῖν, ὡς Εὐφορίων, ὀρχούμενον χαρίτων φάρεσιν. Ὁρχηθέντα, ἐπορχούμενος, ὀρχήστρα, ὀρχήστρια, ὀρχηστρίς, ὀρχηστοδιδάσκαλος. Σχηματίζασθαι, σχηματοποιήσασθαι. Εὐσχημοσύνη, εὐρυθμία, εὐαρμοστία, νεῦσαι, συναπονεῦσαι, μορφάσαι, παραγαγεῖν. Τὴν κεφαλὴν διενεγκεῖν. Περιαγωγή χρήσασθαι, τῶν χειρῶν περιαγωγή. Πηδήσαι, πυρριχίσαι. Πυρρίχη, εἶδος ἐνόπλου ὀρχήσεως, εἰποὶς δ' ἂν ὀρχηστήν, κωφόν, ἐλαφρόν, πηδητικόν, ἀλτικόν, εὐαρμοστον, εὐρυθμον, εὐσχήμονα, ὑγρόν, πολυσχήμονα, ἐναργῆ, ἐνδεικτικόν, δηλωτικόν, ἐπιδεικτικόν, παντοδαπόν, εὐτρεπτον, εὐτράπελον, δημαγωγικόν, δημοτερπῆ, ὑγρομελῆ, ὄχλοτερπῆ, ῥάδιον, πρόχειρον, εὐκολον, εὐκαμπῆ, ἐπικλῶμενον, ἐξυγραινόμενον, ταχύχειρα, ταχύπνον, εὐκέφαλον, εὐφορον, ἰσόφορον, εὐτακτον, λογιστικόν καὶ τὰ ὅμοια...».

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Ἡ τεραστία κοινωνικὴ σπουδαιότης ποὺ ἀποδίδετο στὴν μουσικὴ ἀπὸ τοὺς προγόνους μας ἀλλὰ καὶ τὸ πλῆθος τῶν μελῶν καὶ τῶν μουσικῶν θεμάτων ἐδημιούργησαν ἀπὸ πολὺ νωρὶς τὴν ἀνάγκη ὑπάρξεως ἑνὸς συστήματος καταγραφῆς τῶν ἡχητικῶν γεγονότων (μουσικὲς νότες). Τὸ μουσικὸ λοιπὸν σύστημα γραφῆς τοὺς οἱ ἀρχαῖοι τὸ ὀνόμαζαν *παρασημαντικὴ*, χάρις δὲ σὲ αὐτὴν ἔγινε ἐφικτὸ «τὸ παρασημαίνεισθαι τὰ μέλη» (ἡ συμβολικὴ ἀποτύπωση τῶν μελῶν), ὅπως ἀναφέρει ὁ Ἀριστόξενος (*Ἀρμονικά Στοιχ.* II, 39).

Εἶχαμε ἀναφέρει καὶ στὸ ἄρθρο μας τοῦ μηνὸς Ἰουλίου στὸν «Δαυλὸ» (σελ. 8939), ὅτι οἱ ἀρχαῖοι χρησιμοποιοῦσαν ὡς σύμβολα τῆς παρασημαντικῆς τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου (στὴν ἀρχὴ τοῦ ἀρχαίου καὶ στὴν συνέχεια τοῦ Ἰωνικοῦ) ὀρθια, ἀπεστραμμένα, ἀνέστραμμένα ἢ ὑπερφορτωμένα καὶ συνολικὰ 1620 μουσικολογικὰ σημεῖα. Τὰ συστήματα μουσικῆς γραφῆς τοὺς ἦταν δύο, ἓνα γιὰ τὴν καταγραφὴ τῆς ὀργανικῆς μουσικῆς καὶ ἓνα γιὰ τὴν φωνητικὴ, τὰ δὲ σύμβολα τῆς ὀργανικῆς σημειογραφίας, ταξινομημένα κατὰ τριάδες, διέφεραν ἀπὸ τρόπο σὲ τρόπο καὶ ἀπὸ γένος σὲ γένος. Τὸ κάθε σύμβολο (γράμμα) τὸ συναντοῦμε σὲ τρεῖς διαφορετικὲς θέσεις: α) στὴν κανονικὴ (*σημεῖον ὀρθόν*), β) στραμμένο πρὸς τὰ πίσω (*σημεῖον ἀπεστραμμένον*), γ) ἀνάποδα (*σημεῖον ἀνέστραμμένον*). Τὸ ἀπεστραμμένο σημεῖο ὑποδήλωνε τὸν φθόγγο ποὺ ἀντιστοιχοῦσε στὸ ὀρθὸ σημεῖο, ὑψωμένο κατὰ ἓνα ἡμίτονιο, τὸ ἀνέστραμμένο σημεῖο ὑποδηλοῦσε τὸν φθόγγο ποὺ ὑποδηλοῦσε τὸ ὀρθὸ, ἀλλὰ ὑψωμένο κατὰ 1/4 τοῦ τόνου, π.χ. Ε = σημερινὴ νότα ντό, Ζ = ντό δίεση καὶ 𐀓 = ντό 1/4.

Τὰ σύμβολα τὰ ὁποῖα ἀποτύπωναν τὰ φωνητικὰ μέρη σημειώνονταν ὑψηλότερα ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ ἀποτύπωναν τὴν ὀργανικὴ συν-ωδία. Μὲ εἰδικὰ σύμβολα ἀποτύπωναν τὴν ρυθμικὴ ἀγωγή καὶ τίς παύσεις, εἴη ἡ βασικὴ χρονικὴ μονάδα (χρόνος βραχύς) σημειωνόταν μὲ τὸ σύμβολο 𐀀, γιὰ δὲ τοὺς μεγαλύτερους χρόνους «μακροῦς», «δύχρονους ἢ δίσημους» χρη-

470	X, 8, Hymnus	471	in Nem-sin (8)
	M M M M M M M C M Φ		
	5. ἔχθουσα δ' ὕβριν ὤλο' ἂν βροτῶν		5. ἔ - χθου - σα δ' ὕβριν ὤ - λο - ἂν βρο - τῶν
	P C Φ P P		
	6. μέλαινα φθόνον ἐκτός ἐλαύνεις.		6. μέ - λαι - να φθό - νον ἐκτός ἐλαύνεις.
5	R Φ C Φ I C Φ P M I		
	7. Ὕπὸ σὸν τροχὸν ἄστατον ἀσπρῇ		7. Ὑ - πό σόν τροχόν ἄ - στα - τον ἄ - σπρ - ῇ
	ZEJ Z I I M Z M		
	8. χαροὰ μέδων σιρέφεται τύχα·		8. χα - ρο - ἀ μέ - δων σιρέ - φει - ται τύ - χα·
10	M M M M M P M C C Φ		
	9. λήθουσα δὲ πᾶρ πόδα βάλεις,		9. λή - θου - σα δὲ πᾶρ πό - δα β α λ - νεις,
	R Φ P P M I P M Λ M		
	10. γαυρούμενον αὐχένα κλί-νεις.		10. γαυ - ρού - με - νον αὐ - χέ - να κλί - νεις.
	R Φ P C Φ P P C P M I		
	11. Ὕπὸ πῆλυν ἀλ βίοντον μετρεῖς,		11. Ὑ - πό πῆλ - ν ἀλ - βί - ο - τον μετρεῖς,
15	Λ M I Z E I M M M Φ M		
	12. νεύεις δ' ὑπὸ κέλευθρον ὄφρον κά-τω		12. νεύ - εις δ' ὑπό κέ - λυ - θρον ὄ - φρον κά - τω

«Ὑμνος εἰς Νέμεον» Εἶναι ἓνας ἐκ τῶν τριῶν ὕμνων στὸν «Ἥλιο, Νέμεση καὶ Μοῦσα, πρωτοδημοσιεύθηκε δὲ ἀπὸ τὸν Vincenzio Galilei (πατέρα τοῦ ἀστρονόμου) στὴν Φλωρεντία τὸ 1581. Καὶ οἱ τρεῖς συνθέσεις τοποθετοῦνται χρονολογικὰ στὸν 20 μ.Χ. αἰῶνα, κατὰ μία δὲ ὑπόθεσις γράφτηκαν ἐπὶ Ἀδριανῷ (117-118 μ.Χ.). Ἡ ταυτότητα τοῦ συνθέτη τοῦς ἔχει γίνῃ ἀντικείμενο πολλῶν συζητήσεων, ἀφοῦ ἄλλοι θεωροῦν συνθέτη τὸν Διονύσιο (Galilei) καὶ ἄλλοι τὸν Μεσομήδη (Ἰωάννης ὁ Φιλαδέλφους, K. Suchsy καὶ ὁ Th. Reinach).

σιμοποιούσαν τὸ σύμβολο —, τὸ $\rceil$ γιὰ τοὺς τρίσημους, τὸ $\lceil$ γιὰ τοὺς τετράσημους καὶ τὸ $\lceil$ γιὰ τοὺς πεντάσημους. Τὰ ρυθμικά αὐτὰ σύμβολα τοποθετοῦνταν ἐπάνω ἀπὸ ἐκείνα τῆς φωνητικῆς ἢ τῆς ὀργανικῆς σημειογραφίας.

Ἀναφορικά μὲ τὶς παύσεις πρέπει νὰ ἀναφερθεῖ, ὅτι ἡ βραχύτερη παύση ὀνομαζόταν «*λείμμα*» καὶ συμβολιζόταν μὲ τὸ γράμμα Λ , (χρόνος κενὸς βραχύς), οἱ δὲ ἄλλες παύσεις σημειώνονταν συνδυαζόμενες μὲ τὰ σύμβολα τῶν ἀντιστοιχῶν χρονικῶν ἁξιών: κενὸς μακρὸς δίχρονος = Λ , κενὸς μακρὸς τρίχρονος = Λ , κενὸς μακρὸς τετράχρονος = Λ , κενὸς μακρὸς πεντάχρονος = Λ . Δύο ἀκόμα σύμβολα συνεπλήρωναν τὴν ἀρχαία παρασημαντική, ἡ στιγμὴ (•), ποὺ ὑποδήλωνε τὴν θέση καὶ ἡ διαστολὴ (//), ποὺ χωρίζε τὸ ἔργο σὲ προηγούμενο καὶ ἐπόμενο. Σημειώτεον δέ, ὅτι ἡ μετέπειτα ἐφεύρεση τῶν προσωδιακῶν συμβόλων ἢ τόνων, ποὺ χρησιμοποιήθηκαν σὰν βοήθητικό σύστημα κατὰ τὴν ἐκφορὰ τοῦ λόγου, ὅταν ἡ Ἑλληνικὴ εἶχε γίνε κυρίαρχη γλῶσσα, ἀποδίδεται στὸν Ἀριστοφάνη τὸν Βυζάντιο κατὰ τὴν περίοδο τῶν Ἑλληνιστικῶν χρόνων (2ος π.Χ. αἰώνας).

Ὅτι γνωρίζουμε σήμερα γιὰ τὴν ἀρχαία παρασημαντικὴ τὸ ὀφείλουμε στὸν μουσικογράφο τοῦ 3ου μ.Χ. αἰώνα Ἀλύπιο, ὁ ὁποῖος στὸ ἔργο του «*Εἰσαγωγή μουσική*» παραθέτει ὅλα τὰ σύμβολα τῆς φωνητικῆς καὶ τῆς ὀργανικῆς σημειογραφίας, ποὺ ἀντιστοιχοῦν σὲ ὅλους τοὺς τρόπους, χάρις δὲ στὴν ἐργασία αὐτῆ τοῦ Ἀλύπιου ἐστάθη ἐφικτὴ ἡ ἐκ νέου μελοποίηση τῶν σωζομένων ἀρχαιοελληνικῶν μουσικῶν κειμένων καὶ ἡ ἐκδοσὴ τους σὲ δίσκους καὶ CD τόσο ἀπὸ ἀλλοδαποὺς (Gregorio Paniagua - συγκρότημα «Κηρύλος») ὅσο ἐπιτέλους καὶ ἀπὸ Ἕλληνες (Χριστόδουλος Χάλαρης καὶ Πέτρος Ταμπούρης). [Σημ.: δείγμα τοῦ ἔργου τοῦ Ἀλύπιου καθὼς καὶ δείγματα ἀρχαίων παρασημασμένων κειμένων μὲ τὴν «σχετικὴ» ἀντιστοιχία σὲ δυτικὲς νότες (1ο στάσιμο ἀπὸ τὸν Ὀρέστη τοῦ Εὐριπίδη καὶ ὁ Ὑμνος εἰς Νέμεσιν τοῦ Μεσομήδη) παραθέτουμε μὲ τὸ παρόν, οἱ δὲ πίνακες ποὺ προσάγουμε σὲ φωτοτυπία εἶναι ἀπὸ τὸ ἔργο «*Musici scriptores Graeci*» τοῦ Carolus Janus, Lipsiae 1895].

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τὸ ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ σύστημα μουσικῆς γραφῆς διατηρήθηκε τουλάχιστον μέχρι καὶ τὸν 3ο-4ο μ.Χ. αἰώνα. Τὸ 1918 ὁ Arthur Hunt στὴν Ὁξύρυγχο τῆς Αἰγύπτου ἀνακάλυψε ἕναν πάπυρο, ὁ ὁποῖος περιεῖχε ὕμνο στὴν Ἀγία Τριάδα, τοῦ ὁποῖου ἡ μελωδικὴ γραμμὴ ἦταν καταγεγραμμένη σύμφωνα μὲ τὸ ἀρχαῖο μουσικὸ σύστημα. Ἡ ἀνωτέρω ἀνακάλυψη καταδεικνύει περὶτρανα, ὅτι ἡ ἀρχαία «Ἑθνικὴ» μουσικὴ χρησιμοποιήθηκε καὶ ἀπὸ τοὺς πρώτους Χριστιανούς μελωδοὺς.

Ἡ ἀρχαιοελληνικὴ μουσικὴ γραφὴ θὰ ἐγκαταλειφθεῖ σταδιακὰ στὴν διάρκεια τοῦ 4ου μ.Χ. αἰώνα, ὅχι γιατί οἱ Βυζαντινοὶ θεώρησαν τὴν ἀρχαία παρασημαντικὴ ἑλλειπὴ, ἀλλὰ λόγω τοῦ ὅτι θέλησαν ὄχι μόνον νὰ ἀποτυπώσουν τὸ μουσικὸ γεγονός, ὡς ἔκαναν οἱ ἀρχαῖοι, ἀλλὰ νὰ βοηθήσουν ἀκόμα περισσότερο τὸν μουσικὸ νὰ φθάσει στὴν μεγίστη ἀπόδοση τοῦ κειμένου, ὀδηγώντας τὸν ἀπευθείας στὸ μουσικὸ ἀποτέλεσμα (π.χ. τὰ Βυζαντινὰ σύμβολα $\sim$ καὶ $\searrow$ ὑποδηλώνουν ἀφενὸς τὴν κυματιστὴ φωνή, ἀφετέρου τὴν καθοδικὴ κίνηση τῆς φωνῆς τοῦ ἐκτελεστῆ καὶ ἔμφαση στὴν ἐκφορὰ τοῦ κειμένου). Γιὰ τὴν Βυζαντινὴ ὁμως παρασημαντικὴ καὶ τὴν σχέση τῆς μὲ τὴν ἀρχαία θὰ ἀσχοληθοῦμε σὲ ἐπόμενο κείμενό μας, ἀφοῦ οἱ κλίμακες καθὼς καὶ ὅλη ἡ φιλοσοφικὴ θεώρηση τῆς ἀρχαίας μουσικῆς συνέχισαν νὰ ἀποτελοῦν τὸ στήριγμα τῆς μουσικῆς δημιουργίας κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Βυζαντινῆς περιόδου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Χριστόδουλος Χάλαρης, *Ἀρχαία Ἑλληνικὴ Μουσική*, ἀπὸ ἔνθετο στὸ ὁμώνυμο CD.
Σόλων Μιχαηλίδης, *Ἐγκυκλοπαίδεια τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς*, ἐκδ. Μορφωτικὸ Ἰδρυμα Ἑθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος.
«Δαυλός», Ἰούλιος 1994 (σελ. 8939): *Ἱστορικὲς καὶ κοινωνικὲς δομὲς τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς παρὰδόσεως*, Δημ. Σταθακόπουλος.

Προδοσίας ἔπαινος

«Εορτάσθηκε σὲ εἰδικὴ ἐκδήλωση ἡ ἐπέτειος τῆς “ἱστορικῆς κίνησης” πρὸς τὴν Ἰταλία τοῦ ἀντιτορπιλικοῦ “Βέλος” κατὰ τὴ διάρκεια τῆς δικτατορίας. Στὴν ἐκδήλωση ὁ ἐπίτιμος ἀρχηγὸς τοῦ Γ.Ε.Ν. ναύαρχος ἐ.ἀ. Ν. Παππᾶς – ὁ “ἥρωας” τῆς “ἱστορικῆς κίνησης” – ἀνέφερε, ὅτι ἡ ἀπόφαση τοῦ ΥΕΘΑ καὶ τῆς ἡγεσίας τοῦ Π.Ν. νὰ διατηρήσουν τὸ Α/Τ “Βέλος” ὡς ἱστορικὸ μνημεῖο, προορισμένο γιὰ τὶς ἐπόμενες γενιὲς προκάλεσε στὸν Ἑλληνικὸ λαὸ αἰσθήματα χαρᾶς καὶ συγκίνησης, στὸν ἴδιο δὲ ψυχικὴ ἀνάταση καὶ ὑπερηφάνεια» («Οἶκον. Ταχυδρόμος», 21-7-94).

Βλέπετε λοιπόν, ὅτι ἡ προδοσία βραβεύεται ἐπισήμως· καὶ ὄχι μόνο: προκαλεῖ συγκίνηση στὸ λαὸ-θῦμα καὶ ἀνάταση καὶ ὑπερηφάνεια στὸν προδότη-θύτη! Φαντάζεσθε νὰ τὸν μιμηθοῦν οἱ ἐπόμενες γενιές; Θὰ παίρνουν τὰ ἑλληνικὰ πολεμικὰ πλοῖα ἢ ἀεροπλάνα καὶ θὰ τὰ παραδίδουν σὲ ξένους. Πόσο δίκαιο ἔχει ὁ ποιητής, ποὺ λέγει:

«...Δυνατότερη δύναμη καμμιὰ
στὰ μαῦρα τοῦτα χρόνια ἀπ’ τὴ βρωμιὰ
καὶ καμμιὰ μεγαλύτερη θυσία
“γιὰ τὴν πατρίδα” ἀπ’ τὴν προδοσία».

Ἰσραέλληνες

Πρὸ τριετίας περίπου κυκλοφόρησε τὸ δίτομο ἔργο τοῦ Κ. Σιαμάκη «Οἱ Ἐκφυλοὶ». «Ἐκφυλοὶ» κατὰ τὸν συγγραφέα ἦσαν οἱ ἀρχαιοἔλληνες συλλήδδην, ἀπ’ τὸν Δία καὶ τὸν Ποσειδῶνα μέχρι τὸν Ὅμηρο καὶ τὸν Ἡσίοδο, καὶ ἀπ’ τὸν Μίνωα καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα μέχρι τὸν Ἀλέξανδρο, τὸν Πτολεμαῖο καὶ τοὺς 300 τοῦ Λεωνίδα, ποὺ ἀποτελοῦσαν κατὰ τὸν κ. Σιαμάκη «150 κιναιδικὰ ζευγάρια». Τὸ ἀνθελληνικὸ μένος τοῦ συγγραφέα δίκην ὁδοστρωτήρος ἱσοπέδωσε τὰ πάντα στὸ πέρασμά του καὶ τίποτα δὲν ἄφησε ὄρθιο. «Ἐκφυλισμὸν» ἀποτελεῖ ὁ πλατωνικὸς ἔρως καὶ ἡ ἀριστοτελικὴ φιλία· ἡ σπαρτιατικὴ παιδεία-πολιτεία ἐπίσης «ἐκφυλιστικὸ» φαινόμενο καὶ ὁ Ἱερὸς Λόχος τὸ ἴδιο.

Μέχρι πρὸ τινος ἤμουν βέβαιος, ὅτι πίσω ἀπ’ τὸν μισέλληνα αὐτόν, ποὺ ἀκούει στὸ ὄνομα Σιαμάκης, κρυβόταν κάποια σιωνιστικὴ παρωνυχίδα... Γι’ αὐτὸ καὶ ξαφνιάστηκα διπλᾶ, ὅταν ἄκουσα, ὅτι χρηματοδότης τοῦ διδλίου αὐτοῦ εἶναι ὁ Ἅγιος τῆς Φλώρινας, ὁ γνωστὸς κ. Καντιώτης.

Λοιπόν, ἂν ἡ πληροφορία μας δὲν εἶναι ἀνακριδής, ἂς τὸ διαψεύσει ὁ Σεβασμιώτατος κ. Καντιώτης· ἂν ὅμως εἶναι ἀκριδής, τί νὰ ποῦμε; Ντροπὴ.

Πόσο κοστίζει ἓνας ἄνθρωπος;

Σύμφωνα μὲ δημοσίευμα τῆς «Μεσημβρινῆς» (26-5-93) ἓνας νεφρὸς κοστίζει ἐπτά ἑκατομμύρια. Σὲ μιὰ ἄλλη ἐφημερίδα δημοσιεύθηκε πρὸ καιροῦ, ὅτι ἓνα μάτι κοστίζει τέσσερα ἑκατομμύρια, ἐνῶ τὸ ἥπαρ τιμᾶται δεκατρία.

Ἐπειδὴ τὰ χρέη μὲ πιέζουν, ἀλήθεια τὸ λέγω, ἀποφάσισα νὰ πουληθῶ ὁλόκληρος ἢ τμηματικά, καὶ μάλιστα σύντομα. Πολὺ θὰ μ’ ἐνδιέφερε λοιπόν, νὰ

πληροφορηθῶ πόσα κοστίζω τμηματικά καὶ ἐν ὄλῳ, ὥστε νὰ προχωρήσω εὐχαριστημένος στὴν ἀπόφασή μου. Φαντάζομαι, ὅτι πρέπει νὰ συγκεντρώνεται ἓνα μεγάλο ποσό, δεδομένου ὅτι μάτια, καρδιά, νεφροί, ...εἶναι ὅλα ὑγιῆ καὶ χρησιμοποίησιμα.

Πατρός ἐστι τὸ τέκνον

Στὸν «Οἰκονομικὸ Ταχυδρόμο» (26-5-94) δημοσιεύθηκε κάποια ἐπιστολὴ τοῦ μαθητῆ Β' Λυκείου Μαρδοχαΐ Φριζῆ, ὁ ὁποῖος οὔτε λίγο οὔτε πολὺ ζητεῖ τὴν «πολιτικὴ ἐξόντωση» τοῦ βουλευτῆ κ. Ἀνδρέα Λεντάκη, γιατί τόλμησε, λέει, νὰ ἐκφρασθῇ ἐναντίον τῆς θρησκείας τῶν Ἑβραίων, τὴν ὁποία χαρακτηρίσε «ρατσιστική», διότι κάνει λόγο περὶ «ἐκλεκτοῦ περιούσιου λαοῦ».

Ζωηρὸ τὸ λυκόπουλο – τὸ λυκειόπουλο ἤθελα νὰ πῶ· δὲν δέχεται μύγα στὸ σπαθί του! Ὅποιος ἐκφράζει γνώμη ἀντίθετη τῆς δικῆς του, ὅποιος ἐπικρίνει τὴ θρησκεία αὐτὴ (ποὺ ἓνα μέρος της εἶναι καὶ «δικιά μας» θρησκεία!!!) πρέπει νὰ ἐξοντώνεται... Μὰ αὐτὸ ἀκριβῶς λέει ἡ θρησκεία αὐτή, ὁ Κύριός της. Ποιὰ εἶναι τὰ διδάγματα τῆς «Παλαιᾶς Διαθήκης»; Τί μᾶς διδάσκει ὁ Ἰαβὲ ἢ Ἰεχωῦᾶς; Ρατσισμούς, φασισμούς, δόλους, πλεκτάνες, ἀρπακτικότητα, δολοφονίες, πορνεία, ἀντανισμούς, αἰμομειξίες, παιδοκτονίες, ἀδελφοκτονίες κ.ο.κ. Μ' αὐτὰ γαλουχοῦνται καὶ οἱ Ἑβραῖοι. Αὐτὰ εἶναι τὰ «ἱερά» τους διβλία. Αὐτὴ εἶναι ἡ θρησκεία τους.

Μπορεῖ λοιπὸν νὰ μὴν σκέπτεται ἔτσι ὁ κ. Μαρδοχαΐ; Μπορεῖ νὰ μὴν διαπνέεται ἀπὸ αἰσθήματα ἀλαζονείας, περιφρόνησης πρὸς τοὺς «λαοὺς τῆς γῆς», ἐγωπάθειας, ὅταν μεγαλώνῃ μὲ τὴν ἰδεολογία «τοῦ ἐκλεκτοῦ τοῦ Θεοῦ»; Μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι μεσσιανιστής, προφήτης, μάρτυρας;

Τὰ εὐρήματα τοῦ «μετρό»

Συχνὰ γίνονται καταγγελίες κλοπῶν ἀρχαιοτήτων ἀπ' αὐτὲς πού 'ρχονται στὸ φῶς ἐξαιτίας τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ «μετρό». Τὰ εὐρήματα τοποθετοῦνται σὲ μιὰ ἀφύλακτη ἀποθήκη, ποὺ θρίσκεται στὴν ὁδὸ Μελιδόνη δίπλα στὴν Ἑβραϊκὴ συναγωγή, ὅπως ἔγραψε ἡ ἐφημερίδα «Ἐλευθεροτυπία» (24-11-93).

Τελικὰ ποιὰ εἶναι τὰ εὐρήματα; Γιατὶ δὲν τὰ ἀποκαλύπτουν· κι ἐπιτέλους γιατί δὲν τὰ φυλάγουν σὲ κάποια σίγουρη ἀποθήκη; Τί ἔχει νὰ πῇ ἐπ' αὐτοῦ ἡ προϋσταμένη τῆς Γ' Ἀρχαιολογικῆς Διεύθυνσης, ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίᾳ τῆς ὁποίας ὑπάγονται τὰ ἔργα τοῦ «μετρό», ἡ κ. Παρλαμᾶ;

Αἴσα

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΑ

• Στὸ 152-153 τεῦχος, σελ. 8994 στίχος 12ος ἀπὸ κάτω, ἡ φράση «ἐπέβαλε τὸν πρωθυπουργὸ θῶκο» νὰ διαδαστῇ «κατέλαβε τὸν πρωθυπουργικὸ θῶκο».

• Στὸ ἴδιος τεῦχος, σελ. 9040 στίχοι 8ος-7ος ἀπὸ κάτω, νὰ διαγραφοῦν οἱ ἐπαναλαμβανόμενες λέξεις «ἀποκτημένης γνώσης τοῦ παρελθόντος, τῆς ἀλήθειας ποὺ διατυπώθηκε στὸ παρόν».

ΠΡΙΑΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

ΚΡΟΝΟΣ-ΧΡΟΝΟΣ: Ἡ μεγάλη κατάκτηση τῆς πανάρχαιας Ἑλληνικῆς Κοσμολογίας

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στὸ ὑπ' ἀριθ. 140-141 τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ» τὸν Αὐγούστο τοῦ 1993 δημοσιεύθηκε μὴ ἔρευνα-μελέτη τοῦ κ. Κων. Β. Κουτρουβέλη μὲ θέμα τὴν σύμπτωση τῆς Κοσμολογίας τοῦ Ὁρφέως μὲ τὶς σύγχρονες ἀντιλήψεις τῆς ἐπιστήμης. Ἡ παρούσα προσπάθεια θέλει νὰ δώσῃ μὴ συνέντευξη ἢ μὴ συνολικώτερη θεώρηση τῆς Ἑλληνικῆς Θεογονίας διευρύνοντας λίγο περισσότερο τὴν σχετικὴ ἔρευνα. Ἐπειδὴ τὸ σύνολο τῶν συλλογισμῶν ἀπαιτεῖ τὴν ἐναρξὴ τῆς μελέτης ἐκ τῆς ἐννοίας τοῦ «Χάους», θὰ ἐπαναλάβουμε περιληπτικὰ ὠρισμένους ἀπὸ τὶς πηγὲς καὶ τὰ συμπεράσματα, ποὺ ἤδη ἔχουν ἀναφερθεῖ στὴν θαυμασία μελέτη τοῦ κ. Κουτρουβέλη καὶ ἔτσι θὰ ὑπεισέλθουμε ὁμαλὰ στὰ «οἰκογενειακὰ» ἄδυνα τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ρέας, ὅπου καὶ ἐπικεντρώνεται ἡ προσπάθειά μας.

Φυσικὰ ἔχουν δημοσιευθῇ κατ' ἐπανάληψιν ἐρμηνεῖς τῶν κειμένων τῆς Ἑλληνικῆς Θεογονίας. Μία ἐπὶ πλέον προσπάθεια ὁμως δικαιολογεῖται γιὰ τοὺς ἐξῆς λόγους: 1) Οἱ μέχρι τοῦδε σχετικὲς μελέτες δὲν ἔχουν γίνῃ ἐυρέως γνωστές, ἐνῶ ἄλλες μυθολογίες ἔχουν προβάλλει πολὺ περισσότερο τὰ πολὺ λιγώτερα κείμενά τους μὲ ἐπικεφαλῆς φυσικὰ τὴν Ἑβραϊκὴν. 2) Ἡ ἐπιστὴμὴ διατυπώνει συνεχῶς νέες θεωρίες περὶ γενέσεως τοῦ Σύμπαντος ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς φύσεώς του. 3) Ἡ Ἑλληνικὴ «Μυθολογία» γενικώτερα ἔχει τὴν ιδιότητα νὰ ἐξάπτῃ ἀπεριόριστα τὴν φαντασίαν καὶ νὰ μᾶς προκαλεῖ γιὰ νέες ἐρμηνεῖς.

2. ΤΟ «ΧΑΟΣ» ΚΑΙ Ο «ΕΡΩΣ» ΣΤΟΥΣ ΟΡΦΙΚΟΥΣ

Ὁ Διογένης Λαέρτιος στοὺς *Βίους τῶν Φιλοσόφων* γράφει, τί εἶπε ὁ Ὁρφικὸς Μουσαῖος: *«Τὰ πάντα γίνονται ἀπὸ τὸ ἓνα καὶ ἀναλυόμενα καταλήγουν πάλι σ' αὐτὸ τὸ ἓνα»*. Ἐδῶ ἔχουμε διατύπωση ἀτομικῆς θεωρίας, μονοθεϊστικῆς θρησκείας ἢ καὶ τὰ δύο; Ὁ ἴδιος ὁ Ὁρφεύς, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν Διόδωρον τὸν Σικελιώτη ἔζησε 100 χρόνια πρὶν τὸν Τρωικὸ Πόλεμον, στὰ *Ἀργοναυτικά* ἀναφέρει, ὅτι παρακινούμενος ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα προέβη εἰς ἀποκαλύψεις πρὸς θνητοὺς καὶ μυημένους: *«Κατ' ἀρχὰς ἐφάνερωσα τοῦ ἀρχαίου Χάους τὴν ἀπροσμέτρητον ἀνάγκην καὶ τὸν Κρόνον, πῶς ἐγέννησεν τοὺς ἀπέραντους κόλπους τοῦ τὸν Αἰθέρα καὶ τὸν δῖμορφον, τὸν ἐμπρηστήν, τὸν εὐγενῆ Ἐρωτα, τῆς ἀγέννητης Νύκτας τὸν ἔνδοξον γυνῖ, τὸν ὁποῖον οἱ νεώτεροι θνητοὶ ὀνομάζουν Φάνητα, διότι πρῶτος παρουσιάστηκε»*. Στὸν ὕμνον δὲ πρὸς τὸν Ἐρωτα ὁ Ὁρφέας λέει: *«Ἐπικαλοῦμαι τὸν μέγαλον, ἀγνό, ποθητὸ καὶ γλυκύν Ἐρωτα, τὸν τοξότην, πτερωτόν, πυροκροτητήν, εὐδρομον, τὸν συμπαίζοντα μὲ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, ἐφευρέτην δύο φύσεων, τὰ κλειδιά ὄλων ἔχοντα τοῦ οὐρανίου αἰθέρος, θαλάσσης, ξηρᾶς, καὶ ὅσα στὰ θνητὰ πνεύματα ἢ γεννήτρια τῶν πάντων θεὰ καρποὺς διατηρεῖ, καὶ ὅσα ἔχει ὁ εὐσεδῆς Τάρταρος καὶ γδοῦπος τῆς θαλάσσης. Διότι μόνος σου τὸ πηδάλιον ὄλων τούτων κρατεῖς»*.

Μὲ συντομία θὰ σχολιάσουμε τὰ μέχρι στιγμῆς στοιχεῖα. Στὴν ἐννοίαν «Χάος» ὑπάρχει σαφὴς ὑπαινιγμὸς περὶ θεοῦ, ἑνὸς καὶ μοναδικοῦ φυσικά, ποὺ φανερῶναι τὸν μονοθεϊσμὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ὁ Ἐρως κάλλιστα μπορεῖ νὰ ταυτισθῇ μὲ τὴν παγκόσμιον ἔλξιν, καὶ οἱ ἀναφερόμενες στὰ κείμενα ιδιότητές του μποροῦν νὰ ἐρμηνευθοῦν βάσει αὐτῆς τῆς ιδέας. Συγκεκριμένα: Εἶναι δῖμορφος ἢ ἐφευρέτης δύο φύσεων, διότι ἡ παγκόσμιος ἔλξις παρουσιάζεται μὲ δύο βασικὰ μορφές: τὴν περιστροφὴν περὶ ἓνα ἄξονα καὶ τὴν περιφορὰν

περὶ ἓνα κέντρο. Εἶναι *ἐμπρηστής*, διότι προεκάλεσε τὴν μεγάλη ἐκρηξη (big-bang), ποὺ ἔλαβε χώραν κατὰ τὴν δημιουργία τοῦ Σύμπαντος, ὅπως διατείνονται οἱ τελευταῖες σχετικές θεωρίες. Εἶναι *πολυμήχανος*, διότι οἱ νόμοι τῆς παγκοσμίου ἑλξεως εἶναι ἀρκετὰ πολυπλοκοί, ἂν φέρουμε στὸ μυαλό μας τοὺς νόμους τοῦ Νεύτωνα καὶ τοῦ Κέπλερ. Εἶναι *πτερωτός* καὶ *τοξότης*, διότι ἐκφράζεται μὲ βέλος-διάνυσμα καὶ ἐπενεργεῖ ἐξ ἀποστάσεως. Εἶναι *αὐτόνομος* καὶ *κρατάει τὸ πηδάλιον*, διότι αὐτὸς ἐλέγχει καταστάσεις καὶ δὲν ἐξαρθαται ἀπὸ ἄλλες δυνάμεις. *Συμπαίζει* δὲ *μὲ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους*, διότι ἡ παγκόσμιος ἑλξις ἰσχύει σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα καὶ φυσικά μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων μὲ τὴν σημασία ποὺ ἔχει ἀποκτήσει ἡ λέξη «*ἔρως*» σήμερα.

3. ΧΩΡΟΣ, ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΡΕΑ ΣΤΟΥΣ ΟΡΦΙΚΟΥΣ

Ἄς ἔλθουμε τώρα στὸν ὕμνο πρὸς τὸν Οὐρανό, ἀπὸ τὸν ὁποῖο προκύπτει κάτι πολὺ σημαντικό. Ὁ Οὐρανὸς εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῶν πάντων, κατοικία τῶν θεῶν καὶ «*σφαιριδῶς ἐλισσόμενος περὶ Γαίαν*». Βλέπει τὰ πάντα, εἶναι τέκνο τοῦ Κρόνου καὶ ὑπεράνω ὅλων. Ἐνῶ ἡ ἔννοια τοῦ χώρου εἶναι διάχυτη, ὑπάρχει μία ἐκ πρώτης ὄψεως ἀντίφασις. Ὁ Οὐρανὸς εἶναι πατὴρ πάντων ἀλλὰ καὶ τέκνο τοῦ Κρόνου. Ἡ σημερινὴ κοσμολογία ὅμως δέχεται, ὅτι ὁ χρόνος εἶναι ἀδύνατον νὰ νοηθῇ ἀνευ τῆς συναντιλήψεως τοῦ ὕλικου σύμπαντος καὶ τῶν ἐκτυλισσομένων φαινομένων. Τὸ φυσικὸ μέγεθος τοῦ χρόνου λαμβάνει ὑπόσταση ὑπάρχοντος τοῦ ὕλικου κόσμου καὶ μόνο μέσα σ' αὐτόν. Ἄρα χώρος καὶ χρόνος ἐδημιουργήθησαν ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλο.

Στὸν ὕμνο πρὸς τὸν Κρόνο ὁ Κρόνος ἀναφέρεται ὡς *ποικιλόμυθος, ποικιλόδουλος, ἀμόλυντος, ἀγκυλομήτης* (μὲ *η*). Δαπανᾷ καὶ αὐξάνει τὰ πάντα, εἶναι πατέρας τοῦ αἰῶνος (*αἰῶνος Κρόνε παγγενέτορ*), βλαστάρι τῆς Γῆς καὶ τοῦ Οὐρανοῦ, ἡ γέννηση καὶ ἡ φθορὰ τῆς φύσεως. Μερικὲς ἀπὸ τὶς ιδιότητες τοῦ Κρόνου εἶναι προφανές, ὅτι ἐκφράζουν τὸν χρόνον. Οἱ ιδιότητές του ὡς *ποικιλόμυθος* καὶ *ποικιλόδουλος* θὰ μπορούσαν νὰ γίνουν ἀντιληπτές μόνον, ἐὰν ἐμπλακοῦμε στὰ διανοητικά παιγνίδια, ποὺ εἰσήγαγε στὴν ἐπιστὴμὴ ἡ Θεωρία τῆς Σχετικότητος. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε, ὅτι κάθε σύστημα ἀναφορᾶς, ὅπως ὁ πλανήτης μας, ἔχει τὸν «δικό του» χρόνο. Γνωρίζουμε, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συμβοῦν δύο γεγονότα στὸν ἴδιο χῶρο, ἐφ' ὅσον τὰ πάντα κινοῦνται. Ἐνα ὄχημα ἐκτοξευόμενο ἀπὸ τὴν Γῆ πρὸς τὸ ἄπειρο μὲ ταχύτητα, ποὺ νὰ προσεγγίζει αὐτὴν τοῦ φωτός, εἶναι ἀμφίβολον ἐὰν εἶναι τεχνικῶς δυνατόν νὰ ἐπιστρέψει. Ἐὰν ὅμως ἐπιστρέψει, θὰ ἀφίχθῃ στὸ «μέλλον» τῆς Γῆς.

Εἶναι λοιπὸν ὁ Κρόνος ἀρκετὰ «ποικιλόμυθος» καὶ «ποικιλόδουλος». Ἐπὶ πλέον εἶναι καὶ «ἀγκυλομήτης». Ὁ Stephen Hawking στὸ βιβλίο του «*Τὸ Χρονικὸ τοῦ Χρόνου*» ὑποστηρίζει, ὅτι ὁ χρόνος μπορεῖ νὰ παρασταθῇ μὲ τρία τοῦλάχιστον διαφορετικὰ βέλη-διανύσματα θεωρούμενα διαζευτικῶς. Δηλαδή τὸ θερμοδυναμικὸ ἢ τὸ ψυχολογικὸ ἢ τὸ κοσμολογικὸ. Τὸ θερμοδυναμικὸ βέλος δεικνύει τὴν κατεύθυνση ἐκείνη τοῦ χρόνου, ὅπου ἡ ἀταξία τοῦ Σύμπαντος αὐξάνεται. Τὸ ψυχολογικὸ βέλος, ποῦ, ἐὰν τὸ ἀκολουθήσουμε, θυμόμαστε τὸ παρελθὸν καὶ ὄχι τὸ μέλλον. Τὸ κοσμολογικὸ βέλος, πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ ὁποίου τὸ Σύμπαν διαστέλλεται, ἀντὶ νὰ συστέλλεται. Τὰ τρία βέλη-διανύσματα μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν ἓνα ὡς ἔχοντα τὴν ἴδια διεύθυνση καὶ φορά. Εἴτε ἓνα ὅμως εἴτε τρία ἐπαυξάνουν τὴν ἔννοια τοῦ «ποικιλόμυθου» καὶ «ποικιλόδουλου» καὶ ἐπὶ πλέον προσδίδουν τὴν ἔννοια τοῦ «ἀγκυλομήτη» (δηλαδή μὲ αἰχμηρὰν σκέψιν).

Ἄς ἔλθουμε τώρα στὴν Ρέα, σύζυγο τοῦ Κρόνου, ποὺ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς μορφές τῆς Μυθολογίας, ποὺ τῆς ἔχουν ἀφιερωθεῖ σίγουρα δύο Ὀρφικοὺ ὕμνοι. Ὁ ἕνας ὕμνος ἀπευθύνεται ὀνομαστικῶς στὴν Ρέα. Τὸ ἄρμα τῆς τὸ σύρει *λέων ταυροφόνος*, κροεὶ τύμπανα θορυβωδῶς, σῶζει λέγοντας ψέμματα, εἶναι *φιλοπόλεμος, σύζυγος τοῦ Κρόνου, μητέρα τοῦ Διός, τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων*. Ἀπὸ αὐτὴν προέρχονται Γῆ, Οὐρανὸς καὶ Πόντος.

Εἶναι *φιλόδρομος*, *ἀερόμορφος*, καὶ *φιλοιστρομανῆς* (μανιώδης). Ὁ ἄλλος ὕμνος ἀπευθύνεται στὴν Μητέρα τῶν Θεῶν. Αὐτὴ ἔχει ζεύξει τὸ ταχύδρομον ἄρμα ταυροφόρων λεόντων, εἶναι μητέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, τρέφει τοὺς ἀνθρώπους, εἶναι σύζυγος τοῦ Κρόνου καὶ *φίλοιστρος* (δηλαδή πάλι μανιώδης).

Οἱ περισσότεροι συγγραφεῖς λαμβάνοντας στοιχεῖα καὶ ἀπὸ ἄλλους ὕμνους ταυτίζουν τὴν Ρέα μὲ τὴν Δήμητρα καὶ τὴν Γῆ. Γιὰ τὸ ἐντυπωσιακὸ ὅμως ἄρμα τῆς Ρέας ὁ Κ. Χασάπης δίνει τὴν ἐξῆς ἐρμηνεῖα ἀναφερόμενος στὴν φαινομένη πορεία τοῦ ἡλίου. «Ὁ ἥλιος ἀπὸ τὴν χειμερινὴν τροπὴν μέχρι τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν ὁδεύει συνεχῶς ἀνερχόμενος, ἀλλὰ εὐρίσκεται πάντοτε εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ Ἀστερισμὸς τοῦ Ταύρου ἀποτελεῖ τὸν φύλακα τοῦ ἑαρινοῦ ἰσημερινοῦ σημείου. Ὁ ἥλιος διαδραμίζει τὸν ἰσημερινὸν εἰς τὸν Ταύρον καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον. Αὐτὴ ἡ κίνησις σημαίνει διὰ τὴν Ἑλλάδα, πὺν εὐρίσκεται εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον, μετάδασιν ἐκ τοῦ χειμῶνος εἰς τὴν ἀνοιξιν καὶ κατ' ἐπέκτασιν ἀναγέννησιν τῆς φύσεως. Τὸ θερινὸν ἡλιοστάσιον, πὺν διὰ τὸ βόρειον ἡμισφαίριον περιέχεται εἰς τὸν Ἀστερισμὸν τοῦ Λέοντος, εἶναι καὶ ὁ προορισμὸς τῆς πορείας τοῦ ἄρματος τῆς Ρέας. Τὸ γεγονός, ὅτι αὐτὸ τὸ ἡλιακὸν ἄρμα τὸ κινεῖ ἡ Ρέα ἐξηγεῖται μὲ τὴν ταύτισιν τῆς Ρέας μὲ τὴν Γῆν, εἰς τὴν κίνησιν τῆς ὁποίας περὶ τὸν ἥλιον ὀφείλεται ἡ φαινομένη πορεία τοῦ ἡλίου».

Ἐπειδὴ ὁ προσεκτικὸς ἀναγνώστης θὰ παρατηρήσῃ, ὅτι τὸ ἑαρινὸ ἰσημερινὸ σημεῖο εὐρίσκεται στὸν Κριό, τὸ δὲ θερινὸ ἡλιοστάσιον στὸν Καρκίνον, πρέπει νὰ τονίσουμε, ὅτι οἱ ἀνωτέρω παρατηρήσεις ἀφοροῦν κάποια ἄλλη ἐποχὴ. Σύμφωνα μὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ Κ. Χασάπης αὐτὴ ἡ ἐποχὴ ὀριοθετεῖται μεταξὺ τοῦ 3629 καὶ 1841 π.Χ. Ἡ θεώρηση τῆς Ἀστρονομίας εὐσταθεῖ τόσο στὰ Ὀρφικά ὅσον καὶ στὰ Ἑλευσίνια μυστήρια, πού, ὡς γνωστόν, συσχετίζαν τίς ἐποχὰς μὲ τὴν ζωὴ.

Σ' ὅλες αὐτὰς τίς σκέψεις ὅμως δὲν μπορούμε νὰ παραλείψουμε τὴν σημασίαν τοῦ ὀνόματος τῆς Ρέας, πὺν σημαίνει τὴν ροήν, τὴν διαρκὴ κίνησιν, τὴν ρέουσάν δύναμιν. Ἄν συνδυάσουμε αὐτὸ μὲ τὸ δεδομένον ὅτι ἡ Ρέα εἶναι «φιλόδρομος», «ἀερόμορφος», «θορυβώδης», «σύζυγος τοῦ Κρόνου», ὀδηγοῦμεθα στὴν ὑπόθεσιν, ὅτι ἡ Ρέα εἶναι συνάρτηση τοῦ χρόνου, ὅπου οἱ ἐννοιες τῆς ταχύτητος καὶ τῆς ἐπιταχύνσεως δὲν μπορούν νὰ παραβλεφθοῦν. Ἰσως ἀργότερα ἢ μελέτῃ τῆς Θεογονίας φωτίσει περισσότερο τὴν προσωπικότητα τῆς Ρέας.

4. ΧΩΡΟΣ, ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΡΕΑ ΣΤΗΝ «ΘΕΟΓΟΝΙΑ»

Ἄς ἔλθουμε λοιπὸν καὶ στὸ γενεαλογικὸ δέντρο τῶν θεῶν, τὴν «Θεογονίαν», πὺν ὁ Ἡσίοδος ἐξέδωσε ἀπλῶς ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Μουσείου τοῦ Ἑλικῶνος καὶ δὲν τὴν συνέγραψεν ὁ ἴδιος, ὅπως νομίζουν οἱ πολλοί. Ἡ χαρακτηριστικὴ φράσις τῆς Θεογονίας λέει: «Ἦτοι μὲν πρῶτιστα Χάος γένετο, αὐτὰρ ἔπειτα Γαῖα εὐρύστερνος, πάντων ἔδος ἀσφαλὲς αἰεὶ». Πρῶτα λοιπὸν ἐγίνετο ἡ ὑπὴρχε τὸ Χάος καὶ ἔπειτα ἐγίνετο ἡ εὐρύστερνος Γῆ, τὸ αἰώνιον βάθρον πάντων. Τὰ τοῦ Χάους ἔχουν ἤδη καλυφθῇ, ἐνῶ τὸ ἴδιο ἰσχύει γιὰ τὸν Ἐρεβος, πὺν στὴν «Θεογονίαν» ἐμφανίζεται ἀργότερα. Ἐπίσης δὲν θὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὸ Ἐρεβος, τὴν Νύκτα, τὸν Αἰθέρα καὶ τὴν Ἥμερα, διότι δὲν ἀποτελοῦν στόχον τῆς παρούσης μελέτης.

Ἐν συνεχείᾳ λοιπὸν βλέπουμε τὴν Γῆ νὰ γεννᾷ τὸν *ἰσομεγέθη Οὐρανόν*, τὸν *ἀστερόπληθον*. Ἐδῶ ἡ Γῆ νοεῖται σὰν ὕλη, ἡ ὁποία εἶναι *εὐρύστερνος*, διότι ἔχει τάση ἐπεκτάσεως στὸν τρισδιάστατο χώρο. Αὐτὸν τὸν χώρο ἡ Γῆ-ὕλη τὸν δημιουργεῖ ἡ ἴδια, διότι μόνον ἡ ὑπαρξὴ ὕλης δημιουργεῖ διαστάσεις τοῦ χώρου. Ἐτοὶ ἐξηγεῖται, ὅτι ἡ Γῆ γεννᾷ τὸν «ἰσομεγέθη Οὐρανόν» - χώρο τὸν «ἀστερόπληθον», δηλαδή τὰ ἀστρικά συστήματα, πὺν προσδίδουν στὸ Σύμπαν τὸ σύνολο τοῦ χώρου του, κάτι πὺν συμβαδίζει μὲ τὸ διαστελλόμενον Σύμπαν. Ὅσο δηλαδή ἐπεκτείνεται ἡ ὕλη τοῦ Σύμπαντος, ἔχουμε συνεχῆ αὐξήσιν τοῦ χώρου πὺν καταλαμβάνει.

Ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς ἐγεννήθησαν 18 τέκνα σὲ τρεῖς φάσεις. Γιὰ μερικά ἀπὸ τὰ τέκνα αὐτὰ ἔχουν δοθῇ διάφορες ἐρμηνεῖες. Π.χ. Ἄργης εἶναι ὁ Κεραυνός, Στερότης ἡ Ἀστραπή, Βρόντης ἡ Βροντή, Ὡκεανός ὁ Γαλαξίας κ.τ.λ. Ἀντιθέτως γιὰ μερικά ἄλλα ἔχει ἐκφρασθῇ ἀδυναμία ἐρμηνείας, ὅπως γιὰ τὸν Κοῖο καὶ τὸν Κρεῖο. Μεταξὺ λοιπὸν αὐτῶν τῶν τέκνων συμπεριλαμβάνονται ὁ Κρόνος καὶ ἡ Ρέα, ἐμφανιζόμενοι ἔτσι ὡς ἀδέλφια.

Ἄς ὑπείσέλθουμε ὁμῶς στὰ «οἰκογενειακά» ἄδυνα τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς. Ὁ Οὐρανὸς ἐρριχνε στὰ Τάρταρα κάθε τέκνο ποὺ γεννοῦσε ἡ Γῆ. Ἡ Γῆ βεβαρυμένη ἀπὸ τὴν συμπίκνωση τόσων λανθανουσῶν δυνάμεων ποὺ συσσωρεύθηκαν μέσα της θέλησε νὰ ἐκτονωθῇ. Παρώτρυνε λοιπὸν τὸν γιουὶ της Κρόνο νὰ κόψῃ τὰ γεννητικὰ ὄργανα τοῦ πατέρα του, γιὰ νὰ δώσῃ τέλος σ' αὐτὲς τὶς διαδικασίες. Ὁ Κρόνος ἐξετέλεσε τὴν ἐντολή, καὶ ἔτσι μέσω τοῦ Κρόνου ἄρχισε ἡ ἱστορία τοῦ Σύμπαντος. Ὡστόσο οἱ γεννήσεις δὲν σταμάτησαν ἀμέσως, ἀφοῦ ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ Οὐρανοῦ γεννήθηκαν οἱ Ἑρινύες καὶ οἱ Γίγαντες καὶ ἀπὸ τὰ ὄργανά του καὶ τὸν λευκὸ ἀφρὸ ἡ Ἀφροδίτη. Φυσικὸ ἦταν νὰ μὴν σταματήσουν ἀμέσως ὅλες οἱ ἀνακατάξεις τῆς ὕλης τοῦ Σύμπαντος καὶ νὰ συνεχισθοῦν οἱ συγκρούσεις γαλαξιῶν μὲ γιγαντομαχίες, καθὼς καὶ ἡ δημιουργία νεφελωμάτων.

Μετὰ τὸ πραξικόπημα ὁ Κρόνος νυμφεύεται τὴν ἀδελφή του Ρέα, καὶ ἄρχισαν νὰ γεννοῦν μὲ τὴν σειρά τους τέκνα. Γέννησαν τὴν Ἑστία, τὴν Δήμητρα, τὴν Ἥρα, τὸν Ἄδη. Ὁ Κρόνος ὁμως κατὰ τὰ πρότυπα τοῦ πατέρα του φοβούμενος τὴν ἀπώλεια τῆς ἐξουσίας ἐξουδετερώνει τὰ τέκνα του καταπίνοντάς τα. Ἐδῶ ἡ ταύτιση Κρόνου-Χρόνου ἐπαληθεύεται, ἐφ' ὅσον πολὺ ἀπλᾶ ὅ,τι γενιέται πεθαίνει. Ὡστόσο θὰ μπορούσε νὰ δοθῇ μιὰ περισσότερο τολμηρὴ ἐρμηνεία γι' αὐτὴν τὴν κακὴ συνήθεια τοῦ Κρόνου, ποὺ νὰ συμπληρώσῃ τὴν χρονικὴ του μορφή. Ἡ ἐρμηνεία αὐτὴ στηρίζεται στὴν σχέση τοῦ Κρόνου μὲ τὸ παράδοξο καὶ πολυσυζητημένο φαινόμενο τοῦ Σύμπαντος, τὴν «Μαύρη Τρύπα». Ὁ John Gribbin στὸ διβλίο του *Τὰ μυστήρια τοῦ Χρόνου* προσπαθεῖ νὰ εἰσαγάγῃ τὸν ἀναγνώστη στὴν ἐννοια τῆς «Μαύρης Τρύπας» ὡς ἐξῆς: «Σὲ κάθε διαστημικὸ τόπο, ὅπου συγκεντρώνεται ἀρκετὴ ὕλη, δηλαδὴ μάζα μερικῶν ἡλίων σὰν τὸν δικό μας, φαίνεται ὅτι σύμφωνα μὲ τὶς ἐξισώσεις τῆς Θεωρίας τῆς Σχετικότητος ἡ βαρὺτης κατανικᾷ κάθε ἄλλη μορφή ἐνεργείας καὶ συμπυκνώνει τὴν ὕλη σ' ἓνα σημεῖο, μιὰ μαθηματικὴ μοναδικότητα ὅπου παύει νὰ ὑφίσταται ἡ γνωστὴ δομὴ τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου. Πρὶν τὴν φάση τῆς μοναδικότητος ἡ βαρὺτης γύρω ἀπὸ τὸ ὑπερπυκνὸ σῶμα εἶναι τόσο ἰσχυρὴ, ὥστε δὲν ἀφήνει νὰ διαφύγῃ οὔτε κἂν τὸ φῶς. Γι' αὐτὸ ὀνομάστηκε Μαύρη Τρύπα. Ἡ περιοχὴ ποὺ καθορίζει τὰ ὅρια, ἀπ' ὅπου τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ διαφύγῃ, ὀνομάζεται ὀρίζοντας γεγονότων».

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Gribbin διατυπώνει τὴν ἄποψη, ὅτι, ἐὰν ἓνας ταξιδιώτης διασχίσῃ τὴν Μαύρη Τρύπα μὲ ταχύτητα μεγαλύτερη τοῦ φωτός, τότε εἶναι δυνατόν νὰ περάσῃ σὲ ἄλλο σημεῖο τοῦ χωροχρόνου. Ἐξᾴλλου ὑποστηρίζει, ὅτι ὑπάρχουν «Λευκὲς Τρύπες», οἱ ὁποῖες ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὶς Μαύρες ἐκπέμπουν τὰ πάντα. Μὲ τὴν λειτουργία λοιπὸν τῶν Λευκῶν Τρυπῶν ἀποκαθίσταται ἡ κοσμικὴ ἰσορροπία: ὅ,τι πέφτει σὲ μιὰ Μαύρη Τρύπα, δηλαδὴ σ' ἓνα τμῆμα τοῦ χωροχρόνου, μπορεῖ νὰ ἐμφανισθῇ κάπου ἄλλου σὰν ἐκπομπὴ Λευκῆς Τρύπας διαμορφώνοντας νέους Γαλαξίες, ποὺ μὲ τὴν σειρά τους θὰ ἀπορροφηθοῦν ἀπὸ κάποιες Μαύρες Τρύπες κ.ο.κ. Βλέπουμε ἐδῶ τὸν κύκλο τῆς ἀναγεννήσεως σὲ ἐπίπεδο μακροκόσμου καὶ σὲ ὁλοκληρωτικὴ μορφή.

Ὁ Κρόνος λοιπὸν ἔχοντας γιὰ «στομάχι» μιὰ Μαύρη Τρύπα κατάπινε κάθε τι ποὺ γεννιόταν. Ἡ Ρέα, ὅταν ἀντελήφθῃ ὅτι θὰ γεννοῦσε τὸν Δία, προκειμένου νὰ τὸν γλυτώσῃ ἀπὸ τὸν Κρόνο, ἀποφασίζει νὰ κρυφτῇ στὴν Ἀερία. Ἀναπτύσσοντας μεγάλες ταχύτητες «μέσα ἀπὸ τῆς Νύκτας τὰ σκοτῆ», δηλαδὴ «κόβοντας δρόμο» μέσω χωροχρονικῶν διαδρόμων, δραπετεύει. Γιὰ νὰ καλύψῃ τὴν δραπέτευσή της, ἐκσφενδονίζει λίθον—πιθανῶς κομήτη— πρὸς τὴν Μαύρη Τρύπα τοῦ Κρόνου. Ὁ λίθος εἰσέρχεται στὸν ὀρίζοντα τῶν γε-

γονότων με ταχύτητα, διαταράσσει την έντροπία της περιοχής και έτσι ο Κρόνος καταπίνει αυτόν επιτρέποντας την διαφυγή της κυοφορούσης Ρέας. Έτσι γεννιέται ο Ζεύς και αρχίζει νέα εποχή για το Σύμπαν. Αργότερα ο Κρόνος αποβάλλει τον λίθον μέσω Λευκής Τρύπας και εν συνεχεία αποβάλλει τα αδέρφια του Διός με έμετικό φάρμακο, που του έδωσε η Μητις, όπως αναφέρει ο Ἀπολλόδωρος.

Σ' όλη αυτήν την ιστορία βλέπουμε την Ρέα να κάνει ό,τι μπορεί, για να γεννήση τον Δία, έστω και εξαπατώντας τον Κρόνο. Σίγουρα διαχειρίζεται δυνάμεις ύψηλων ταχυτήτων. Μέχρι στιγμής ή προσωπικότητας της Ρέας βλέπουμε, ότι θα παραμείνη πολύπλευρη και άσπης αναμένοντας και άλλες πληροφορίες ή συλλογισμούς. Η συνέχεια της «Θεογονίας» αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς πλησιάζουμε προς το τοπικό ήλιακό μας σύστημα και τον πλανήτη μας. Οί δραστηριότητες όμως του Κρόνου τελείωσαν και ή περιγραφή μας θα σταματήσει εδώ.

5. ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΕΥΗΜΕΡΟ

Υπάρχει όμως μιá άλλη έκδοχή της Θεογονίας, ή όποια, αν και έντελώς διαφορετική, θα μπορούσε να συμβιβασθ ή με την προαναφερθείσα. Είναι ή θεωρία του Εϋήμερου, όπαδου της Κυρηναϊκής Σχολής του Ἀρίστιππου. Ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης διέσωσε αποσπάσματα από το σύγγραμμά του «*Ιερά αναγραφή*», το όποιο πιθανώς έξεδόθη περί το 280 π.Χ. Σύμφωνα με τον Εϋήμερο οί έπονομαζόμενοι θεοί υπήρξαν άνθρωποι εύεργέτες της ανθρωπότητας, γι' αυτό και έτυχον θείων τιμών.

Η άποψη αυτή φαίνεται να λαμβάνει σοβαρή υπόσταση σέ εποχή της Θεογονίας μεταγενέστερη από αυτήν του Κρόνου, δηλαδή την εποχή του Διός, όπου ώρισμένα γεγονότα της «Μυθολογίας» θα μπορούσαν να θεωρηθούν πραγματικά. Ίσως όταν οί σοφότεροι εκ των ανθρώπων θέλησαν να περιγράψουν τα γεγονότα της Κοσμογονίας, έκαναν χρήση των ονομάτων πραγματικών ήρώων, για να γίνουν κατανοητοί. Έδώ λοιπόν έγκαι-ται ὁ συμβιβασμός των δύο θεωριών.

6. ΧΑΟΣ, ΕΝΤΡΟΠΙΑ ΚΑΙ ΡΕΑ

Για να τακτοποιήσουμε τις έκκρεμότητες που παρέμειναν, θα κάνουμε μερικές σκέψεις αρχίζοντας από την κοινώς παραδεκτή άρχή του Χάους. Το Χάος λοιπόν υπήρχε ένα, μοναδικό και μοναδιαίο, δηλαδή είχε την τιμή 1. Αυτή ή τιμή 1 δέν είναι άπλως βολική για τους συλλογισμούς μας. Ὁ Gribbin στά «*Μυστήρια του Χώρου*» αναφέρει, ότι οί σύγχρονοι φυσικοί εκτιμούν την πυκνότητα του Σύμπαντος με μιá παράμετρο Ω. Όταν αυτή ή Ω έχει την τιμή 1, τότε θεωρούν το Σύμπαν κλειστό. Τα πάντα λοιπόν έγιναν εκ του Χάους, αλλά για να γίνουν, πρέπει αυτό το 1 να μετατραπ ή σέ 0 και ∞. Αυτά τα δύο πολλαπλασιαζόμενα δίδουν άπροσδιόριστο γινόμενο ή όποιαδήποτε άριθμητική τιμή, δηλαδή γενικώς «ό,τιδήποτε». Αυτό το «ό,τιδήποτε» πώς επιτυγχάνει να αποκτήση ζωή και να την διατηρήσει;

Τελευταίως επικρατεί ή άποψη, ότι όλες οί ένέργειες της ζωής κυβερνώνται από τον 2ο νόμο της Θερμοδυναμικής. Αυτό σημαίνει, ότι ή φυσική κατάσταση της ύλης είναι το Χάος και ότι όλα τα πράγματα τείνουν προς την διάλυσή τους. Αυτό είναι επακόλουθο της ιδιότητας της έντροπίας, όπου όλα τα σώματα έχουν την ικανότητα να αντιδρουν εις το να επανέλθουν στην άρχική τους κατάσταση. Π.χ. εάν ανοίξουμε ένα μπουκάλι άρωμα, τα μόριά του διαχέονται προς τα έξω άρνούμενα πεισματικά να επιστρέψουν στο μπουκάλι.

Από το Χάος προήλθαν τα ζώντα υλικά συστήματα, που αποτελούνται από καλώς οργανωμένη ύλη και άγωνίζονται συνεχώς έναντίον της τάσεως προς άποσύνθεσιν. Για να το επιτύχουν αυτό, άντλούν ένέργεια έξωθεν, και αυτή ή ένέργεια διατηρεί το σύστημα σέ λειτουργία. Άρα αυτό το «ό,τιδήποτε» που προέκυψε από το γινόμενο 0 Χ ∞ έξα-

κολουθεῖ νὰ ὑπάρχη ἀντλώντας βοήθεια ἔξωθεν. Ὡς πότε, ὅμως;

Ἐπειδὴ μέχρι πρότινος ἐθεωρεῖτο, ὅτι ἡ ἐντροπία, δηλαδή ἡ τάσις μὴ ἐπαναφορᾶς, ἔχει μόνον θετική τιμὴ, προεβλέπετο θερμικὸς θάνατος τοῦ Σύμπαντος. Τὰ ζωντανὰ συστήματα θὰ εἶχαν ἐξαντλήσει τὴν ἐξωτερικὴ βοήθεια-ἐνέργεια καὶ ἔτσι θὰ ἐπέστρεφαν στοὺς Χάος. Τελευταίως, δηλαδή πρὸ 30ετίας περίπου, ἀνεκαλύφθη σὲ θερμοπυρηνικὲς ἀντιδράσεις συντήξεως «ἀρνητικὴ ἐντροπία» καὶ ἡ προαναφερθεῖσα ἄποψη ἀμφισβητήθηκε. Ἐν τέλει τί θὰ γίνη μὲ τὸ Σύμπαν: θὰ ἐπιστρέψει στοὺς Χάος ἢ θὰ ἀναγεννᾶται συνεχῶς;

Ἐχοντας αὐτὴν τὴν ἐκκρεμότητα ἃς κάνουμε μιὰ ὑστατὴ προσπάθεια πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς Ρέας μὲ μιὰ ἀκόμη πληροφορία. Σὲ ἀποσπασμάτιον διασωθὲν ὑπὸ τοῦ Πρόκλου ἡ Ρέα φέρεται ὡς πηγὴ καὶ ροὴ νοερῶν μακάρων. Πρῶτὴ αὕτὴ ἐξ ὧν κατὰ τὴν δύναμη, ἀφοῦ ἐδέχθη στοὺς ἀτέραντους κόλπους τῆς τὴν γέννηση, τὴν ἐπαναλαμβάνει εἰς ὅλα τὰ μέρη τρέχοντας ταχέως. Ἡ Ρέα λοιπὸν μὲ τὸ ἄρμα τῆς προκαλεῖ τὴν ἀνοιξὴ στὸν πλανήτη μας. Ἐξασφαλίζει τὴν γέννηση τοῦ Διὸς καὶ τρέχει παντοῦ δίνοντας ζωὴ. Καὶ ὅλα αὐτὰ μὲ ἀστραπιαῖες ἐνέργειες. Θάλεγε κανεὶς, ὅτι διαθέτει δύναμη ἀμέσου ἐπεμβάσεως καὶ δίνει ζωὴ, ὅπου χρειάζεται ἢ ὅπου θέλει. Ἴσως ἡ Ρέα, ἀφοῦ διαπιστώσει τὴν τιμὴ τῆς ἐντροπίας, διαβλέπει τὸν κίνδυνον τοῦ ὁλοκληρωτικοῦ θανάτου κάποιου ζωντανοῦ συστήματος, καὶ ἐπεμβαίνει «ξεγελώντας» τὸν Χρόνον καὶ ἐπιτυγχάνει τὴν ἀναγέννηση.

Ἐνέργεια ἀναγεννήσεως λοιπὸν ἡ Ρέα· καὶ ὅσο εἶναι δραστήρια, τὸ Σύμπαν θὰ συνεχίσει τὴν ἐξελικτικὴ πορεία του.

7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

“Ὅλα ὅσα ἀνεφέρθησαν ἀποτελοῦν ἀπλῶς ἀπόψεις, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ ἀποδειχθοῦν πλήρως. Αὐτὸ ὅμως ποὺ προκύπτει γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ εἶναι, ὅτι στὴν Ἑλληνικὴ Μυθολογία ὑπάρχει ἀτέραντη, κρυμμένη καὶ θαθεῖα γνώση. Ἄν ὑπῆρχαν «χωροχρονικά» ἀπεριορίστα περιθώρια στὸν «Δαυλό», θὰ μπορούσαμε ἐπίσης νὰ ἀναφέρουμε ἀπὸ τοὺς Ὀρφικοὺς ὕμνους αὐτὸν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα: Ἐκεῖ ἀποδεικνύεται προσδιορισμὸς σπανίας περιπτώσεως ἰσότητος ἐποχῶν θέρους-χειμῶνος, ὅπως ἀπέδειξε ὁ διαπρεπὴς ἀστρονόμος Κ. Χασάπης. Ἐπίσης εὐκόλα ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ ὕμνος πρὸς τὸν Νόμον ἔχει υἱοθετηθεῖ παρηλλαγμένος ἀπὸ ἄλλα φιλοσοφικά συστήματα, ὅπου ταυτίζεται ὁ Παγκόσμιος Νόμος μὲ τὴν ἔννοια τοῦ Θεοῦ, προσθέτοντας ἀκόμη μιὰ ἀπόδειξη περὶ τοῦ μονοθεϊσμοῦ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

“Ὅσον ἀφορᾷ τὴν παρούσα μελέτη, εἶναι γνωστὸ στὸν γράφοντα, ὅτι ἔχουν δοθῇ ἤδη πολλὰ καὶ διάφορες ἐρμηνεῖς τόσο γιὰ τὸν Κρόνον ὅσο καὶ γιὰ τὴν Ρέα. Ὅμως τόσον ὁ Κρόνος ὅσο καὶ ἡ Ρέα εἶναι πολυσχιδεῖς «προσωπικότητες» καὶ ποτὲ δὲν θὰ μείνουμε πλήρως ἱκανοποιημένοι ἀπὸ κάποια ἐρμηνεία τους. Ἐξάλλου, ὅπως καὶ στὴν ἀρχὴ τῆς μελέτης ἐπισημάναμε, ἡ Ἑλληνικὴ Μυθολογία εἶναι ἀτέραντη, καὶ σὲ κάθε νέα ἄποψη τῆς ἐπιστήμης πρέπει νὰ τὴν μελετοῦμε ὑπὸ τὸ φῶς τῶν νέων ἐξελίξεων. Δὲν θὰ ἦταν ἄλλωστε καθόλου ἄσκοπο νὰ τὴν μάθουν ἐπ’ ἔξω προκαταβολικὰ οἱ ἀνὰ τὸν πλανήτην ἐπιστήμονες. Σίγουρα σὲ κάτι θὰ τοὺς χρησιμεύει.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν τοῦ Ἡλίου: «Τὰ Ὀρφικά» (σχόλια Κ. Χασάπης καὶ Ι. Πασσά)· λήμματα περὶ «Ἐντροπίας» καὶ «Θερμοδυναμικῆς».

«Θεογονία» (Ἐκδόσεις Ζαχαρόπουλου).

John Gribbin, «Τὰ μυστήρια τοῦ Χρόνου» καὶ «Τὰ μυστήρια τοῦ Χώρου».

Stephen Hawking, «Τὸ Χρονικὸ τοῦ Χρόνου».

Πρὸς Προκρουῖστες

Εἶναι βέβαιον, ὅτι δὲν μπορούμε νὰ μιλάμε γιὰ κάτι ποὺ δὲν ἔγινε, θεωρώντας το σὰν ἀφετηρία γιὰ νὰ ὑποστηρίξουμε θέσεις καὶ ἀπόψεις, πολὺ δὲ περισσότερο νὰ τὸ θεωροῦμε αὐτὸ ὡς ἀρχὴ ἰδεολογιῶν καὶ πιστεύω. Μπορούμε ὅμως μὲ δάση τὸν νόμο τῶν πιθανοτήτων τοῦ σήμερα καὶ ἐκτιμώντας τὶς κοινωνικοπολιτικὲς παραμέτρους τοῦ τότε, μὰ πάνω ἀπ' ὅλα χρησιμοποιώντας τὴν ἔλλογη σκέψη, νὰ ὀδηγηθοῦμε ὅσο τὸ δυνατόν πιὸ κοντὰ στοῦ πιθανὸν ἀποτέλεσμα ποὺ θὰ εἶχαμε, ἂν οἱ ἐξελικτικὲς διαδικασίες ποὺ διεμόρφωσαν τὸν σημερινὸ κόσμον καὶ πολιτισμὸ εἶχαν δουλέψει παράκεντρα. Καὶ ἐδῶ θεωροῦμε ὡς κέντρο τὴν πάγια καὶ ἀναλλοίωτη οὐσιαστικὰ ἐξουσιαστικὴ δύναμη, ποὺ ἐπὶ αἰῶνες διακυβεύει τὴν ὑπαρξὴ τοῦ πλανήτη μας. Πῶς θάταν λοιπὸν ὁ κόσμος, ἂν ἡ ἐξουσία δὲν ἐνεργοῦσε ὡς ὁδοστρωτῆρας στὰ ὄνειρα καὶ τὶς φιλοδοξίες τῶν πολιτῶν γιὰ μιὰ πολιτεία ἰσονομίας καὶ δικαίου; Ἄν δὲν ὑπῆρχε δηλ. μιὰ ἐξουσία ἀπρόσωπη, ποὺ τὸ μόνο στοῦ ὁποῦ ἀποβλέπει, εἶναι ἡ διατήρησις μὲ κάθε μέσον τῆς ἁλογίας καὶ παρὰ φύσιν λειτουργίας της;

Πολλὲς οἱ ἐπιφανειακὲς μορφές, ποὺ αὐτὴ προσλαμβάνει. Θρησκευτικὲς, οικονομικὲς, κοινωνικὲς, πολιτικὲς. Πάντα ὅμως ἡ οὐσία, ὁ πυρῆνας παραμένει ὁ ἴδιος: ἡ ὑπερεξουσία, ἡ ἀπώτατη ἀρχή, ὁ ἔλεγχος τοῦ νοῦ, τῆς ζωῆς, ἀκόμα καὶ αὐτοῦ τοῦ ὑποσυνειδήτου. Γιατὶ μέσα ἀπ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς αἰῶνες, ποὺ σχεδὸν ἀνενόητα δροῦσαν καὶ δροῦν τὰ ἐκάστοτε πτόνια, ποὺ νομίζουν ὅτι ἐξουσιάζουν, ἀλλὰ ποὺ στὴν οὐσία ἐξουσιάζονται οἱ ἴδιοι ἀπ' αὐτοὺς ποὺ νόμιζαν μὲ τὴν σειρά τους ὅτι κι αὐτοὶ ἐξουσίαζαν, ἔχει δημιουργηθεῖ μιὰ κυτταρική μνήμη, μιὰ ἀντανακλαστικὴ δουλοπρέπεια στὰ ἐρεθίσματα τῆς ἐξουσίας, ἕνας ὑποσυνειδήτος ταυτόχρονα φόβος πρὸς τὸ ἄγνωστο, τὸ ἀπόμετρο, τὸ μὴ σαφές. Καὶ αὐτὸ τελικὰ εἶναι ἡ πεμπτοῦσία τῆς ἐξουσίας. Τὸ ἄγνωστο. Ὁ θάνατος τοῦ ἀγνώστου θὰ γεννήσῃ καὶ τὸ τέλος τῆς ἐξουσίας. Ἡ ἐλληνικὴ ἐπιστημονικὴ ἀνάλυση καὶ λύσις γιὰ ὅτιδήποτε σήμερα καλεῖται «ἀνεξιχνίαστο» καὶ εἶναι αὐτὸ ποὺ φοβοῦνται οἱ ὑπῆρέτες τοῦ δόγματος, οἱ ἀρχομανεῖς μαριονέτες. Δὲν ὑπάρχει τίποτα τὸ ἄγνωστο γιὰ τὸν Ἕλληνα οὔτε κι αὐτὴ ἀκόμα ἡ ἔννοια τοῦ ἀγνώστου. Τὰ πάντα τυγχάνουν λογικῶν ἀπαντήσεων, γι' αὐτὸ ἀκριθῶς καὶ ἡ ἔννοια τῆς ἐξουσίας ἀπουσιάζει ἀπὸ τὴν ἐλληνικὴ ἀντίληψη. Ὅλα ὑπέκειντο στοὺς φυσικοὺς νόμους, ποὺ ἐξηγοῦντο μὲ τὴν δύναμη τῆς διανοίας. Ὅτιδήποτε παρεξέκλινε τῶν φυσικῶν ἐπιλογῶν ἦταν ἀπορριπτέον καὶ καταδικαστέον.

Καὶ οἱ σημερινοὶ ἱστορικοὶ καὶ διανοούμενοι δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ καταλάβουν, ὅτι ἡ προστασία τῆς φυσικῆς ἰσορροπίας λειτουργεῖ σὰν κυματοθραύστης στὰ ἐξουσιαστικὰ κύματα, ποὺ προσπαθοῦσαν νὰ πλημμυρίσουν τὰ στεγανά τῆς ἀναρχικῆς ἐλληνικῆς σκέψεως, καθὼς καὶ τὸ ὅτι ἦταν ἡθικὸ χρέος καὶ καθήκον νὰ προασπίσῃ κανεὶς καὶ νὰ διαφυλάξῃ τὴν ἱερὴν του κληρονομίαν, ἀκόμα κι' ἂν ἔπρεπε νὰ ἐξορίσῃ, νὰ σκοτώσῃ, νὰ τιμωρήσῃ ὅποιον ἢ ὅποιους

τολμοῦσαν νὰ ἀπειλήσουν τὸ τελειότερο κοινωνικοπολιτικὸ σύστημα, ποὺ ἐμφανίστηκε ποτὲ πάνω στὸν πλανήτη μας. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἐξουσία τὸ νὰ ἐμποδίζεις τὴν ἄλωση τοῦ συστήματος ἀξιῶν σου, εἶναι ἀναγκαία ἀντίδραση, ἀφοῦ καὶ ἡ ἀπάθεια ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο τὰ σχέδια τῶν ἐξουσιαστῶν ἐξυπηρετεῖ. Μὴν προκαλῆτε σύγχυση λοιπὸν, ἀγαπητοὶ εἰδήμονες, καὶ καταλάβετε ἐπιτέλους, ὅτι μὲ τὶς μωροκουλτουριάρικες «προσθευτικές» ἀντιλήψεις σας, μὲ τὴν ἔντονη ἐγωπάθεια καὶ τὸν κυτταρικὸ μογγολισμό αἰῶνων ποὺ κουβαλᾶτε μέσα σας εἴστε οἱ πλέον ἀνάξιοι, γιὰ νὰ κρίνετε τὸν ἐλληνικὸ πολιτισμὸ καὶ τὴν ἀντιεξουσιαστικὴ ἐλληνικὴ κοσμοθεωρία.

Καὶ πιπιλᾶμε μέχρι σήμερα καραμέλλες, ποὺ δὲν εἶδαμε ποτὲ τὸ περιτύλιγμά τους. Ποὺ κάποιοι ἄλλοι μᾶς ἔβαλαν στὸ στόμα βιαστικά, χωρὶς νὰ μᾶς ρωτήσουν. Καὶ φαίνονται γλυκεῖες σὲ ὅσους πέφτουν στὴν παγίδα τῆς ἄγνοιας καὶ τῆς ἀδασάνιστης ἀποδοχῆς τῆς ἐξουσιαστικῆς προπαγάνδας. Εἰδωλόλατρες οἱ Ἕλληνες; Ναί. Ὁμοφυλόφιλοι οἱ Ἕλληνες; Βέβαια. Καταπίεξαν τὶς γυναῖκες οἱ Ἕλληνες; Σίγουρα. Ἐκμεταλλεύονταν τοὺς δούλους; Ἔ, σ' αὐτὸ δὲν χωρᾷ ἀμφιβολία.

Καὶ πιπιλᾶμε τὴν καραμέλλα αἰῶνες τώρα, τὴν καραμέλλα, πού, ὅταν φτάνει στὸ τέλος τῆς, φανερώνει τὴν πίκρα τῆς καὶ ταυτόχρονα τὸ συμπέρασμα: Ἐξουσιαστὲς καὶ οἱ Ἕλληνες. Καὶ τότε φαίνεται, ὅτι ὅλα τὰ παραπάνω δὲν ἦταν παρὰ τὰ μέσα, γιὰ νὰ πετύχουν τοὺς σκοποὺς τους. Γιὰ νὰ καταδείξουν, ὅτι ὁ Ἕλληνικὸς πολιτισμὸς, ἡ Ἕλληνικὴ σκέψη ἦταν ἐξουσιαστικά. Ὅτι καὶ οἱ Ἕλληνες ἦταν σὰν ὅλους τοὺς ἄλλους. Δηλαδή σὰν κι αὐτούς. Γιατί κάτι, ποὺ δὲν μπορεῖς νὰ τὸ φτάσεις, τὸ ὑποθαμίζεις ἀρχικὰ καὶ μετὰ, ἐπειδὴ τὸ λυπᾶσαι, σὲ πιάνουν οἱ καλωσύνες, τὸ οἰκειοποιεῖσαι διαμορφώνοντάς το ὅπως ἐσὺ θέλεις, ἀλλάζοντάς του πλήρως τὴν ταυτότητα καὶ τὴν μορφή. Νᾶναι καλὰ ὁ Ἕλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς. Παλιὰ ἐξουσιαστικὴ συνταγὴ καὶ νόστιμη.

Ἔ, ὄχι λοιπὸν, δὲν ἦταν οἱ Ἕλληνες σὰν ὅλους τοὺς ἄλλους. Ἐσεῖς θέλετε νὰ τοὺς κάνετε. Καί, ὅπως ἔχουμε πεῖ κι' ἄλλες φορές, τὴν ἱστορία τὴν γράφουν πάντα οἱ νικητὲς. Κι οἱ Ἕλληνες αἰῶνες τώρα ἦταν καὶ εἶναι οἱ ἡττημένοι. Ἔτσι ἦταν μοιραῖο οἱ νικητὲς νὰ προσαρμόσουν στὸ δικὸ τους ἀρρωστημένο μυαλό, στίς δικές τους δογματικὲς ἀντιλήψεις αὐτὸ ποὺ ποτὲ του δὲν μπῆκε σὲ καλὸύπια, αὐτὸ ποὺ ποτὲ του δὲν ἐξουσίασε, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἐξουσιάστηκε, ἀπλᾶ ἔπαψε νὰ ὑπάρχει σὲ ὑλικὸ ἐπίπεδο, ὅταν ἔχασε τὴν μάχη. Δὲν συμβιβάστηκε, ἄλλοι θέλησαν νὰ τὸ συμβιβάσουν, νὰ τὸ κακοποιήσουν καὶ νὰ τὸ διαστρέψουν στὸ ὄνομα τῆς ἐξουσίας, στὸ ὄνομα τοῦ σκοταδισμού. Ἡ Ἕλληνικὴ σκέψη ὅμως ἔχει τὰ ὅρια τοῦ σύμπαντος χώρου, ἀναρχὴ καὶ αὐτοδύναμη. Δεσμεῦστε τὸ Σύμπαν, καὶ τότε θᾶχετε πετύχει νὰ δεσμεύετε κι' αὐτήν. Οὐτοπία, παραλογισμὸς ἢ «εἰδικότητά» σας. Μπορεῖ καὶ νὰ τὰ καταφέρειτε, ποῦ ξέρετε. Πάντα μέσα τὸ ἀρρωστημένο μυαλό σας ὅμως.

Νέμεσις

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΤΣΙΑΔΡΑΜΗΣ

‘Η καταλληλότητα της Γραμμικής Γραφής Β στην φωνητική απόδοση της ‘Ελληνικής

A. Εισαγωγή

Έκ μέρους άρκετων ειδικών εκ των ασχολουμένων με την Γραμμική Γραφή Β (ΓΓΒ) προβάλλεται ή άποψη, ότι ή γραφή αυτή ήτο άναπροσαρμογή της Γραμμικής Α (ΓΓΑ), ή όποια απέδιδε γλώσσαν μη ελληνικήν και έπομένως ή ΓΓΒ ήτο άκατάλληλος για την άπόδοσι της ‘Ελληνικής Γλώσσας, την όποια απέδιδεν άτελώς, δηλαδή χονδροειδώς. Μάλιστα δέ, ως άναφέρει ό κ. ‘Ιωάννης Τσάντγουηκ, «... ό Μυκηναϊός άναγνώστης πρέπει νά έμενε με πολλές εικασίες, προκειμένου νά θγάλει λέξεις κατανοητές άπό όσα διάβαζε στην πινακίδα»⁽¹⁾. Έδω πρέπει νά έπισημανθί, ότι, αν ό άναγνώστης είχε πολλές εικασίες, προκειμένου νά θγάλει λέξεις κατανοητές άπό όσα διάβαζε, προφανώς παρόμοιες εικασίες θα είχε και ό γραφεύς, ό όποιος δέν θα μπορούσε νά γράψη όπως ήθελε, άφου γραφή και άνάγνωσις είναι διαδικασίες άμφίδρομες.

‘Η άνωτέρω άποψη όμως περι χονδροειδούς άποδόσεως της ‘Ελληνικής Γλώσσας διά της ΓΓΒ δέν εύσταθεί, άφου, ως κατωτέρω άναπτύσσεται, ή ΓΓΒ

1. ως συλλαβική ήταν πολυ καλά προσηρμοσμένη στην άρχιτεκτονική δομή της ‘Ελληνικής Γλώσσας,

2. φωνητικώς απέδιδε πλήρως τούς φθόγγους της ‘Ελληνικής κατά την έποχή της δημιουργίας της,

3. μπορεί νά άποδώσει όχι μόνον την τότε, αλλά και την σύγχρονη ‘Ελληνική, χωρίς «πολλές εικασίες», ως ύποθέτει ό κ. Τσάντγουηκ.

B. ‘Η άρχιτεκτονική της ΓΓΒ

‘Η στατιστική έρευνα των συλλαβών σε άντιπροσωπευτικά κείμενα της ‘Ελληνικής Γλώσσας κατά τις κύριες ίστορικές φάσεις της δίνει τά εξής ποσοστά σε συλλαβές, άπλές (συλλαβές αποτελούμενες είτε άπό μοναδικό φωνήεν είτε άπό ένα σύμφωνον και ένα φωνήεν) και σύνθετες (περιέχουσες δύο τουλάχιστον σύμφωνα): Σύγχρονος καθομιλουμένη 85%, Πλατωνικοί διάλογοι 88%, ‘Ησίόδος 92%, ‘Ομηρος 94%. ‘Ως προκύπτει λοιπόν, όχι μόνον τά ‘Ομηρικά έπη και ό ‘Ησίόδος με ποσοστόν άπλών συλλαβών 94% και 92% αντίστοιχως δύνανται νά άποδοθούν ίκανοποιητικώς με την ΓΓΒ και συνεπώς όχι «άτελώς», αλλά σε ίκανοποιητικόν ποσοστόν της τάξεως του 85%, όσον άφορά την περιεκτικότητα σε άπλές συλλαβές, άποδίδεται διά της ΓΓΒ και ή σύγχρονος ‘Ελληνική Γλώσσα. ‘Αποδεικνύεται έπομένως εκ της ποσοστιαίας άναλύσεως, ότι με άφετηρίαν την σύγχρονη έποχή και με φοράν προς την Μυκηναϊκήν (την όποιαν συμβατικώς θεωρούμεν ως έποχή των πινακίδων) τά ποσοστά άπλών συλλαβών βαίνουν διαρκώς αύξανόμενα (έως και 94% στόν ‘Ομηρο, ό όποιος θεωρείται συμβατικώς τό άρχαιότερο άλφαθητικό κείμενο της ‘Ελληνικής Γραμματείας και τό πρώτο μετά την έποχή των πινακίδων).

‘Αλλά ή διαπιστωθείσα αύξουσα πορεία του ποσοστού των άπλών συλλαβών εκ της συγχρόνου έποχής προς την Μυκηναϊκήν προφανώς ύποδεικνύει ύπάρχοντα φυσικόν νόμον στην άναλογία των άπλών συλλαβών στην ‘Ελληνική Γλώσσα. ‘Αναμένεται λοιπόν, ή γλώσσα των πινακίδων ως άρχαιότερα των ‘Ομηρικών έπων νά περιέχη ποσοστό άπλών συλλαβών μεγαλύτερο άπό τό 94% των τελευταίων και έπομένως ή ΓΓΒ ως συλλαβικό σύστημα νά είναι άριστα προσηρμοσμένη εις την συλλαβική φύσι της ‘Ελληνικής Γλώσσας, την όποιαν ως προς τό σημείον αυτό άποδίδει πλήρως.

Είς την άμέσως έπομένη παράγραφο Β.2 άπό μερικές λέξεις των πινακίδων, οί όποιες ως προς την άπόδοσιν των συνθέτων συλλαβών παρουσιάζουν πιστότητα και όχι άτέλεια, όπως πιστεύεται, προκύπτει ότι πράγματι τό ποσοστό των άπλών συλλαβών της Μυκη-

ναϊκῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης ἦτο πολὺ ὑψηλὸ καὶ ἀνώτερο τοῦ ποσοστοῦ 94% τῆς γλώσσης τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν.

B.2. Στὶς πινακίδες τῆς ΓΓΒ κατὰ τὴν ἀνάγνωσι Βέντρεις μαρτυρεῖται ἡ λέξις *ku-su-so*, = *κου-ρου-σό* = *κυ-ρυ-σό* = *κρυσό* = *χρυσό* (τὸ *υ* εἶχε παλαιότερα φωνητικὴν ἀξίαν «ου», ὅπως καὶ σήμερα σὲ μερικὲς λέξεις, π.χ. *τρούπα/τρύπα*, *φτερούγα/πτέρυξ* κλπ.). Ἡ λέξις λοιπὸν *κυ-ρυ-σό* θεωρεῖται «ἀτελής» ἀπόδοσις τοῦ συμφωνικοῦ συμπλέγματος *κρ-* τῆς λέξεως *κρυ-σό* στὶς πινακίδες. Στὴν Κεφαλονιά ὅμως ἀκόμη καὶ σήμερα ὁ χρυσοχόος ὀνομάζεται *κουρούσης*, ὅπως δηλαδὴ «ἀτελῶς» ὑποτίθεται πῶς καταγράφεται στὶς πινακίδες τῆς ΓΓΒ⁽⁴⁾.

Ἄλλη λέξις «ἀτελοῦς» καταγραφῆς εἶναι ἡ λ. *ku-su-ro* = *κούτσουρο* = *ξύλο*⁽⁴⁾. Ἀλλὰ ἀπὸ τὴν σύγχρονον λ. *ξύλο* προκύπτει: *ξύλο* > *κῡλό* > *κσοῦλο* (*υ* = *ου*) > *κσοῦρο* (κατὰ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ *λ* ὑπὸ τοῦ *ρ*, συνήθη στὴν Ἑλληνικὴ καὶ τὴν ΓΓΒ) > *κού-σου-ρο*, ἂν ἀποδοθῇ τὸ συμπλέγμα *κσ* κατὰ τὸν τρόπο τῆς ΓΓΒ. Εἶναι λοιπὸν *ξύλο* = *κούτσουρο* = *ku-su-ro*. Ἡ λ. *κούτσουρο* μαρτυρεῖται λοιπὸν μόνον στὴν ΓΓΒ καὶ στὴν σύγχρονη καθομιλουμένη, ἐνῶ εἶναι ἀγνωστὴ στὴν λόγια γραμματεία ὅλων τῶν ἐποχῶν. Ὡς ἀποδεικνύεται λοιπὸν, καὶ ἡ λ. *κούτσουρο* ὅχι μόνον δὲν ἀποδίδεται ἀτελῶς στὶς πινακίδες, ἀλλὰ ἀποτελεῖ καὶ ἀρχαιότερον τύπον τῆς λ. *ξύλον*. Ἐπομένως οἱ ἀπαντῶμενες στὶς πινακίδες λέξεις *κούρουσο* καὶ *κούσουρο* ἀντὶ τῶν λογίων τύπων *κρυσό* καὶ *ξύλο* ἀντιστοίχως εἶναι ἀρχαιότερες τῶν τελευταίων καὶ διὰ τῆς ΓΓΒ δὲν ἀποδίδονται ἀτελῶς ἀλλὰ πιστῶς.

Κατωτέρω ἀναφέρονται ἐπιπροσθέτως μερικὰ χαρακτηριστικὰ παραδείγματα, ἐκ τῶν ὁποίων προκύπτει, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ὅχι μόνον τῆς ἐποχῆς τῶν πινακίδων ἦτο συλλαβικὴ σὲ μεγάλο ποσοστὸ, ὡς ἀνεφέρθη, δηλαδὴ περιεῖχε μικρὰ ποσοστὰ συνθέτων συλλαβῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς «ἱστορικοὺς» χρόνους, ὁπότε ἐγένετο χρῆσις τοῦ ἀλφαβήτου καὶ ἡδύνατο νὰ ἀποδοθοῦν χωρὶς προβλήματα οἱ σύνθετες συλλαβές – ἀρκετὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἔχουν ἀποδοθῇ ἀναλελυμένες.

B.3. Μετὰ τὸν 8ον αἰῶνα π.Χ. ἐν πλήρει ἀλφαβητικῇ χρήσει μαρτυροῦνται ἐπὶ ἀγγείων οἱ λέξεις *Τέρο-πων*, *Ἐρε-μῆς*, *Τελεμησῆς*, *Βά-ραγχος*, *Γορο-γούς*, *Ἀρά-χοντος*, *Ἐπιδόρομος* κ.λπ. ἀντὶ τῶν ἀντιστοίχων γνωστῶν λογίων τύπων (ἐκ τῶν ὁποίων παραλείπεται τὸ ἐνδιάμεσον φωνῆν, ὥστε νὰ προκύπτουν συμπλέγματα συμφώνων) *Τέρπων*, *Ἐρμῆς*, *Τελεμησῆς*, *Βράγχος*, *Γοργούς*, *Ἀρχοντος*, *Ἐπίδρομος*⁽⁵⁾. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω παραδειγμάτων ἀποδεικνύεται, ὅτι οἱ ἀναλελυμένες σύνθετες συλλαβές ὡς π.χ. *Ἐρε-μῆς*, *Ἐρμῆς*, ὑπῆρχον παραλλήλως μὲ τοὺς γνωστοὺς συνθέτους τύπους κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀλφαβητικῆς Ἑλληνικῆς. Οὕτω τὸ *Ἐρε-μῆ*, ὅπως θὰ ἀπεδίδετο διὰ τῆς ΓΓΒ ἀντὶ τοῦ *Ἐρμῆς*, δὲν θὰ ἀπεδίδετο «ἀτελῶς» ἀλλὰ πιστῶς.

B.4. Ἐκτὸς τῶν ἐπὶ ἀγγείων μαρτυρουμένων λέξεων ἀναφέρω μερικὲς τῆς συγχρόνου καὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, οἱ ὁποῖες ὑπάρχουν ταυτοχρόνως ὑπὸ δύο μορφές, περιέχουσες ἀπλές καὶ σύνθετες συλλαβές τοῦ ἰδίου συμφωνικοῦ συμπλέγματος, π.χ. *κορυφή/κορφή*, *πυροφόρος/πυρφόρος*, *σιτάρι/στάρι*, *σκόροδον/σκόρδον*, *πατερός/πατρὸς* κ.λπ. Ὡστε ἡ ἀνάλυσις μιᾶς συνθέτου συλλαβῆς δὲν δημιουργεῖ νοηματικὸ κενὸ ἢ πρόβλημα κατανόησεως.

B.5. Συνήθεις παραλείψεις συμφώνων συνθέτων συλλαβῶν στὴν ΓΓΒ τῶν πινακίδων, π.χ. *α-πι-πο-ρε-φε* = *ἀ(μ)φιφορεὺς* = *ἀμφορεὺς*, ὥστε νὰ προκύπτουν ἀπλούστερα συμπλέγματα συμφώνων, ἀπαντώνται καὶ στὴν ἀλφαβητικὴ Ἑλληνικὴ, π.χ. *νύμφη*, *Μέμνων*, *Δαμασιστράτη*, ἀντὶ τῶν ἀντιστοίχων *νύφη*, *Μέμων*, *Δαμαστράτη* κ.λπ.⁽⁵⁾

B.6. Στὶς ἀνωτέρω παραγράφους ἐγίνε ἀναφορὰ στὴν συλλαβικὴν φύσιν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης καὶ τὴν δομικὴ τῆς σχέσι μετὰ τῆς ΓΓΒ. Ἐπεσημάνθη δὲ τὸ γεγονός τῆς ὑπάρξεως παραλλήλων τύπων συνθέτων καὶ ἀνελελυμένων ἀπλῶν συλλαβῶν. Ἐδῶ πρέπει νὰ ὑπογραμμισθῇ, ὅτι καὶ ἡ κατανόησις μιᾶς καθ' ἑαυτὴν συνθετῆς συλλαβῆς ἡδύνατο νὰ γίνη ὅχι μόνον χωρὶς προβλήματα ὑπὸ τοῦ ἀναγνώστου τῶν πινακίδων (ὡς προκύπτει ἐκ τῶν προαναφερθέντων παραδειγμάτων), ἀλλὰ καὶ ὅτι τὰ συγκεκριμένα συλλαβογράμματα ἐχρησιμοποιοῦντο «νοερῶς» ὑπὸ τοῦ ἀναγνώστου ὡς φωνογράμματα. Λόγου χάριν ἡ λ. Ἀλέξανδρος (= Ἀλέκσανδρος) δύναται νὰ ἀποδοθῇ ὡς *Α-λε-κα-σα-δα-ρο*, νὰ κατανοηθῇ δὲ ὡς Ἀλέκσανδρος, ὅπου τὰ συλλαβογράμματα *-κα-*, *-δα-* κατανοοῦνται καὶ ἀποδίδονται

ὡς τὰ σύμφωνα κ,δ ἀντιστοίχως. Ἐμπεριέχει λοιπόν ἡ ΓΓΒ μὲ τὴν ἀνάλυσιν καὶ σύνθεσιν τῶν συμπλεγμάτων συμφώνων τὴν ἰδέαν τοῦ φθογγικοῦ ἀλφαβήτου, πρὸς τὸ ὅποιον καὶ τελικὰ κατέληξεν, δηλαδή τὴν ἀπόδοσιν διακεκριμένων φθόγγων καὶ στὰ σύμφωνα, ἐφ' ὅσον ἤδη ὑπῆρχον αὐτοὶ (οἱ διακεκριμένοι φθόγγοι) στὰ φωνήεντα τῆς ΓΓΒ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω πραγμάτων Β.1 ἕως Β.6 συνοψίζοντας συνάγομεν τὰ ἑξῆς συμπεράσματα:

Β.α. Ἡ ΓΓΒ ὡς σύστημα γραφῆς ἦτο πολὺ καλὰ προσηρμοσμένο στὴν δομὴ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ἡ ὁποία ἀποδεικνύεται σὲ μεγάλο βαθμὸ συλλαβικὴ (σὲ ποσοστὰ ἄνω τοῦ 95% σὲ ἀπλὲς συλλαβὲς τὴν ἐποχὴ τῶν πινακίδων, δηλ. πρὸ τοῦ 1450 π.Χ. κατὰ τὴν συμβατικὴν χρονολόγησιν).

Β.β. Ἡ ἐκθλιψὶς συμφώνων ἀπὸ τὴν γραφὴ τῶν πινακίδων τῆς ΓΓΒ καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἀπλοποιήσις τῶν συνθέτων συλλαβῶν δὲν ὀφείλεται σὲ «ἀτέλεια» τῆς ΓΓΒ, ἀλλὰ ἀφ' ἐνὸς μὲν στὴν φύσιν τῆς Ἑλληνικῆς, ὅπως ἀποδεικνύει ἡ ἀλφαριθμητικὴ γραφὴ αὐτῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ στὴν ἀποκτηθεῖσα συνήθεια καὶ ἐξοικείωσι τῶν γραφένων τῆς ΓΓΒ.

Β.γ. Ἡ ἀναλυτικὴ ἀπόδοσις τοῦ μικροῦ ποσοστοῦ τῶν συνθέτων συλλαβῶν διὰ τῆς ΓΓΒ, ὅπου αὐτὴ ἦτο ἀπαραίτητη, προφανῶς δὲν ἐδημιουργοῦσε πρόβλημα κατανόησης, ἐφ' ὅσον ἡ ἀνάλυσις συνθέτων συλλαβῶν ἡ ἀντιστρόφως ἡ δημιουργία τούτων διὰ συγκοπῆς τοῦ φωνήεντος τῶν ἀπλῶν συλλαβῶν ἀποτελεῖ σύνηθε χαρακτηριστικὸν τῆς Ἑλληνικῆς.

Συμπέρασμα 1ον: Ἐκ τῆς παρούσης παραγράφου Β προκύπτει, ὅτι ἡ ΓΓΒ ὡς συλλαβικὸν σύστημα ἦτο ἄριστα προσηρμοσμένη στὴν συλλαβικὴ δομὴ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης καὶ ἡδύνατο νὰ τὴν ἀποδώσῃ ἄριστα καὶ ὄχι ἀτελῶς, ὡς λανθασμένως ὑποστηρίζεται. Ἄρα ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς ΓΓΒ ὡς ἀτελοῦς, ὅσον ἀφορᾷ τὴν συλλαβικὴ φύσιν τῆς, ἀπορρίπτεται.

Γ. Ἡ φωνητικὴ τῆς ΓΓΒ

Ἡ ἐπομένῃ ἐκ τῶν δύο καὶ τελευταία παράμετρος, ἡ ὁποία πρέπει νὰ ἐξετασθῇ, ὥστε νὰ διαπιστωθῇ, κατὰ πόσον ἡ ΓΓΒ ἀποδίδει ἢ ὄχι καλῶς τὴν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν, εἶναι ἡ φωνητικὴ ἐπάρκεια τῶν φθόγγων τῆς. Γιὰ νὰ ἀποδειχθῇ τοῦτο, πρέπει νὰ γίνῃ ἀναφορὰ σὲ κάθε φθόγγο κεχωρισμένως, ὥστε νὰ διαπιστωθῇ ἡ ἐπάρκεια ἢ ἀνεπάρκεια αὐτῶν. Ἀλλὰ ἡ φωνητικὴ ἔρευνα καθ' ἑαυτὴν καθίσταται περιττή, ἂν ἐρευνηθοῦν οἱ κατωτέρω Γ.α καὶ Γ.β περιπτώσεις.

Γ. α. Ἄν ἡ ΓΓΒ αὐτοδυνάμως ἀνεπτύχθῃ (ὡς ὑποστηρίζει καὶ ὁ γράφων: «Δαυλός» τεῦχος 143), τότε προφανῶς κανεὶς λόγος δὲν ὑπῆρχε, φωνητικῶς νὰ ἦτο ἀτελής, ἐφ' ὅσον ἀπ' ἀρχῆς συμπληρῶνται ὅλοι οἱ ἀπαραίτητοι φθόγγοι.

Γ.β. Ἄν πάλι εἶναι δάνειον ἐκ τῆς ΓΓΑ, μόνον ἂν ἡ ΓΓΑ ἀπέδιδε γλῶσσαν ἡ ὁποία νὰ μὴν εἶχε ὅλους τοὺς φθόγγους τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ἂν ἡ ΓΓΒ ἦταν τυφλὴ μίμησις τῆς ΓΓΑ, τότε καὶ μόνον τότε ἡ ΓΓΒ θὰ ἦτο φωνητικῶς ἀτελής. Σὲ κάθε ἄλλῃ περιπτώσει ἡ ΓΓΒ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι φωνητικῶς πλήρης, ὡς στίς ἐπόμενες ὑποπαραγράφους ἀποδεικνύεται.

Γ.β.1. Ὡς ἔχει διαπιστωθῇ, στὴν ΓΓΑ δὲν μαρτυροῦνται τὰ φωνήεντα ο, ε. Γίνεται δὲ ἡ ὑπόθεσις ἀπὸ διαφόρους ἐρευνητάς, ὅτι πιθανὸν αὐτὰ τὰ καθαρὰ φωνήεντα νὰ μὴν εἶχαν ἀναπτυχθῇ ἀπὸ τοὺς Μινωῖτες⁽⁶⁾. Αὐτὰ ὅμως συνεπληρώθησαν ὑπὸ τῶν γραφένων τῆς ΓΓΒ καὶ τοιοῦτοτρόπως περιέχονται στὸ συλλαβάριό τῆς. Ἐπομένως, ἂν οἱ γραφεῖς τῆς ΓΓΒ εἶχαν τὴν δυνατότητα νὰ συμπληρώσουν τὴν ἀτελή γι' αὐτοὺς ΓΓΑ, γιατί θὰ τὸ ἐπραγματοποιούσαν μόνον γιὰ τὰ δύο αὐτὰ φωνήεντα καὶ ὄχι καὶ γιὰ ὅποιον ἄλλον φθόγγο τοὺς ἦτο ἀπαραίτητο, ὥστε νὰ δημιουργήσουν μία γραφὴ κατανοητὴ ἀπὸ αὐτοὺς.

Γ.β.2. Μόνον ἂν ὑπῆρξε τυφλὴ μίμησις τῆς ΓΓΑ ὑπὸ τῶν Μυκηναίων πρὸς δημιουργίαν τῆς ΓΓΒ καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ΓΓΑ περιέχει φθόγγους διαφορετικούς ἀπὸ ἐκείνους τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, τότε καὶ μόνον τότε ἡ ΓΓΒ θὰ ἦτο φωνητικῶς ἀτελής. Ἀλλὰ, ὡς ἀνεφέρθη, καὶ ἂν καθ' ὑπόθεσιν δεχθῶμε ὅτι οἱ Μυκηναῖοι ἐμιμήθησαν τὴν ΓΓΑ, ὄχι μόνον δὲ τὴν ἐμιμήθησαν τυφλῶς, ἀλλὰ τὴν ἐβελτίωσαν καὶ τὴν προσαρμόσαν στὴν γλῶσσαν τοὺς. Ἀλλωστε εἶναι διαδεδομένη ἡ ἀποψις (λανθασμένως κατὰ τὸν γράφοντα) ἀκόμη καὶ σὲ ἐκείνους οἱ ὅποιοι δὲν δέχονται τὴν αὐτοδύναμη καταγωγὴ τῆς, ὅτι δὲν εἶναι τυφλὴ μί-

μησις, αλλά προέκυψε από αναπροσαρμογή της ΓΓΑ με ένσωμάτωσι στοιχείων ακόμη και προγενεστέρων γραφών⁽⁷⁾.

Μερικόν συμπέρασμα:

Ὡς προκύπτει ἐκ τῶν ὑποπαραγράφων Γ.β.1 καὶ Γ.β.2, καὶ ἂν ἡ ΓΓΒ καθ' ὑπόθεσιν προέκυψε ἐκ τῆς ΓΓΑ, πάλιν δὲν μπορεῖ παρὰ τὴν ἐκφράζη φωνητικῶς πλήρως τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα τῆς ἐποχῆς τῆς δημιουργίας της, ἀφοῦ οἰοσδήποτε ἔχει τὴν δυνατότητα τῆς δελτιώσεως ἢ ἀναπροσαρμογῆς μιᾶς οἰοσδήποτε γραφῆς, ἔχει προφανῶς καὶ τὴν δυνατότητα τῆς φωνητικῆς προσαρμογῆς της εἰς τὴν γλῶσσα του καὶ ἐν προκειμένῳ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν.

Συμπέρασμα 2ον:

Ἐκ τῆς παρουσίας παραγράφου Γ προκύπτει εὐχερῶς, ὅτι ἡ ΓΓΒ φωνητικῶς ἐξέφραζε πλήρως τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς δημιουργίας της.

Τελικόν συμπέρασμα παραγράφων Β καὶ Γ: Ἐκ τῶν παραγράφων Β καὶ Γ προκύπτει, ὅτι ἡ ΓΓΒ ἐξέφραζε πλήρως τὴν Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, ἀφοῦ ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ΓΓΒ ὡς συλλαβικὴ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ φωνητικῶς ἦτο πλήρης.

Δ. Ἐπίλογος

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀναπτύξεως καθίσταται σαφές, ὅτι ἡ ΓΓΒ κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς δημιουργίας της ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἦτο γραφὴ ἄριστα προσαρμοσμένη στὴν ἀρχιτεκτονικὴ δομὴ καὶ τὴν φωνητικὴ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης. Ἐπομένως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εὐσταθῇ ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ κ. Ἰωάννου Τσάντγουηκ ὅτι «ὁ Μυκηναῖος ἀναγνώστης ἔκανε πολλὰς εἰκασίε», γιὰ νὰ διδάσῃ ἓνα κείμενο τῆς ΓΓΒ. Ἡ ἀποψὶς αὕτη πρέπει παραχρῆμα νὰ ἀπορριφθῇ ὡς μὴ λογικὴ.

Ἐὰν ἡ ΓΓΒ ἐμφανίζει δυσκολίες εἰς τὴν κατανόησίν της ἀπὸ ὠρισμένους ἐρευνητάς, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν συνοπτικὴν φύσιν τῶν ἐγγράφων της, εἰς τὴν ἀντίληψιν τὴν ἰδικήν μας καὶ ἐν τέλει εἰς τὴν ἀρχαιότητά της. Πιθανότατα ἡ ΓΓΒ δὲν εἶναι τοῦ 1500 π.Χ., ὡς δέχεται ἡ συμβατικὴ χρονολόγησις, ἀλλὰ ἀρχαιοτάτη («Δαυλός», τεῦχος 143), λόγῳ δὲ τοῦ διαρρεύσαντος μακροῦ χρόνου ἐξελίχθη φωνητικῶς ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα καὶ ὑπερέκερσε τὴν πρώτη γραπτὴ της ἀπόδοσιν μέσω τῆς ΓΓΒ. Προφανῶς ἡ ΓΓΒ, πολὺ καλῶς προσαρμοσμένη στὴν Ἑλληνικὴ ὄχι μόνον κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς πρώτης δημιουργίας της, ἀλλὰ καὶ τὶς ἐποχὰς κατὰ τὶς ὁποῖες μαρτυρεῖται σ' ἐμᾶς, εἶχε κάθε δυνατότητα ὄχι μόνον νὰ γνωρίσῃ μεγάλην διάδοσιν, ἀφοῦ ἀπέδιδεν πολὺ καλῶς τὴν Ἑλληνικὴν, ἀλλὰ μέσω αὐτῆς (ΓΓΒ) ἦτο δυνατόν νὰ γραφῇ ὁποιοδήποτε κείμενον, ἐπιστημονικὸν ἢ λογοτεχνικόν, ἀκόμη δὲ καὶ αὐτὰ τὰ Ὀμηρικὰ καὶ Ἡσιόδεια ἔπη. Ἐπὶ πλέον δὲ λόγῳ τῆς συλλαβικῆς φύσεως ἀπαιτοῦσε ἀρκετὰ λιγότερο χωρὸν κειμένου καὶ ἐπομένως ἦτο δυνατόν νὰ προτιμηθῇ καὶ ἀντὶ τοῦ ἀλφαριθμητοῦ, προκειμένου νὰ γραφοῦν ἐκτεταμένα κείμενα, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦσαν πιθανῶς ἀκριβὰ γραφικὰ ὑλικά (πάπυρος, δέσμα). Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ὅτι ἡ στενογραφία δὲν ἦτο ἄγνωστη, ἀλλὰ ἐν χρήσει εἰς τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας⁽⁸⁾.

Ἡ ΓΓΒ λοιπὸν ἀποτελεῖ Ἑλληνικὸ δημιούργημα, σημαντικὸν σταθμὸν στὴν παράδοσιν τῆς γραφῆς στὴν Ἑλλάδα καὶ μόνον ὡς τοιοῦτον ὀφείλομε νὰ τὴν ἀντιμετωπίζομεν, μακριὰ ἀπὸ χονδροειδεῖς προσεγγίσεις, οἱ ὁποῖες οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν μὲ τὴν πραγματικὴν τῆς φύσιν.

Παραπομπές:

1. John Chadwick, «Γραμμικὴ Β καὶ συγγενικὲς γραφές», ἐκδόσεις Παπαδήμα, 1992.
2. Ἰωάννου Κ. Προμπονά, «Σύντομος εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Μυκηναϊκὴν φιλολογίαν», ἐκδόσεις «Συμμετρία», 1989.
3. Γεωργίου Μπαμπινιώτη, «Συνοπτικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας», Ἀθήνα 1985.
4. Ξ. Λίβα, «Ἡ Αἰγίς», ἔκδοσις Χ. Συνοδινός, Ἀθῆναι 1956.
5. P. Kreutshmer, «Die Griechischen Vasen inschriften», Βιβλιοθήκη Γερμανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς, Φειδίου 1, Ἀθῆναι.
6. David W. Packard, «Minoan Linear A», University of California Press, 1974.
7. «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους» τῆς Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν, τόμος Α.
8. Εὐαγγέλου Σταμάτη, «Ἱστορία τῶν Ἑλληνικῶν Μαθηματικῶν».

Ἐφταιξεις, Ἰωάννα

«- Τό θάνατο; Πῶς εἶν' ὁ θάνατος;

Ἐνα οὐόουοοο ἀνέβαινε τότε ἀπὸ τίς καλαμιές πού χώριζαν τοὺς ἀμμόλοφους ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο. - Ἄκουσε, Ἰωάννα, δὲν ξέρουμε τί γίνεται στὸν κάμπο, ὅμως ἐδῶ στοὺς ἀμμόλοφους δὲν ὑπάρχει θάνατος. Κύνταξ' ἀπόψε, πού' ν' ἀστροφεγγιά. Βλέπεις ἐκεῖνον τὸν ἀσπριδερό δρόμο, τὸν καμωμένο μὲ μύρι' ἀστέρια; Ξεκινάει ἀπὸ τὸ ψηλότερο μέρος τ' οὐρανοῦ κι ἐρχεται στοὺς ἀμμόλοφους. Ἡ προμάμμη μας εἶδε τὸ μοναχοπαίδι τοῦ Θεοῦ νὰ κατεβαίνει ἀπὸ κεῖ μὲ μιὰ μικρὴ φλόγα στὸ χέρι, πού τὴν πῆραν οἱ ψαράδες καὶ τὴν ἔκλεισαν στὸ στήθος τους. Ἀπὸ τότε κατέχουν τὸ μυστικὸ τῆς ἀνθρώπινης εὐτυχίας, κι ὅποιος ζήσει στοὺς ἀμμόλοφους παίρνει αὐτὴ τὴ φωτιά, πὺν περπατάει ἀπὸ καρδιά σὲ καρδιά καὶ δὲ γνωρίζει τὸ θάνατο».

Αὐτὰ μὲ τὴν Ἰωάννα, πού εἶχε τὰ λημέρια τῆς στοὺς ἀμμόλοφους· χαζολόγαγε μὲ τ' ἀστέρια καὶ ἔβλεπε τὰ τραῖνα νὰ περνοῦν. «Πόσο σπουδαῖοι μού φαίνονταν τότε οἱ ἄνθρωποι πὺν πάνε μὲ τὰ τραῖνα...». Μεγάλος πειρασμός τὰ τραῖνα· λές κι εἶχαν ἐφενεθεῖ, γιὰ νὰ μὴν ἀφήσουν ἄνθρωπο στὴν ἡσυχία του. Κάποτε τὴν πῆραν μαζί μὲ τοὺς ἄλλους. Καὶ τὸ σκηνικὸ ἄλλαξε καὶ τὰ πράγματα καὶ οἱ ἄλλοι σφίξανε τανάλια καὶ στὸ δάθος τῶν μεγάλων δρόμων δὲν ἔβλεπαν παρὰ τὸ «ομόοοοο» τὸ «φόνκ». Καὶ τὸ ποτάμι δὲν εἶχε γυρισμό. Τότε εἶναι, πὺν ἔπεσε πάνω στὸν Μπίλλυ Γκράχαμ. Λαὸς ζωπίσω τον· «ἐωράκαμεν...». Ὁ Μπίλλυ κατεῖχε «Τὸ Μυστικὸ τῆς Εὐτυχίας»: «Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι» κ.λπ. Πνεῦμα μὲ τὸ σταγονόμετρο δηλαδὴ ἡ καὶ καθόλου πνεῦμα, ὅτι ἀκριβῶς ἀπαιτοῦσαν οἱ ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας, στὸ περίπου, κάτι σὰν τὴν παιδεία πὺν παρῆχαν τὰ «κρυφὰ σχολεῖα».

«Ὅταν τὸ μάθεις, σφύρα μου, γιὰ νὰ γίνω κι ἐγὼ εὐτυχισμένος», εἶπε ὁ Θεός, ὁ ἐπίγειος, καὶ μὴ λέμε ὀνόματα. Πῶς νὰ σὲ πάρει πιά στὰ σοβαρά ἡ Ἰωάννα, Μπίλλυ; Μοσχαναθρεμμένος ἐστὶν μὲ τὴ Bible, ὠνομάτιζες «λέξι» τὸ Λόγο: «In the beginning was the Word». Φτώχεια καὶ τῶν γονέων. «Λόγια γιὰ λόγια κι ἄλλα λόγια;» καὶ «ἡ ὁμορφιά τῆς χλόης» νὰ φεύγει προτροπάδην μπροστὰ στὴν ἀποστολικὴ παραίνεσι «διὰ τὰς πορνείας ἐχέτω τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα». Δύστυχε Μπίλλυ.

Ὁ δικός μας πάντως, παντογνώστης κι αὐτὸς καὶ πλήρης, ἦταν κατηγορηματικός: «Εὐτυχία εἶναι ἡ ἐπιτέλεις τοῦ καθήκοντος» καὶ κρυφὸς σπασμός ἐσφιγγε τὴ μάσκα στὸ πρόσωπό του. Καὶ ἀνένδοτος: «Ἐκκλησία, μιὰ νέα κοινωνία σὲ πορεία». Ἐμπρός, μάρς. «Τὰ χριστιανόπουλα κινήσαν μὲ χαρά...». Κινήσαν. Καὶ μετὰ; Ὑπόσχεις καὶ ἀπόδειξι εὐτυχίας ὁ ἴδιος, ἔλαμπε ὁλόκληρος· τὸ μεγάλο ὄπλο του τὸ καινούργιο πὺν ἔφερνε, πὺν δὲν εἶχαν οἱ ἄλλοι. Ὁ λόγος του ὅμως δὲν ἔπειθε. Ἀντιμετώπιζε σκληρὸ ἀντίλογο ἀπὸ σκληρὰ καρύδια, κι ἔξυπνος καθὼς ἦταν καὶ ἀποφασισμένος νὰ ἐπιτύχει, κατάλαβε. Διαολόπαιδα. Ἐκνευρίστηκε γρήγορα, ἔγινε δύστροπος, ἡ γοητεία του ἐσθῆσε μαζί μὲ τὴ λάμψη τῆς εὐτυχίας. Εἶδε κι ἀπέδιδε καὶ μὲ τὰ οἰκονομικά του, τὰ θρόντηξε κάτω κι ἔγινε παπᾶς σὲ διάσημο ναό. «Μιὰ ἐκκλησία κούκλα» καὶ σίγουρα πράματα. Ἡ μυστηριακὴ ζωὴ -μαγεῖα!-, τὸ «χριστιανικὸ δῶμα», ἡ παράδοσι (ρωμαῖκο-ἐβραϊκὸ στοιχεῖο) καὶ ὁ ἄμωνας, ψηλοκρεμαστός, πολὺ πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν πιστῶν, δούλευαν πιά γι' αὐτόν. «Τάδε ἔφη Κύριος». Καὶ ὁ φόβος φυλάει τὰ ἔρμα καὶ ἡ διαλυτικὴ ἀνασφάλεια καὶ ἡ συνεχὴς καὶ ἀδιαλείπτως καλλιεργούμενη ἐνοχὴ. Καὶ πέτυχε. Καὶ ἔζησε «ἐν εἰρήνῃ». Καὶ «ἀπῆλυνε τὰ ἀγαθὰ τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ Ἰσαὰκ καὶ τοῦ Ἰακώβ». Οἱ πρῶνι ἀντίπαλοι εἶχαν ξεπεραστεῖ, κανεὶς δὲ μιλοῦσε πιά γι' αὐτούς, ἀλλὰ ἡ παλιὰ πληγὴ δὲν εἶχε κλείσει. Τοὺς περίμενε γιὰ τὴν ἄφεσι τῶν ἁμαρτιῶν τους, δὲν εἶχαν ἄλλη ἐπιλογὴ. «Ἐμένα ἡ τὰ τάνκς». Ἡ «νέα κοινωνία», πάντα κυβερνητικὴ, σὲ κοινὴ πορεία μὲ τὴ Δημοκρατία, ὅπως ἄλλοτε μὲ τοὺς Καίσαρες καὶ τοὺς αὐτοκράτορες. Καὶ ὅταν ἡ Ρώμη ἔπεσε (τὴν ἔπεσαν), μὲ τὸ Ἰσλάμ· μὲ τὸν πολυχρονεμένο μας τῆς «ἐλέφ Θεοῦ Μεγάλῃς τῶν Ὀθωμανῶν Βασιλείας». «Πῦλαι Ἄδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς».

Σὰν εἶδε ὁ Θεός τῶν πατέρων ἡμῶν (Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ), ὅτι τ' ἀγαπημένα του τέκνια τὴν εὗρισκαν ἀνάσκελα χαζεύοντας τοὺς εὐρωπαίους τουρίστες, πὺν ἦαν θγεί γιὰ πλιά-

τοικο, ἐνῶ τὰ ἑλληνικά θουνὰ εἶχαν πῆξει στή φουστανέλλα, ἄφησε τὸν ἐπουράνιο θρόνο του καὶ κατέθηκε στὴν κουζίνα τῆς καλόγριας. – “Ἀσε τὰ τηγάνια καὶ τὶς κατσαρόλες σου, ἀνόητη, γιατί παραχοντρύνετε κι ἐσεῖς καὶ τὸ μυαλό σας. Σαπίσατε στὴν ἁμαρτία. Ἡ μόχα φτάνει μέχρι τὸν ἔβδομο οὐρανό. Τὰ πολυόμματα περωτά μου δὲ μποροῦν πιά ν’ ἀνασάνουν. Δὲν ὑπάρχει ἄλλη λύσι πρὸς τὸ παρὸν τουλάχιστον. Μετὰ βλέποντας καὶ κάνοντας. Θὰ σᾶς στείλω τὸ δευτεράνη-ψι μου τὸν Μωάμεθ, νὰ σᾶς ταρακουνήσει κομματάκι, μπὰς καὶ συνέλθετε καὶ ἀξιωθεῖτε τῆς συγγνώμης μου. «Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά μηδὲ δειλιάτω». «Τὸ ὀθωμανικὸν μορμουλύνειον» εἶναι ἀκίνδυνον γιὰ τὴν ὀρθοδοξία μας, ἄλλα εἶναι τὰ τσακάλια, ἄλλα στὸ ταρακούνημα εἶναι μα-νουῦλα. “Ἀν τηρήσετε τὶς ἐντολές μου, θ’ ἀπολαύσετε τὰ ὠραῖα τοῦ παραδείσου στὶς ἀγκάλες τοῦ Ἀβραάμ. Κύρι τὸ λέει ὁ Μωάμεθ, τέλος πάντων. Καὶ γιὰ νὰ καταλάβετε τί σοὶ Θεὸς τῆς ἀγάπης εἰμ’ ἐγώ, θὰ σᾶς ἐλαφρύνω τὸ ζυγό. Σᾶς ἔχω ἐξασφαλίσει μὲ προνόμια, κι ἂν ἔχει μείνει σταλιά νιονιὸ στὸ ἄδειο σας κεφάλι, θὰ θυεῖτε σ’ ἄκρη. Αὐτὸ εἶναι τὸ θέλημά μου. – Χαῖρε Καῖσαρ, ἀντιφώνησε ἡ καλόγρια καὶ πῆρε τοὺς δρόμους. Σὲ λιγότερο ἀπὸ μιὰ ὥρα ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς τῆς ἀκέφαλης Ἐκκλησίας ἔδωκε στὸν ἄερα ἑκτακτο ἀνακοινωθέν: «Εἶναι θέλημα Θεοῦ ἡ Πόλι νὰ τουρκεῖται». Τὰ τεκνία γύρισαν τώρα μπρούμυτα, οἱ καλόγεροι ἄλλαξαν πλευρὸ καὶ ὁ Κων-σταντῖνος, ὄχι ὁ μέγας, ὁ μικρός, εἶδε καὶ κατάλαβε τί θὰ πεῖ λαὸς καὶ φωνὴ λαοῦ καὶ «καλο-γερικὰ ξεράσματα».

Τὰ προνόμια εἶναι ἱστορία πολὺ λυπητερὴ ἀλλὰ ὄχι τῆς ὥρας. Γίναμε καὶ πάλι ρεζίλι τῶν σκυ-λιῶν. Στὸ σφυρὶ ὁ πατριαρχικὸς θρόνος, περίπατο τὸ «ἀφορολόγητο» καὶ «ἀδιάσειστο». Ποιὰ φα-τρία θὰ δώσει τὰ περισσότερα στὸ σουλτάνο, γιὰ νὰ βγάλει τὸν δικό της. Ἐτριβε τὰ χέρια του ὁ ἀνατολίτης, ἀνεβοκατέβαζε τοὺς πατριάρχες μὲ ταχύτητα ἀστραπῆς καὶ τὸ χρυσίον ἔρρεε ἄφθο-νο μέσα στὸν τούρκικο κορδαῖ. Ἀστρονομικὰ τὰ ποσά, ἄγρια ἡ ἀφαίμαξι τοῦ κατώτερου κλή-ρου καὶ τοῦ κοσμάκη. Τὰ παπαδάκια, πού δὲν εἶχαν νὰ πληρώσουν, ἔχαναν τὴ θέσι τους. Ἡ φο-ρομπτηχικὴ τοῦ σουλτάνου ἔκανε κόντρες μὲ τὰ ἐκκλησιαστικὰ «πεσκέσια», τὰ «χαράτσια», τὰ «ἐμβατήγια», τὰ «φιλότιμα», τὶς «ζητεῖες», τὰ «κανονικά» καὶ ...δὲν ὑπάρχει χώρος. Στέναζε ὁ ρα-γιάς. Δὲν εἶχε ἄλλη διέξοδο ἀπὸ τὸν ἐκούσιο ἐξισλαμισμὸ.

«Οἱ ἐξισλαμισμοί», ἐκούσιοι καὶ ἀκούσιοι, «ἀπετέλεσαν (...) σοβαρὴ ἀπειλὴ ἐξαφανίσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ». “Ἀν «σοβαρώτερο καὶ μονιμώτερο ρεῦμα ἐξωμοσιῶν προκαλοῦσαν οἱ οἰκονομικοὶ λόγοι, ἰδίως οἱ πολυπληθεῖς καὶ ἐπαχθεῖς φορολογικὲς ὑποχρεώσεις τῶν ραγιαδῶν», ποῖο τὸ με-ριδίον συμμετοχῆς τῆς Ἐκκλησίας στὸ ἔγκλημα; “Ὅταν τὸ πρόβλημα μὲ τὶς ἐξωμοσιεῖς ἀπείλησε τὴν Ὀρθοδοξία μὲ ἐξαφάνισι, ἱεράρχες καὶ ἱερεῖς ὄρῃκαν καὶ πάλι τὸν τρόπο νὰ δάλουν χαλινὸ στὸ πόπολο. “Ἡ ἀρχικὴ ἐρμηνεία, ὅτι τὰ παθήματα τῶν χριστιανῶν ὀφείλονται στὴ θεία δίκη γιὰ τὰ τρομερά τους ἁμαρτήματα, παραχώρησε τὴ θέσι της σὲ μιὰν ἄλλη, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία τὰ δεινὰ τῆς Ὀρθοδοξίας ἀποτελοῦσαν σημεῖα, ὅτι τὸ ἀνθρώπινο γένος ἔπρεπε νὰ περιμένει σύντομα τὴ Δευτέρα Παρουσία καὶ ὅτι γι’ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε στοὺς μουνσουλμάνους νὰ καταστρέψουν τὸν κόσμον (...). Ἡ σκλαδιὰ παρουσιαζόταν ὡς “πειρασμός”, “πίστεως γυμνά-σιον”, γιὰ νὰ δοκιμασθεῖ ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν (...). Ἡ ἐξήγησι αὕτη δὲν ἄφηκε περιθώρια ἀμφιβολίας ὥς πρὸς τὶς συνέπειες πού θὰ ἀντιμετώπιζεν ὁ ἐξωμότης κατὰ τὴν τελευταία κρίσι. Ἀντίθετα ὁ πιστὸς πού εἶχε δοκιμασθεῖ καὶ εἶχε ἀνθέξει στὸν πειρασμὸ ν’ ἀπαρνηθεῖ τὴν πίστι του, θὰ ἀπολάμβανε αἰώνια ἀνταμοιβή». Καὶ τὸ ποῖμνιο ρίχτηκε στὴ σφαγὴ, στὰ πιὸ φοβερά, τὰ πιὸ ἀπάνθρωπα βασανιστήρια. Καὶ «σφάξε με, ἀγᾶ μου, ν’ ἀγιάσω», γέμισε ὁ τόπος ἁγίους, «ἀδιάφορο ἂν ἡ προηγούμενη ζωὴ τους δὲν ἦταν ἀπόλυτα ἄσφογη (...). Τὰ λείψανα τῶν νεομαρ-τύρων τὰ διεφύλασε ὁ λαὸς μὲ εὐλάβεια καὶ τὰ θεωροῦσε θαυματουργὰ γιὰ τὴ θεραπεία ἀσθε-νειῶν, γιὰ τὴν ἀποτροπὴ ἐπιδημιῶν, γιὰ τὴ λῆξι τῆς ἀνομβρίας κ.λπ. Συχνὰ οἱ μοναχοὶ τὰ μετέ-φεραν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, γιὰ νὰ θερμάνουν τὴν πίστι καὶ νὰ ἀργυρολογήσουν».

Κι ἐγὼ τί φταίω, ἀναρωτιέται ἡ Ἰωάννα. Ὅποιος ἀνακατεύεται μὲ τὰ πίτουρα, Ἰωάννα...

Οὐρανία Προγκουρη

ΗΝΙΟΧΟΣ

‘Ο άνθελληνισμός της Παλαιᾶς Διαθήκης

1. Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ἀποτελεῖται, ὡς γνωστόν, ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν 49 (κατὰ τοὺς 0') βιβλίων, ὅπου περιέχεται ἡ μυθολογία καὶ ἡ ἱστορία τῶν Ἑβραίων. Ὁ ὅρος «*Παλαιὰ Διαθήκη*» καθιερώθηκε ἀπὸ τὸν Παῦλο¹, ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὴν «*Καينὴ* (= νέα) *Διαθήκη*», καὶ θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, Χριστιανούς καὶ Μουσουλμάνους ὡς «θεόπνευστη». Οἱ Ἰουδαῖοι δέβαια δὲν τὴν ὀνομάζουν «Παλαιὰ Διαθήκη» (ἐπειδὴ ἀκριδῶς δὲν ἀναγνωρίζουν τὴν Καينὴ Διαθήκη), ἀλλὰ τὴν ἀποκαλοῦν Tanah, ἐκ τῶν ἀρχαίων συμφώνων τῶν λέξεων Forah (= πεντάτευχος/νόμος), Nebiim (= Προφῆτες), Kethoubim (= ἀγιόγραφα). (Στὴν καθομιλουμένη γλῶσσα παγκοσμίως ἡ Π.Δ. ἀποκαλεῖται ἀπλὰ «*Βίβλος*»).

Ἡ συγκρότηση καὶ ἡ «κλείσις» τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Κανόνος τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἐγίνε περὶ τὸ 100 μ.Χ. στὴν ραββινικὴ σύνοδο τῆς Ἰάμνειας². Γίνεται ἀντιληπτό, ὅτι ἡ Παλαιὰ Διαθήκη ἀποτελεῖται ἀπὸ κείμενα καὶ βιβλία ποὺ ἐγγράφησαν σὲ διαφορετικὲς ἱστορικὲς περιόδους καὶ σὲ ποικίλες περιοχές. (Γιὰ περισσότερες πληροφορίες βλ. G.W. Anderson, *The Old-Testament: Canonical and Non-Canonical* ἐν *The Cambridge History of the Bible*, vol. I: *From the Beginnings to Jerome*, edited by P.R. Ackroyd and C.F. Evans, Cambridge Eng: Cambridge University Press, 1970, σ. 113-159).

Ἡ σύγχρονη ἐπιστὴμὴ τῆς ἱστοριοφιλολογικῆς κριτικῆς τοῦ κειμένου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης δέχεται τὴν «θεωρίαν τῶν πηγῶν» (Γιαχδική, Ἑλωχειμική, Ἰερατική, Δευτερονομική), ποὺ κυρίως ἀνέπτυξε ὁ παλαιοδιαθηκολόγος Julius Wellhausen³ (καὶ ποὺ μετέπειτα ἀνέλυσαν οἱ ἐπόμενοι εἰδικοὶ ἐπιστήμονες⁴). Ἐπίσης εἶναι προφανὴς ἀκόμη καὶ στοὺς μὴ-εἰδικούς ὁ θαυμάσιος ἐπηρεασμός (εἰδικὰ τῆς «Πεντατεύχου») ἀπὸ τὰ Βαβυλωνιακὰ καὶ Σουμεριακὰ Ἔπη καθὼς καὶ ἀπὸ τὴς Αἰγυπτιακῆς καὶ Ἑλληνικῆς παραδόσεως (βλ. λεπτομέρειες: O. Kaiser, *Einleitung in das Alte Testament* καὶ O. Eissfeldt, μὲ ὅμοιο τίτλο καθὼς καὶ J. Coppens, *Les Parallèles du Psautier avec les Textes de Ras Shamra-Ugarit*, BHET 18, 1946, καὶ J.H. Patton, *Canaanite Parallels in the Book of Psalms*, Balt. 1944).

Τὸ σπουδαιότερο μέρος τῶν ἱστορικῶν γεγονότων τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ, ποὺ περιγράφονται στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, διαδραματίστηκαν στὴν Παλαιστίνη. Ἡ λέξη «*Παλαιστίνη*» προέρχεται ἀπὸ τὸ ὄνομα «Φιλισταία», ποὺ ἐδόθη ἀπὸ τοὺς Κρήτες ἄποικους Φιλισταίους (ποὺ οἱ Ἑβραῖοι ἀποκαλοῦσαν Pelistim). Στὴν Παλαιὰ Διαθήκῃ ἡ Παλαιστίνη, ἡ χώρα δηλαδὴ τῶν Κρητῶν/Φιλισταίων, καλεῖται Χαναάν. (Παλαιότερα πίστευαν, ὅτι ἡ λέξη «*Χαναάν*» προέρχεται ἐκ τοῦ ἑβραϊκοῦ *Kanaan*, ποὺ σημαίνει «χαμηλός». Νεώτεροι ἐρευνητὲς ὁμῶς θεωροῦν τὴν λέξη «*Χαναάν*» προερχόμενη ἐκ τῆς Ἀκκαδικῆς καὶ σημαίνουσα «πορφύρα»⁵). Φαίνεται λοιπόν, ὅτι ἡ λέξη «*Χαναάν*» ἀποτελεῖ μετάφραση τῆς ἑλληνικῆς λέξης «*Φοινίκη*», δεδομένου ὅτι «*φοῖνιξ*» στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά σημαίνει «πορφυροῦς». Εἶναι γνωστὸ στοὺς ἱστορικούς, ὅτι πρὶν τὸν 12ο αἰ. π.Χ. ἐγκαταστάθηκαν, ἐκ Κρήτης προερχόμενοι, οἱ Φιλισταῖοι⁶ στὰ παράλια τῆς Παλαιστίνης, ποὺ τότε εὐρίσκετο ὑπὸ Αἰγυπτιακὴ μᾶλλον ἐπικυριαρχία. (Ὁ 12ος αἰ. π.Χ. ἦτο περίοδος ἀναταραχῶν καὶ ἐμφυλίων πολέμων μεταξὺ τῶν Μυκηναϊκῶν βασιλείων στὴν εὐρύτερη περιοχὴ τοῦ Αἰγαίου, ποὺ κατέληξε στὶς ἐπιδρομὰς τῶν «*Λαῶν τῆς Θαλάσσης*», ἐκ τῶν ὁποίων οἱ ὀνομαζόμενοι στὰ ἱερογλυφικά ὡς Palesati ἦσαν οἱ γνωστοὶ μας Φιλισταῖοι, Μυκηναῖοι, δηλ. Ἑλληνικὸ φύλο, προερχόμενός ἐκ Κρήτης. (Βλ. περισσότερα: A. Weiser, *Einleitung in das Alte Testament*, Π. Μπρατσιώτη, *Οἱ Φιλισταῖοι καὶ ὁ Αἰγαιοκρητικὸς Πολιτισμὸς ἐν Παλαιστίνῃ*, G.H. Gordon, *The Mediterranean Factor in the Old Testament*, καθὼς ἐπίσης Toynebee A., *A Study of History*, 1, VI, p. 92 καὶ J. Gray, *The Canaanites*). Τὴν ἴδια περίπου χρονικὴ περίοδο τὰ Ἰσραηλιτικὰ νομαδικὰ φύλα εἰσβάλλουν στὴν Παλαιστίνη ἐξ ἐρήμου ὁρμώμενα. Μόνον μετὰ ἀπὸ παρέλευση 3 αἰῶνων θὰ δυνήθουν, ἐνστερνιζόμενα τὸν Φιλισταϊκὸ ἢ Χανααντικὸ πολιτισμό, ν' ἀναπτύξουν κρατικὴ ὑπόσταση ὑπὸ τὸν Σολομῶντα (9ος αἰ. π.Χ.).

Οἱ Ἑβραῖοι λίγα χρόνια μόνο μπόρεσαν νὰ ὑπάρξουν ὡς ἐλεύθερη ἐθνότητα. Στὴν Παλαιὰ Δια-

θήκη, ἡ ὁποία ἐξιστορεῖ (ἢ προσπαθεῖ νὰ ἐξιστορήσει) τοὺς ἀγῶνες τῶν Ἑβραίων γιὰ ἐθνικὴ ἐπιβίωση, ὅλοι οἱ ἀντίπαλοι τοῦ «περιούσιου λαοῦ» θεωροῦνται ἐκ Θεοῦ «ἐπικατάρατοι». Ἔτσι ὁ Γιαχβὲ θὰ ἐξολοθρεῦσει τοὺς Αἰγυπτίους, τοὺς Κρητες/Φιλισταίους, τοὺς Βαβυλωνίους καὶ τοὺς Μακεδόνες πού ἐπιδουλεύθηκαν τὸν Ἰσραήλ, τὸν «περιούσιο λαὸν» τοῦ Γιαχβὲ. Κατ' αὐτὴ τὴ λογικὴ λοιπὸν ὁλόκληρα διβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἔχουν ἐπωμισθεῖ τὸν ρόλο τῆς ἐξιστορήσεως τῶν ἀγῶνων καὶ προβολῆς τῶν θυσιῶν τοῦ Ἑβραϊκοῦ λαοῦ, τοῦ «περιούσιου λαοῦ» τοῦ Θεοῦ, κατὰ τῶν ἀλλοφύλων.

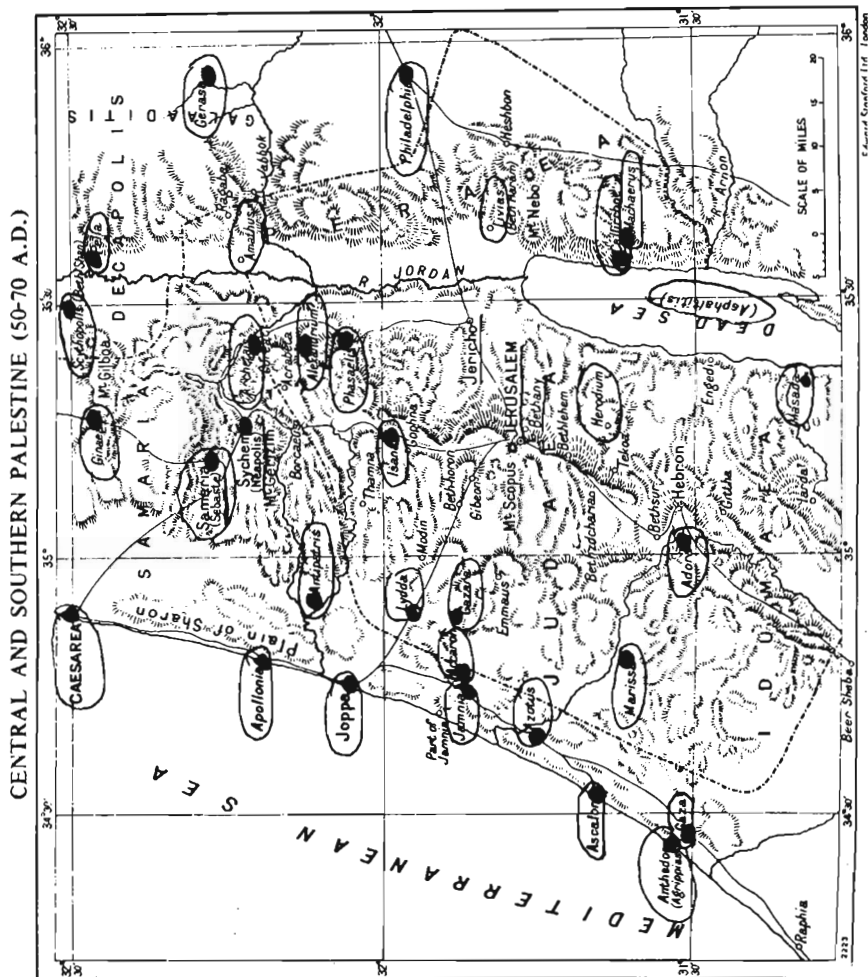
Συγκεκριμένα ἡ «Ἐξοδος» περιγράφει, πῶς ὁ Θεὸς ἐξολοθρεῦσε τοὺς ἐχθροὺς τῶν Ἑβραίων Αἰγυπτίους, τὰ διβλία τῶν «Κριτῶν» καὶ τῶν «Βασιλειῶν» ἐξιστοροῦν, πῶς οἱ Ἑβραῖοι μετὰ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἐνίκησαν τοὺς Φιλισταίους (Γολιάθ, Σαμψών), τὸ διβλίον τῶν «Μακκαδαίων» ἐξηγεῖ, πῶς ὁ «περιούσιος λαὸς» τοῦ Θεοῦ ἀντιστάθηκε στὰ σχέδια τῶν Μακεδόνων τοῦ Ἀντιόχου, ἐνῶ οἱ «Προφῆτες» δὲν κάνουν τίποτα ἄλλο, παρὰ νὰ προμαντεύουν καὶ νὰ προεξοφλοῦν τὸ λαμπρὸ μέλλον τῆς «Ἀγίας Σιῶν» ἐναντίον κάθε ἐχθροῦ τῆς καὶ κυρίως κατὰ τῶν Ἑλλήνων (Ἰεζεκιήλ, ΚΕ', 16-17, Σοφονίας, Β' 4-6, Ζαχαρίας, Θ', 7-13 κ.λπ.).

Κάθε λαὸς δέβαια ἔχει τὸ ἀναφαίρετο δικαίωμα νὰ ἐξιστορεῖ τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνες του καὶ νὰ ὑμνεῖ τίς νίκες κατὰ τῶν ἐχθρῶν του. Ἀκόμα θὰ μπορούσαμε νὰ δικαιολογήσουμε καὶ ρατσιστικὰ κηρύγματα τοῦ τύπου: «λαὸς ἅγιος εἰ Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου, καὶ σὲ προεῖλετο Κύριος ὁ Θεὸς σου εἶναι σε αὐτῷ λαὸν περιούσιον παρὰ πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς» (Δευτερονόμιον, 7,6). Ὅμως ἐκεῖνο πού εἶναι ἀδιανόητο (εἰδικὰ γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνες) εἶναι νὰ θεωροῦμε ἐμεῖς «θεόπνευστο» καὶ νὰ λατρεύουμε ὡς δικό μας «ἱερὸ διβλίον» ἓνα διβλίον (τῆς ἱστορίας ἐνὸς ξένου λαοῦ), πού βρίθεται ἀπὸ ἀνθελληνικὰ κηρύγματα τοῦ τύπου: «καὶ ἐπεγερῶ τὰ τέκνα σου Σιών ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων καὶ ψηλαφήσω σε ὡς ῥομφαίαν μαχητοῦ...» (Ζαχαρίας, 9,13). Ὁ ἀνθελληνισμὸς τοῦ «θεόπνευστου» προφήτη Ζαχαρία δὲν εἶναι τὸ μόνον κήρυγμα πού στρέφεται ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. [ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οἱ Ρωμαῖοι «ἐγλύτωσαν» τίς Ἑβραϊκὰς καταρές τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, γιὰτί οἱ Ἑβραῖοι διελύθησαν ὡς ἔθνος/κράτος ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Ἀδριανὸν τὸ 135 μ.Χ., πρὶν προλάβουν νὰ καταγράψουν τὰ πάθη τοὺς στὸν «ἱερὸ κανόνα» τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὁ ὁποῖος ἔκλεισε, ὅπως προαναφέραμε, στὴν ραββινικὴ σύνοδο τῆς Ἰάμβειας, τὸ 100 μ.Χ.].

2. Ἡ πρώτη «συγκρουσιακὴ» ἐπαφὴ μεταξὺ Ἑβραίων καὶ Ἑλλήνων, πού καταγράφεται στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ἀναφέρεται στὴ σύγκρουση Ἰσραηλιτῶν καὶ Φιλισταίων, πού ἀνάγεται χρονολογικὰ στὸ τέλος τῆς Μυκηναϊκῆς Περιόδου (12ος-11ος αἰ. π.Χ.). Ὅπως προαναφέραμε, περὶ τὸ 1200 π.Χ. περὶ Μυκηναϊκὰ φύλα ἐκ Κρήτης ἴδρυσαν ἀποικίες (Ἀσκαλὼν, Γάζα, Ἀζωτος, Ἀκκαρὼν κ.λπ.) στὰ παραλία τῆς Παλαιστίνης. Τὴν ἴδια περίπου ἐποχὴ ἤκμαζε καὶ ὁ ἀνατολικὸς προελεύσεως οὐγκαριτικὸς/χαναναϊτικὸς πολιτισμὸς. (βλ. G. Saadé, *Ras-Shamra, Ruines d' Ugarit* καὶ R. Dussaud, *Les Découvertes de Ras Shamra et l' Ancien Testament*· καθὼς καὶ περὶ τῶν σχέσεων τῆς Οὐγκαριτ μετὰ τοὺς Κρητομυκηναίους βλ. C.F.A. Schaeffer, *The Cuneiform Texts of Ras-Shamra*).

Ἐκείνη τὴν περίοδο εἰσβάλλουν στὴν Παλαιστίνην τὰ πρῶτα νομαδικὰ φύλα τῶν Ἑβραίων καὶ ἀρχίζουν οἱ πολυχρόνιοι πόλεμοι μετὰ τοὺς Κρητες/Φιλισταίους, πού κατοικοῦσαν στίς παραλιακὰς ἀποικίες τῆς Παλαιστίνης. Ἡ διαμάχη μεταξὺ Ἑβραίων καὶ Κρητῶν/Φιλισταίων (πού ἀντιπροσωπεύεται ἀπὸ τὴν πασίγνωστη «μονομαχία» Δαβὶδ-Γολιάθ) περιγράφεται στὰ διβλία τῆς Π.Δ. *Κριταί*, *Βασιλειῶν* Α', Β'. Ὁ Θεὸς φυσικὰ ἦταν πάντα στὸ πλευρὸ τῶν Ἑβραίων κατὰ τῶν Κρητῶν/Φιλισταίων, πού ἀπετέλεσαν καὶ τὸ στόχο τῆς ζηλότυπης ὀργῆς του: «οὐαὶ οἱ κατοικοῦντες τὸ σχοῖνισμα τῆς θαλάσσης, πάροικοι Κρητῶν λόγος Κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, Χαναάν γῆ ἀλλοφύλων, καὶ ἀπολῶ ὑμᾶς ἐκ κατοικίας· καὶ ἔσται Κρήτη νομὴ ποιμνίων καὶ μάνδρα προβάτων...» (Σοφονίας, 2, 5-6). Καὶ ὁ ἄλλος «θεόπνευστος» προφήτης, ὁ Ἀμώς, συμπληρῶνει ἐπακριδῶς τὴν τιμωρίαν τοῦ Θεοῦ κατὰ τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων τῆς Παλαιστίνης: «Τάδε λέγει Κύριος...καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ τὰ τείχη Γάζης καὶ καταφάγεται θεμέλια αὐτῆς· καὶ ἐξολοθρεῖσθω κατοικοῦντας ἐξ Ἀζωτου καὶ ἐξαρθρῆσεται φυλὴ ἐξ Ἀσκαλῶνος καὶ ἐπάξω τὴν χεῖρα μου ἐπὶ Ἀκκαρὼν καὶ ἀπολοῦνται οἱ κατάλοιποι τῶν ἀλλοφύλων, λέγει Κύριος» (Ἀμώς, 1, 6-8).

Ἀπὸ τὰ σχολικὰ μας θρανία ἔχουμε μάθει στὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν, ὅτι οἱ «προφῆτες»

Χάρτης της περιοχής, όπου κατοικούσαν οι Έβραίοι, καταρτισθείς από την αγγλική εταιρεία Κλασικών Έκδόσεων «Loeb». Οι έντος κύκλοι πόλεις είναι ελληνικές και φέρουν ελληνικές ονομασίες.

τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης δὲν ἔκαμαν τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ κηρύσσουν περὶ Δικαιοσύνης καὶ νὰ προαναγγέλλουν τὴν ἔλευση τοῦ Μεσσία. Ὅμως ὅποιος ἀναγνώσει τὰ προφητικά κείμενα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀναγνωρίζει ἀμέσως, ὅτι ἕνας βασικός πυρήνας τοῦ κηρύγματος τῶν «προφητῶν» ἀναφέρεται στὶς κατὰρες τοὺς κατὰ τῶν Ἑλλήνων (ὅπως φυσικά καὶ κατὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ποὺ συγκρούστηκαν κατὰ περιόδους μὲ τοὺς Ἑβραίους) καὶ στὸν πολιτικό θρίαμβο τῆς Σιών. «Ἀναστῶμεν καὶ ἀναστρέψωμεν πρὸς τὸν λαὸν ἡμῶν εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν ἀπὸ προσώπου μαχαίρας Ἑλληνικῆς...» (Ἱερειάς, 26, 16). «Καὶ ράξει ὁ Θεὸς τοὺς ἐπανιστανομένους ἐπ' ὄρος Σιών ἐπ' αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν διασκεδάσει, Συρίαν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ τοὺς Ἑλλήνας ἀφ' ἡλίου δυσμῶν τοὺς ὑπεσθόντας τὸν Ἰσραὴλ ὅλῳ τῷ στόματι...» (Ἡσαΐας, 9, 10-11). «Τάδε λέγει Κύριος... ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς ἄλλοφύλους καὶ ἐξολοθρεύσω Κρήτας καὶ ἀπολῶ τοὺς καταλοίπους τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν...» (Ἰεζεκιήλ, 26, 16). «Ἐπιγνώσεσθε, διότι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ὁ κατασκηνῶν ἐν Σιών ἐν ὄρει ἁνίῳ μου, καὶ ἔσται Ἱερουσαλὴμ πόλις ἁγία καὶ ἀλλογενεῖς οὐ διελεύσονται δι' αὐτῆς οὐκέτι...» (Ἰωήλ, 4, 17). «Πέρασι καὶ Κρήτες καὶ Λυδοὶ καὶ Αἰθίοες καὶ πάντες οἱ ἐπίμικτοι καὶ τῶν υἱῶν τῆς διαθήκης Μου μαχαίρα πεσοῦνται ἐν αὐτῇ...» (Ἰεζεκιήλ, 30, 5) κ.ο.κ.

Ὁ στρατηγικός σκοπὸς ποὺ ἐπαγγέλλονται οἱ προφῆτες δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν θρίαμβο τῆς Σιών: «τάδε λέγει Κύριος, καὶ ἐπιστρέψω ἐπὶ Σιών καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ Ἱερουσαλὴμ καὶ κληθήσεται ἡ Ἱερουσαλὴμ πόλις ἡ ἀληθινὴ καὶ τὸ ὄρος Κυρίου Παντοκράτορος, ὄρος ἁγίου» (Ζαχαρίας, 8,3). Ὁ θρησκευτικός θρίαμβος ὅμως τῶν Ἑβραίων εἶναι ἀλληλένδετος μὲ τὴν ἐθνικὴ καὶ πολιτικὴ τοὺς παγκόσμια κυριαρχία: «ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις ἔαν ἐπιλάβωνται δέκα ἄνδρες ἐκ πασῶν τῶν γλωσσῶν τῶν ἐθνῶν καὶ ἐπιλάβωνται τοῦ κρασπέδου ἀνδρός Ἰουδαίου λέγοντες, Πορευσόμεθα μετὰ σοῦ, διότι ἀκηκόαμεν ὅτι ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν ἐστίν» (Ζαχαρίας, 8, 23).

Εἶναι προφανὲς λοιπόν, ὅτι τὸ κήρυγμα τῶν προφητῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀναφέρεται στὸν ἐθνικό, πολιτικό καὶ θρησκευτικό θρίαμβο τῶν Ἑβραίων κατὰ παντός ἄλλοφύλου. Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀνθρωπισμὸ τοῦ σιωνιστικοῦ κηρύγματος τῶν προφητῶν, ἡ Παλαιὰ Διαθήκη εἶναι συγκλονιστικὰ ἀποκαλυπτική: «Πέπνται ὁ φόδος τῶν ἐθνῶν καὶ ἡ πρὸς τούτους διαθήκη αἵρεται, καὶ οὐ μὴ λογίσσῃ αὐτοὺς ἀνθρώπους» (Ἡσαΐας, 33, 8).

3. Ἄν οἱ Κρήτες/Φιλισταῖοι καὶ οἱ ἄλλοι παλαιστινιακοὶ λαοὶ (Χανααναῖοι, Μωαβῖτες, Ἀμορραῖοι κ.λπ.) ὑπῆρξαν οἱ ἀντίπαλοι τῶν Ἑβραίων στὶς ἀρχές τῆς 1ης χιλιετίας π.Χ., ὁ σπουδαιότερος καὶ πιὸ κρίσιμος ἀντίπαλος τοῦ Ἰσραὴλ ὑπῆρξαν οἱ Μακεδόνες τῶν Ἀλεξανδρινῶν καὶ Ἑλληνιστικῶν χρόνων. Τότε λίγο ἔλειψε, ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς νὰ ἀφομοιώσει τοὺς Ἑβραίους, οἱ ὁποῖοι ἐλλήνιζαν ἐκούσια καὶ μαζικά, ἀλλάζοντας ὀνόματα, ἦθι ἔθιμα καὶ γλῶσσα. Τὸ κρίσιμότερο σημεῖο ὑπῆρξε ἡ προσπάθεια τοῦ βασιλιᾶ τῆς Ἑλληνικῆς Συρίας (τῶν Ἐπιγόνων τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου) Ἀντίοχου τοῦ Ἐπιφανοῦς, νὰ ἐξαλείψει τὴν ἐβραϊκὴ θεοκρατία, ταυτίζοντας Δία καὶ Γιαχβέ. Τότε οἱ Ἑβραῖοι ἐπαναστάτησαν κατὰ τῶν Μακεδόνων καὶ μὲ ἡγέτη τὸν Ἰούδα τὸν Μακκαβαῖο (*makkabi* = σφύρα) κατάφεραν προσωρινὰ νὰ νικήσουν τὸν στρατηγὸ Λυσία καὶ ν' ἀπελευθερώσουν τὴν Ἱερουσαλὴμ. Αὐτὸ ἐγένετο τὴν 25η Δεκεμβρίου τοῦ 165 π.Χ., καὶ ἀπὸ τότε οἱ Ἑβραῖοι γιορτάζουν τὴν γιορτὴ τῶν «Εγκαινίων» (*Hannukah*) εἰς ἀνάμνησιν τῆς νίκης τοὺς κατὰ τῶν Ἑλλήνων τοῦ Ἀντίοχου τοῦ Ἐπιφανοῦς (βλ. καὶ Ἰω. 10, 22).

Στὴ συνέχεια ὁ Ἰουδαῖος Μακκαβαῖος σκοτώθηκε τὸ 161 π.Χ. ἀπὸ τὸν στρατηγὸ Βακχίδη παρὰ τὰ Ἑλᾶσα. Τὸν διαδέχθηκε ὁ ἀδελφὸς του Ἰωνάθαν, ὥσπου τὸ 142 π.Χ. τὸ ἰουδαϊκὸ κράτος ἀπέκτησε τὴν ἀνεξαρτησία του ἀπὸ τοὺς Σελευκίδες, ἀρκετὰ ὅμως ἐξελληνισμένο. Ὁ Ἰωνάθαν ὅμως σκοτώθηκε σὲ ἐνέδρα ἀπὸ τὸν στρατηγὸ Τρύφωνα, καὶ τὴν ἡγεσία τῶν Ἑβραίων ἀνέλαβε ὁ Σίμων Μακκαβαῖος, ἀδελφὸς τοῦ Ἰωνάθαν. Τελικά καὶ ὁ Σίμων δολοφονήθηκε ἀπὸ τὸν γαμπρὸ του ἐξελληνισμένο Ἰουδαῖο Πτολεμαῖο, καὶ τελικὰ ἡ ἡγεσία τῶν Ἑβραίων πέρασε τὸ 135 π.Χ. στὸν γιου τοῦ Ἰωνάθαν Ἰωάννη Ὑρκανό, ποὺ ἐγενε ἀρχηγὸς τοῦ κράτους καὶ ἀρχιερέας καὶ ἡγέτης τῆς ἐβραϊκῆς δυναστείας τῶν Ἀσμοναίων βασιλέων, ἡ ὁποία διήρκεσε μέχρι τὸ 63 π.Χ., ποὺ μπῆκαν στὴν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ρωμαῖοι καὶ ὁ Πομπήιος χάρι στὴν «βοήθεια» τῶν Φαρισαίων. Αὐτὴ εἶναι σὲ πολὺ συνοπτικὴ γραμμὴς ἡ Μακκαβαϊκὴ ἐπανάσταση τῶν Ἑβραίων κατὰ τῶν Μακεδόνων-Σελευκιδῶν (165-142 π.Χ.), ποὺ, ἂν καὶ κατέληξε σὲ ἀνεξαρτησία τοῦ Ἰσραὴλ, ὅμως δὲν κατάφερε νὰ

ἀποσοδῆσει τὸν ἐξελληνισμό, πού ταχύτατα εἶχε σαρώσει κάθε γωνιά τῆς Παλαιστίνης – ἀλλὰ καὶ τῆς Οἰκουμένης ὁλόκληρης ἐκεῖνη τὴν (ἐλληνιστικὴ) ἐποχὴ. (Γιὰ τὴν ἐπίδραση τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ στὸν Ἰουδαϊσμό τῶν Ἑλληνιστικῶν Χρόνων βλ. J.C.B. Mohr, *Judentum und Hellenismus*, 1973). Ἡ ἐξιστόρηση αὐτῆς τῆς Μακκαβαϊκῆς ἑπανάστασης κατὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς Συρίας περιγράφεται στὰ 4 βιβλία τῶν «*Μακκαβαίων*» τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Ἡ σημαντικότερη αἰτία πού ὁδήγησε τοὺς Μακκαβαίους σὲ ἐπανάσταση κατὰ τῶν Ἑλλήνων Μακεδόνων ἦταν ἡ ἐπέλαση τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ (δήμων, θεάτρων, ἀθλητισμοῦ, γραμμάτων καὶ τεχνῶν), πού ἀπειλοῦσε νὰ ἐξαφανίσει τὴν πνευματικὴ, ἰδεολογικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἐξουσία τοῦ ἐβραϊκοῦ ἱερατείου. Ἡ διάχυση τῆς ἐλληνικῆς γνώσης κατέλυε τὶς θεῖες ἀποκλειστικότητες καὶ τὴν αὐθεντία τῶν ἱερατικῶν οἰκογενειῶν (βλ. Α. Ζωγράφου, *Ἀντιγνώση*). Μὲ τὸ σπᾶσιμο ὁμως τοῦ μονοπωλίου τῆς γνώσης τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἱερατείου κινδύνευε ἅμεσα ἡ ἐθνικὴ ταυτότητα τῶν Ἑβραίων, ἡ ὁποία ἔνα καὶ μόνο σημεῖο ἀναφορᾶς εἶχε: τὴν θεοκρατίαν τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Γιαχβὲ ἐπὶ Γῆς. Ἡ ἐπαφὴ τῶν Ἑβραίων μὲ τὸν ἐλληνικὸ πολιτισμὸ (μετὰ τὶς κατακτήσεις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου) ἦταν καταλυτικὴ. Ἡ Ἰουδαία γέμισε γυμνάσια, θέατρα, βουλές καὶ παλαῖστρες. Στὴν Ἱερουσαλὴμ ὁ ἀρχιερεὺς Ἰάσων ἰδρύει γυμνάσιο ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, ἐνῶ ἡ ἀλλαγὴ τῶν ὀνομάτων (Ἰησοὺς > Ἰάσων, Γιακόμπ > Ἰάκωβος κ.λπ.) καὶ ἡ ἐλληνικὴ γλῶσσα ἐγίναν «ἐνδημικά» φαινόμενα. Ὁ λαμπρὸς ἐλληνικὸς πολιτισμὸς εἶχε καταγοητεῦσει τὸν ποιμενικὸ λαὸ τῶν Ἑβραίων. Ὁ μέγας κίνδυνος ὁμως γιὰ τὸν ἱερατεῖο ἦλθε, ὅταν ὁ λαὸς ἄρχισε νὰ μαθαίνει ἐλληνικὴ γραφὴ καὶ ἀνάγνωσι καὶ νὰ μελετᾷ ἐπὶ τοὺς Ἑλλήνες σοφοὺς. Τότε ἐγίνε φανερὸ στοὺς ραββίνους, ὅτι ἐπέρχεται τὸ τέλος τους, γιατί ὁ Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς ἐπέδωκε διὰ τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ τοὺς Ἰουδαίους «ἴσους Ἀθηναίοις ποιήσειν» (Μακκαβαίων Β', 9, 16).

Τὴν ἴδια ἐπίσης περίοδο οἱ ἐλληνικὲς πόλεις στὴν Παλαιστίνη φυτρώνουν σὰν μανιτάρια – ὅπως ἄλλωστε καὶ σ' ὅλο τὸ ἀπέραντο κράτος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν Διαδόχων. Ἀναφέρουμε γιὰ παράδειγμα τὴν Πέλλα, τὰ Γάδαρα, τὴν Σκυθόπολη, τὴν Πτολεμαῖδα, τὴν Σελεύκεια, τὴν Ἀπολλωνία, τὴν Φιλαδέλφεια, τὴν Ἰόπη, τὴν Νεάπολη, τὴν Ἀντιπατρίδα κ.λπ. «*Ἦν δ' οὕτως ἀκμή τις Ἑλληνισμοῦ καὶ πρόσδασις ἁλοφυλισμοῦ διὰ τὴν τοῦ ἀσεβοῦς καὶ οὐκ ἀρχιερεῶς Ἰάσωνος υπερβάλλονσαν ἀναγνείαν, ὥστε μηκέτι περὶ τὰς τοῦ θυσιαστηρίου λειτουργίας προθύμους εἶναι τοὺς ἱερεῖς, ἀλλὰ τοῦ μὲν νεῶ καταφρονούντες καὶ τῶν θυσιῶν ἀμελοῦντες ἔσπευδον μετέχειν τῆς ἐν παλαιστῇ παρανόμου χορηγίας μετὰ τὴν τοῦ δίσκου πρόσκλησιν καὶ τὰς μὲν πατρῶνας τιμὰς ἐν οὐδενὶ τιθέμενοι, τὰς δὲ Ἑλληνικὰς δόξας καλλίστας ἡγούμενοι*» (Μακκαβαίων Β', 4, 13-15). Ἐπειδὴ ὄχι μόνον οἱ νέοι ἀλλὰ καὶ ἡλικιωμένοι εἶχαν μαγευτεῖ ἀπὸ τὸν ἐλληνικὸ τρόπο ζωῆς καὶ ἐγκατέλειπαν ἀγγελὴδὸν τὰ ἐβραϊκὰ ἔθιμα, ὁ κίνδυνος γιὰ τὴν ἐθνικὴ ὑπόστασι τοῦ Ἰσραὴλ ἦταν ἄμεσος καὶ εἰδικὰ γιὰ τὸ ἱερατεῖο ἔμοιαζε μὲ ἕναν φοικτὸ ἐφιάλτη. Τὰ πράγματα ἐφτάσαν στὸ ἀπροχώρητο, ὅταν «ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς γέροντα Ἀθηναῖον ἀναγκάζειν τοὺς Ἰουδαίους μεταβαίνειν ἀπὸ τῶν πατρίων νόμων καὶ τοῖς τοῦ Θεοῦ νόμοις μὴ πολιτεύεσθαι, μολύνειν δὲ καὶ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις νεῶ καὶ προσονομάσαι Διὸς Ξενίου» (Μακκαβαίων Β', 6, 1-3).

Τότε ἦταν, πού ξέσπασε καὶ ἡ περιφνημὴ ἐπανάσταση τῶν Μακκαβαίων, ὅπως ἀναφέραμε καὶ παραπάνω. Ὁ Θεὸς φυσικὰ σύμφωνα μὲ τὴν Παλαιὰ Διαθήκην ἦταν μὲ τὸ μέρος τοῦ «περιούσιου» λαοῦ τῶν Ἑβραίων κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ὅπως καὶ οἱ Ρωμαῖοι, οἱ ὁποῖοι: «*εἶδον τὴν βασιλείαν τῶν Ἑλλήνων καταδουλουμένους τὸν Ἰσραὴλ δουλεῖα*» (Μακκαβαίων Α', 8, 18). Γι' αὐτὸ καὶ ὁ προφήτης Ζαχαρίας, μεταφέρων τὸ μήνυμα τοῦ Θεοῦ, ἀνακράζει: «*καὶ ἐπεγερώ τὰ τέκνα σου, Σιών, ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων καὶ ψηλαφήσω σε ὡς ῥομφαίαν μαχητοῦ... κύριος παντοκράτωρ ὑπερασπιεῖ αὐτῶν, καὶ καταναλώσουσιν αὐτοὺς καὶ καταχώσουσιν αὐτοὺς ἐν λίθοις σφενδόνης καὶ ἐκπίονται αὐτοὺς ὡς οἶνον καὶ πλήσουσιν ὡς φιάλας θυσιαστηρίου*» (Ζαχαρίας, 9, 13-16). [Μετάφραση: Θὰ ξεσηκώσω τὰ παιδιὰ σου, Σιών, ἐναντίον τῶν παιδιῶν τῶν Ἑλλήνων καὶ θὰ σὲ κάμω ὡς ξιφὸς πολεμικὸ... ὁ κύριος ὁ παντοκράτωρ θὰ τοὺς ὑπερασπίσει (τοὺς Ἑβραίους) καὶ θὰ τοὺς κατασπαράξουν (τοὺς Ἑλλήνες) καὶ θὰ τοὺς θάψουν κάτω ἀπὸ πέτρες σφεντόνας καὶ θὰ τοὺς πιούν σὰν κρασί καὶ θὰ γεμίσουν (μὲ τὸ αἷμα τους) φιάλες σὰν αὐτὲς τοῦ θυσιαστηρίου].

4. Ὅσα ἀναφέραμε παραπάνω δὲν μπορεῖ νὰ ἔχουν χαρακτηρὰ ἀντιεβραϊκοῦ κηρύγματος ἢ ἀντισημιτικῆς προπαγάνδας. Ὁ ἐβραϊκὸς λαὸς ἔχει τὰ ἴδια δικαιώματα στὴν ζωὴ ὅπως κάθε ἄλλος λαὸς

τῆς ὑφηλίου. Εἶναι σεβαστὸ ἐπίσης καὶ τὸ δικαίωμα του νὰ τιμᾷ τὴν ἱστορία του, καθὼς καὶ τὸ μόνο φιλολογικὸ του μνημεῖο, τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ποὺ περιέχει τὴν μυθολογία καὶ τοὺς ἱστορικοὺς του ἁγῶνες κατὰ τῶν Αἰγυπτίων, Βαβυλωνίων καὶ Ἑλλήνων. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ προβληματίζει εἰδικὰ ἐμᾶς τοὺς Ἕλληνες, εἶναι τὸ πῶς ἀποδεχόμαστε ὡς «ἱερὸ βιβλίον» τῆς σημερινῆς θρησκείας μας ἓνα βιβλίον ποὺ στρέφεται ἐναντίον τῶν προγόνων μας καὶ θεωρεῖ ὡς «ἐπικατάρατους» τοὺς Μακεδόνες τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου («ὁ τράγος τῶν αἰγῶν βασιλεὺς Ἑλλήνων»: Δανιήλ, 8, 21) – ἀποψη τὴν ὁποία δὲν ἔχουν διατυπώσει ποτὲ οὔτε οἱ μεγαλύτεροι μισέλληνες τῆς ἱστορίας. Θάπρεπε, πιστεύουμε, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐπιληφθεῖ τοῦ θέματος καὶ ὅπως ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Β. Ἀμερικῆς ἀφαίρεσε τὰ ἀντισημιτικά κείμενα τῆς Μ. Ἑβδομάδας ἀπὸ τὴν ὁρθόδοξη ὑμνολογία («θεοκτόνων ὁ ἑσμός Ἰουδαίων ἔθνος τὸ ἄνομον»), ἔτσι ν' ἀφαιρεθεῖ καὶ ἡ ἐβραϊκὴ μυθολογία καὶ ἱστορία, ποὺ καλεῖται «Παλαιὰ Διαθήκη», ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ:

1. «ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται» («Β Κορ.» 3, 14).
2. W.M. Christie, *The Jamnia Period in Jewish History*, JThSt 26 (1925), σ. 347 ἑξ.
3. Julius Wellhausen, *Die Komposition des Hexateuchs und der historischen Bücher des Alten Testaments*, 1899. Βλ. ἐπίσης K. Graf, *Die geschichtlichen Bücher des Alten Testaments*, 1866 καὶ A. Kuenen, *De Godsdienst van Israel tot den oudergang van den Staats*, 1869.
4. Ἀ. Χαστούπης, *Εἰσαγωγή εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην*, Ἀθῆναι 1981.
5. Ὁμοίως, σ. 70.
6. Π. Μπρατουώτης, *Οἱ Φιλισθαῖοι καὶ ὁ Αἰγαιοκρατικὸς Πολιτισμὸς ἐν Παλαιστίνῃ*, Ἀθῆναι 1926.
7. Ἀ. Χαστούπης, *Μελέται Εἰσαγωγικαὶ εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην*, Ἀθῆναι 1973, σ. 95.
8. Περὶ τῶν Μακκαβαίων βλ. E.J. Bickermann, *The Maccabees*, MY 1947 καὶ V.A. Tcherikover, *Hellenistic Civilization and the Jews*, 1959.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΒΑΣΔΕΚΗΣ

Πανταχοῦ παρῶν

Ἀστικολαϊκότεροπο

Πῆγαν καὶ μοῦ ἔδωσαν Θεὸ
 ἔναν πανταχοῦ παρόντα,
 καὶ δευτερόλεπτο μισὸ
 νὰ μείνω μόνος δὲν μπορῶ.

Κατάδικος ἰσόδια
 νὰ στερηθῶ γιὰ πάντα,
 μιὰ ἁμαρτιούλα τόση δὲ
 νὰ ἀπολαύσω στὰ κρυφά.

Μαζί του κάνω τὰ καλὰ
 μαζὶ καὶ τὰ κακά μου.
 Καὶ πάνω ἀπ' τὸ κρεβάτι μου,
 ὅταν μὲ τὴν ἀγάπη μου...

Τί σοῖ τοῦτος ὁ Θεός,
 τί ἀδιακρισία!
 Ἀπὸ τὴν μιὰ ἢ Κὰ Γκὲ Μπέ
 κι ἀπὸ τὴν ἄλλη ἢ Σία...

ε. Λὼτ

Τί θά γίνῃ μ' αὐτοὺς τοὺς ἅγιους προπάτορες (ἡμῶν, τῶν Ἑλλήνων); Δὲν θά τελειώσουν καμμιὰ φορὰ... Ἀρχίζω νὰ ἀνησυχῶ. Τέλος πάντων. Σήμερα λοιπὸν θά μιλήσουμε γιὰ τὸν Λῶτ. Ἐναν ἀκόμα ἀστέρα τῆς πινακοθήκης μας. Ὁ Λῶτ λοιπὸν ἦταν ἐγγόνι τοῦ Ἀβραάμ. Καὶ γυιὸς τοῦ Ἀρράν. Τσοπάνης κι' αὐτὸς κλασσικός, ὅπως κι' ὅλο του τὸ σόι. Γκλίτσα του κι' ἅγιός του ὁ Γιαχβέ. Ἐδῶ πρέπει νὰ γίνῃ ἓνας διαχωρισμός, γιὰ νὰ μὴν μᾶς παρεξηγήσουν οἱ Ἑλληνες τσοπάνηδες. Ἡ διαφορὰ τοῦ Ἑλλήνα ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο τσοπάνη εἶναι, ὅτι σ' ἓνα κοπάδι τὸν πρῶτο τὸν ξεχωρίζεις κι' ἀπὸ μακριὰ, ἐνῶ γιὰ τὸν δεύτερο, ὅσο κι' ἂν πλησιάσεις, πάντα θά διατηρεῖς μέσα του τὴν ἀμφιβολία (βλέπε τὸν δασύτριχο Ἡσαΐ).

Μιά μέρα λοιπόν ξεκίνησαν μαζί με τὸν παππούλη (ἡμῶν, τῶν Ἑλλήνων) Ἀβραὰμ γιὰ νέους τόπους (διάβαζε: νέα κοροΐδα). Μάζεψαν ὅλα τους τὰ συμπράγκαλα, τὰ δόδια, τὰ πρόβατα, τοὺς δούλους καὶ τὶς σκηνές, καὶ δρόμο παίρνουν, δρόμο ἀφήνουν, νάσουν καὶ φτάνουν στὸν πρῶτο τους σταθμό. Τότε ὅμως «καὶ δὲν ἐχώριε αὐτοὺς ἡ γῆ διὰ τὰ κατοικῶσιν αὐτοῦ. Καὶ συνέβη ἔρις μεταξὺ τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ Ἀῶτ· οἱ δὲ Χανααναῖοι καὶ οἱ Φερεζαῖοι κατῶκουν τότε τὴν γῆν» (Γέν. ιγ' 6-7).

Εἶναι αὐτὸ ποὺ λέμε ἐμεῖς, δυνὸ γαῖδαροι μαλλώνανε σὲ ξένο ἀχρῶνα. Ἔτσι τοὺς Χανααναίους καὶ Φερεζαίους, ποὺ ζοῦσαν ἐκεῖ, φυσικὰ δὲν ἔπρεπε λόγος. Αὐτὸ μᾶς ἔλειπε τώρα. Ἐδῶ δὲν χωρᾶνε τὰ κοπάδια τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Λῶτ, θὰ χωρέσουν δυνὸ ὁλόκληρες φυλές; Ἄντες μὴ θυμώσει καὶ ὁ μπαμπούλας, ὁ Γιαχβὲ καὶ ἔρθει καὶ αἱ σᾶς κάνει ὅλους ντά... Ὁ σοφὸς προπάτορας ἡμῶν ὅμως, ὁ ἄλλος, ὁ Ἀβραάμ, ὅρῃκε τὴν λύση: «Ἄς μὴν εἶναι, παρακαλῶ, ἔρις μεταξὺ ἐμοῦ καὶ σοῦ, καὶ μεταξὺ τῶν ποιμένων μου καὶ τῶν ποιμένων σου· διότι ἀδελφοὶ εἴμεθα ἡμεῖς· διαχωρίσθητι λοιπὸν ἀπ' ἐμοῦ· ἐὰν σὺ ὑπάγῃς εἰς τὰ ἀριστερά, ἐγὼ ὑπάγω εἰς τὰ δεξιὰ· καὶ ἐὰν σὺ εἰς τὰ δεξιὰ, ἐγὼ εἰς τὰ ἀριστερά» (Γέν. ιγ' 8-9). Πῶ, πῶ εὐγένεια, πῶ, πῶ, φιλοσοφία!! Τοῦ πήρε πολὺ νὰ τὸ σκεφτῇ; Τὸν ἔρριξε τὸν ἑαυτό του ὁ προπάτορας ἡμῶν Ἀβραάμ. Καὶ ἀφοῦ ὁ Λῶτ διάλεξε τὸ κομμάτι του, χωρίσαν τὰ τσανακία τους. Στὸ μέρος ποὺ πήγε ὁ Λῶτ ἦταν καὶ ἡ πόλη τῶν Σοδόμων. «Οἱ δὲ ἄνθρωποι τῶν Σοδόμων ἦσαν κακοὶ» (Γέν. ιγ' 13). Ἐκεῖ καὶ διάλεξε νὰ μένῃ ὁ Λῶτ.

Μία μέρα λοιπόν πού καθόταν κοντά στην πύλη της πόλης, βλέπει δύο ἄγγελους νᾶρχονται πρὸς τὸ μέρος του. «Δύσκολοι καιροὶ γιὰ σοπάνηδες», σκέφτηκε. «Κά-
τσε, νὰ πιάσουμε κανένα καλὸ μέσον. Ἀπὸ καταστροφή σὲ καταστροφή τὸ πάει
ὁ Γιαχβέ, ξέρεις τί γίνεται»; Καὶ ἔτρεξε καταπάνω τους.

«Καὶ εἶπεν. Ἰδοὺ, κύριοί μου, ἐκκλίνετε, παρακαλῶ, πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ δούλου σας, καὶ διανυκτερεύσατε, καὶ πλύνετε τοὺς πόδας σας καὶ σηκωθέντες πρῶτὶ θέλετε ὑπάγει εἰς τὴν ὁδὸν σας» (ἰθ' 2). Οἱ ἄγγελοι ὁμως τὸν πῆραν πρέφα: «Οἱ δὲ εἶπαν. Οὐχί, ἀλλ' ἐν τῇ πλατείᾳ θέλομεν διανυκτερεύσει» (Γέν. ἰθ' 2).

‘Ο Λὼτ ὁμῶς δὲν καταλάβαινε ἀπ’ αὐτὰ, κι’ ἔτσι «ἀφοῦ δὲ ἐβίασεν αὐτοὺς πολὺ, ἐξέκλιναν πρὸς αὐτόν, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ» (ἰθ’ 3). Ἡ ἀπορία σιγῇ μὴ ὁμῶς μαζεῦτηκε κόσμος ἔξω ἀπ’ τὸ σπίτι του ἀπαιτῶντας: «ἔκβαλε αὐτούς, διὰ νὰ γνωρίσωμεν αὐτούς» (ἰθ’ 5). Πονηρὸς ὁμῶς ὁ Λὼτ, σοῦ λέει, «δὲν φτάνει πὺν μὲ τὸ στανιὸ τοὺς καταφέρα, τώρα θὰ μοι τοὺς πάρουνε;» «Μὴ, ἀδελφοί μου, μὴ πράξῃτε τοιοῦτον κακόν, ἰδοὺ ἔχω δύο θυγατέρας, αἵτινες δὲν ἐγγνώρισαν ἄνδρα· νὰ σὰς φέρω λοιπὸν αὐτὰς ἔξω· καὶ κάμετε εἰς αὐτὰς ὅπως φανῇ εἰς σὰς ἀρεστον.

μόνον εἰς τοὺς ἄνδρας τούτους μὴ πράξητε μηδέν» (ιβ' 7-8). Εἶδατε, ὁ προπάτορας ἡμῶν πατρικὴ στοργή; "Ὅσο πᾶμε καὶ προοδεύουμε, πρῶτα πασάραμε τὴν γυναικα μας σὰν ἀδελφή μας στὸν Φαραὼ (Ἀβραάμ), τώρα δίνουμε τὶς κόρες μας νὰ τὶς περάσουν τὰ μισὰ Σόδομα. Ἀλλὰ κι' αὐτὸ εἶναι συμβολισμός. "Α ρε προπάτορα ἀλτρονιστὴ, πάλι τὸ κοινὸ καλὸ σκέφτηκες! Νὰ ἔχουν πείρα τὰ κορίτσια ἤθελες, ὅταν θὰ παντρευτοῦν καὶ μιὰ καὶ δὲν εἶχαν χρόνον, ἤθελες νὰ τοὺς τὴν δώσεις μαζεμένη. "Εμειναν οἱ ἄγγελοι ἄφωνοι ἀπὸ τέτοια ἐκδήλωση πατρικῆς στοργῆς καὶ θέλησαν νὰ τὸν σώσουν ἀπ' τὴν καταστροφή, πὺν ἐρχόταν μαζί με τοὺς δικούς του, γιατί θὰ κατέστρεφαν τοὺς κακούς. Κάπου μπερδέψαν τοὺς κακούς με τοὺς καλούς, ἀλλὰ δὲν πειράζει. Λεπτομέρειες. "Αμα ἔχεις τὸν Γιαχβὲ μπάρεπα καὶ ταῖζεις καὶ πλένεις τοὺς ἄγγέλους, ὅλα μποροῦν νὰ συμβοῦν. Δώστου τρεχάλα λοιπὸν ὁ Ἀὼτ μαζί με τοὺς δικούς του γιὰ τὸ θουνὸ, νὰ σωθῇ.

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ γλῶσσα τοῦχε φτάσει μέχρι τὶς πατοῦσες ἀπ' τὸ γλείψιμο, ὅλο καὶ σκόνταφτε πάνω της, ὥσπου με χίλια ζόρια κατάφερε κι' ἔφτασε, ὅχι στὸ θουνὸ, ἀλλὰ σὲ μιὰ μικρὴ γειτονικὴ πόλη. Χαμός, καταποντισμός, πᾶνε τὰ Σόδομα καὶ μαζί ἡ Γομόρρα, πάει καὶ ἡ γυναικα τοῦ Ἀὼτ, πὺν ἐγινε στήλη ἁλατος. Μπλάκ χιοῦμορ πὺν διαθέτουν αὐτοὶ οἱ ἅγιοι ἄνθρωποι, θρε παιδί μου! Ἀλάτι τὴν ἔκανε μέσ' στήν ἔρημο, ἄκου νὰ δεῖς. Τίποτε πιὸ πρακτικὸ δὲν ἔβρισκε νὰ τὴν κάνη... Τίποτε πιὸ φτηνὸ δὲν ἔβρισκε; Τσιγκουνιές.

Μόλις ἤρέμωσαν λίγο τὰ πράγματα, φύγανε γιὰ τὸ θουνὸ καὶ μείνανε σ' ἓνα σπήλαιον ὁ Ἀὼτ με τὶς κόρες του. Καὶ τότε «καὶ εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέρα. Ὁ πατὴρ ἡμῶν εἶναι γέρον, καὶ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ νὰ εἰσελθῇ πρὸς ἡμᾶς κατὰ τὴν συνήθειαν πάσης τῆς γῆς· ἐλθέ, ἃς ποτίσωμεν τὸν πατέρα ἡμῶν οἶνον, καὶ ἃς κοιμηθῶμεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἃς ἀναστήσωμεν σπέρμα ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. Ἐπότισαν λοιπὸν τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα· καὶ εἰσῆλθεν ἡ πρεσβυτέρα, καὶ ἐκοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς» (ιβ' 31-32-33).

Ὁ πάνσοφος τὰ κανόνισε ὅλα ὑπέροχα. Τόση σοφία, οὔτως ὥστε νὰ μὴν ἀφήσῃ οὔτε ἓναν ἄνθρωπον πάνω στὴν γῆ καὶ νὰ ὀδηγήσῃ ἔτσι πατέρα καὶ κόρες στὴν αἰμομιξία. Εὐγε λοιπὸν στὸ θεάρεστο αὐτὸ ἔργον. Μόνο ἔπαινοι ἀξιίζουν σὲ μιὰ τόσο μεγαλειώδη σύλληψη, μιὰ τόσο συμβολικὴ πράξη.

Γιατὶ δὲν πιστεύω νὰ νομίζετε, ὅτι κι' αὐτὸ δὲν εἶναι συμβολικόν;

Τὴν ἄλλη νύκτα ὅμως ζήλεψε ἡ νεωτέρα, κι' ἔτσι «ἐπότισαν λοιπὸν καὶ τὴν νύκτα ἐκείνην τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον, καὶ σηκωθείσα ἡ νεωτέρα ἐκοιμήθη μετ' αὐτοῦ» (Γέν. ιβ' 35).

Καὶ σὰν ἀποκορύφωμα τῆς αἰμομιξίας αὐτῆς ἔχουμε καὶ τὸν καρπὸ πὺν ἀπέδωσε: «Καὶ ἐγέννησεν ἡ πρεσβυτέρα υἱόν, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Μωάβ» (Γέν. ιβ' 37).

«Ἐγέννησε δὲ καὶ ἡ νεωτέρα υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Βεν-Ἀμμί» (Γέν. ιβ' 38).

Τελικὰ μετὰ ἀπ' ὅλα αὐτὰ μοῦ ἔμεινε μιὰ ἀπορία: "Αν τελικὰ αὐτὸς πὺν σώθηκε ἀπ' τὴν καταστροφὴ τῶν Σοδόμων καὶ τῆς Γομόρρας ἦταν ὁ πιὸ εὐσεβὴς ἄνθρωπος πάνω στὴ γῆ, ὁ προπάτοράς μας, αὐτὸς πὺν πάσσαρε στὸ πλῆθος τὶς ἴδιες του τὶς κόρες γιὰ νὰ τὶς διακορεῦσουν, ἐνῶ ἦταν ἀκόμα παρθένες, αὐτὸς πὺν στὴ συνέχεια τὶς γονιμοποίησε, τότε τί εἶδους ἄνθρωποι πρέπει νὰ ἦταν οἱ ὑπόλοιποι πὺν ἐξολοθρεῦθηκαν; Μέγας εἶσαι, Γιαχβέ, καὶ θανμαστὰ τὰ ἔργα σου. Πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας.

Ὁ Ἀπόγονος

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

(Συνέντευξη του **Β. Πολύδωρα** στον «Δ»)

[Κατωτέρω δημοσιεύουμε την συνέντευξη που ο συνεργάτης μας κ. Ε. Μπεξής έλαβε από τον βουλευτή της Β' Αθηνών, τέως υφυπουργό Παιδείας, υφυπουργό Προεδρίας της Κυβερνήσεως και υφυπουργό Έξωτερικών με αρμοδιότητα στα θέματα Αποδήμου Έλληνισμού και πρώην κυβερνητικό εκπρόσωπο κ. Βύρωνα Πολύδωρα.

Μέσα από τη συνέντευξη καταφαίνεται ο γενικότερος τρόπος σκέψης των Έλλήνων πολιτικών, καθώς και το πώς συλλαμβάνουν τις αιτίες των διαχρονικών προβλημάτων του Έλληνισμού και τους τρόπους αντιμετώπισής τους].

Ερώτηση: "Ενας Έλληνας πολιτικός σήμερα, κ. Πολύδωρα, πώς αντιμετωπίζει τις έννοιες 'Ελλάς' και 'Ελληνικότητα'?

Απάντηση: Γιατί να μιλήσω για τον Έλληνα πολιτικό και να ψάχνω να βρω σχεπτικά πού τον διέπουν ή ψυχικές καταστάσεις πού τον ορίζουν, και να μην απαντήσω για τον Βύρωνα Πολύδωρα;

Ερώτ.: "Ας μιλήσουμε λοιπόν πρώτα για τον Βύρωνα Πολύδωρα.

Απάντ.: Αρχίζω με την δήλωση, ότι εγώ σε κοινωνικοπολιτική λειτουργία άρνούμαι να μετάσχω, αν αυτή ή κοινωνικοπολιτική λειτουργία αφορά την υπηρετήση 10.000.000 ἐμδίων χωρίς ταυτότη-

τα, πού ἐνοικούν κάπου στο νότιο ἄκρο τῆς Βαλκανικῆς. Πού σημαίνει, ὅτι ὁ φυσικός μου προσορισμός εἶναι καθαρά ἑλληνοκεντρικός. Νά ὑπηρετήσω θέλω τὴν Ἑλλάδα, τὸν Ἑλληνισμό, τὸν Ἕλληνα. Δὲν ὠραιολογῶ τώρα, προσπαθῶ νά κάνω τὴν ἐξομολόγησή μου στὸν «Δαυλο». Θά ἀπαντοῦσα λοιπὸν εὐθέως, ὅτι ἡ θέση μου ἀπέναντι στὸν Ἑλληνισμό καὶ τὴν Ἑλληνικότητα εἶναι καθαρά ὑπαρξιακή.

Ἐρώτ.: *Αὐτὲς οἱ ἔννοιες Ἑλλάς καὶ Ἑλληνικότητα ἔχουν νά κάνουν μὲ ἑδαφικὸ προσδιορισμό;*

Ἀπάντ.: Ἀσφαλῶς καὶ μιλάμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἰδέα, γιὰ κάτι πού ἐκφεύγει ἀπὸ τὰ ὄρια τὰ γεωγραφικά. Δὲν ὑποτιμῶ ὅμως τὸ εὐλογημένο ἑδαφος.

Ἐρώτ.: *Ὅσον ἀφορᾷ τώρα τοὺς ὑπολοίπους Ἕλληνες πολιτικούς. Μέσα ἀπὸ τίς πράξεις τοὺς οἱ περισσότεροι δείχνουν, ὅτι ἐλάχιστα ἐνδιαφέρονται γι' αὐτὴν τὴν ἰδέα Ἑλλάδα καὶ περισσότερο ἀσχολοῦνται μὲ τὸν ἑδαφικὸ προσδιορισμό. Βέβαια κάποιον μπαίνουν καὶ τὰ ἰδανικά μέσα, ὅταν τοὺς βοηθοῦν νά διατηρήσουν κάποιες θέσεις, κάποιες ἐπιρροές, ὁπότε τὸ κάνουν πολὺ εὐχαρίστως. Πρωτίστως ὅμως ὁ Ἕλληνας πολιτικὸς χρησιμοποιοῖ τὸν ὄρο Ἑλλάδα, γιὰ νά βοηθηθεῖ ὁ ἴδιος καὶ ὄχι γιὰ νά ὑπηρετήσει τὴν ἰδέα. Ποιά εἶναι ἡ ἀποψή σας;*

Ἀπάντ.: Εἶμαι πολὺ ἀπογοητευμένος μὲ τὴν μὴ σύμπτωση τῆς δικῆς μου σχολῆς σκέψεως μὲ τὴν κυρίαρχη σχολὴ τῆς πολιτικῆς σήμερα. Δὲν μπορῶ νά ἀμφισβητήσω τίς καλὲς τοὺς προθέσεις, τὴν ἐννοια τοῦ ἔθνους τὴν γνωρίζουν καὶ συνειδητὰ καὶ ὑποσυνειδητὰ, καὶ ἐννοῶ ὅτι τὴν ὑπηρετοῦν. Τοὺς ἔχει φάει ἡ πρακτικότητα ὅμως, πού μὲ τεράστιες σὲ παγκόσμια κλίμακα ὑποβολὲς τεκμηριώνει αὐτὴν τὴν κρατοῦσα ἀντίληψη γιὰ τὴν πολιτικὴ. Ἔτσι λοιπὸν αὐτὲς καὶ τοὺς δικούς μας πολιτικούς, παρ' ὅλο πού ἡ φωνὴ τῆς ἱστορίας κραυγάζει καὶ θέλει νά τοὺς ἀφυπνίσει, θέλουν νά τοὺς ἐπηρεάζουν καὶ δὲν ξέρω κατὰ πόσον τὸ ἐπιτυγχάνουν. Αὐτὲς τίς τεράστιες ὑποβολὲς μπορῶ νά σᾶς τίς περιγράψω μακροπολιτικά μὲ τρία σημεῖα κινδύνου: Πρῶτον, ἡ ἐπικοινωνία, πού βάλλει κατὰ τοῦ ἔθνους καὶ πού στο ἐπίπεδο τοῦ οἰκονομικοῦ φτιάχνει τὸ ἀνεθνικὸ καὶ ἀπρόσωπο χρήμα σὰν συντελεστὴ πού κινεῖ τὴν ζωὴ, πού σὲ ἐπίπεδο κουλτούρας φτιάχνει τεχνήτους ἀστέρες τύπου Μάικλ Τζάκσον, ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὴν συχνότητα ἀνταλλαγῆς ἀνέυρων μηνυμάτων, ρητῶν καὶ ἐπιφανειακῶν. Δεύτερον, ἡ παραδοσιακὴ πολιτικὴ, πού βάλλεται ἀπὸ τὸν τεχνοκρατισμό. Δηλαδή ἡ ἱστορικὴ γνώση μὲ τὴν ἄμεση ἡ ἀντιπροσωπευτικὴ δημοκρατία καὶ τοὺς συνδυασμούς της.

Ἐρώτ.: *Δηλαδή ἐννοεῖτε, ὅτι ὑπῆρχε στο παρελθὸν μία παραδοσιακὴ πολιτικὴ, πού ὑπηρετοῦσε τὴν ἄμεση δημοκρατία;*

Ἀπάντ.: Βέβαια, ὑπῆρχε καλύτερη διάγνωση τῶν προβλημάτων, θέση καὶ λύση.

Ἐρώτ.: *Καὶ πότε τὸ τοποθετεῖτε χρονικά;*

Ἀπάντ.: Τὸ κρίσιμο ὄριο εἶναι ὁ Δεύτερος πόλεμος. Μετὰ τὸν πόλεμο ἄρχισε ὁ τεχνοκρατισμὸς νά δάλλει κατὰ τῆς παραδοσιακῆς πολιτικῆς.

Ἐρώτ.: *Δηλαδή, ἂν κατάλαβα καλά, οἱ παλαιότεροι πολιτικοὶ ὑπηρετοῦσαν πιὸ στενὰ τὴν ἐννοια Ἑλλάς ἀπ' ὅ,τι οἱ σημερινοί;*

Ἀπάντ.: Ναί, εἶχαν καλύτερο δοξαστικό. Καὶ τὸ τρίτο στοιχεῖο, πού δὲν ἀνέφερα πρὶν, εἶναι ἡ κατανάλωση καὶ παραγωγή ἀπέναντι τοῦ συστήματος ἀξιών. Ὁ συνδυασμὸς τῶν τριῶν αὐτῶν δεδομένων εἶναι τὰ σχήματα αὐτά, στὰ ὁποῖα ἐνδίδουν οἱ πολιτικοὶ σήμερα.

Ἐρώτ.: *Μιλήσατε πρὶν γιὰ ἔθνισμό. Μπορεῖτε νά μᾶς τὸ ξεκαθαρίσετε λίγο;*

Ἀπάντ.: Βεβαίως. Αὐτὴν τὴν στιγμή εἶναι ἀπροσδιόριστες οἱ σχέσεις τῆς ἐθνικῆς ὄντοτητας μὲ ὁποιαδήποτε ὑπερεθνικὴ. Συγκεκριμένα ἀπροσδιόριστες οἱ σχέσεις Ἑλλάδας καὶ ΕΟΚ στὰ ζητήματα τὰ ὄντολογικά τῆς ταυτότητος. Μὴ ὀριζόμενες σχέσεις. Ὑπάρχει μία τάση, τὴν ὁποία βλέπω καὶ τρέμω. Ἡ τάση τῆς ἀφομοιώσεως ἀπὸ τὴν ὑπερεθνικὴ ὄντοτητα.

Ἐρώτ.: *Ἐνα ἄλλο σημεῖο πού θίξαμε προηγουμένως, καὶ θάθελα νά τὸ ξεκαθαρίσουμε, εἶναι αὐτὸ τῶν παραδοσιακῶν πολιτικῶν. Ἀπ' ὅ,τι εἶμαι σὲ θέση νά γνωρίζω, αὐτοὶ οἱ παραδοσιακοὶ πολιτικοί, οἱ ὑπέρμαχοι, ὅπως ἐσεῖς εἴπατε, τῆς ἀντιπροσωπευτικῆς δημοκρατίας...*

Παρέμβαση: Λέω γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου. Δὲν ξέρω, ἂν ἦσαν ὅλοι ἔτσι.

Συνέχεια ἐρώτ.: *...ἀπὸ τὴν ἱστορία λίγο ἔχουν πάρει αὐτὸν τὸν χαρακτηρισμὸ καὶ μάλιστα θεωροῦνται ἀπόμακροι ὡς πρὸς τὸν πολίτη, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπικοινωνία τους μ' αὐτὸν καὶ τὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων του.*

Ἀπάντ.: Θέλω νά σᾶς αἰφνιδιάσω, μὲ τὸ νά σᾶς δηλώσω, ὅτι ἡ συνθετικὴ ἱκανότητα τῶν παλαιῶν

πολιτικῶν ὡς πρὸς τὰ προβλήματα καὶ τὴν συνεισφορά τους ἦταν ἔργο τέχνης μπροστὰ στὴν ἀνικανότητα τῶν σημερινῶν πολιτικῶν.

Ἐρώτ.: Ὅμως ἡ πνευματικὴ ἀφύπνιση τοῦ Ἑλληνος σήμερα δὲν ἔχει καμμία σχέση μὲ αὐτὴν τοῦ παρελθόντος.

Ἀπάντ.: Θὰ διαφωνήσω, γιατί δὲν βλέπω πνευματικὴ ἀφύπνιση σήμερα, ἀλλὰ πνευματικὸ λήθαργο.

Ἐρώτ.: Τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν;

Ἀπάντ.: Καὶ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν πολιτικῶν. Ξυπόλητους καὶ ἀπαίδευτους ὀδηγοῦσαν οἱ πολιτικοὶ τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ 20ου, ξυπόλητοι καὶ ἀπαίδευτοι ἐφτιαχναν τὸ μεγάλιο τοῦ '12-'13 καὶ τοῦ '40.

Ἐρώτ.: Μεγάλωναν τὴν Ἑλλάδα σὲ ἔδαφος, ἀλλὰ ὅσον ἀφορᾷ τὸν πνευματικὸ τομέα;

Ἀπάντ.: Τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα πάντα κινεῖται.

Ἐρώτ.: Naί, ἀλλὰ τὸ ἐρώτημα εἶναι πρὸς τὰ ποῦ;

Ἀπάντ.: Κινεῖται σ' αὐτὴν τὴν μεταφυσικὴ ἀποστολὴ του.

Ἐρώτ.: Τί ἐννοεῖται μεταφυσική; Γιατί ὁ ὁρος μεταφυσική, ἀπ' τὴν στιγμή πού ξεφεύγει ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ κατὰ φύσιν ζῆν, θεωρεῖται ὡς μὴ ἑλληνικός, ἀρα ἀπορριπτέος ἀπ' τὴν ἑλληνικὴ θεώρηση τῶν πραγμάτων. Μήπως θὰ ἔπρεπε νὰ χρησιμοποιήσουμε ἕναν ἄλλο ὅρο;

Ἀπάντ.: Ὅχι καὶ νὰ τὸ δώσω μονοπώλιο μᾶς χριστιανικῆς ὀπτικῆς! Ἡ ἰδέα τοῦ Πλάτωνος εἶναι μεταφυσική. Ὁ πυρήνας. Χωρὶς αὐτὸ τὸ κεντρικὸ σύμβολο τοῦ σπηλαίου, πού μᾶς δίνει στὴν «Πολιτεία» του ὁ Πλάτων, δὲν μπορεῖ νὰ ἀνοίξῃ ἡ πόρτα τῆς μεταφυσικῆς, χωρὶς αὐτὸν τὸν ὁρισμὸ τῆς μεταφυσικῆς, τῆς ἰδεοκρατίας ἢ τῆς ἰδεολογίας.

Ἐρώτ.: Προωπικά, ἀπ' ὅτι εἶμαι σὲ θέση νὰ γνωρίζω, ἔχετε ἀσχοληθεῖ ἐμπεριστατωμένα μὲ τὸ θέμα Ἀρχαία Ἑλλάς. Γιὰ ποιὸ λόγο θεωρεῖτε τὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα ὡς πυρῆνα τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ;

Ἀπάντ.: Πρῶτα, πρῶτα εἶμαι παιδί ἐγὼ ὁ ἴδιος τοῦ Ἀπόλλωνα, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ὅτι ἐσφράγισε τὴν ζωὴ μου, τὴν ψυχὴ μου ὁ ναὸς τοῦ Ἐπικουρείου Ἀπόλλωνος στὶς Βῆσες. Ὑστερα δὲν μπορῶ νὰ μὴν πιστέψω, ὅτι δὲν εἶναι θεῖο δῶρο ὁ Παρθενώνας ἢ τὰ συμβαίνοντα τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος στὴν Ἀθῆνα. Ἐνα ἄλλο εἶναι, ὅτι ὁ Σωκράτης μὲ τὸν Κομφούκιο ἦσαν συνέποιοι καὶ βλέπεις, ὅτι ἀπὸ τὴν σκέψη τοῦ Σωκράτη κύλισε ὁ ροῦς τῆς παγκόσμιας ἐξέλιξης καὶ ὄχι ἀπ' τὸ ἔργο τοῦ Κομφούκιου. Καὶ μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς, ὅτι καὶ ὁ Κομφούκιος ἐπηρέασε τὴν Ἀσία, ὅταν ὁμως συναντήθηκαν οἱ δύο αὐτὲς σχολές, ἡ Ἑλληνικὴ πέρασε. Καὶ ὅταν γίνονται ἱερέας αὐτῆς τῆς ἰδέας, ἔχω καὶ μιὰ παράξενη πραγματικότητα, πού εἶναι καὶ τὸ πιὸ σταθερὸ σημεῖο ἀναφορᾶς, γιὰ νὰ ἐπικοινωνήσω ὡς φορέας, κήρυκας ἢ ἀνιμεταδότης αὐτῶν τῶν ἰδεῶν, σκυταλοδρόμος στὴν διαιώνιση τῆς ἑλληνικῆς προτάσεως. Δὲν ὑπάρχει διβλίο ἢ ἐπιστήμη, πού νὰ μὴν ἔχῃ ὀρίσει ὡς ἀφετηρία τὴν παράγραφο ἢ τὸ κεφάλαιο τοῦ Ἀριστοτέλη, τοῦ Πλάτωνος, τοῦ Ἀναξαγόρα, τῶν Προσωκρατικῶν ἢ Μετασωκρατικῶν.

Ἐρώτ.: Καὶ ἡ βυζαντινὴ ἱστορία; Οἱ βυζαντινοὶ λόγιοι; Ποιὸς ὁ ρόλος τους;

Ἀπάντ.: Ἐκτὸς ἀπ' τὴν θεοπνευστία, πού τὴν ἀποδέχομαι σὰν πολὺ ζωντανή, καὶ τὴν θεότητα Χριστὸς, μποροῦμε νὰ μιλήσουμε γιὰ κάποιες τεχνικές, πού εἶναι ἡ μεγάλη συμβολὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ στὸ κεφάλαιο τοῦ Χριστιανισμοῦ. Μὲ τὴν ἔννοια τῆς καταξίωσης. Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, μεγάλη ἡ συμβολὴ τῆς γιὰ τὴν ἐξάπλωση τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οἱ τρεῖς μεγάλοι ἱεράρχες εἶναι μολιαισμένοι στὴν Ἑλληνικὴ Παιδεία.

Ἐρώτ.: Ἀποδέχεστε τὴν θεωρίαν τοῦ σπερματικοῦ λόγου, πού ἐνυπῆρχε στοὺς ἀρχαίους Ἑλληνες, ἢ εἶναι οὐτοπία νὰ μιλάμε γιὰ κάτι ὡς ὑπαρκτό, ἀπ' τὴν στιγμή πού δὲν ὑπῆρχε; Γιατί νὰ μὴν εἶναι ἀντιγραφή ἐκ μέρους τῶν Χριστιανῶν, πού ἔπονται χρονολογικὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ εἶναι ἀντιγραφή τῶν Ἑλλήνων, κάτι πού δὲν εἶχε ἐμφανιστεῖ, δὲν ὑπῆρχε δηλαδὴ ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία; Ἔτσι δὲν θεωρεῖται οὐτοπία;

Ἀπάντ.: Ὅλο τὸ διαλεκτικὸ ὕλικό τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅταν πᾶμε στὴν προσαρμογὴ σὲ κάποιες ἐφαρμογὲς τοῦ θείου, τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἶναι Ἑλληνικό. Δὲν εἶναι σπερματικὸς λόγος, μὲ τὴν ἔννοια ὅτι κάτι εἶπαν κι' αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες, ὅπως μπορεῖ νὰ πῇ ἕνας καλὸγερος! Ὅχι, εἶναι πρώτη ὕλη στὴν διαλεκτικὴ, στὸ σύστημα ἀξιῶν, στὶς μεταφυσικὲς ἐξάρσεις. Ἡ βυζαντινὴ σκέψη καὶ ἐκφραση εἶναι ἡ κορυφωση, ὅπου ἔχουμε ἕνα ἀμάλγαμα, τὴν Ἑλληνικὴ Σκέψη ὡς ποταμὸ διαλεκτικῆς σκέψεως, προτάσεων μὲ τὴν θεοπνευστία τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

Ἐρώτ.: Τελικά ὁμως, ὅπως φαίνεται, ὁ Χριστιανισμός χωρίς αὐτὸ τὸ ἑλληνικὸ ὑπόστρωμα δὲν θὰ εἶχε τὴν ἐξάπλωσιν ποὺ ἔχει σήμερα· καὶ θὰ ἤθελα νὰ μᾶς πείτε, πῶς θὰ ἦταν ὁ χριστιανικός κόσμος σήμερα χωρίς τίς θεμελιώδεις ἑλληνικὲς δάσεις καὶ πνεῦμα.

Ἀπάντ.: Θὰ ἦταν ἀδικο, ἂν δὲν ἀνέφερα τὸν ὄρκο τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, ὅπου ἐκεῖ βλέπουμε προφητικὸ τὸν τρόπο, συμπτωματικὸ τὸν τρόπο, ὅπως θέλεις, πάντως ὄχι σπερματικὸ μὲ τὴν ἔννοια τοῦ ἀσήμαντου καὶ τοῦ ἀπλοῦ δείγματος, μιὰ καθαρά προχριστιανικὴ-χριστιανικὴ ἔκφραση καὶ πρότυπο.

Ἐρώτ.: Γιατὶ ὁμως πρέπει νὰ τὸ ὀρίσουμε ὡς χριστιανικὸ αὐτὸ καὶ ὄχι ὡς Ἑλληνικὸ, ἀφοῦ Ἑλληνικὸ ἦταν καὶ ἐφ' ὅσον οἱ Ἕλληνες στὶς καθημερινὲς τοὺς πρακτικὲς εἶχαν αὐτὸν τὸν τρόπο ζωῆς; Μὴ λέμε δηλαδή, ὅτι ὁ Πλάτων σκεφτόταν χριστιανικά, καὶ ἦταν ἐξαίρεση! Οἱ Ἕλληνες δὲν σκεφτόταν χριστιανικά, οἱ Ἕλληνες καὶ ὁ Πλάτων σκεφτόταν Ἑλληνικά.

Ἀπάντ.: Ὅχι, θὰ τὸ παρακάμψω, ἐπειδὴ πρέπει νὰ δεχθούμε καὶ νὰ μὴν ἀπομακρυνθούμε ἀπ' τὴν θεότητα Χριστός.

Ἐρώτ.: Νομίζω, πῶς κανεὶς δὲν ἔθιξε αὐτὸ τὸ θέμα.

Ἀπάντ.: Δὲν τὸ λέω, ὄχι μὲ μιὰ παραδοχὴ Χριστιανοῦ, γιατί ὅλο τὸ ὕλικο τῆς σκέψεως τὸ ἔβαλα στὴν μεγάλη σύνθεση γιὰ τὴν μετεξέλιξη τοῦ Ἑλληνισμοῦ μέσα στὸν Χριστιανισμό. Μὲ τὸν Χριστὸ ἔξω ἀπ' αὐτό.

Ἐρώτ.: Ἐπαναλαμβάνω: Πῶς θὰ ἦταν ὁ κόσμος σήμερα χωρίς τὴν Ἑλληνικὴ Σκέψη, ποὺ στηρίζει τὸν Χριστιανισμό, ὅπως εἶπατε, σχεδὸν σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα καὶ τομεῖς καὶ πῶς θὰ εἶχε διαμορφωθεῖ, πῶς θὰ ἦταν ὁ Χριστιανισμός χωρίς αὐτήν;

Ἀπάντ.: Ἐ, δὲν θὰ ἦταν. Ἀμα δὲν εἶχε τὸ μεγάλο μπόλιασμα ἀπὸ τὸν Ἑλληνισμό, δὲν θὰ ἦταν. Θὰ ἦταν μιὰ νέα ἔκδοσις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἓνα κεφάλαιο τῆς Π.Δ., μιὰ προσθήκη, μιὰ τελευταία ἔκδοσις τῆς ἐβραϊκῆς θρησκείας. Δὲν θὰ ἦταν ὁ Χριστιανισμός.

Ἐρώτ.: Τὴν Π.Δ. πῶς τῆς ἀντιμετωπίζετε καὶ κατ' ἐπέκτασιν τὰ ἀνθελληνικὰ ἀποσπάσματα ποὺ ἐμπεριέχονται σ' αὐτήν; Μήπως θάπρεπε νὰ ἀπορριφθῇ ἀπὸ ἱερὸ βιβλίον τῶν Ἑλλήνων, ἂν ὄχι στὸ σύνολό του, τουλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ αὐτὰ τὰ ἀποσπάσματα καὶ νὰ παραμείνῃ ὡς ἱστορικὸ γιὰ ὅσους τὸ θέλουν;

Ἀπάντ.: Ὅχι, ὄχι, ἡ Π.Δ. ὑπάρχει ὡς αὐτοδύναμη κοίτη, ἡ ὁποία μὲ τὰ σύμβολά της, τὴν ἀνθρωποκεντρικὴ τῆς θέσις, μὲ κάποιους μυστικούς ἢ ἀπὸ κάποιους μυστικούς δρόμους ἔχει συνδεθεῖ μὲ τὸν Χριστιανισμό.

Ἐρώτ.: Σὲ πρακτικὸ ἐπίπεδο ὁμως;

Ἀπάντ.: Σὲ πρακτικὸ ἐπίπεδο ἀποδέχομαι καὶ τὸ οἰκοδόμημα τῆς Π.Δ. ὡς προερχόμενο ἀπὸ μιὰ κοίτη διακεκομμένη ἀπ' τὴν δική μου, τὴν καθαρά ἑλληνοκεντρικὴ, τὸ ὅποιον ὁμως δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν δική μας Ἑλληνικὴ Σκέψη, οὔτε τὸ βλέπω σὲ εὐθεῖα ἀντίφαση ἐκτὸς ἀπὸ τίς σχετικὲς ἀναφορές.

Ἐρώτ.: Ναι, γι' αὐτὲς τίς συγκεκριμένους ἀναφορὲς μιλάμε. Πρέπει ἀκόμα νὰ διατηροῦνται στὴν ἱερὰ παράδοσις τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας;

Ἀπάντ.: Στὸ θεολογικὸ κείμενο ἡ ὁποία ἔκφρασις κοσμικῆς τάξεως εἶναι δευτερεύουσα πάντα. Ὅταν λέει γιὰ τοὺς βασιλεῖς τοῦ κόσμου, σὰν παράδειγμα, ποὺ ἔσφαξε ὁ Ἀλέξανδρος, στοὺς Μακκαβαίους ἢ γιὰ τὴν ἐξέγερσις τῶν σιωνιστῶν ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, εἶναι κοσμικὲς ἐκφράσεις.

Ἐρώτ.: Μὰ εἶναι ἡ ἱστορικὴ πραγματικότης καὶ ταυτόχρονα ἱερὸ βιβλίον τῶν Ἑλλήνων, αὐτὸ ποὺ ἐξυμνεῖ τὰ κατορθώματα τῆς Σιών ἐναντί τῶν Ἑλλήνων. Οἱ μοιχεῖς, καὶ οἱ σφαγές, ποὺ κατὰ κόρον ἐπίσης ἀνευρίσκουμε στὴν Π.Δ., καὶ αὐτὰ εἶναι κοσμικῆς σημασίας ἀπὸ τὴν μία καὶ ἀπ' τὴν ἄλλη ταυτόχρονα καὶ ἱερές;

Ἀπάντ.: Νὰ σοῦ πῶ κάτι. Ὁ Σαμφὼν μὲ μιὰ γαϊδουροσαγὸνα ὡς ὄπλο σκότωσε 1000 Φιλιστᾶιους. **Παρέμβασις:** Ἕλληνες Φιλιστᾶιους.

Ἀπάντ.: Νὰ τὸν κάνουμε τὸν διαχωρισμό, καθ' ὅτι οἱ Φιλιστᾶιοι ἦσαν Ἕλληνες.

Ἐρώτ.: Δηλαδή ἐμεῖς, κ. Πολύδωρα, πανηγυρίζουμε γιὰ τὴν ἡττὰ καὶ σφαγὴ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους, καὶ χωρίς νὰ μένουμε ἐκεῖ, τὸ ἔχουμε καὶ ὡς ἱερὸ κείμενο;

Ἀπάντ.: Ὅχι, θέλω νὰ σημειώσω ὅτι ἡ ἐμφαση πέφτει σὲ ἕναν ἄνθρωπο, ποὺ κάνει τὸ δυσεξιχνίαστο σύμβολο τῆς γαϊδουροσαγόνας νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλη σημασία. Νὰ μείνουμε στὰ σύμβολα καὶ ὄχι στὰ κοσμικὰ κείμενα.

Ἐρώτ.: Ἄν καί ἐσεῖς μιλάτε γιά σύμβολα στήν Π.Δ., ἐντούτοις γιά τήν ἀρχαία Ἑλληνική Θρησκεία, ἐντελῶς διαφορετική βέβαια τῆς Π.Δ., δέν συμβαίνει τὸ ἴδιο καί ἐξακολουθεῖ μὲχρι σήμερα νὰ θεωρεῖται εἰδωλολατρική.

Ἀπάντ.: Εἶναι αὐτὸ προβλημα, στὸ ὁποῖο ἐγὼ θὰ ταχθῶ ἀντίθετος.

Ἐρώτ.: Πάρα πολλοὶ ιερόρχες σήμερα καί, μπορῶ νὰ πῶ, σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν ἢ Ἑλληνική Ἐκκλησία θεωρεῖ ὅτι εἶναι εἰδωλολατρική.

Ἀπάντ.: Δέν χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι ἡ θέση μου εἶναι ἀπέναντι. Δέν μπορῶ νὰ συμπῆσω μὲ αὐτοὺς. Δέν ἔχεις τὰ κλειδιά γιά τὰ σύμβολα. Ὁλόκληρη ἡ μυθολογία δέν ἔχει ἀποδικοποιηθεῖ. Ὅταν μιλάνε γιά τὴν Ἀργῶ καὶ τὸν Ἰάσονα, καὶ μιλάνε γιά μυθολογική κατὰτάξιν καὶ ταξινόμησιν, ἓνα παραμῦθι γιά παιδιὰ, ἀσφαλῶς καὶ θὰ ταχθῶ ἀντίθετος.

Ἐρώτ.: Καὶ δέν εἶναι ἀφύσικο, ἓνας πολιτισμὸς νὰ ἔχη μεγαλουργήσει σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἀνθρωπίνης δραστηριότητος καὶ νὰ ἔχει κάνει λάθος στὸν θρησκευτικό;

Ἀπάντ.: Ἐ, βέβαια.

Ἐρώτ.: Στὴν ἀρχὴ τῆς συζητήσεώς μας εἶπατε, ὅτι οἱ Ἕλληνες πολιτικοὶ δέν ἔχουν ἐπίγνωσιν τῶν πράξεών τους.

Ἀπάντ.: Δέν εἶναι ὑποψιασμένοι.

Ἐρώτ.: Δέν εἶναι ὑποψιασμένοι, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ ἑξῆς: Ἡ πολιτιστικὴ μας κληρονομία βρίσκεται ὑπὸ ἀτηνὴ διωγμὸν, καὶ ἂν δέν κάνω λάθος, ὑπάρχει καὶ μιὰ δική σας ἐπερώτηση στὴν Βουλὴ γιά τὸν ναὸ τοῦ Ἐπικουρείου Ἀπόλλωνος στὶς Βῆσες.

Ἀπάντ.: Ναι, καὶ ἐτυχα μιᾶς τεχνοκρατικῆς ἀπαντήσεως διαχειριστικοῦ τύπου, πού δέν πιάνει ἐπαφὴ μὲ τὸν ἐρωτῶντα, μὲ μένα.

Ἐρώτ.: Δηλαδή αὐτὸ τὸ κράτος εἶναι ἀνθελληνικὸ ἀπὸ συνείδηση;

Ἀπάντ.: Ἐν πολλοῖς εἶναι θῦμα τῆς ρουτίνας καὶ τῆς γραφειοκρατίας.

Ἐρώτ.: Τὸ σύνολο τῶν πολιτικῶν ἀντιμετωπίζει ἐχθρικά, καὶ θὰ τὸ τονίσω αὐτὸ, ἐχθρικά τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ. Εἴτ' στὸν ἀρχαιολογικὸ τομεᾶ εἴτε ἀκόμα καὶ στὸν γλωσσικό. Καὶ εἶναι ἓνα θέμα τὸ γλωσσικό, πού θέλω νὰ σταθῶμε, ἀφ' ὅτου μὲ τὸ πραξικόπημα ἐκεῖνο τῆς μεταμεσονύκτιας συνεδρίασης τῆς Βουλῆς καταργήθηκε τὸ πολυτονικὸ σύστημα.

Ἀπάντ.: Πρῶτα ἀπ' ὅλα δέν θέλω νὰ κάνω κανέναν ἀντάρτη τοῦ μηδενικοῦ τύπου. Προσπάθειες ἔχουν γίνει. Οἱ Ἕλληνες ἀρχαιολόγοι εἶναι σπουδαῖοι σὲ παγκόσμια κλίμακα. Ἴσως θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν κάνει περισσότερα. Εἶναι ἀδίκο ὅμως νὰ πούμε γιά ἀπόλυτη ἀμέλεια ἢ γιά ὀλιγωρία ἢ καὶ γιά ἐχθρότητα. Ὅσον ἀφορᾷ τώρα τὴν γλῶσσα, στὸ μακρὺ σκεπτικὸ τῆς τροπολογίας τοῦ '82 γιά τὴν καθιέρωση τοῦ μονοτονικοῦ περιλαμβάνετο καὶ φράση, ἡ ὁποία ἔλεγε περίπου, ὅτι ὅπως κατεδείχθη, ἡ διατήρηση τοῦ πολυτονικοῦ εἶναι ἀσύμφορη οἰκονομικά λόγω μεγαλύτερης κατανάλωσης μελάνης ἐξαιτίας τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων! Μάλιστα ὑπελογίζετο καὶ τὸ ὕψος τῆς ἐπιπλέον δαπάνης!

Ἐρώτ.: Ἀποκαλυπτικὸ καὶ αὐτὸ τὸ στοιχεῖο πού παραθέτετε τῆς ἀδιαφορίας τοῦ κράτους γιά τὸν πολιτισμὸ μας. Καὶ θὰ ἐπιμείνω στὸ νὰ χαρακτηρίζω τὴν στάση αὐτὴ ἐχθρική, ἀπὸ τὴν στιγμή πού ὑπάρχει ἡ αἰτιολογία. Τὸ Ταμεῖο Ἀρχαιολογικῶν Πόρων (ΤΑΠ) εἶναι ἴσως ἡ πιὸ κερδοφόρος ἑλληνικὴ δημόσια ἐπιχείρηση σήμερα. Δέν εἶναι λοιπὸν ἀδικαιολόγητη αὐτὴ ἡ ἐλλειψὴ προστασίας τῶν ἀρχαιολογικῶν μας θησαυρῶν;

Ἀπάντ.: Ἐ, ναι. Αὐτὸ πού ὀργιάζει στὸν τόπο μας εἶναι ἡ ἀρχαιοκαπηλία τῶν χερσαίων καὶ ἐναλίων ἀρχαιοτήτων.

Ἐρώτ.: Ἡ ἀδιαφορία λοιπὸν μιᾶς κρατικῆς ὑπηρεσίας δέν εἶναι ἐχθρική πράξη, προδοτικὴ εἰς ὅρος τῆς ἑλληνικῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς;

Ἀπάντ.: «Δεῖ δὴ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἐστὶ γενέσθαι τῶν δεόντων», πού ἔλεγε καὶ ὁ Δημοσθένης.

Ἐρώτ.: Ναι, ἀλλὰ τὰ χρήματα ὑπάρχουν, ὅπως εἶδαμε, ἡ διάθεσις λείπει ἢ κατὰ τέτοιο μὸν φαίνεται. Μήπως οἱ πελατειακὲς σχέσεις καὶ τὸ «δόλεμα» τῶν ἡμετέρων, σχέσεις πού ὑπάρχουν μέχρι σήμερα, πρῶτον ἀνάξινους ἀνθρώπους σὲ θέσεις κλειδιά, πού τοὺς καθιστοῦν καὶ ἐπικίνδυνους ἀπὸ φύσιν ἢ ἀπὸ θέση; Μποροῦμε νὰ τὸ δοῦμε ἔτσι;

Ἀπάντ.: Μπορεῖ νὰ ἔχη τὴν ἀλήθεια τοῦ τὸ σκεπτικὸ σας, δέν προσχωρῶ ὅμως στὸ μέρος πού διατυπώνετε τίς ἀπόψεις σας, γιὰτὶ δέν θέλω νὰ εἶμαι ἀδασάνιστος κριτικός. Ἐκεῖνο ὅμως πού μὲ ἐνο-

χλεϊ είναι μία συντεχνιακή ἐγωϊστική ἀντίληψη ἀπὸ ὁρισμένα τμήματα ἐπιστημονικά, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀρθρωμένα, συντεταγμένα μέσα στὴν διοίκηση καὶ στὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ. Καὶ δὲν μπορῶ νὰ θεωρήσω ὁρμωδία κάποιου, πὺν ἔχει μιά σφραγίδα στὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ, γιὰ τὴν ἐπιστημονική ἀνακοίνωση. Αὐτὴ τὴν ἐγωϊστική νομιμοποίηση ἐγὼ δὲν τὴν δέχομαι, γιὰτὶ μιλάω γιὰ συνέργεια ὅλου τοῦ ἐπιστημονικοῦ δυναμικοῦ γιὰ τὴν μεγάλη αὐτὴ ὑπόθεση. Δὲν ἔχουμε ἐθνική ἐγκυκλοπαίδεια, τὸ ξέρετε; Δὲν ἔχουμε ἑλληνικά ἀρχεῖα, τὰ ὁποῖα μετὰ ἀπὸ τὰ ὅρια τοῦ χρόνου νὰ βγαίνουν στὸ δημόσιο μάτι, ὅπως τὸ Φόρειν Ὁφφίς καὶ τὸ Σταίητ Νηπαρτμεντ. Δὲν ἔχουμε τὸ Ἑλληνικὸ Λεξικό, καὶ τὸ λέω μὲ πικρία βαθύτατη, αὐτὸ τὸ ἔργο τῆς Ἀκαδημίας, πὺν τώρα μπορεῖ νὰ ἔχει φτάσει στὸ γράμμα Ε, εἶναι δραματικά ἀτυχές ὡς περιστατικό.

Ἐρώτ.: *Ἐσεῖς τί ἔχετε κάνει γι' αὐτά;*

Ἀπάντ.: Ἐχω κάνει, ἀλλὰ ἡ συνέντευξή μας δὲν πρέπει νὰ ἔχει σκοπὸ τὴν προβολή μου. Θέλω νὰ εἶμαι ἓνα μῶριο στὴν ὑπηρεσία τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἐρώτ.: *Τὶς διαφορὲς ἐπερωτήσεις τίς κάνατε καὶ ἐπὶ τῆς τωρινῆς καὶ ἐπὶ τῆς τότε κυβερνήσεως;*

Ἀπάντ.: Ἐπὶ τῆς τότε εἶχα κανονικὸ ἀγῶνα, ὄχι διὰ ἀλληλογραφίας, καὶ στὸ ὑπουργικὸ συμβούλιο καὶ μὲ τοὺς συναρμόδιους ὑπουργούς. Ἀπὸ τρία ὑπουργεῖα πὺν πέρασα.

Ἐρώτ.: *Τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως;*

Ἀπάντ.: Ἐγὼ δὲν ἔκανα ἀπ' τὸ ὑπουργεῖο Παιδείας, πὺν πέρασα ἓνα φεγγάρι, 5 μῆνες, τὴν πρόταση γιὰ τὸ ἑλληνοευρωπαϊκὸ ἐξάστηλο λεξικό; Τὸ ὁποῖο δὲν μπόρεσα, τὸ πήρα καὶ στὸ ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν, ὅπου καὶ μετετέθη καὶ ῥίσκεται ἀκόμα...

Ἐρώτ.: *Τελικὰ λοιπὸν ποιοὶ ἐγείρουν αὐτὰ τὰ ἐμπόδια;*

Ἀπάντ.: Οἱ περισσότεροι, πὺν δὲν ἐμπνέονται, δὲν ὑπάρχει τὸ δοξαστικό. Νὰ σὰς πῶ, ἔχει πνιγεὶ ἡ ὑπόθεσις ἀπὸ τὶς ὁμάδες πιέσεως. Εἶναι ἡ σύγχρονη πελατειακὴ ἀντίληψις. Ἔτσι καὶ βρεθοῦν 100 ἀγρότες νὰ πιέζουν γιὰ τὴν τιμὴ τοῦ βάμβακος, ἐκεῖ εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον ὅλης τῆς κυβερνήσεως. Καὶ μὲ τὸ νὰ ἔχω τοὺς ἐπιστήμονες νὰ μοῦ μπλοκάρουν ὅλους αὐτοὺς τοὺς ὁραματισμοὺς μου ἐν ὀνόματι τῆς ἐπιστημονικῆς αὐθεντίας, αὐτὴ εἶναι μιά μορφὴ συγκρούσεως, πὺν συνδέεται μὲ τὸ ἀρχικὸ σὰς ἐρώτημα. Ἔτσι γεννᾶται ἡ πολιτικὴ ἀπόφασις καὶ τάσσονται οἱ πολιτικὲς προτεραιότητες, μὲ τὶς ὁμάδες πιέσεως.

Ἐρώτ.: *Υπάρχουν μήπως καὶ ὁμάδες πιέσεως, πὺν βάλλουν κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ;*

Ἀπάντ.: Αὐτὸ εἶναι ἓνα ἄλλο κεφάλαιο. Ὁχι σ' αὐτὴν τὴν εὐθεῖα αἰτιώδη συνάφεια.

Ἐρώτ.: *Κάτι ἄλλο τώρα. Τί εἶναι τὸ συστατικὸ ἐκεῖνο, πὺν διαμορφώνει ἑλληνικὴ σκέψη. Μήπως ἡ γλῶσσα;*

Ἀπάντ.: Εἶναι ἐργαλεῖο σκέψεως, δὲν εἶναι ἦχος.

Ἐρώτ.: *Μήπως ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ἔχει παραμεληθεῖ, καὶ αὐτὴ ἡ τρομακτικὴ ὑποβάθμιση τῆς μᾶς ἔχει ὀδηγήσει στὸ ἐγκλημα τοῦ πνευματικοῦ σημερινοῦ ἀδιεξόδου;*

Ἀπάντ.: Ἐγκλημα, ἐδῶ δὲν κρατιέμαι, δὲν εἶμαι διακριτικός. Ἐδῶ τὴν σπᾶω τὴν διακριτικότητά μου καὶ λέω, ὅτι εἶναι ἐγκλημα. Ὁραματίζομαι νὰ φτιάξω μιά σχολὴ ἰδρυματικά, μπορεῖ νὰ εἶναι στὰ πλαίσια τοῦ «Δαυλοῦ», μπορεῖ νὰ εἶναι κάτι εὐρύτερο γιὰ τοὺς ἀντιστασιακοὺς τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. Μιά σχολή, πὺν θὰ ῥίζεται ἀπὸ τὴν ἑλληνοπρέπεια.

Ἐρώτ.: *Πῶς ἐννοεῖται αὐτὴν τὴν ἑλληνοπρέπεια;*

Ἀπάντ.: Θὰ διδάσκω ἀρχαῖα Ἑλληνικά, δασυνόμενες λέξεις, ἐκλογές, ἱστορίες καὶ θὰ φωτίζω τὶς πτυχές τῆς ἰσχυρῆς θέσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Σὲ τελευταία ἀνάλυση ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ ἐλπίζω στὸ «Παιδαγωγικὸ Ἰνστιτοῦτο», δὲν μπορῶ νὰ ἐλπίζω στὴν συντεχνία τῶν καθηγητῶν Μέσης Ἐκπαίδευσης, τὴν ΟΛΜΕ. Σὰς τὸ λέω ὡς Βύρων Πολύδωρας. Δὲν μπορῶ νὰ ἐλπίζω στὴν ΔΟΕ. Ἐχω χάσει πᾶσαν ἐλπίδα. Καὶ θὰ κάνω τὴν ἀνασυνταξή μου, πρόταση κάνω, πρώτη φορὰ τὴ διατυπώνω, θέλω νὰ κάνω αὐτὴν τὴν σχολή, πὺν θὰ κρατήσῃ τὰ παραδοσιακὰ δεδομένα. Γλῶσσα, ἱστορία, κουλούρα. Γιατὶ εἶναι βέβαιο, ὅτι ἡ ἐπίθεσις θὰ ὁλοκληρωθεῖ μὲ τὸ μονογραμμικόν. Δηλαδή ἓνα γράμμα γιὰ τὸ ι καὶ τὸ ο.

Ἐρώτ.: *Μπορεῖ νὰ γράφουμε καὶ μὲ λατινικοὺς χαρακτήρες Ἑλληνικά;*

Ἀπάντ.: Ναί, τὸν βλέπω τὸν κίνδυνο καὶ τὸν προσδιορίζω σὲ 15 χρόνια, ἂν μείνουμε ἀνυποψίαστοι καὶ κοιμώμενοι.

Εὐάγγελος Μπεξῆς

«ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΤΙΣ ΑΓΓΛΟΦΩΝΕΣ ΧΩΡΕΣ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ»

Αὐτὸς ἦταν ὁ τίτλος ἑνὸς πολὺ σημαντικοῦ διεθνοῦς συνεδρίου, ποὺ πραγματοποιήθηκε τὸν περασμένο Μάιο στὸ Σακραμέντο, πρωτεύουσα τῆς Πολιτείας τῆς Καλιφόρνιας τῶν ΗΠΑ, στὸ ὁποῖο εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ συμμετάσχω, προσκεκλημένος ἀπὸ τὸ «Κέντρο Σπ. Βρυώνη Μελέτης τοῦ Ἑλληνισμοῦ». Συνοργανωτὲς ἦταν ἡ Ἑταιρεία Ἑλληνικῶν Σπουδῶν Μελβούρνης, τὸ Ἴνστιτοῦτο Ἑλληνικῶν Νοτίου Αὐστραλίας καὶ τὸ Τμῆμα Ἀνθρωπιστικῶν Σπουδῶν τοῦ Πολιτειακοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καλιφόρνιας.

Σκοπὸς τοῦ συνεδρίου ἦταν, νὰ συνεχισθεῖ καὶ νὰ προαχθεῖ ὁ διάλογος μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀγγλόφωνων χωρῶν, ποὺ εἶχε ἀρχίσει στὴ Μελβούρνη μὲ ἓνα ἄλλο συνέδριο δύο χρόνια πρὶν. Εἰδικότερος σκοπὸς ἦταν, νὰ ἐξετασθεῖ τὸ θέμα τῆς ταυτότητας καὶ τοῦ ρόλου τῶν Ἑλλήνων στὴν πολιτικὴ καὶ πολιτισμικὴ ζωὴ χωρῶν, ὅπως λ.χ. τῆς Αὐστραλίας, τῶν ΗΠΑ, τοῦ Καναδᾶ καὶ τῆς Ἀγγλίας, ποὺ συνδέονται μὲ κοινούς δεσμούς ἀγγλοσαξονικῆς κουλτούρας καὶ στὶς ὁποῖες εὐρίσκονται οἱ μεγαλύτερες ἑλληνικὲς παροικίες τῆς διασπορᾶς.

Μεταξὺ τῶν θεματικῶν ἐνοτήτων ποὺ συζητήθηκαν ἀπὸ τὶς ἐπὶ μέρους εἰσηγήσεις τῶν συμμετασχόντων ἦταν: «Ἑλληνικὴ ἐνότητα καὶ κουλτούρα στὶς ἀγγλόφωνες χώρες», «Ἑλληνισμὸς καὶ Ἑλληνορθοδοξία στὴ διασπορά», «Παιδεῖα καὶ ἑλληνικὴ ταυτότητα», «Ἑλληνίδες τῆς διασπορᾶς τοῦ 1990», «Δεσμοὶ μεταξὺ τῆς διασπορᾶς καὶ τῆς Ἑλλάδας», «Ἡ ἔννοια τῆς ἑλληνικότητας στὴ λογοτεχνία καὶ τὶς καλὲς τέχνες μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων τῆς διασπορᾶς», «Τὰ θέματα τῆς Κύπρου καὶ τὸ Σκοπιανὸ ὡς καὶ ἡ πολιτικὴ δραστηριοποίηση τῆς διασπορᾶς», τέλος δέ «Ἕλληνες στὴν πολιτικὴ τῶν ΗΠΑ καὶ τῆς Αὐστραλίας». Τὸ συνέδριο ἔκλεισε μὲ τὸ θέμα «Ἀπὸ τὴ Μελβούρνη στὸ Σακραμέντο: ὁ συνεχιζόμενος διάλογος μεταξὺ τῶν ἀγγλόφωνων χωρῶν».

Εἶναι γεγονός, πὼς ἡ ἐπιτυχία τοῦ Συνεδρίου ἦταν μεγάλη τόσο ἀπὸ πλευρᾶς εἰσηγήσεων ὅσο καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ἀκροατηρίου (ἡ εἴσοδος ἦταν ἐλεύθερη σὲ ὅποιον ἤθελε νὰ τὸ παρακολουθήσει). Ἐπίσης μέσα σὲ μιὰ ἐγκάρδια φιλικὴ ἀτμόσφαιρα καὶ οἰκειότητα ποὺ δημιουργήθηκε, τὸ ἐνδιαφέρον ὅλων μας κρατήθηκε σὲ πολὺ ὑψηλὸ ἐπίπεδο, γεγονός ποὺ καταδειχτήκε καὶ ἀπὸ τὶς ἐρωτήσεις ποὺ γίνονταν στοὺς εἰσηγητὲς κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου.

Ἡ ποιότητα τῶν ὁμιλητῶν καὶ οἱ ἰδέες ποὺ παρουσίασαν ἦταν ὁμολογουμένως ἐντυπωσιακές. Μία ἀπὸ τὶς πολλὲς γνώμες ποὺ ἀκούστηκαν, ἀγνωστὴ γιὰ τὴν πλειονότητα τῶν συμμετεχόντων, ἦταν καὶ ἐκείνη τοῦ δρος Δημητρίου Κωνσταντέλου, πρωτοπρεσβύτερου καὶ καθηγητῆ τῆς Ἱστορίας καὶ Θεολογίας στὸ Richard Stockton College τῆς Νέας Ὑερσέης. Εἶπε ὁ καθηγητὴς, πὼς μὲ βάση στατιστικὰ δεδομένα τοῦ ἴδιου, ἡ ἐκτόπιση στὶς ΗΠΑ τῆς Ἑλληνικῆς ἀπὸ τὴ θεία λειτουργία καὶ τὰ μυστήρια ὡς καὶ ἡ ἀντικατάστασή της ἀπὸ τὴν Ἀγγλικὴ (σύμφωνα μὲ ἀπόφαση τῆς Κληρικολαϊκῆς τοῦ 1970, μὲ τὸ

ἐπιχείρημα πώς θὰ αὖξαινε ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκκλησιαζόμενων μὲ τὴν προσέλευση καὶ μὴ ὀρθοδόξων) ἀποδείχθηκε ἀποτυχία. Ἀντίθετα δημιουργήθηκε μία κατάσταση, πού εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ διορθωθεῖ.

Ἐκεῖνο πρὸς κυριάρχησε στὸ Συνέδριο ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἦταν ἡ ὠριμότητα τοῦ βαθεῖα προβληματιζόμενου Ἑλλήνα ἐπιστήμονα-ἐρευνητῆ καὶ ὄχι ὁ συναισθηματισμὸς τοῦ νοσταλγοῦ Ἑλλήνα τῆς διασποράς.

Στὸ συνέδριο πήραν μέρος μὲ εἰσηγήσεις καὶ οἱ Ἑλληνοαμερικανοὶ πολιτικοί: ὁ γερουσιαστὴς τῆς Πολιτείας τοῦ Μαιρύλαντ Πῶλ Σαρμπάνης, ὁ Ἀ. Ἀγνος τοῦ ἀμερικανικοῦ Ὑπουργείου Οἰκισμοῦ καὶ Ἀστικῆς Ἀνάπτυξης καὶ πρῶν δήμαρχος τοῦ Σάν Φρανσίσκο, ὁ Ν. Πετρῆς, γερουσιαστὴς τῆς Πολιτείας τῆς Καλιφόρνιας, ὁ Φ. Ἀγγελίδης, πρῶν πρόεδρος τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος τῆς Καλιφόρνιας καὶ ὑποψήφιος γιὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ θησαυροφύλακα τῆς Καλιφόρνιας. Ἐπίσης συμμετεῖχαν μεταξὺ ἄλλων ὁ καθ. Σπύρος Βρυώνης ἀπὸ τὴ Ν. Ὑόρκη, ὁ καθ. Κ. Τσουκλᾶς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ὁ καθ. Π. Τοίμπος ἀπὸ τὸ Ὀντάριο τοῦ Καναδᾶ, ὁ καθ. δρ. Δ. Κωνσταντέλος ἀπὸ τὴ Νέα Ὑερσέη, ὁ Ν. Κούτσου καὶ ὁ Ἐ. Ρωσιίδης ἀπὸ τὴν Κύπρο, ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς Banque Nationale de Paris στὸν Καναδᾶ Γιάννης Φαρμακίδης κ.ἄ. Ἐπίσης εἶχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ ἀκούσουμε τὸν Γιώργο Στεφανόπουλο (σύμβουλο τοῦ Ἀμερικανοῦ Προέδρου Μπίλ Κλίντον) σὲ δεξίωση πού ἔδωσε στὸ σπίτι του ὁ μεγάλος πατριώτης καὶ ὑποστηρικτὴς κάθε δραστηριότητος πού ἔχει σχέση μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Ἑλληνισμό ὁμογενῆς μας Ἀγγελοῦ Τσακόπουλος.

Μεταξὺ τῶν ἀποφάσεων πού ἀρθρήκαν ἦταν, τὸ ἐπόμενο συνέδριο σὲ δύο χρόνια νὰ πραγματοποιηθεῖ στὸ Τορόντο τοῦ Καναδᾶ. Ἐπίσης ἀνακοινώθηκε, πώς οἱ εἰσηγήσεις καὶ οἱ συζητήσεις τοῦ συνεδρίου θὰ ἐκδοθοῦν σὲ εἰδικὸ τόμο, γεγονὸς πού ὅπωςδήποτε θ' ἀποτελέσει πηγὴ ἀναφορᾶς γιὰ ὅσους ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ θέματα αὐτά.

Γιὰ μένα προσωπικά τὸ συνέδριο αὐτὸ ὑπῆρξε ἐξαιρετικὴ ἐμπειρία. Συμμετέσχα μὲ εἰσήγηση, πού θέματά της ἦταν «Ὁψεις τῆς ἐλληνικότητος στὴ λογοτεχνία τῆς διασποράς: Ἡ αὐστραλιανὴ ἐμπειρία». Ἐπίσης κατὰ πρόταση τῆς ὀργανωτικῆς ἐπιτροπῆς ἐπῆγα στὴ Ν. Ὑόρκη μαζὶ μὲ ἄλλους συναδέλφους καὶ ἔδωσα δύο ὁμιλίες: μία ἀγγλιστὶ στὸ Ἰδρυμα Ἀλέξανδρος Ὠνάσης στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ν. Ὑόρκης καὶ μία δεύτερη ἐλληνιστὶ στὴν Ἀρχιεπισκοπὴ μὲ συμμετοχὴ τῆς Ἑταιρείας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν Ἀμερικῆς. Τέλος εἶχα τὴν τιμὴ νὰ μοῦ πάρουν ραδιοφωνικὴ συνέντευξη ἡ καθηγήτρια τῆς ἔδρας Ἑλύτη τοῦ Πανεπιστημίου Rutgers κ. Ἑλλάς Καλαμίδα καὶ ἡ πολὺ γνωστὴ λογοτέχνιδα κ. Ἑλένη Παϊδούση.

Τέλος θέλω νὰ τόνισω, ὅτι θερμὰ συγχαρητήρια ὀφείλονται στοὺς διοργανωτὲς Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας τοῦ συνεδρίου τοῦ Σακραμέντο, ὄχι μόνο γιὰ τὴν τεράστια ἐπιτυχία πού εἶχε, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς πολυδιάστατες μελλοντικὲς προϋποθέσεις πού δημιούργησε τόσο γιὰ τὸ καλὸ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς διασποράς ὅσο καὶ γιὰ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἴδια.

Γιώργος Καναράκης

Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Charles Sturt, Αὐστραλία.

ΤΟ ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ

ΔΑΥΛΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΜΑΡΜΑΤΣΟΥΡΗΣ

Τὰ κρίσιμα χρόνια

[Τὸ διήγημα πὺ ἀκολουθεῖ ἀποτελεῖ μέρος τῆς ἀνέκδοτης συλλογῆς διηγημάτων «*Ἡ ἀένανη σύγκρουση*». Ὑπάρχει μιὰ σύνδεση μεταξὺ τῶν διηγημάτων αὐτῶν, χωρὶς νὰ ἐπηρεάζεται ἡ αὐτοτέλειά τους. Κάθε τυχὸν ὁμοιότητα μεῖς ἱστορικὰ πρόσωπα ἢ λαοὺς εἶναι συμπτωματικὴ].

Γιὰ πρώτη φορὰ στὴ μακραίωνη ἱστορία του τὸ μυστικὸ συμβούλιο τῶν μιγάδων ἀναγκάζεται νὰ ἐπιφέρει ριζικὲς ἀλλαγὲς στὸ πρόγραμμά του.

Οἱ νέες συνθήκες μετὰ τὴν ἐκστρατεία τοῦ νεαροῦ βασιλιᾶ-στρατηλάτη καὶ τὴν ἐπικράτηση τοῦ λαοῦ τῆς Χερσονήσου δημιούργησαν κινδύνους ἀπρόδλεπτους τόσο γιὰ τὰ σχέδια τοῦ συμβουλίου ὅσο καὶ γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τῶν μιγάδων. Κινδύνους, πὺ ἔθεταν τὴ λήψη μέτρων πρόστασίας σὲ προτεραιότητα ἔναντι τῆς προσπάθειας κυριαρχίας τῶν μιγάδων στὸν πλανήτη.

Ἰδιαίτερα θορύβησαν τὸ συμβούλιο οἱ διακρίσεις κατὰ τῶν μιγάδων, πὺ τοὺς ἐξαίρουσαν ἀπὸ τὶς διοικητικὲς θέσεις, τὸ στρατὸ καὶ τὶς προσπάθειες ἀδελφοποιήσεως τοῦ λαοῦ τῆς Χερσονήσου με τοὺς λαοὺς ὁλῶν τῶν κατακτηθεισῶν περιοχῶν. Οἱ διακρίσεις αὐτὲς ξεκίνησαν ἀπὸ ἐντολὴ τοῦ νεαροῦ βασιλιᾶ, πράγμα πὺ ἔκανε τὸ συμβούλιο νὰ πιστεῦει, πὺς αὐτὸς κάτι γνώριζε ἢ κάτι ὑποπτευόταν γιὰ τὴν προέλευση τῶν μιγάδων.

Ἄλλο σημεῖο, πὺ εἶχε προκαλέσει ἀπορίες στὸ συμβούλιο, ἦταν ἡ ἐπιμονὴ τοῦ βασιλιᾶ νὰ προχωρήσει στὴ γεμάτη κινδύνους καὶ ἐμπόδια ἀγρονῆ-ὄρεινὴ χώρα. Τί ἄραγε περίμενε νὰ μάθει ἐκεῖ πὺ ἤθελε νὰ φθάσει; Στους μύθους τοῦ λαοῦ τῆς Χερσονήσου ἀναφέρονται καὶ ἄλλες προσπάθειες αὐτῆς τῆς ἐπίπονης, δύσκολης καὶ ἐπικίνδυνης πορείας.

Βέβαια τὴ δράση καὶ τὴ ζωὴ τοῦ νεαροῦ βασιλιᾶ-στρατηλάτη σταυάτησε τὸ ἀγνωστο γιὰ τοὺς γιαιτροὺς του δηλητήριο, πὺ

τὸ ἱερατεῖο τῶν μιγάδων φρόντισε κατάλληλα νὰ τὸν ποτίσει. Ἡ ἐξάπλωση ὅμως τοῦ λαοῦ τῆς Χερσονήσου στὴν ἀχανὴ περιοχή πὺ εἶχε κατακτήσει, ἡ διάδοση τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς γλώσσας καὶ τῶν μύθων ἐξακολουθοῦσαν νὰ ἀποτελοῦν κίνδυνο μεγάλο γιὰ τοὺς μιγάδες καὶ τὸ σκοπὸ ὑπάρξεώς τους, τὴν κυριαρχία στὸν πλανήτη, ὅπως εἶχαν προγραμματίσει οἱ εἰσβολεῖς πρόγονοί τους.

Φθάνοντας στὸν πλανήτη οἱ εἰσβολεῖς διεπίστωσαν, πὺς κάποτε ὑπῆρξε σ' αὐτὸν ἀνώτερος πολιτισμὸς. Δὲν κατῴρθωσαν νὰ καθορίσουν τὴ μορφή τοῦ πολιτισμοῦ αὐτοῦ οὔτε τὰ αἷτια τῆς καταστροφῆς του.

Οἱ κάτοικοι τοῦ πλανήτη, μακρυνοὶ ἀπόγονοι τῶν λίγων πὺ εἶχαν διασωθεῖ, ἔχοντας ζήσει γιὰ πολλὲς γενιὲς ἀπομονωμένοι ζωὴ πρωτογόνων, δὲν ἦσαν σὲ θέση νὰ γνωρίζουν.

Μνήμες ἀμυδρὲς τοῦ χαμένου πολιτισμοῦ ὑπῆρχαν, κλεισμένες ἐρημικὰ στοὺς μύθους καὶ τὴ γλώσσα λαοῦ πὺ ζοῦσε σὲ χερσονήσο, βορειοδυτικὰ ἀπὸ τὴν περιοχή πὺ ἐγκατεστάθηκαν οἱ εἰσβολεῖς.

Οἱ ἐπὶλυδες, πὺ ἀντελήφθησαν τὴν ὑπαρξὴ αὐτῶν τῶν ἀκαθορίστων μνημῶν, δὲν εἶδαν ἐξ ἀρχῆς μετὰ καλὸ μάτι τὸ λαὸ τῆς Χερσονήσου, φοβούμενοι ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς θὰ μποροῦσε νὰ ἀνατρέψει τὰ σχέδιά τους.

Τὸ πρῶτο πλῆγμα γιὰ τοὺς εἰσβολεῖς μετὰ τὴν ἀφίξή τους στὸν πλανήτη ἦταν ἡ διαπίστωση τῆς ἀδυναμίας τεκνοποιήσεως μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἀποστολῆς. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐξετάσεων στὸ μεγάλο ὑπολογιστὴ τοῦ ἀστροοκάφους ἐντόπισαν με-

ρική άτονία στά γεννητικά χρωμοσώματα, όφειλόμενη στην παραμονή τών ζευγών σέ ψύξη κατά τό γαλαξιακό ταξίδι. Ἡ άτονία αὐτή δέν έμπόδιζε τήν τεκνοποίηση, όταν ύπήρχε μόνο στού ένα μέλος τοῦ ζεύγους. Ἡ παρατήρηση αὐτή τοῦ ύπολογιστή όδήγησε σέ έπιτυχεῖς προσπάθειες τεκνοποίησεως τών εισβολέων μέ κατοίκους τοῦ πλανήτη, πού παρουσίαζαν βιολογική όμοιότητα μέ τούς έπλήλudes. Ἐτσι δημιουργήθηκε ό λαός τών μιγάδων, στούν όποιο οί εισβολεῖς στήριξαν όλες τίς έλπίδες γιά τήν κυριαρχία στούν πλανήτη.

Δέν άρχισε όμως νά ῥθει καί δεύτερο πλήγμα: Ἦταν ή καταστροφή τοῦ άστροσκάφους μέ όλα τά ύπάρχοντα σ' αὐτό μέσα προηγμένης τεχνολογίας, πρᾶγμα πού στέρησε τούς εισβολεῖς άπό τήν ύπεροχή τους έναντι τών παλαιών κατοίκων τοῦ πλανήτη.

Ἡ μακροζωία τών εισβολέων έπέτρεψε, πρίν εκλείψουν οί τελευταῖοι άπό αὐτούς, νά παρακολουθήσουν τήν εξέλιξη τών μιγάδων άρκετές γενεές καί νά ιδρύσουν έγκαίρα τό Μυστικό Συμβούλιο τών Μιγάδων, στού όποιο μεταβίβασαν τήν έξουσία.

Τά ισόβια μέλη τοῦ Συμβουλίου αὐτοῦ ήσαν οί μόνοι πού γνώριζαν τήν προέλευση καί τόν προορισμό τών μιγάδων. Ἡ εκλογή νέου συμβούλου σέ άντικατάσταση θανόντος γινόταν πάντοτε άπό τά ύπόλοιπα μέλη τοῦ Συμβουλίου. Ἐνα εὐρύτερο ιερατεῖο, πού μάθαινε στά άνώτερά του κλίμακια μόνο όσα τό Μυστικό Συμβούλιο εκρίνε σκόπιμο νά τοῦ γνωρίσει, άποτελοῦσε τήν άρχουσα τάξη τών μιγάδων, στούς όποιους επέβαλε τήν άποψη ότι ήσαν ό λαός τών εκλεκτών.

Οί μιγάδες παρουσίαζαν όλα τά ψυχοσυνθετικά χαρακτηριστικά τών εισβολέων, συλλογικότητα, ώφελιμισμό, προσήλωση στού δόγμα, συμφεροντολογία, συσπείρωση έναντι κάθε ξένου, έλλειψη φιλοσοφικών άναζητήσεων. Ἀποτελοῦσαν πάντοτε πειθήνιο όργανο τοῦ συμβουλίου, πού είχε διαδεχθεῖ τήν ομάδα Σωτηρίας Ἰσχυρών Ὁργανωμένων Νωών τών εισβολέων.

Δέν ήταν καθόλου συμπτωματική ή δημιουργία μεγάλης παροικίας μιγάδων στην

πόλη πού πήρε τό όνομα τοῦ βασιλιᾶ στρατηλάτη, τήν πόλη πού θά έμενε στην ίστορία ως κέντρο γραμμάτων, έπιστημών, πολιτισμοῦ καί πλούτου. Οί πρώτες όμάδες μιγάδων έφθασαν κι εκκαταστάθηκαν εκεί, όταν ή νεκρική πομπή μέ τή σορό τοῦ ιδρυτή της βρισκόταν ακόμα καθ' όδόν πρὸς αὐτήν. Ἀργότερα εκεί θά δράσουν πάντοτε μέ τίς όδηγίες τοῦ ιερατεῖου τους μιγάδες «φιλόσοφοι» καί «συγγραφείς», πού θά προσφέρουν μεγάλες ύπηρεσίες στού Μυστικό Συμβούλιο. Θά παραφράσουν, θά νοθεύσουν καί θ' άλλιώσουν μύθους, γιά νά φτιάξουν τά ιερά παραμύθια τοῦ ιερατεῖου τους καί θά πρωτοστατήσουν σέ δράση κατά τοῦ λαοῦ τής Χερσονήσου, τοῦ πολιτισμοῦ του καί προσωποικότητων του. Θά φθάσουν μέχρι καθοδηγήσεως τοῦ όχλου σέ έμπρησμούς κέντρων γνώσεως καί πολιτισμοῦ αλλά καί σέ κατακρεούργηση αξιόλογης φιλοσοφίας.

Ἡ δημιουργία έστίων μιγάδων στίς διάφορες χῶρες ύπῆρξε πάντοτε τακτική τοῦ συμβουλίου. Παλαιότερα μικρές όμάδες μιγάδων, σταλμένες άπό τό ιερατεῖο, περιήρχοντο τίς διάφορες περιοχές τής Χερσονήσου τάχα ως πραιματεῦτες, στην πραγματικότητα όμως γιά συλλογή πληροφοριών. Νεαρά ζεύγη εκκαθίσταντο στίς διάφορες πόλεις. Μέ τήν πάροδο τοῦ χρόνου οί άπόγονοί τους φρόντιζαν νά χάνωνται τά ίχνη καταγωγής τους καί δημιουργώντας έπιμειξεις προσπαθοῦσαν νά προωθοῦν τούς νέους μιγάδες εκ μιγάδων σέ καίριες θέσεις. Ἐτσι κατόρθωναν νά διαδρώνουν, νά επηρεάζουν καί νά κατευθύνουν τίς ήγεσίες σύμφωνα πάντοτε μέ τίς όδηγίες ή έντολές πού επαιρναν άπό τό ιερατεῖο τους.

Τούς αἰώνες πού ακολούθησαν μετά τό θάνατο τοῦ μεγάλου στρατηλάτη ή σύγκρουση μεταξύ τοῦ ιερατεῖου τών μιγάδων (πάντοτε δρώντος μέ έντολές τοῦ Μυστικού Συμβουλίου) καί τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ λαοῦ τής Χερσονήσου ύπῆρξε άσταμάτητη καί πέρασε άπό πολλές φάσεις. Ἀρχισε στην περιοχή τών μιγάδων, γιά νά εκπεκταθεῖ μέ τό πέρασμα τών αἰώνων σ' όλόκληρο τόν πλανήτη.

Χιλιάδες ήσαν οί πόλεις πού δημιουργή-

θηκαν στήν ἀπέραντη ἔκταση πού εἶχε κατακτήσει ὁ μέγας στρατηλάτης. Τά θέατρα, τὰ στάδια καί οἱ ναοί τῶν πόλεων αὐτῶν ἐγιναν πόλοι ἔλξεως γιά τοὺς λαοὺς τῆς περιοχῆς. Οἱ ἀνώτερες τάξεις στήν ἀρχή καί οἱ πλατύτερες μάζες ἀργότερα ἄρχισαν νά ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὸν πολιτισμὸ τοῦ λαοῦ τῆς Χερσονήσου καί νά μιλοῦν τῇ γλῶσσά του. Μιὰ γλῶσσα, πού, προσαρμοσμένη στὶς νέες συνθήκες, γινόταν ξανά μετὰ ἀπὸ πολλὲς χιλιετίες οἰκουμένη.

Δὲν ἦσαν λίγοι καί οἱ μιγάδες, πού ἄρχισαν νά ξεφεύγουν ἀπὸ τὸν ἀόρατο κλοιὸ πού τοὺς κρατοῦσε τὸ ἱερατεῖο. Παρακολουθοῦσαν τὶς συζητήσεις τῶν φιλοσόφων μὲ ἐνδιαφέρον, πῆγαιναν στὰ θέατρα καί στὰ γυμναστήρια, ἀλλάζαν τὸν τρόπο ζωῆς τους.

Τὸ Μυστικὸ Συμβούλιο ἔδλεπε μὲ ἀγωνία αὐτὲς τὶς ἐξελίξεις. Τὸ ἱερατεῖο καταδίκασε τοὺς μιγάδες αὐτοὺς, λαμβάνοντας διάφορα σκληρὰ μέτρα καί προσπαθοῦσε νά δημιουργεῖ αἱματηρὲς συγκρούσεις μὲ τὴ μορφή ἀπελευθερωτικῶν ἀγώνων, γιὰ νά κράτῃ ἀνοιχτὸ τὸ χάσμα μετὰξὺ τῶν μιγάδων καί τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Χερσονήσου.

Τὰ κράτη, στὰ ὁποῖα οἱ ἐπίγονοι-στρατηγοὶ μοίρασαν τὴν αὐτοκρατορία μετὰ ἀπὸ τὶς ἀτελείωτες μετὰξὺ τους συγκρούσεις, πού ἐπέφεραν τὴν ἀδυναμία καί παρακμὴ τους, ὑπέκλυναν τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο στὴ νέα στρατιωτικὴ δύναμη, πού εἶχε δημιουργηθεῖ στὴ Δύση. Τελευταῖο ἀπὸ ὅλα ὑπέκλυσε τὸ κράτος τῆς πανέμορφης καί πανέξυπνης μεγάλης βασιλίσσας, πού προτίμησε νά δώσει τέλος στὴ ζωὴ της, ἀφοῦ πρὶν φθάσει σ' αὐτό, δὲν δίστασε νά μεταχειριστεῖ ὅλα τὰ μέσα, γιὰ ν' ἀποφύγει τὴν ὑποταγή. Στὴν ἴδια δύναμη εἶχαν ἐνωρίτερα ὑποκύψει καί ὅλες οἱ ἀποικίες τοῦ λαοῦ τῆς Χερσονήσου στὴ Δύση, ἀλλὰ καί ὅλη ἡ Χερσονήσος. Στὴν παρακμὴ καί στὴν πτώση ἀφανῆς ἀλλὰ οὐσιώδης ὑπῆρξε ὁ ρόλος τῶν μιγάδων ἐκ μιγάδων.

Τὸ Μυστικὸ Συμβούλιο δὲν συμεριζόταν τὴν ἀνακούφιση τοῦ ἱερατείου γιὰ τὴ συντριβὴ καί τὴν ὑποταγὴ τοῦ αἰώνιου

ἐχθροῦ στὴν ἐκ δυσμῶν στρατιωτικὴ δύναμη. Κι αὐτό, ἐπειδὴ ἐγνώριζε, ὅτι ὁ νέος ἰσχυρὸς, πού οἱ ρίζες του δὲν ἦταν ἀσχετες μὲ τὶς ρίζες τοῦ λαοῦ τῆς Χερσονήσου, μὴ ἔχοντας ἀναπτύξει δικό του πολιτισμὸ ἦταν φυσικὸ νά ἐδραιώσει τὴν ὑπαρξή του στὸν πολιτισμὸ τοῦ κατακτημένου.

Ἕνας παλαιὸς μῦθος, πού εἶχε κατασκευάσει τὸ ἱερατεῖο γιὰ χρῆση-κατανάλωση τῶν μιγάδων, ἦταν συμβολικὸς καί ἐξέφραζε ἓναν πόθο. Μιλοῦσε γιὰ ἓνα μικρὸσωμο ἥρωα, πού σκότωσε μὲ τὴ σφεντόνα του τὸν γίγαντα ἀντίπαλο, κτυπώντας τον στὸ κεφάλι. Ὁ γίγαντας ἦταν ἀποικὸς ἀπὸ τὸ Μεγαλονήσι καὶ ἀντιπροσώπευε τὸ λαὸ τῆς Χερσονήσου. Συμπέρασμα: Μόνο στὸ κεφάλι, στὸ πνεῦμα –στὸν πολιτισμὸ– ἔπρεπε νά κτυπηθεῖ ὁ ἀντίπαλος, γιὰ νά πέσει. Ἀλλωστε καί ἡ θεὰ τῆς Σοφίας-Πολιτισμοῦ τοῦ ἀντιπάλου ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ πατέρα της, πατέρα θεῶν καί ἀνθρώπων, εἶχε γεννηθεῖ. Ἦξερε καλὰ τὸ συμβούλιο, πὼς τὸ ρόλο τῆς πέτρας τῆς σφεντόνας μπορούσε νά παίξει μόνο τὸ δόγμα. Κι ἦταν στοιχεῖο κρυμμένο μέσα στὰ γονίδια, στὴν ἀλυσίδα τοῦ DNA τῶν μιγάδων τὸ δόγμα. Τό ἔχαν κληρονομήσει ἀπὸ τοὺς εἰσβολεῖς προγόνους τους. Τὸ Μυστικὸ Συμβούλιο τῶν μιγάδων ἀρχίζει νά μελετᾷ καί νά προγραμματίζει τὴ μορφή τοῦ δόγματος, πού θὰ ἰδρῶσει, γιὰ νά ὑποσκάψει, νά δυναμιτίσει καί νά ἐξοντώσει τὸν πολιτισμὸ τοῦ λαοῦ τῆς Χερσονήσου.

Τὸ νέο δόγμα κατασκευάστηκε μὲ σύστημα καί μεθοδικότητα. Ἀρχικὰ ἐμφανίστηκε σὰν εἰρηνικὴ ἐπανάσταση θρησκευτικοῦ καί πολιτικο-κοινωνικοῦ περιεχομένου. Ὅργανα τοῦ συμβουλίου εἶχαν μὴνῃσαι σ' αὐτὸ τοὺς μιγάδες τῆς διασπορᾶς, καθὼς ἐπίσης καί τοὺς ἰσχυροὺς τῆς πολιτικῆς, τῆς διανοῆς καί τοῦ πλοῦτου, πού μὲ τὴ σειρά τους προσελύτιζαν καί ἐξαπατοῦσαν τὶς μάζες. Μὲ τὶς ὑποδείξεις τοῦ συμβουλίου οἱ μυημένοι στὸ δόγμα ἐργάζονταν πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς κατάληψης τῆς ἐξουσίας μὲ τὴ μέθοδο τῆς διάβρωσης τῶν βάθρων τῆς νέας στρατιωτικῆς αὐτοκρατορίας.

Οἱ ἡγέτες τῆς αὐτοκρατορίας αὐτῆς, πού

στην πλειονότητά τους ὑπῆρξαν πνευματικά τέκνα τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Χερσονήσου, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἀντιλήφθηκαν τοὺς σκοποὺς τῶν ἐκπροσώπων τοῦ δόγματος καὶ τοὺς πολέμησαν σκληρά· ὥσπου ἓνας ἀπ' αὐτοὺς –ἀδίστακτος καὶ πολὺ φιλόδοξος– συμμάχησε μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τοῦ δόγματος καὶ στράφηκε ἀνοιχτὰ κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Χερσονήσου. Ἐκτοτε ἡ μορφή τοῦ ἀγώνα ἄλλαξε καὶ τὸ δόγμα, ἀπὸ τῆ θέσης τῆς ἀντίθεσης πού κατεῖχε, ἔγινε θέση.

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ προδότη αὐτοῦ ἡγήτη τὴν ἐξουσία κατέλαβε ὁ μόνος ἐπιζήσας ἀρσενικός συγγενῆς του, παρὰ τὴ θέλησή του. Οἱ στρατηγοὶ τῆς αὐτοκρατορίας, πού δὲν εἶδαν μὲ καλὸ μάτι τὶς κινήσεις τοῦ προκατόχου του, προώθησαν στὴν κορυφή τὸ «Νικητάκι», πού πιὸ πολὺ νοιάζονταν γιὰ τὴ φιλοσοφία παρὰ γιὰ τὴν ἐξουσία.

Οἱ ἄνθρωποι ὥστόσο τοῦ δόγματος πρόσλαβαν νὰ ὀργανωθοῦν, κι ὁ νεαρὸς ἡγέτης βρέθηκε «πολιορκημένος ἀπὸ στεριά καὶ θάλασσα». Οἱ τιτάνιες προσπάθειές του, νὰ γυρίσει πίσω τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ, ἀπέβησαν μάταιες.

* * *

Στὴν προσπάθειά του νὰ δγάλει τὸ ἀκόντιο, πού 'χε καρφωθεί στὸ σηκώτι του, κατέκοψε τὶς παλάμες του κι ἔπεσε ἀπ' τ' ἄλογο στὸ ἔδαφος. Ὅταν συνήλθε, βρισκόταν μέσα στὴ σκηνή του. Κοντὰ του ἦταν ὁ γιατρός καὶ γύρω οἱ στρατηγοὶ καὶ φιλόσοφοι φίλοι του. Ἀντιλαμβάνονταν, πῶς οἱ προσπάθειες τοῦ φίλου του γιατροῦ, νὰ τὸν κρατήσει στὴ ζωὴ, ἦσαν μάταιες. Τό 'βλεπε στὰ πρόσωπα τῶν παρισταμένων. Ἦταν δέβαιος, πῶς τὸ ἀκόντιο δὲν ἦλθε ἀπ' τὴν πλευρὰ τῶν ἐχθρῶν. Αὕτὴ ἦταν ἡ ἀποψη καὶ ὅλων τῶν φίλων του.

Ἀρχισε νὰ παρήγορεῖ τὸ δακρύβρεκτο γιατρό καὶ τοὺς περίλυπους στρατηγούς, λέγοντάς τους, πῶς πρέπει νὰ τὸν μακαρίζον, τώρα πού ἐκαλεῖτο σὲ θεία ἔνωση μὲ τ' ἄστρα, κι ἀνοίξε συζήτηση μὲ τοὺς φίλους του φιλοσόφους γιὰ τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς. Ἀργότερα νοιώθοντας κούραση

ἔπαψε νὰ μιλάει, κι ὅλοι σιωπηλοὶ μὲ πρόσωπα γεμάτα θλίψη βγήκαν ἀπ' τὴ σκηνή, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν γιατρό, πού ἔμενε πάντοτε δίπλα του.

Βρισκόμενος στὸ μεταίχμιο μεταξύ ζωῆς καὶ θανάτου ἐνοιῶσε νὰ περνάει ἀπὸ τὴ μνήμη του μ' ἀσύλληπτη ταχύτητα ἢ συντομὴ ζωῆς του. Μιὰ ζωὴ, πού τελείωνε στὰ τριάντα δυὸ χρόνια ἀπὸ προδοτικὸ ὄπλο. Ἐξάχρονος κι ὀρφανὸς ἀπὸ μητέρα βλέπει νὰ σφάζουν μπροστά του πατέρα καὶ πρῶτο ἀδελφό. Ἡ ἀγωνία τῆς προσμονῆς καὶ τῆς δικῆς του ἐξοντώσεως θὰ τὸν ἀκολουθήσει ἔκτοτε μέχρι τὴν ἄνοδό του στὸ θρόνο. Παιδικὴ ἡλικία στὴν ἐξορία, μύηση στὴ φιλοσοφία ἀπὸ τὸ σοφὸ καὶ ἀφοσιωμένο Σκύθη εὐνοῦχο. Σπουδὲς ἀργότερα στὴν πόλὴ τῆς σοφίας. Τὴν πόλιν, πού λάτρευε κι ἔκλαψε πικρά, ὅταν τὸν διέταξαν νὰ τὴν ἐγκαταλείψει, γιὰ νὰ πάει στὴ Δύση. Δράση στὴ μακρινὴ δυτικὴ ἐπαρχία, ἐπιτυχεῖς ἐκστρατεῖες, ὑποταγὴ τῶν βαρβάρων, ὀργάνωση τῆς διοικήσεώς του, πού ἐξασφάλισε τὴν εὐνομία καὶ τὴν ἀγάπη στρατοῦ καὶ λαοῦ τῆς περιοχῆς. Ζωὴ στὴν πολίχνη πάνω στὸ νησί τοῦ ποταμοῦ. Πολίχνη, πού οἱ μάντιες του ἐπέμεναν, πῶς κάποτε θὰ ὀνομασθεῖ πόλις τοῦ φωτός. Ἀτέλειωτες συζητήσεις τὶς μεγάλες χειμωνιάτικες νύχτες τοῦ βορρᾶ μὲ τὸν ἀρχιερέα τῶν δρυμῶν, ἄλλοτε πᾶνω στὰ γραμμένα τοῦ βιβλίου, πού ποτὲ δὲν ἀποχωριζόταν καὶ ἄλλοτε γιὰ τοὺς θρύλους, τοὺς μύθους τοῦ βορρᾶ καὶ τὰ μυστικά τους, τὰ «πρὸ τ' ἔοντα».

Ξανάρχισε νὰ αἰμορραγεῖ ἀκατάσχετα. Νοιώθει νὰ καίγονται τὰ σωθικά του, ζητάει δροσερὸ νερὸ καὶ πίνοντάς το γέρνει τὸ κεφάλι καὶ σβήνει.

Στὴν ἴδια περιοχὴ, λίγα χιλιόμετρα νοτιώτερα, πρὶν ἀπὸ ἐξακόσια ὀγδόντα ἔξι χρόνια ἔσθησε κι ἓνας ἄλλος στρατηλάτης, ὁ μεγαλύτερος τῶν αἰώνων. Ἦταν κι αὐτὸς νεώτατος, τριάντα τριῶν χρόνων, πίστευε κι αὐτὸς στὰ ἴδια ἰδανικά, στὸν ἴδιο πολιτισμό, διάβαζε κι αὐτὸς τὸ ἴδιο βιβλίο κι ἤθελε νὰ μάθει γιὰ τὰ «πρὸ τ' ἔοντα». Αὐτὸς δὲν εἶχε πεθάνει ἀπὸ ἀκοντισμό· ὁ θάνατός του ὀφείλετο «εἰς ἄγνωστον αἰτίαν».

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΛΕΩΝ

Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δημιουργοὶ καὶ Παραχαράκτες τῆς Παγκόσμιας Ἱστορίας

« Ἡ ἀνθρωπότητα ὁδηγεῖται γοργὰ στὴ σήψη καὶ στὴν παρακμῇ, στὸ τέλος δὲ αὐτῆς τῆς πορείας διάλυσης καὶ ἀποσύνθεσης μᾶς ἀναμένει ἡ πιὸ κτηνώδης δικτατορία, πού γνώρισε ποτὲ ὁ πλανήτης μας, μιὰ νέα βαρβαρότητα», σύμφωνα μὲ τὶς προβλέψεις τοῦ Κ. Κωνσταντινίδη (Ἀμφικτύπος), τοῦ συγγραφέως τοῦ παρουσιαζόμενου βιβλίου.

Ὁ Κ.Κ. βλέπει μ' ἀγανάκτηση τὸ βρώμικο παιχνίδι τοῦ διεθνoῦς ἐξουσιασμοῦ, πού σπρώχνει τὸν ἕνα λαὸ ἐναντίον τοῦ ἄλλου, κι ὅλους μαζὶ ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος, πού ἀποτελεῖ τὸ μοναδικὸ του ἐξοχό. « Ἡ Ἑλλάδα κι ὁ Ἑλληνισμὸς δρῶσονται στὸ ἐπικεντρὸ αὐτοῦ τοῦ τυφώνα... Βιολία, μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης, κινηματογράφος, ραδιόφωνα, Τ.Υ., ἱστορικὰ κι ἐθνολογικὰ χαλκευμένα ἀρχεῖα, μυστικὲς ὑπηρεσίες καὶ ὑλικοτεχνικὰ μέσα κ.ο.κ. ἀπεργάζονται τὴν καταστροφὴ τῆς Ἑλλάδος... Ἀπόδειξη αὐτῶν ὅλων ἀποτελεῖ ἡ πρόσφατη καὶ σὲ πλήρη ἐξέλιξη λυσσώδης καὶ κατὰ μέτωπον ἐπίθεση τοῦ διεθνoῦς σιωνισμοῦ καὶ τοῦ πάπα ἐναντίον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πού, ἂν μὴ τι ἄλλο, μαρτυρεῖ τὸ φόβο πού 'χει καταλάβει τοὺς ἐξ-ουσιαστὲς, μήπως ἀποκαλυφθεῖ ἡ ἀλήθεια. Ἡ ἀλήθεια πού καίει σὰν τὸν Ἀπολλώνιο Ἥλιο καὶ σὰν τὸ πῦρ τοῦ Προμηθέα» (σελ. 17 καὶ 40-41).

Μὲ τὴν παράθεση πλείστων στοιχείων ὁ συγγραφέας ἀπορρίπτει τὶς –ἤδη ἀντικρουσμένες– κατεστημένες ἀπόψεις καὶ δόγματα περὶ τῆς δήθεν «Καθόδου τῶν Δωριέων» καὶ τῆς Ἰνδοευρωπαϊκῆς καταγωγῆς» μας, περὶ τοῦ δήθεν «ἐξ Ἀνατολῶν φωτός», περὶ τῶν τάχα «μεγάλων πολιτισμῶν τῆς Μεσοποταμίας», πού ἐντελῶς περιέργα τίποτα δὲν κληροδότησαν στὴν ἀνθρωπότητα πέραν τῆς... λάσπης τῶν ποταμῶν καὶ τῶν φοινικικῶν ἀπατηλίων. περὶ τοῦ δήθεν μονοθεϊσμοῦ τῶν Ἑβραίων καὶ τοῦ «Δεκαλόγου». πού διδάχτηκαν ἀπ' τοὺς Ἑλληνες τῆς Ἀλεξανδρείας, περὶ τῶν τάχα αἰγυπτιακῶν πυραμίδων, τὶς ὁποῖες ὄχι νὰ κατασκευάσουν δὲν μπορούσαν οἱ Αἰγύπτιοι ἀλλ' οὔτε κἂν νὰ ὑπολογίσουν τὶς διαστάσεις τους κ.ο.κ. Προκειμένου νὰ περάσουν τὰ ψεῦδη αὐτὰ στοὺς ἀδαεῖς λαοὺς οἱ ἐξ-ουσιαστὲς πυρπόλησαν ἡ ἐξαφάνισαν ὅλα τὰ μαρτυροῦντα βιβλία τῶν κλασσικῶν Ἑλλήνων κι ἐξαπέλυσαν τὸν φοβερὸ ἐκεῖνο ἀνθελληνικὸ πόλεμο, πού συνεχίζεται μέχρι σήμερα εἴτε διὰ τῆς καταστροφῆς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας εἴτε διὰ τῆς παραχάραξης τῆς ἱστορίας μας καὶ τῆς συκοφάντησης παντὸς ἑλληνικοῦ.

Ἑλλὰς καὶ Ρωμαῖκο Κρατίδιο

Κατὰ καιροὺς (στὰ δώδεκα χρόνια πού ἔχω τὴν τιμὴ νὰ εἶμαι ἕνας ἐκ τῶν συνεργατῶν τοῦ «Δανλοῦ») ἔχω ἀκούσει ἀπὸ διαφόρους ἀναγνώστες, παράλληλα μὲ τὶς ἐκφράσεις τοῦ θαυμασμοῦ τους γιὰ τὸ περιοδικὸ καὶ τὴν ὕλη του, κάποια ἐρωτήματα/ἀπορίες καὶ διαμαρτυρίες ἀκόμα, γιὰτὶ πολλὲς φορὲς ἀπὸ τὶς στήλες τοῦ περιοδικοῦ ἀναφερόμαστε σχετλιαστικὰ/περιφρονητικὰ/μειωτικὰ γιὰ τὸ Ἑλλαδικὸ (ὅπως τὸ ἀποκαλοῦμε καὶ ὄχι Ἑλληνικὸ) κράτος.

Τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου ἄρχισαν νὰ ἀτονοῦν, ἐπειδὴ τόσο τὰ δημοσιεύματα τοῦ περιοδικοῦ ὅσο καὶ οἱ τηλεοπτικὲς ὁμιλίες τοῦ κ. Κ. Πλεύρη ἀπέδειξαν σὲ πολλοὺς «τοῦ λόγου τὸ ἀληθές».

- Οἱ ἄλλοτε ἀπορροῦντες ἀναγνώστες ἄρχισαν νὰ ἀντιλαμβάνονται τὴ σημασίαν τῆς διὰ νόμων δολιοφθορᾶς τῆς γλώσσας μας καὶ τῆς γραφῆς μας.

- Ἀρχισαν νὰ βλέπουν τὴν ἐπιμονὴ τῶν κρατικῶν ἐκπαιδευτικῶν ὑπηρεσιῶν μας νὰ διδάσκουν στὰ παιδιά μας ἀνθελληνικὲς θεωρίες, πού κατασκευάστηκαν γιὰ τὴ διαστρέβλωση/συσκοτίση τῆς ἱστορίας μας. Ἀλλοτε γιὰ τὴ «φοινικικὴ» προέλευση

Συνερίζοντας τὸ ἐπίπονο ἔργο του ὁ συγγραφεὺς κάνει μία σύντομη ἀναφορά στὴν Ἑλληνικὴ «Μυθολογία», τὴν ἀκένωτη αὐτὴ πηγὴ σοφίας καὶ ἀρετῆς καὶ στὸν προ-κατακλυσμαῖο πολιτισμὸ τῶν Ἑλλήνων, τὸν ὁποῖο –μὴ χωρῶντας τον ἢ χώρα πού τὸν γέννησε– διέσπειραν στὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, ἐξ οὗ καὶ τὰ μαρτυροῦντα στοιχεῖα, πού καταπλήττουν καὶ ἀφήνουν ἀπορους τοὺς ἐρευνητές. Ὁ Αἰγυπτιακὸς πολιτισμὸς, οἱ ἀνατολικοὶ τοιοῦτοι ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰνδικὸς, καὶ ὁ Σινικὸς κ.ο.κ. ἀποτελοῦν δημιουργήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, τὸ ὁποῖο μετελαμπάδευσαν ὁ Διόνυσος, ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Ἀλέξανδρος κ.ἄ., οἱ ἐκπολιτιστές τῆς Οἰκουμένης (σελ. 58-100).

Γιὰ τὸν Ἡρόδοτο ὅλη ἡ ἱστορία συνοψίζεται στὸν ἀδιάκοπο πόλεμο τῆς Εὐρώπης (= Ἑλλάδος) μὲ τὴν Ἀσία, τοῦ πολιτισμοῦ μὲ τὴν βαρβαρότητα. Οἱ Θερμοπύλες, ὁ Μαραθῶνας, ἡ Σαλαμίνα καὶ οἱ Πλαταιές ἐντάσσονται κατὰ τὸ συγγραφέα μέσα στὰ πλαίσια τῆς κοσμογονικῆς αὐτῆς μάχης, ὅπως καὶ οἱ πρόσφατες μάχες τοῦ θρυλικοῦ «ΟΧΙ», μάχες πού χάρισαν τὴν ἐλευθερία στὴν ἀνθρωπότητα, ἡ ὁποία εὐγνωμόνως τίμησε τὴν Ἑλλάδα, ἄλλο ἂν ἡ ὑποανάπτυκτη καὶ ἀτροφικὴ μνήμη τῆς τὸ λησμόνησε μετὰ ἀπὸ λίγο (σελ. 114-117).

Τὸ Ἑλληνικὸν Πνεῦμα, ἡ Φιλοσοφία, οἱ Ἐπιστῆμες καὶ οἱ Τέχνες τῶν Ἑλλήνων ἀναλύονται ἀπ' τὸ συγγραφέα στὶς σελ. 131-150. Οἱ ἑλληνικὲς πόλεις –ἡ Ἀθήνα, ἡ Σπάρτη, ἡ Θήβα κ.ἄ.– ὑπῆρξαν τὰ φυτῶρια, ὅπου ἀναπτύχθηκε ἡ δημοκρατία, ἡ ἐλευθερία, ὁ ἀνθρωπισμὸς, ἐξαιρέτα κληροδοτήματα τῆς Ἑλλάδος στὸν Κόσμο. Αὐτὸ ἀποτελεῖ ἄλλωστε καὶ τὸ μόνο αἶτιο τοῦ φοβεροῦ μίσους τῆς Ἑξ-ουσίας ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος, στὴν ἐπικράτηση τῆς ὁποίας βλέπει τὴν αὐτοκατάργησίν της. Διότι ἡ Ἑλλάς εἶναι δημιουργὸς ἀνθρώπων, ἐλευθέρων καὶ αὐτοσυνειδητῶν προσώπων, πού «πεπαιδευμένοι» ὑπακούουν στὸ Νόμο φυσικὰ καὶ ἀβίαστα καὶ μάχονται γι' αὐτὸν μ' ὅλες τὶς δυνάμεις. Ἑλλάδα (= ἀνθρωπισμὸς, παιδεία, αὐτοσυνειδητὰ πρόσωπα, Νόμος) καὶ Ἑξ-ουσία (= δουλεία, ἀμορφωσιά, ἀσυνειδησία, ἀναρχία) ἀποτελοῦν ἀσυμβίβαστα πράγματα, γι' αὐτὸ καὶ ἐχθρικῶς διακαίμενα. Ἡ τὸ ἓνα θὰ εἶναι ἢ τὸ ἄλλο· καὶ ὁ κόσμος μας εἶναι ἐξ-ουσιαστικὸς. Ἐτσι μπορεῖ νὰ ἐρμηνεύσῃ κανεὶς «τὰ τ' ὄντα» καὶ νὰ μὴν ἀπορῇ γιὰ τὴν ἐχθρότητα τῶν ἐξ-ουσιαστῶν, ἀκόμη καὶ τῶν «Ἑλλήνων», ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καὶ Πολιτισμοῦ.

Σαράντος Πάν

ΙΑΣΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ, Ἐγκέφαλος: Ἀνθρώπινος καὶ Ἡλεκτρονικὸς

«Ὅν ἐνὶ δυνατόν ἐπιστήμην καὶ τέχνην εἰδέναι, ὅστις μὴ οἶδεν, ὅτι ἐστὶν ἄνθρωπος», λέγει ὁ Ἴπποκράτης· καὶ ἄνθρωπος σὲ τελευταία ἀνάλυση εἶναι ὁ ἐγκέφαλός του. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρ-ουσιαζόμενου διβλίου κ. Ι.Ε., γιαντρός, φιλόσοφος καὶ γνωστὸς λογοτέχνης, ἐπιχειρεῖ νὰ δώσῃ λύ-

τοῦ ἀλφαθήτου μας. "Ἀλλοτε γιὰ τίς «ἰνδοευρωπαϊκὲς» ρίζες τῆς γλώσσας μας. "Ἀλλοτε γιὰ τὴν «κάθοδο» τῶν προγόνων μας ἀπὸ τίς Οὐγγρικὲς πεδιάδες, ἀπὸ τὴ Λιθουανία, τὴν Οὐκρανία καὶ ὅ,τι ἄλλο μπορεῖ νὰ «θολῶναι τὰ νερά».

• Ἀρχισαν νὰ καταλαβαίνουν, ὅτι χάρισαν πολλὰ ἑκατομμύρια ἐξισλαμισμένων Ἑλλήνων γιὰ θρησκευτικούς καὶ μόνο λόγους στοὺς Τούρκους, ὅταν ἀκόμα δὲν εἶχε δημιουργηθεῖ τουρκικὴ ἐθνικὴ συνείδηση καὶ μόνο ἓνας χαλαρὸς θρησκευτικὸς δεσμὸς συνέδεε τοὺς διάφορους μωαμεθανικοὺς λαοὺς τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Τελευταῖο παράδειγμα τὸ «χάρισμα» τῶν μέχρι πρὶν λίγα χρόνια ἑλληνοφρόνων ἢ τουλάχιστον ἀντιτούρκων Πομάκων/ἐξισλαμισμένων ἀπογόνων τῶν ἀρχαίων Ἀγριάνων.

• Ἀρχισαν νὰ συνειδητοποιοῦν, ὅτι τὸ Ἑλλαδικὸ κράτος, δηλαδή οἱ κατάλληλα κατασκευασμένοι/διορισμένοι ἡγέτες του, πῆρε τὰ σύνορα τοῦ ἔθνους ἀπὸ τὴν Εὐφράτη καὶ τὰ ἔφερε στὸ Αἰγαῖο, γιὰ νὰ δεχθεῖ ἀργότερα χωρὶς ἀντίδραση καὶ τὸν ἀφελήνισμὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Ἰμβρου, τῆς Τενέδου ἀλλὰ καὶ τὴν προδοσία τῆς Κύπρου μὲ καθόλου ἀνεύθυνους τοὺς «ἐθνάρχες» μας.

Πολλοὶ εἶναι ἐκεῖνοι, πού ἀναρωτιῶνται σήμερα, γιὰτί κανεὶς δὲν τοὺς μίλησε ποτὲ γιὰ τὴν πληθυσμιακὴ σχέση τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὸ σύνολο τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πλη-

ση στο πρόβλημα της δομής και της λειτουργίας του ἐγκεφάλου του ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖο συσχετίζει μὲ τὸν ἠλεκτρονικὸ ἐγκέφαλο, χωρὶς νὰ τὸν ταυτίξῃ, ἀφοῦ ὁ πρῶτος ἔχει τὴν ἱκανότητα «αὐτοοργάνωσης» καὶ «αὐτοπρογραμματισμοῦ», ἀναπτύσσοντας πρωτοβουλία μὲ στοχασμὸ, κρίση, φαντασία καὶ βούληση, πέρα τῆς «ἐσωτερικῆς κωδίκευσης» στὴ συμπεριφορὰ πού ἐπιτυγχάνει καὶ ὁ ἠλεκτρονικὸς ἐγκέφαλος.

Ὁ ἀνθρώπινος ἐγκέφαλος «μὲ τὰ ἑκατὸ του δισεκατομμύρια νευρικὰ κύτταρα ἢ νευρῶνες ἀποτελεῖ χωρὶς ἀμφιβολία τὸ πιὸ περίπλοκο μηχανήμα στὸν κόσμον...» (σελ. 13). Μέχρι πρό τινος πιστεύαμε, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν κυττάρων τοῦ φλοιοῦ τοῦ ἐγκεφάλου προσδιορίζει τὴν ἀνωτερότητα ἢ κατωτερότητά του. Τὸ ἀκριβὲς εἶναι, ὅτι αὐτὸ ὀφείλεται στὶς δια-νευρωτικές συνδέσεις τῶν κυττάρων καὶ ὄχι στὸν ἀριθμὸ τους – διασυνδέσεις πού δημιουργοῦνται καὶ αὐξάνονται μὲ τὴν ἐκπαίδευση, τὴ μάθηση καὶ τὶς ἐμπειρίες. Ἐχει ἀποδειχθεῖ, ὅτι οἱ καλλιεργῆμένοι ἄνθρωποι ἔχουν πολὺ περισσότερες δια-νευρωτικές συνδέσεις (συνάψεις) ἀπ' τοὺς ἀκαλλιέργητους.

Σύμφωνα μὲ τὸν Ἀριστοτέλη «οἱ ἄνθρωποι φύσει τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται»· ἰδιαίτερα τὰ παιδιά. Πράγματι «ἡ ζωὴ εἶναι δεμένη μὲ τὴ γνώση, τὴν πληροφοροσύνη ... Ἡ στέρηση τῆς ροῆς πληροφοριῶν ἀπ' τὸ περιβάλλον κατὰ τὴν "κρίσιμον" περίοδο τῆς νευρογένεσης (τοῦ ἐγκεφάλου) συντελεῖ, ὥστε ἀντίστοιχες μὲ τὶς πληροφορίες ἐπιτηδειότητες τοῦ ἐγκεφάλου νὰ μὴν μποροῦν νὰ ἀναπτυχθοῦν. Τὸ περιβάλλον, φυσικὸ καὶ κοινωνικὸ, ἀποτελεῖ τὸ μεγάλο πλάστη καὶ ἐκπαιδευτὴ τοῦ ἐγκέφαλου, ὁρᾷ δὲ ἀποφασιστικὰ στὴ διαμόρφωση τῶν "καναλιῶν πληροφοριῶν" καὶ τῶν κέντρων ἐπεξεργασίας τους στὸν ἐγκέφαλο» (σελ. 48-50). "Ἀρὰ ἔχει ἀπόλυτο δίκιο ὁ Δημόκριτος, ὅταν λέγῃ πῶς «ἡ φύσις καὶ ἡ διδασχὴ παραπλήσιόν ἐστι· καὶ γὰρ ἡ διδασχὴ μεταρυσμοί (= μεταμορφώνει) τὸν ἄνθρωπον, μεταρυσμοῦσα δὲ φυσιοποιεῖ» (ἀπόσπ. 33).

...Ὅμως τί εἶναι ὁ ἐγκέφαλος; «Ἐγκέφαλος εἶναι τὸ ὄργανο ὅπου διαστανδρώνεται ἡ κληρονομικότητα μὲ τὸ περιβάλλον. Εἶναι ὁ κόμβος ὅπου γίνεται ἡ ἀλληλεπίδραση τοῦ ἐνδογενοῦς παράγοντα, D.N.A., καὶ τοῦ ἐξωγενοῦς, τοῦ περιβάλλοντος κόσμου. Μόνον μὲ τὴ συνεργασία τῶν δύο αὐτῶν παραγόντων ἀναπτύσσεται, ὀρμιάζει καὶ ἀρτιώνεται (ὀργανικὰ καὶ λειτουργικὰ) τὸ γνωστικὸ ὄργανο τοῦ ἀνθρώπου» (σελ. 43).

Τὸ D.N.A. (Desoxyrimo Nucleonic Acid) εἶναι, ὡς γνωστὸν, ὁ φορέας τῶν γενετικῶν ὁδηγιῶν γιὰ τὴν κληρονομικότητα. Τὸ D.N.A. εἶναι ἓνα «μνημονικὸ ἀρχεῖο» καὶ ἓνας «αὐτοαντιγραφέας». «Ἄν λάβουμε ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὸ ἀνθρώπινον γαμετο-κύτταρο ἔχει 46 χρωμοσώματα (= 23 ζεύγη), τὸ σύνολο τῶν γενετικῶν πληροφοριῶν πού θρῖσκονται στὸ D.N.A. εἶναι τρία δισεκατομμύρια χαρακτῆρες, πού ἀντιστοιχοῦν σὲ 23 τόμους τῶν 200.000 σελίδων ἑκάστος ἢ σὲ 9.200 τόμους τῶν 500 σελίδων... "Ὅλες αὐτὲς οἱ πληροφορίες κληρονομοῦνται καὶ ἀπομνημονεύονται ἀναλλοίωτες μέχρι ἑκατοστῆς

θυσμοῦ πρὶν δύο αἰῶνες καὶ τὴ συνεχῆ ἔκτοτε συρρίκνωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ. "Ὅπως καὶ γιατί σὲ κανένα σχολικὸ μας διβλίον, πούθενά, δὲν ἀναφέρεται ἡ ὑπαρξὴ ἐνὸς Ἑλληνισμοῦ, πού παρὰ τὶς ἀφομοιώσεις, τὶς διώξεις, τὶς γενοκτονίες, ὑπερβαίνει σήμερον τὶς πεντακόσιες χιλιάδες (κατ' ἄλλους φτάνει τὸ ἑκατομμύριον) στὰ κράτη τῆς πρώην Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Ἐπρεπε νὰ διαλυθεῖ ἡ Σ.Ε., γιὰ νὰ μάθει ὁ μέσος Ἕλληνας, ὁ μὴ εἰδικός, πῶς ὑπάρχουν καὶ αὐτὲς οἱ ἐστίες τοῦ συνεχῶς συρρικνουμένου ἔθνους του...

Τέλος πολλοὶ ἀρχισαν νὰ ἀντιλαμβάνονται τὴ διαφορὰ μεταξὺ (κακομοι)ρωμισμῶν/ἐλλαδισμοῦ ἀπὸ τὴ μία πλευρὰ καὶ Ἑλληνικότητας ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Τὰ πιὸ πάνω παρακινήθηκα νὰ γράψω, ὅταν ἄκουσα νεαρὸ ἀναγνώστη τοῦ περιοδικοῦ νὰ λέει: «Εἶμαι τακτικὸς ἀναγνώστης τοῦ "Δαυλοῦ" ἐδῶ καὶ δύο χρόνια. Θαυμάζω τὸ περιοδικὸ καὶ μοῦ ἀρέσουν ὅσα γράφει, ἀλλὰ ἀπορῶ, μοῦ κακοφαίνεται, ὅταν διαβάζω νὰ καταφέρεται κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους».

Ἐλπίζω, ὁ νέος αὐτός, ὁ ὁποῖος, ὁμολογῶ ὅτι μοῦ ἔκανε πολὺ καλὴν ἐντύπωση, νὰ διαβάσει τὸ κείμενό μου αὐτό.

E.E. Μαρματσούρης

γενεᾶς!.. Κατὰ τὴν γονιμοποίηση τὸ D.N.A. ἀναδιπλασιάζεται (= αὐτοαντιγράφεται), δίδοντας στὸ γόνου τὶς κληρονομικὲς ὁδηγίες. Τὸ “τυπογραφικὸ” λάθος, ποὺ μπορεῖ νὰ συμβῇ κατὰ τὴν μετεγγραφή τοῦ D.N.A., ὀνομάζεται “μετάλλαξη” καὶ μπορεῖ στὴ συνέχεια νὰ κληρονομηθῇ καὶ νὰ συμβάλῃ στὴν ἐξέλιξη τῆς ἐπιλογῆς» (σελ. 43-44).

Ὁ ἐγκεφαλὸς μὴ ὅλες τοῦ τὶς λειτουργίες (νόηση, φαντασία, ἐπιθυμία-θυμὸς, βούληση) ἀποτελεῖ τὸν φορέα τῆς συνείδησης. Οἱ ἐπιμέρους λειτουργίες, ἂν καὶ ἐξετάζονται χωριστά, ἀποτελοῦν ἓνα ἐνιαῖο σύνολο, ποὺ συνδέονται καὶ συνεργάζονται καὶ στὴν πιὸ ἀπλὴ ἀκόμη περίπτωσι. Ὑπολογίστηκε, ὅτι ὁκτὼ δισεκατομμύρια ἐγκεφαλικά κύτταρα συνεργάζονται, προκειμένου νὰ παραχθῇ μιὰ ἐλάχιστη ἀνάμνησι.

Ὁ συγγραφεὺς, ἀφοῦ ἀναλύει μιὰ σειρά ἀπὸ ψυχολογικοὺς ὅρους καὶ ἔννοιες (μέρος Γ), προχωρεῖ σὲ μιὰ «παρὰψυχολογικὴ διερεῦνησι», γιὰ νὰ φθάσῃ στὴν περιγραφὴ καὶ ἀνάλυσιν τοῦ ἡλεκτρονικοῦ ἐγκεφάλου (σελ. 151 κ.ἐ.), ποὺ σχετίζεται, καθὼς εἴπαμε, μὲ τὸν ἀνθρώπινου τοῦλάχιστον κατὰ τὸν τρόπο λειτουργίας. Ὁ σύγχρονος ἡλεκτρονικὸς ὑπολογιστὴς, ὁ «νευρωνικός», βασίζεται στὴ δομὴ τοῦ ἀνθρώπινου ἐγκεφάλου, τὰ δὲ ἀποτελέσματά του εἶναι ἐκπληκτικά, ἀφοῦ μπορεῖ νὰ δώσῃ ἀπαντήσεις καὶ σὲ ἐρωτήματα ποὺ δὲν περιλαμβάνονται στὸ πρόγραμμά του.

Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ὁ ἡλεκτρονικὸς ἐγκεφαλὸς δὲν παύει νὰ εἶναι μιὰ μηχανή, ποὺ γνωρίζει νὰ κάνῃ αὐτὸ ποὺ τὸν μαθαίνει. Ἴσως ἡ ἀδυναμία του αὐτὴ νὰ ἔναι καὶ τὸ πλεονέκτημά του, ἀφοῦ οἱ ἀπαντήσεις ποὺ δίνει εἶναι ἀπαλλαγμένες σκοποθεσίας καὶ ἐπιθυμιῶν, κάτι ποὺ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλιν ἀποτελεῖ βλακικὴ προϋπόθεσι γιὰ τὴν εὕρεσι τῆς ἀλήθειας...

Σαράντος Πάν

Δ. ΠΙΤΤΑΡΑΣ, *Στὴ χώρα τῶν πεινασμένων ἀετῶν: Ἀλβανία*

Οἱ πολιτικοὶ καὶ οἱ δημοσιογράφοι –τὰ ὄργανά τους– προσπαθοῦν «νὰ περάσουν» τὴν ιδέα, ὅτι οἱ Βορειο-ηπειρώτες καὶ οἱ Ἀλβανοὶ ἀποτελοῦν ὅ,τι χειρότερο μπορεῖ νὰ φαντασθῇ κανεὶς. Τὰ Μ.Μ.Ε. δὲν χάνουν εὐκαιρία νὰ μᾶς παρουσιάσουν δολοφόνους, κλέφτες, ἐκβιαστές καὶ ἐπικίνδυνους Ἀλβανούς, ποὺ ...ἀπελαύνονται ἀπ’ τὴν Ἑλλάδα. Γιὰ τοὺς «Ἀλβανούς» λίγοι μιλοῦν μὲ καλὰ λόγια: Οἱ μορφωμένοι καὶ ὅσοι δὲν ἀνῆλθον σὲ πολιτικὲς καὶ κοινωνικὲς ὁργανώσεις. Κι ὅμως «οἱ Ἀλβανοὶ δὲν εἶναι αὐτὸ ποὺ πιστεύουμε. Βέβαια δὲν εἶναι Εὐρωπαῖοι, δὲν εἶναι οἱ ἀπλησίστατοι κουλτουριάρχιδες, οἱ “δάσκαλοι τῆς εὐγένειας” καὶ τῆς ὑποκρισίας. Εἶναι ἓνας φιλότιμος καὶ περὶ φανὸς λαός. Εἶναι οἱ καλύτεροι γείτονές μας» (σελ. 12).

Οἱ Ἀλβανοὶ, ὅπως καὶ οἱ Ἕλληνες τῆς Μικρασίας καὶ τοῦ Πόντου, τῆς Ρουμανίας καὶ τῆς Βουλγαρίας, τῆς Αἰγύπτου κ.ο.κ., «αὐτοὶ ὅλοι, χιλιάδες χρόνια στὸν τόπο τους, κράτησαν ζωντανὴ καὶ γνήσια τὴ γλῶσσα τῶν πατέρων τους, τὰ ἔθνη καὶ ἔθιμα, τὴν παράδοσι. Καὶ νιώθουν Ἕλληνες!.. Τοὺς βλέπουμε ὅμως ἔτσι ἢ ὅπως τὸ θέλει ἡ ὁποια κομματικὴ προπαγάνδα...» (σελ. 42).

Ὁ Δ.Π., «ὁδοιπόρος» στὴν Ἀλβανία, τὴν ὁποία «ἤθελε νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ κοντά, νὰ μιλήσῃ μὲ τὴν ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τοῦ τόπου», μᾶς δίνει μιὰ ἀριστη περιγραφὴ τοῦ Ἀργυροκάστρου, τῶν Ἀγίων Σαράντα, τῆς Δεσβιτσανῆς, τοῦ Τεπελενίου, τῆς Ἀπολλωνίας κ.λπ., ὅπως καὶ τῶν Βορειο-ηπειρωτῶν καὶ Ἀλβανῶν, τῶν φιλόξενων αὐτῶν ἀνθρώπων, ποὺ παρὰ τὴ φτώχεια καὶ τὶς στερήσεις τοὺς βρίσκουν τὸν τρόπο νὰ φιλεῦσουν τοὺς ἐπισκέπτες τους.

Μιὰ σειρά ἀπὸ ἐξαισιες φωτογραφίες φυσικῶν τοπίων καὶ ἱστορικῶν μνημείων καὶ ἓνα σύνολο ἀπὸ ποιήματα τοῦ γνωστοῦ Ἀλβανοῦ ποιητοῦ Φάτο Ἀράπη συμπληρώνουν τὸ ἔργο τοῦ Διονύσιου Πιτταρά, ποὺ ἀποτελεῖ ἓνα ἐξαιρετικὸ ὁδηγό, γιὰ νὰ γνωρίσῃ κανεὶς τὴν Ἀλβανία καὶ τοὺς Ἀλβανούς.

Σαράντος Πάν

Παρακαλοῦνται οἱ ἀμελεῖς συνδρομητές, ποὺ δὲν ἔχουν ἀκόμη καταβάλεῖ τὴν συνδρομὴ τους, νὰ τὴν ταχυδρομήσουν στὴν διεύθυνσι:

ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσῶν 51, 175 62 Π. ΦΑΛΗΡΟ.